

Täysistunto

Keskiviikko 15.11.2017 klo 14.01—21.42

2. Keskustelualoite sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2018

Keskustelualoite KA 12/2017 vp

Keskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on keskustelu sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2018. Tässä asiakohdassa esitellään myös 3.—7. asiakohdassa mainitut vaihtoehtobudjetit.

Vaihtoehtobudjettien esittelypuheenvuorojen, 7 minuuttia per eduskuntaryhmä, jälkeen puheenvuoron käyttää valtiovarainministeri Orpo, enintään 7 minuuttia. Myönnän harkintani mukaan vaihtoehtobudjetin esitelleille edustajille myös 2 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja. Debatin jälkeen keskustelu jatkuu nopeatahtisena siten, että etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 3.—44. asiasta.

Keskustelu

14.03 **Antti Rinne sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kaikki tässä salissa olemme tyytyväisiä siitä, että vuoden 2015 keväällä alkanut kasvu on vahvistunut, kun vienti vihdoin on päässyt mukaan maailmantalouden kasvuun. [Oikealta: Kiitos hallituksen!] Mutta, valtiovarainministeri Orpo, kasvusta huolimatta hallituksen talouspolitiikka on ihmisiä eriarvoistavaa, epäoikeudenmukaista ja julkisen talouden kannalta tuhoavaa. Te leikkaatte lapsiperheiltä, työttömiltä, opiskelijoilta ja eläkeläisiltä. Se on johtanut monen pieni- ja keskituloisenkin ihmisen taloudelliseen ahdinkoon. Se on kasvattanut tuloeroja.

Kaikki puolueet antoivat ennen 2015 eduskuntavaaleja koulutuslupauksen. Te olette silti leikanneet koulutuksesta, tutkimuksesta, tuotekehityksestä ja innovaatioista miljarditolkulla ja järjettömällä tavalla. Samoin olette leikanneet varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta, leikanneet järjettömällä tavalla toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta ja korkeasteelta. Opintorahaa on leikattu 90 euroa kuukaudessa. SDP peruu tämän leikkauksen. Toisin kuin SDP, te olette pettäneet koulutuslupauksen ja heikentäneet Suomen edellytyksiä menestyä tulevaisuudessa. Te olette tehneet menneisyyden politiikkaa, kun pitäisi tehdä tulevaisuuden politiikkaa. [Eduskunnasta: Juuri päinvastoin!]

Epäoikeudenmukaisten ja eriarvoistavien leikkauksien rinnalla te olette tehneet kokoomuslaista, varakkaita ja hyvätuloisia suosivaa veropolitiikkaa. Mieltikääpä vaikka metsälahjavähennystä, miljoonaperintöjen verojen kevennyksiä tai vaikkapa apteekkarivähennystä — apteekkarit hyötyvät tuhansia euroja. Talouspolitiikkanne linja murentaa hyvin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

vointivaltiomme perustaa. Te olette leikanneet palveluita ja toimeentuloa lähes 4 miljardia. Samaan aikaan olette keventäneet erityisesti varakkaiden ja hyvätuloisten ihmisten verotusta ja siten syöneet tulopohjaa lähes 2 miljardia. Valtiovarainministeri Orpo, politiikanne seurauksena rakenteellinen alijäämä syvenee. Näin ainakin teidän oma ministeriönne ennustaa. Epäoikeudenmukaisista leikkauksista huolimatta julkisen talouden rakenteellinen tila ei siis parane, kun leikkauksista syntyneet säästöt valuvat rikkaille veronkevennyksinä. Olette ajamassa joko tietoisesti tai ymmärtämättömyyttänne julkisen talouden syvälle suohon. [Eduskunnasta: Oho!]

Arvoisa puhemies! Hallituksen kokoomuslaiselle, eriarvoistavalle ja epäoikeudenmukaiselle poliitikalle on ollut ja on edelleen ihmisten ja julkisen talouden kannalta kestävä vaihtoehto. Muutos parempaan on mahdollinen. SDP on sellaista tarjonnut omilla vaihtoehtobudjeteillaan, ja tarjoamme sitä taas. Vaihtoehtomme ottaa tällä vaalikaudella velkaa lähes miljardi euroa vähemmän kuin hallitus. Me panostamme koulutukseen, työllisyyteen, kasvuun ja ihmisten kannalta tärkeisiin palveluihin. SDP:n vaihtoehdossa eriarvoisuus vähentyy ja tuloerot pienenevät. Arvoisa puhemies, kasvu kuuluu kaikille, ei vain harvoille ja valituille.

Nykyisessä tilanteessa talouspolitiikan päähuomion on oltava kolmessa asiassa: 1) työllisyyttä tukevat fiksut uudistukset, 2) osaamisen ja kestävä kasvun vahvistaminen ja 3) oikeudenmukaisuuden palauttaminen. Eriarvoisuuden ja epävarmuuden vähentäminen, kasvun jakautuminen kaikille sekä julkisen talouden kestävyys edellyttävät nykyistä korkeampaa työllisyysastetta varsinkin tulevaisuudessa. Siksi uudistukset on aloitettava heti. Tähän SDP esittää konkreettisia vaihtoehtoja.

Oppivelvollisuutta on pidennettävä 18-vuotiaaksi saakka kattamaan koko toinen aste. Toisen asteen on oltava maksuton. Miksi? Koska pelkän peruskoulun varassa olevien ihmisten työurat jäävät jopa 10 vuotta muita lyhyemmiksi ja heidän työllisyysasteensa on selvästi muita heikompi. Tulevaisuudessa tarvitaan siis enemmän, ei vähemmän osaamista.

Perhevapaaudistus on toteutettava heti. Miksi? Koska nykyinen perhevapaaajärjestelmä on vanhentunut. Tarvitaan rohkea askel tulevaisuuteen, jossa perheillä on joustavuutta, naisten asema työelämässä parantuu ja miesten mahdollisuus olla kotona helpottuu. [Ben Zyskowiec: Tästä ollaan yhtä mieltä!] — Tämä jos mikä on tasa-arvoudistus, edustaja Zyskowiec. [Ben Zyskowiec: Tästä ollaankin samaa mieltä!]

Varhaiskasvatus on myös uudistettava. Miksi? Koska yhteiskuntamme ei voi tehdä parempaa sijoitusta kuin panostaa pienten lastemme tulevaisuuteen. Lasten lisäksi siitä hyötyy koko yhteiskunta taloudellisesti ja sosiaalisesti. SDP:n tavoitteena on maksuton varhaiskasvatus. Ensimmäinen loikka tehdään nyt. Siksi SDP alentaa vaihtoehtobudjetissaan varhaiskasvatusmaksuja enemmän kuin hallitus, pienentää varhaiskasvatuksen ryhmäkojoja ja palauttaa subjektiivisen oikeuden varhaiskasvatukseen. [Jukka Gustafsson: Erinomaista!]

Kolmantena, koulutustasoa on nostettava ja koulutuksen resursseja vahvistettava. Miksi? No, koska ilman osaamista ei menestyä. Kansainväliset vertailut osoittavat, että Suomi jää jälkeen sekä nuorten että työikäisen väestön osaamisessa ja koulutustasossa. Suomen pitää olla OECD-maiden kärjessä, ei keskiarvon alapuolella.

Neljäntenä, aktiivinen työvoimapolitiikka on uudistettava. Te tiedätte kyllä, miksi. Aktiivisen työvoimapolitiikan resurssit ovat alhaisemmat kuin muissa Pohjoismaissa. Se näkyy alempana työllisyytenä ja työmarkkinoiden heikompana toimivuutena. Suomella ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

ole varaa nykyiseen nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyteen. SDP ottaisi käyttöön Rinteen mallin mukaisen työllistämissetelin, lisäksi työnhakijoiden palveluihin ja koulutukseen resursseja sekä vahvistaisi kuntien roolia työllisyyspolitiikassa.

Pysyvien menojen lisäksi tarvitaan kertaluontoisia kasvua edistäviä toimia, kuten infra-hankkeet ja homekoulujen korjaaminen. Näitä varten pitää saada tase töihin, kuten pääministeri on vaatinut. Siksi esitämme Sitran taseen aktivointia. Se on parempi vaihtoehto kuin esimerkiksi Suomelle strategisesti tärkeän Nesteen myynti.

Arvoisa puhemies! Talous kasvaa, mutta kymmeniä vuosia työllään Suomea rakentaneet eläkeläiset joutuvat miettimään, [Hälinää — Puhemies koputtaa] ostavatko ruokaa vai lääkkeitä. Tämä on väärin. Siksi SDP esittää vaihtoehtobudjetissaan pienten eläkkeiden korjausohjelmaa. Ministeri Orpo, teillä on valta, tarttukaa tähän ehdotukseen. Talous kasvaa, mutta sairaanhoitajien, keittäjien ja lastentarhanopettajien, poliisien ja opettajien lomarahaleikkaukset jatkuvat. Eniten kokoomuksen ajamasta leikkauksesta kärsivät [Puhemies koputtaa] nimenomaan pienipalkkaiset naiset. Leikkauksen peruminen olisi askel kohti oikeudenmukaisuutta. Valtiovarainministeri Orpo, toimikaa oikein ja perukaa lomarahaleikkaus.

Arvoisa puhemies! Kasvu kuuluu kaikille. Kysymys kuuluu, kuuleeko hallitus.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt puheenvuoro kuuluu edustaja Merelle seuraavana.

14.10 Leena Meri ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehto ensi vuoden talousarvioksi lähtee kansallisen edun ja sisäisen solidaarisuuden kulkuväytiltä. Perussuomalaiset tarjoavat suomalaisille työtä ja turvaa sekä oikeudenmukaista politiikkaa. Perussuomalaiset haluavat vastuullisena oppositio puolueena vauhdittaa talouskasvua ja varmistaa, että talouskasvusta pääsevät nauttimaan kaikki suomalaiset. Panostamme Suomeen ja suomalaisiin tarjoten oikeudenmukaisemman vaihtoehdon hallituksen politiikalle.

Vaihtoehtomme keskeinen tavoite on samaan aikaan saada velanottoa kuriin ja silti varmistaa kasvun edellytykset. Ottaisimme velkaa 61 miljoonaa euroa vähemmän kuin hallitus. Kevennämme silti muun muassa lapsiperheiden, eläkeläisten ja työssäkäyvien verotusta lisäämällä verotukseen verovähennyksiä ja kohdentamalla ne pienituloisimpiin. Rahoituksen haemme tälle järjeistämällä varojen käyttöä ja ottamalla käyttöön perussuomalaisten kehitysyhteistyömallin. Lisäksi rajoitamme pörssi-yhtiöiden pääomatulojen verovapautta. Poistamme suursäätiöiden ja rikkaiden yhdistysten pääomatulojen verovapauden yli 100 000 euroa ylittäviltä osin. Järjeistyksemme kohdistuvat monilta osin maasta ulos suuntautuviin rahavirtoihin. Vaihtoehtomme panostaa Suomeen satoja miljoonia euroja enemmän kuin hallitus tekee.

Arvoisa puhemies! Vaihtoehtomme koostuu viidestä paketista. Se on 26 sivua pitkä. Pyydän kaikkia tutustumaan siihen, se on valtavan hyvä ja hieno paketti.

Paketti 1: asumisen halpuutuksen malli. Perussuomalaiset katsovat, että on tärkeää säilyttää edellytykset pitää koko maa asuttuna ja varmistaa edellytykset asua ja työskennellä myös suurimpien kaupunkien ulkopuolella. Asumisen kustannukset eivät saa nousta. Perussuomalaisen asuntopolitiikan tavoitteena on varmistaa kohtuulliset asumiskustannukset sekä vuokra- että omistusasujille niin verotusten kuin suorien asumiskulujen osalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Paketti 2: yrittäjyys, työllisyys, koulutus. Nostamme työllisyyttä ja parannamme pk-yritysten toimintaedellytyksiä. Näitä ovat muun muassa arvonlisäveron alaisen toiminnan alarajan nosto sekä työllistävien pk-yritysten Viron mallin mukaisen yritysverotuksen pilotointi. Uusia yksinyrittäjiä haetaan uudella työtilimallilla, joka mahdollistaa yksinyrittämisen ilman raskasta byrokratiaa tasaverolla pankkitilin kautta. Tämä on aivan uutta. Pitkäaikaistyöttömiä ja vajaatyökykyisiä haluamme tukea erityisellä toimintaohjelmalla. Nuorten työllistämisen parantamiseksi haetaan mestari—kisälli-oppisopimusmallilla vauhtia työssäoppimiseen. Emme muuten ole unohtaneet maatalouttaakaan. Sitä tuetaan satovahinkokorvausmallilla ja lomittajien koulutuspaketilla. Panostamme myös laadukkaaseen opetukseen ja lisäämme resursseja peruskoulun ryhmäkokojen pienentämiseen, ammatilliseen koulutukseen ja korkeakouluyksikköjen huippuosaamiseen.

Kotihoiva, hoito: Tämä on paketti, joka turvaa lasten, nuorten ja ikäihmisten sekä sairastuneiden asemaa monilla eri toiminnoilla. Olemme valmiita panostamaan perusturvaan ja omaishoitajien tukemiseen. Emme tekisi KEL-indeksiin sidottujen tukien leikkauksia indeksiä jäädyttämällä. Tästä hyötyisivät kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat, kuten eläkeläiset ja työttömät. Annamme lisärahaa myös lääkekorvauksiin kaikkein pienituloisimpien lääkekorvausten omavastuun alentamiseksi. Lapsiperheiden arkea tukisimme jatkamalla verotuksen lapsivähennystä.

Vielä kaksi pakettia: turvallisuus- ja toimenpidepaketit. Perussuomalaiset eivät ole valmiita tinkimään sisäisestä tai ulkoisesta turvallisuudesta, eivät edes syrjäseuduilla. Lisäämme resursseja poliisille, Rajavartiolaitokselle, Tullille sekä oikeuslaitokselle, jotta ne pystyvät hoitamaan tehtävänsä muun muassa kansalaisten turvallisuuden ja oikeusturvan takaamisessa. Tehostettavaa ja lainsäädännön muutostarvetta riittää myös turvapaikkakustannuksissa ja laittomasti maassa olevien palveluissa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehto budjetiksi ei ole pelkkää sanahelinää. Haemme järkeä rahankäyttöön. Vaihtoehtomme on oikeudenmukainen. Se on silti kannustava ja yrittäjyyttä, työntekoa ja kasvua tukeva, ja se ottaa huomioon myös vähävaraiset, sillä Suomen itsenäisyyden juhluvuonna tulee mieleen sanonta "kaveria ei jätetä". Meidän tulee olla aina oikeudenmukaisia niin varojen jaossa kuin verotuksessakin. Tästä varmaan voimme olla tässä salissa kaikki yhtä mieltä.

Perussuomalaiset haluavat onnitella Suomea tänä juhluvuonna. Siksi olemme antaneet erityisesti vielä 100 000 euroa käytettäväksi Rautjärvellä toimivan talvisotamuseon toiminnan varmistamiseen. Onnea, 100-vuotias Suomi!

14.17 Touko Aalto vihr (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen kiertänyt paljon ympäri Suomea, keskustellut ihmisten kanssa kaduilla ja toreilla, kahviloissa ja junissa. Näitä ihmisiä on yhdistänyt yksi asia: he kaikki tahtovat muutosta, muutosta siihen, mihin tämä maa on tällä hetkellä menossa, muutosta siihen, miten tämä maa kohtelee heikoimpiaan.

Hallituksen politiikalle on olemassa vaihtoehto. Vihreiden tulevaisuusbudjetti on osoitus siitä. Se vähentää köyhyyttä ja eriarvoisuutta, investoi puoli miljardia euroa lisää koulutukseen, torjuu ilmastonmuutosta ja toteuttaa tasa-arvoisen perhevapaaudistuksen. Vihreiden tulevaisuusbudjetti on oikeudenmukainen vaihtoehto Suomen tulevaisuudelle. Kysymys on arvovalinnoista. Valtion budjetissa jokainen euro on arvovalinta. Vihreiden arvovalinta on investoida koulutukseen lisää puoli miljardia euroa. Valintamme on torjuja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

köyhyyttä yli 640 miljoonan euron edestä. Kaikki tämä voidaan toteuttaa ottamatta enemmän velkaa kuin hallitus, koska kyse on arvovalinnoista.

Arvoisa puhemies! Hallituksen oma selvitys nosti maamme keskeisimmäksi sisäisen turvallisuuden haasteeksi entisestään laajenevan syrjäytymisen: sen, että kansalaiset jakautuvat menestyviin ja syrjäytyviin. Hallituksen oma politiikka syventää tätä ongelmaa. Se syrjäyttää yhä enemmän ihmisiä. Köyhyys, eriarvoisuus ja osattomuus kasvavat jatkuvasti, vaikka taloudessa on saavutettu käänne parempaan. Koulutuksesta ja ihmisten perusturvasta on leikattu valtavasti. Samaan aikaan hallitus on omalla veropolitiikallaan suosinut hyvätulaisia ja omia eturyhmiään eikä ole tavoitellut tuloerojen kaventamista. Suurimman taakan leikkaustoimista kantavat pienipalkkaiset ja naisvaltaiset alat julkisella sektorilla. Köyhyys ja eriarvoisuus lisääntyvät, kansalaisten turvallisuudentunne heikkenee.

Suomalaiset eivät ole antaneet hyväksyntäänsä tämänkaltaiselle politiikalle. Hallituksen talouskuripolitiikka on hyvin valikoivaa. Se ei koske tehottomia ja ympäristölle haitallisia veroja ja yritystukia. Se ei koske veronalennuksia kaikkein hyvätuloisimmille, eikä se koske yksityisten terveysfirmojen tuottojen kasvattamista. Se koskee etenkin ihmisten perusturvaa, ja se koskee koulutusta.

Arvoisa puhemies! Vihreiden vaihtoehto on yli 640 miljoonan euron paketti köyhyyden torjuntaan. Vihreät sitoo Kelan maksamat etuudet takaisin indeksiin ja peruuttaa viime vuonna etuuksiin tehdyt jäädytykset ja leikkaukset. Vihreät keventää pienituloisimpien ihmisten verotusta korottamalla kunnallisveron perusvähennystä. Vihreät tekee opintotukeen tasokorotuksen ja peruu asumistukeen suunnitellut leikkaukset.

Arvoisa puhemies! Eriarvoisuus ja huoli syrjäytymisestä kasvavat suomalaisissa peruskouluissa. Osaamistulokset, koulutuksen tavoitettavuus ja tasa-arvo laskevat. Unescon kansainvälinen koulutusraportti on maamme osalta karua luettavaa. Ennen eduskuntavaleja hallituspuolueet keskusta ja kokoomus antoivat lupauksen: koulutuksesta ei enää leikata. Tämän lupauksen ne rikkoivat. Sen sijaan keskusta ja kokoomus leikkaavat varhaiskasvatuksesta, leikkaavat peruskoulutuksesta, leikkaavat ammatillisesta opetuksesta, leikkaavat ammattikorkeakouluilta ja leikkaavat yliopistoilta. Suomalaisen koulutuksen perustaa on nakerretty kerta toisensa jälkeen. Pienet täsmäpanostukset eivät enää riitä korjaamaan tehtyjä virheitä. Mittavia koulutusleikkauksia on edelleen voimassa. Ne vaarantavat koulutuksen tasa-arvon ja heikentävät opetuksen ja tutkimuksen laatua. Ne vievät pohjaa osaamiseen nojaavasta talouden kasvusta.

Arvoisa puhemies! Vihreiden vaihtoehto on panostaa puoli miljardia euroa lisää koulutukseen. Vihreät palauttaa jokaiselle lapselle oikeuden täyteen päivähoitoon. Vihreät pienentää ryhmäkokoja ja toteuttaa osa-aikaisen, maksuttoman varhaiskasvatuksen 5-vuotiaille. Vihreät investoi peruskoulun laatuun ja tasa-arvon parantamiseen. [Oikealta: Mistä rahat?] Vihreät lisää myös ammatilliseen koulutukseen aloituspaikkoja, lähiopetusta ja opettajia. Vihreät varmistaa, että suomalaisissa yliopistoissa on jatkossakin korkean tason opetusta ja tutkimusta. Vihreät sitoo koulutusmenot takaisin indeksiin.

Arvoisa puhemies! Budjetissa jokainen euro on arvovalinta. Nyt tärkeintä on torjua eriarvoisuutta ja köyhyyttä sekä investoida koulutukseen. Se on vihreiden arvovalinta. Yhdellä budjetilla ei muuteta koko maailmaa, mutta se on apuväline paremman käänteen tekemiseen. Meidän pitää katsoa kauemmas, ottaa askelia kohti isompaa kuvaa. Se tarkoittaa uudistuksia yhteiskuntamme tärkeimpiin rakenteisiin. Uudistuksia tarvitaan, jotta työttömille ihmisille saadaan töitä ja hyvinvointivaltio voidaan turvata. Uudistuksia tarvitaan, koska hallitus ei, talouskasvusta huolimatta, pääse työllisyystavoitteeseensa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Vihreät haluaa uudistaa verotuksen, sosiaaliturvan ja työmarkkinat. Muuten olemme jatkossa joka vuosi entistäkin vaikeampien budjettipäätösten edessä. Tarvitsemme toimia ilmastomuutoksen torjumiseksi. Toimet auttavat myös uudistamaan taloutta. Vihreät haluaa toteuttaa aidosti tasa-arvoisen perhevapaauudistuksen. Haluamme parantaa naisten asemaa työelämässä ja vahvistaa isien roolia kotona. Vihreät tahtoo kunnollisen perustulokokeilun. Sitä on laajennettava erilaisille ja useammille ihmisille, ympäri maata. Vihreät haluaa verottaa vähemmän työtä ja yrittämistä, enemmän haittoja ja kulutusta. Tulonsiirtojen kautta varmistamme, että pienituloisten asema ei heikkene. Vihreät haluaa työmarkkinoille lisää joustoa. Se auttaa pieniä yrityksiä ja työllistymistä. Vihreät haluaa sote-uudistuksen, joka keskittyy terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseen, kustannusten hillitsemiseen ja saumattomiin hoivaketjuihin, ei arvovaltakiistoihin.

Nyt tarvitaan oikeudenmukaisuutta ja visiota tulevaisuudesta, muutosta siihen, mihin suuntaan tämä maa on menossa, muutosta siihen, millaiseksi tämän 100-vuotiaan maamme tarina on muodostumassa, ja muutosta siihen, miten tämä maa kohtelee ihmisiä. Tämän muutokseen vihreät ovat valmiita. On toiminnan aika.

14.24 Li Andersson vas (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouden kohentuminen on ilahduttava uutinen pitkään jatkuneen ja ylikireällä finanssipolitiikalla pitkitetyn taantuman jälkeen. Meidän tärkein tehtävämme nyt on ratkaista yhteiskunnan suuret ongelmat, kuten köyhyys, työttömyys ja eriarvoisuus.

Suomalaiset kaipaavat politiikkaan inhimillisyyttä. Uutiset talouskasvun parantumisesta eivät ilahduta heitä, joilta hallitus on leikannut koko kauden ajan. Suomalaiset peräänkuuluttavat nyt meiltä selkeitä arvovalintoja ja päätöksiä lasten ja ikääntyneiden aseman parantamiseksi. Ihmiset kaipaavat myös selkeää visiota siitä, kuinka uudistamme työmarkkinat, koulutuksen ja koko tuotantojärjestelmämme. Ilmastomuutoksen ottaminen tosisaan edellyttää suuria rakenteellisia muutoksia.

Kasvun syistä ja siitä, kenen ansiota se on, voidaan kiistellä loputtomiin. Joka tapauksessa on selvää, että kasvu alkoi jo ennen kuin kilpailukyky sopimus alkoi vaikuttaa. Kikyn taustalla ollut uskomus suomalaisen työn liian korkeasta hinnasta on osoittautunut vääräksi, ja viime aikoina tuottavuus näyttäisi kääntyneen jälleen nousuun. Vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetti huomioi taloustilanteen parantumisen. Aiemmin olemme vahvemmin painottaneet talouskasvua välittömästi käynnistäviä elvyttäviä toimia. Talouskasvun käynnistyttyä ja sen ollessa laaja-alaista päähuomion saavat nyt eriarvoisuuden vähentäminen ja tuloerojen kaventaminen sekä ilmastomuutoksen ja ympäristön kannalta keskeiset rakennemuutokset. Tämä on järkevää ja myös nousukaudelle sopivaa politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Siitä huolimatta, että pääministeri on todennut leikkausten tien olevan käyty loppuun, jatkaa hallitus ensi vuonna pienituloisten aseman kurjistamista perusturvaindeksin jäädytyksellä sekä asumistuen leikkauksella. Eli ottamalla opiskelijoilta, eläkeläisiltä ja työttömiltä, taas kerran. Me perumme nämä epäoikeudenmukaiset leikkaukset. Vasemmistoliitto esittää 1,2 miljardin euron yhdenvertaisuus- ja tasa-arvopakettia eriarvoisuuden vähentämiseksi. Nostamme takuu- ja kansaneläkettä 50 eurolla ja teemme opintorahaan 90 euron tasokorotuksen. Kasvatamme työttömyyskorvauksia ja asumistukea, ja satsaamme työvoimapalveluihin ja palkkatukeen. Vanhuspalveluita ja lääke- ja matkakorvauksia parannetaan, ja terveyskeskusmaksut poistetaan koko Suomesta.

Meidän vaihtoehtomme edistää myös koulutuksen yhdenvertaisuutta. Suomen tärkein voimavara on koulutusjärjestelmä, joka takaa niin yhteiskunnallisen tasa-arvon kuin talou-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

den kilpailukyvyyn. Koulutuksen eriarvoistumiskehityksen kääntämisen pitäisi olla jokaisen suomalaisen puolueen ykköstavoite. Tulevat hallitukset joutuvat vielä korjaamaan tekemienne leikkausten aiheuttamat vahingot, joita pienet määrärahalisäykset eivät riitä paikkaamaan.

Ilmastobudjettimme rakentuu noin 400 miljoonan panostuksista muun muassa joukko-liikenteeseen, raideinvestointeihin, pyöräilyn edistämiseen ja energiaremontteihin. Kehitysmaiden lahjamuotoista ilmastorahoitusta korottaisimme kymmenillä miljoonilla eurolla. Kestävän rakennemuutoksen edistämiseksi esitämme myös ympäristölle haitallisten tukien karsimista muun muassa pienentämällä teollisuuden energiaveropalautusta, palauttamalla kaivostoiminnan sähköverokannan entiselleen, lakkauttamalla päästökaupan kompensatituen ja kohtuullistamalla turvetukia.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetin tulojen ja menojen suhde on sama kuin hallituksen budjettiesityksessä, eikä velkaa oteta hallitusta enemmän. Tästä huolimatta panostamme 1,2 miljardia yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, lähes puoli miljardia ilmastobudjettiin ja saman verran koulutukseen, kavennamme tuloeroja selvästi, pienennämme köyhyysastetta sekä lisäämme sukupuolten tasa-arvoa. Mistä me oikein löydämme rahat tähän kaikkeen? Vastauksia on oikeastaan kaksi: oikeudenmukaiset veroratkaisut ja kilpailukykysovimuksen peruminen.

Esitämme listaamattomien yritysten osinkoverotuksen kiristämistä, tuloveroleikkausten perumista, yli 100 000 euroa tienaavien verotuksen kiristämistä sekä yhteisöveron nostoa 22 prosenttiin. Nämä ovat verotuksen oikeudenmukaisuutta lisääviä ratkaisuja, joilla samanaikaisesti kerätään tarvittavat varat koulutuksen ja perusturvan rahoittamiseksi. Kun kikyn tulonsiirrot työntekijöiltä ja valtiolta työnantajille perutaan, paranee valtion rahoitusasema yhteensä 650 miljoonalla — vielä senkin jälkeen, kun lomarahat on julkisen sektorin työntekijöille palautettu. Tämä osoittaa, kuinka äärimmäisen kallis tämä sopimus julkiselle taloudelle on.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetti osoittaa, että hallituksella kylä on ollut taloudellista liikkumavaraa, mutta te olette päättäneet käyttää sen suurituloisia suosiviin verokevennyksiin sekä kikyyn. Hallituksen päätös kasvattaa alijäämää huonosti kohdennetulla veroelvytyksellä juuri nyt, kun talouskasvu on alkanut, on taas yksi osoitus oikeiston oudosta finanssipolitiikasta. Kun taantuma oli syvimmillään, tässä maassa kiristettiin rajusti, ja kun talouskasvu lähtee vauhtiin, linjaa höllennetään. Meidän vaihtoehtomme laittaa yhdenvertaisuuden eriarvoisuuden edelle, tavallisten ihmisten hyvinvoinnin suurituloisten veronkevennysten edelle ja kestävän rakennemuutoksen lyhytnäköisen finanssi- ja fossiilikapitalismin edelle.

14.31 **Stefan Wallin r** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Politiikassa on kyse arvovalinnoista. Aina on mahdollista valita toisin, myöskin ensi vuonna. Vaihtoehtobudjetissaan RKP osoittaa, että on mahdollista tehdä vastuullista, uskottavaa talouspolitiikkaa ilman massiivisia, lyhytnäköisiä leikkauksia esimerkiksi koulutukseen, opiskelijoitten toimeentuloon tai kehitysyhteistyöhön. Arvovalintojen kautta on myös mahdollista toteuttaa yhteiskunnalle välttämättömiä uudistuksia lisäämättä kuitenkaan valtion velkaantumista enemmän kuin hallitus.

RKP haluaa, että tavallinen palkansaaja saa enemmän käteen ensi vuonna. Työnteosta — pienistäkin työpanoksista — ja ahkeruudesta on aina palkittava. Verotuksen on aina kannustettava työntekoon ja yrittäjyyteen. Olemme myös vakuuttuneita siitä, että kotita-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

loudet, joilla on enemmän tuloja käytettävissään, vauhdittavat maamme taloutta. Esitämme siksi ansiotuloverotuksen kevennyksiä, jotka ovat suuremmat kuin hallituksen esittämät. Mahdollistamme tämän varovaisella 0,5 prosenttiyksikön arvonlisäveron korotuksella. Laskemme siis työn verotusta ja korotamme hieman kulutuksen verotusta. Tässä vaiheessa varmaan joku miettii, että alvin korotus on huono vaihtoehto matalapalkkaisille, eläkeläisille ja opiskelijoille. Näin olisikin, jos kyseessä olisi pelkkä alvin korotus ilman muita, korvaavia toimenpiteitä. Nyt näin ei ole. Me korotamme takuueläkettä ja lapsilisän yksinhuoltajakorotusta enemmän kuin hallitus, poistamme kansaneläkkeen indeksijäädätyksen ja korotamme opintotukea. Nämä toimenpiteet ovat osa laajempaa toimenpidepakettia kaikkein heikoimmassa asemassa olevien tilanteen parantamiseksi.

Eduskunnan tietopalvelu on tehnyt selvityksen, joka osoittaa, että meidän vaihtoehtomme lisää käytettävissä olevia tuloja suhteessa hallituksen esitykseen kaikissa tulokymmenyksissä ja erityisesti kahdessa alimmassa eli kaikkein vähätuloisimmissa. Meidän vaihtoehtomme antaa siis enemmän käteen mutta on samalla sosiaalisesti oikeudenmukainen. Meistä on oikein, että yliopisto-opettaja saa 470, lähihoitaja saa 330 ja pienituloisen eläkeläinen 120 euroa enemmän käteen ensi vuonna.

Ärade talman! Med tanke på den sociala rättvisan är det nu skäl att nämna de studerande. Regeringen har skurit en fjärdedel av studiepenningen och ingen annan grupp i samhället har råkat ut för så här stora nedskärningar i sin grundutkomst. Också här skulle vi välja anorlunda. Studiestödet har alltid varit viktigt för SFP, vi har varit med om att höja studiepenningen och studiestödets inkomstgränser för tio år sedan. SFP var också med om att skapa det studiepenningsbaserade studiestödet från början, och i vårt alternativ höjer vi studiepenningens belopp tillbaka till den tidigare nivån. Dessutom höjer vi studiestödets inkomstgränser med 50 procent. Också här handlar det om att flit och arbete ska belönas, inte bestraffas.

Vi anser fortfarande att en avgiftsfri och kvalitativ utbildning samt högklassig forskning är nyckeln till Finlands framgång. Vi godkänner inte de massiva nedskärningarna i universitetens och högskolornas anslag, inte heller frysningsen av universitets- och yrkeshögskoleindexet eller otillräckliga resurser till Business Finlands forskningsanslag. Därför föreslår vi betydligt högre anslag till högskoleutbildning och forskning.

Vi vill också uppmärksamma grundskolan eftersom vi vet att familjernas socioekonomiska ställning har fått allt större betydelse med tanke på skolframgången. Vi vill hejda den här utvecklingen och ge alla barn lika förutsättningar att klara sig. Därför föreslår vi höjda anslag för att öka jämlikheten inom den grundläggande utbildningen. Det här är en grundläggande framtidsfråga för Finland.

Arvoisa puhemies! Uudet työpaikat Suomessa syntyvät etenkin pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Monet näistä ovat perheyriksiiä, joissa sujuva sukupolvenvaihdos on edellytys liiketoiminnan jatkumiselle. Onnistunut sukupolvenvaihdos on siten myös työllisyyskysymys, jonka suurimpia haasteita on juuri verotus. Siksi esitämme, että perintö- ja lahjavero poistetaan kokonaan yritysten ja maatilojen sukupolvenvaihdoksista. Näin tuemme uusien työpaikkojen syntymistä.

RKP esittää tämän lisäksi laajaa työllisyyspakettia, jonka yksi kulmakivi on perhepoliittinen kokonaisuudistus. On hyvä, että myös hallitus vihdoinkin selvittää perhevapaiden uudistamista. Hallituksen kustannusneutraali lähtökohta ei kuitenkaan vakuuta. Merkittä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

vää parannusta tuskin saadaan tehtyä ilman valmiutta panostaa uudistukseen kunnolla. Meidän mielestämme uudistuksen tulee saada ja pitääkin maksaa. Tässäkin kyse on valinnoista.

SFP föreslår en tredelad familjepolitisk helhetsreform som består av en reform av familjeledigheterna enligt 6+6+6-modellen, reform av hemvårdsstödet och att varje barn som fyllt tre år har rätt till fyra timmar avgiftsfri småbarnspedagogik. Vi vill göra det lättare att kombinera familj och arbete samt minska löne- och pensionskillnaderna mellan kvinnor och män.

Arvoisa puhemies! Ei ole liioiteltua sanoa, että mielenterveysongelmat ovat uusi kansanterveysongelmamme. Ne aiheuttavat vuosittain miljardien eurojen kustannukset yhteiskunnalle — puhumattakaan siitä inhimillisestä kärsimyksestä, jota yksittäiset ihmiset ja heidän lähiomaisensa joutuvat kokemaan. Tästä huolimatta mielenterveyskysymykset ovat jääneet taka-alalle, tai ehkä takakonttiin, hallituksen sote-uudistuksessa. RKP esittää siksi kansallista pitkän aikavälin mielenterveysohjelmaa, mutta myös välittömiä lisäresursseja varhaisen puuttumisen palveluihin ja riittävään määrään psykiatrisia sairaanhoitajia terveyskeskuksissa. Myös Mielenterveyden keskusliitto vaati viime lauantaina, että mielenterveys- ja psykoterapiapalvelut on turvattava sote-uudistuksessa nykyistä paremmin.

Arvoisa puhemies! Miten, hallitus, suhtaudutte RKP:n esitykseen pitkän aikavälin mielenterveysohjelmasta? Ja muutenkin, arvoisa hallitus, tässä on RKP:n vaihtoehtobudjetti pähkinänkuoressa. Entisenä tekijänoikeuksista vastaavana ministerinä voin ryhmämme puolesta vakuuttaa, että luovumme kaikista tekijänoikeudellisista vaatimuksista ja annamme tämän paremman vaihtoehdomme vapaasti hallituksen käyttöön.

14.38 Peter Östman kd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talous on viimeisen vuoden aikana kääntynyt nousuun kansainvälisten suhdanteiden vanavedessä. Talouskasvun vauhdittuminen on lisännyt verotuottoja ja mahdollistanut viime vuosia pienemmän velkaantumisen. Talouskasvun ennakoidaan jatkuvan lähivuosien aikana, hyvänäin.

Tilanne ei kuitenkaan ole aivan niin ruusuinen kuin miltä se tällä hetkellä näyttää. Tosi asia on se, että viennin kasvu on hidastunut ja olemme yhä kaukana vuoden 2007 huippuluvuista ja kauppatase on samoin jämähtänyt alijäämäiseksi. Pitkällä aikavälillä tilanne näyttää entistä huolestuttavammalta. Jossain vaiheessa keskuspankki tulee kääntämään rahahanat kiinni ja korot tulevat nousemaan. Olemme tottuneet kattamaan kulumme ja kuluksemme nollakorkoisella lainalla. Entä sitten, kun pitää alkaa maksaa korkoa? Suomen taloutta varjostavat velkataakan lisäksi muutkin murheet. Huoltosuhde heikkenee ja ikäsidonnaiset menot tulevat kasvamaan tulevina vuosina. Hallituksen sote-ratkaisu ei tuo tähän helpotusta, vaan terveysmenot tulevat valitettavasti lähinnä kasvamaan.

Arvoisa puhemies! Tämä huomioon ottaen ovat puheet jakovarasta ikävä kyllä ennenaikaisia.

Värderade talman! Trots att den ekonomiska situationen i nuläget verkar vara bättre måste vi beakta de framtida utmaningar Finland har framöver. Vi kan inte dela ut pengar åt alla håll. Därför har vi försökt skapa en balanserad helhet där vi rättar till de största bristerna i regeringens proposition. Den ekonomiska försörjningskvoten i Finland försvagas på sikt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

på grund av att det föds betydligt färre barn än tidigare. Med hjälp av åtgärder som förbättrar barnfamiljernas ställning kan vi öka familjernas känsla av att de har samhällets stöd, vilket också skulle uppmuntra till högre födelsetal.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä harjoittaa vastuullista politiikkaa ottaen aina huomioon talouden realiteetit, näin myös tämänvuotisen vaihtoehtobudjetin yhteydessä. Vaihtoehtomme on maltillinen. Emme ole jakamassa rahaa joka suuntaan, vaan pyrimme tasapainoiseen esitykseen, jolla korjaamme pahimmat puutteet hallituksen esityksessä. Samalla olemme pyrkineet löytämään keinoja talouskasvun ja työllisyyden edellytysten parantamiseen.

Vastuullisena puolueena esitämme menolisäyksiä vastaavat tulolisäykset ja säästöt vaihtoehtobudjetissamme. Lisätuloja ottaisimme erityisesti ihmisen terveydelle haitallisia tuotteita verottamalla sokeriveron ja alkoholiveron lisäkorotuksen muodossa. On surullista, jos hallitus pyrkii samanaikaisesti keräämään populistisia irtopisteitä tarjoamalla kansalle vahvempaa ja halvempaa alkoholia.

Värderade talman! KD föreslår nya intäkter eller besparingar på närmare 760 miljoner euro. Vi eftersträvar ökade intäkter främst genom specifika hälsorelaterade skatter, vilka utöver de ekonomiska effekterna också främjar människornas hälsa.

Arvoisa puhemies! KD esittää 750 miljoonan euron edestä parannuksia hallituksen talousarvioesitykseen nähden. Haluamme kiinnittää huomiota lapsiperheiden ja vanhusten asemaan. Nämä ryhmät ovat monella tapaa joutuneet hallituksen sopeutustoimien maksumiehiksi tällä vaalikaudella.

Lapsiperheiden hyvinvointi on pohjana koko yhteiskunnan hyvinvoinnille. Tarvitsemme lapsimyönteistä ilmapiiriä ja pitkäjänteistä perhepolitiikkaa. Haluamme säilyttää tuloerotuksen lapsivähennyksen sekä korottaa lapsilisää. Hallituksen esitys opiskeleville vanhemmille suunnatusta huoltajakorotuksesta on tervetullut, mutta esitämme sellaista korotusta, jolla on todellista vaikutusta näiden perheiden arkeen.

Arvoisa puhemies! Panostaisimme myös päiväkodin ja peruskoulun ryhmäkokojen pienentämiseen.

Monet vanukset kipuilevat heikentyvän eläkkeen ja kasvavien sairaskulujen luomassa köyhyysloukussa. Hallituksen tekemä indeksileikkaus ja indeksijääditys kansaneläkkeeseen on mielestämme peruutettava. Lisäksi tarvitaan tuntuvampi tasokorotus myös takuueläkkeeseen. KD esittää laajamittaisen palvelusetelijärjestelmän käyttöönottoa ikääntyneiden palveluihin sekä vuosittaisen lääkemenojen omavastuuosuuden alentamista.

Arviolta 800 000 suomalaista altistuu vuosittain rakennusten kosteusvaurioille ja niistä aiheutuville sisäilmaongelmille. Kymmenentuhannet oirehtivat päivittäin. Sisäilmaongelmiin on tartuttava voimallisesti, ja siksi me esitämme laaja-alaisen sisäilmaohjelman käynnistämistä ja sen riittävää rahoittamista 100 miljoonalla eurolla. KD-eduskuntaryhmä esittää vaihtoehdossaan lisäksi määrärahalisäyksiä muun muassa turvallisuusviranomaisille, terrorismin torjuntaan, koulutukseen ja tutkimukseen sekä työllisyyttä parantaviin toimiin.

Värderade talman! Avslutningsvis: Vi kan inte dela ut pengar åt alla håll. Därför har vi försökt skapa en balanserad helhet där vi rättar till de största bristerna i regeringens budgetproposition, och vi fäster speciell uppmärksamhet på barnfamiljerna och de äldre.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Kristillisdemokraattien vaihtoehto on talouden realiteetit huomioon ottava ja tasapainoinen esitys. Haluamme rakentaa kestävästä lähimmäisyhteiskuntaa, [Puhemies koputtaa] jossa huolehdimme heikoimmista, jossa lapsiperheet voivat hyvin ja jossa ihmiset ovat terveempiä, jossa panostetaan koulutukseen [Puhemies koputtaa] ja turvallisuuteen ja jossa on turvallista elää ja vanheta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Orpo, 7 minuuttia.

14.46 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajat! Me käsittelemme tänään opposition laatimia varjobudjetteja. Minä haluan ennen varsinaista niiden käsittelyä todeta, että minä arvostan todella kovasti sitä työtä, mitä olette tehneet. Nämä kaikkien oppositiopuolueiden ja -ryhmien tekemät varjobudjetit on tehty huolella. Sen näkee, että niihin on käytetty valtavasti energiaa, aikaa ja pohdintaa. Eri asia on sitten, mitä ne sisällään pitävät, mutta minusta tämä on hyvä tapa parlamentaarille demokratialle käydä tätä keskustelua ja tämä on hyvä tapa myöskin siinä, että kukin joutuu ikään kuin vastaamaan puheistaan, kun ne pitää pistää viime kädessä numeroiksi paperille.

Mutta se täytyy sanoa, että kyllähän nämä nyt aikamoisia toiveiden tynnyreitä ovat. On hyvä palauttaa sen tähden heti alkuun mieliin — varmaan tylsästi, mutta sen teen — talouden tilanne. Vaikka me olemme saaneet talouden hyväänkin kasvuun ja pää pysyy pinnalla, niin siitä huolimatta teemme tänä vuonna 4 miljardia velkaa tämän hetken ennusteiden valossa, ja ensi vuoden budjettiin, jota nyt käsitellään, 3 miljardia velkaa. Se on paljon vähemmän kuin arvioimme vielä vuosi sitten, miljardikaupalla vähemmän, mutta silti se on velkaa. Kun me olemme nyt kasvusuhdanteen huipulla, niin tämän pitäisi joka ainoan tässä salissa herättää siihen ajatukseen, että tämä velkaantuminen pitää saada katkeamaan. Ei ole aikaa pysyville uusille menonlisäyksille kuin hyvin harkitusti. Työ ja energia pitää suunnata rakenteellisiin uudistuksiin pysyvän kasvun aikaansaamiseksi.

Erityisesti veronkorotukset, jotka ovat oppositiopuolueiden listoilla, ovat pois talouskasvusta. Ne ovat pois uusien työpaikkojen luomisesta ja yritysten mahdollisuudesta kasvaa. Siksi hallitus on valinnut toisen tien. Se on valinnut toisen tien, työn ja yrittämisen verotuksen keventämisen, koska vain sitä kautta tässä maassa tehdään töitä, tässä maassa on yrityksiä ja yrityksiä, jotka haluavat kasvaa ja investoida, jotka takaavat meidän hyvinvointimme pysymisen.

Mutta kuitenkin vieläkin jatkan kiitoksilla, koska jokaisesta esityksestä kyllä löytyy hyvää, kun etsii, jopa SDP:n esityksestä löytyy jotain hyvää. SDP, teillä on hyviä esityksiä perhevapaa-uudistuksesta ja varhaiskasvatusmaksuista. Ne ovat oikeansuuntaisia, samansuuntaisia kuin hallitus on tehnyt. Se on oikein hyvä. Samoin pieni- ja keskituloisten verotuksen keventäminen on hallituksen listoilla täällä. Tässä olemme selkeästi samoilla linjoilla.

Vihreät ansaitsevat kiitosta minusta ylipäänsä rohkeudesta ja linjakkuudesta teidän esityksessänne. Me monia tavoitteita varmasti jaamme, esimerkiksi koulutuksen tasa-arvon vahvistamisen ja nuorten pudokkuuden vähentämisen. Näissä teemme samoja asioita hallituksessa. Esimerkiksi olemme kaksinkertaistaneet heikompien alueiden koulujen tukemisen 30 miljoonaan euroon. [Hälinää] On vastuullista, että vihreiden esitys ei lisää valtion velkaantumista, vaikka täytyy kyllä sanoa samaan hengenvetoon, että monet teidän tuottoarvionne ovat varsin epävarmalla pohjalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

RKP:lle kiitokset suomalaisen palkansaajan puolustamisesta. Muutenkin heillä oli hyviä talouspoliittisia linjauksia.

Perussuomalaiset nostivat esille pk-yrittäjien asiaa. Se on tärkeää, koska kuten sanoin, pk-yrityksiin ne uudet työpaikat syntyvät. Näihin esityksiin varmasti palaamme.

Vasemmistoliitto, te olette johdonmukainen, kerrotte rehellisesti, että teidän varjобudjettinne perustuu veronkorotuksiin. Se on johdonmukainen linja, ja saatte sen pitää hyvänä.

Kristilliset, te panostatte innovaatioihin ja oppisopimukseen muun muassa, hyviä, perusteltuja esityksiä.

Mutta sitten, arvoisa puhemies, erityisesti vasemmisto-opposition vaihtoehdot ovat kuin joulupukin kontti: kaikkea mukavaa ja lisää kaikille, ja aina joku muu maksaa. Erityisesti hämmästelen itseään johtavaksi oppositiopuolueeksi kutsuvan sosiaalidemokraattisen joukkueen varjобudjettia. "Kasvu kuuluu kaikille." [Jukka Gustafsson: Aivan, mitä väärää siinä on, sanokaa!] Jos teidän esityksenne toteutetaan, kasvu ei kyllä kuulu kenellekään, sillä juuri kun olemme päässeet kasvuun kiinni, yrityksemme investoivat ja uutta työtä syntyy, niin mikä on teidän vastauksenne? Esitätte verotuksen kiristämistä yli 900 miljoonalla eurolla. [Eduskunnasta: Oho!] Suurimmat maksajat ovat rehelliset suomalaiset yrittäjät. Listaamattomien yritysten verotusta kiristetään 265 miljoonaa, samoin toiminimellä toimivien yrittäjien verotusta kiristetään, luovutustappioiden vähennysoikeutta pienennetään ja pääomatuloverotusta kiristätte tuntuvasti. [Hälinää] Tämäkö on sitä teidän suklaatanne yrittäjille? Ei siltä kuulosta. Verottamalla te tukahdutatte yrittäjät hengiltä ja tukahdutatte samalla meidän orastavan talouskasvumme. Te esitätte myöskin uuden rahoitusveron käyttöönottoa Suomeen, jossa pääosan kantaisivat Suomessa toimivat pankit. Luuletteko, että Nordea olisi tehnyt päätöksen tulla Suomeen tämän jälkeen, ja haluatteko te hätistää muutkin pääkonttorit ja yritykset pois Suomesta tällä vihamielisellä politiikallanne?

Entisenä valtiovarainministerinä te, edustaja Rinne, tiedätte, ettei valtion budjettia oikeasti voisi koskaan rakentaa näin höttöiselle pohjalle. Te laskette kerääväanne yli 500 miljoonaa euroa digitalisaation ja toimintauudistusten kautta sekä harmaan talouden verovälttelyn tuotoilla, ihan niin kuin niitä ei nyt tehtäisi — 500 miljoonaa euroa. Lisäksi kirsikkana kakun päällä SDP esittää ei sammon vaan Sitran ja Suomen Pankin ryöstämistä. [Oikealta: Se on törkeätä!] Suomen itsenäisyyden juhluvuonna lasten rahat syömävelkaan. Ei siinä tase paljon töitä tee. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Vihreille: Arvoisat vihreät, on oikein, että esitätte pienituloisten verotuksen keventämistä, koska se kannustaa työntekoon, työn vastaanottamiseen, mutta tosiasia on — ja annan moitteet siitä — että työtä tekevien palkansaajien verotus kiristyy monella tavalla. Te olette totaalisesti unohtaneet ja pistäneet tavalliset palkansaajat keskituloisista alkaen maksu-miehiksi ja -naisiksi. Työtä tekevän suomalaisen keskiluokan verotus kiristyy, ja kannustimet käydä töissä kauempaakin heikkenevät. En ymmärrä, miksi te haluatte rangaista niin paljon ihmistä, joka joutuu käymään omalla autollaan töissä, kiristämällä työmatkavähennystä.

Arvoisa puhemies! Paljon olisi asioita, [Puhemies koputtaa] mutta varmasti keskustelun aikana meillä on mahdollisuus näitä käydä läpi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pääministeri, 5 minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

14.53 **Pääministeri Juha Sipilä:** Arvoisa herra puhemies! Kiitokset myös omasta puolestani opposition vaihtoehtobudjeteista. Julkiasu on suorastaan jo kilpavarustelun kohteena. Upeita luomuksia.

Se, mitä talouden eteen on tehty, todistettavasti toimii. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen talous kasvoi toisella vuosineljänneksellä 3,6 prosenttia verrattuna edellisvuoden vastaavaan neljännekseen. Kasvu oli Länsi-Euroopan nopeinta. Työn lisäämisen ja yrittäjyyden sekä kasvun kautta talouden syöksykierre on nyt oikaistu. Toki tekemistä vielä riittää, ennen kuin julkinen talous on tasapainossa.

Vuoden 2016 SDP:n vaihtoehtobudjetissa todetaan: "Kuluttajien luottamus on heikentynyt kesän jälkeen merkittävästi, eikä edes elinkeinoelämän luottamus osoita elpymisen merkkejä." Jatkuu edelleen: "Työmarkkinoiden akuutein ongelma on se, että pitkittyvät työttömyysjaksot kasvattavat nopeasti rakenteellista työttömyyttä. Pitkäaikaistyöttömien määrä on noussut jo yli 100 000:n." Ja jatkuu edelleen: "Sipilän hallitus perustelee epäoikeudenmukaisia leikkauksiaan julkisen talouden tasapainottamisella. Tavoite on oikea, mutta hallitus ei siihen kykene."

Arvoisa puhemies! Toisin on käynyt. Luottamus on poikkeuksellisen vahvaa, pitkäaikaistyöttömyys on saatu laskuun, ja alijäämä pienenee. Tämän vuoden alijäämäarvio on pienentynyt miljardilla noin 4,5 miljardiin. Jos talouskasvu säilyy vähintään 2 prosentin tuntumassa, myös hallitusohjelman tavoite velaksi elämisen lopettamisesta vuonna 2021 on mahdollinen.

Vuoden 2018 vaihtoehtobudjeteissa jälleen kyseenalaistetaan hallituksen talouspolitiikan suuri linja. Suuntaa pitäisi niiden mukaan merkittävästi muuttaa. Näin siittäkin huolimatta, että tulokset puhuvat puolestaan. Julkinen talous tulee nyt kuntoon. Tämä on pohja sille, että voimme rahoittaa ja rakentaa hyvinvointiyhteiskuntaa jatkossakin.

Vaikka olen talouspolitiikan isosta kuvasta eri mieltä, on opposition budjettiesityksissä myös kannatettavia asioita.

SDP on aivan oikein korostanut työllisyysasteen merkitystä. Työllisyyden parantaminen on varmin keino vahvistaa julkista taloutta ja siten taata hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuus. Lisäksi SDP:n panostukset takuueläkkeen korottamiseen tukevat hallituksen jo tekemiä toimia. Mutta olen pettynyt siihen, miten hataralla pohjalla SDP:n esitykset ovat. Tuloarvioista lähes miljardi euroa perustuu hyvin epävarmoihin tai kyseenalaisiin tulolähteisiin. Hallinnon kehittäminen ja digitalisaatio ovat asioita, joihin tämäkin hallitus panostaa, mutta on aivan selvää, ettei näistä voi saada pikavoittoja seuraavalle budjettivuodelle. Arvelin viime vuoden puheessani, että varmaan se Sitra nähdään myöskin ensi syksynä siellä teidän budjetissa. Ja kyllä, siellä se taas on: Suomi 100 -hengessä Sitran taseesta 355 miljoonaa ja Suomen Pankista 70 miljoonaa. [Hälinää] Varsinaista virtuaalirahaa — sen voi käyttää kolmeen kertaan samaan kohteeseen. Saapa nähdä, onko se myös ensi vuonna samalla paikalla.

Vihreiden esityksessä nousevat positiivisessa valossa esiin panostukset maatalojen bio-kaasuinvestointeihin ja ratahankkeisiin. Vihreiden budjetissa esittämät yrittäjien veronkiristykset eivät kuitenkaan edistä talouden toimeliaisuutta. Lisäksi monilla seuduilla, erityisesti pitkien etäisyyksien maaseudulla, oma auto, jonka verotusta vihreät ovat kiristämässä, on välttämätön päivittäiselle liikkumiselle.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten nuorisopaketti sisälsi hyviä ideoita, ja huoli nuoristamme on yhteinen. Kehitysyhteistyön rahoittamisesta minulla ja hallituksella on erilainen kanta kuin perussuomalaisilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Kristillisten ja RKP:n huoli turvallisuudesta ja panostukset poliisin voimavaroihin ovat myös hallitukselle tärkeitä asioita.

Vasemmistoliitolla on perusteltu huoli rakennusten sisäilmasta. Tältä osin ratkaisun ytimessä [Puhemies koputtaa] ei kuitenkaan ole määrärahojen lisäys. Hallitus valmistele 10-vuotista Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelmaa, missä tavoitellaan toimintatapamuutoksia uudis-, korjausrakentamiseen ja sitä kautta varmistetaan [Puhemies koputtaa] puhtas sisäilma. Tavoitteena on siis rakenteellisia muutoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, aiheesta on varmaan syytä käydä debatti. Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta. Myönnän ensimmäisen vastauspuheenvuorokierroksen 2 minuutin puheenvuoroin.

14.59 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ainakin kahteen asiaan haluan nyt puuttua erityisen tarkkaan.

Elikkä nyt täällä sekä pääministeri että valtiovarainministeri nostivat tämän Sitran taseesta tehtävän siirron esille, 350 miljoonaa euroa. Arvoisa pääministeri ja arvoisa valtiovarainministeri, nämä rahat on tarkoitettu kasvun vahvistamiseen: ongelmiin, jotka aiheuttavat tulevaisuudessa kertaluontoisen korjaamisen, homekouluihin ja infran rakentamiseen, joka vahvistaa talouskasvua — kertaluontoisina erinä. Kyllä tämä raha on paljon paremmassa tuotossa siinä kuin tuolla J.P. Morganin Global Equity -rahastossa — 100 miljoonaa euroa siellä rahaa. Se vahvistaa vain ulkomaalaisten taloutta, ei suomalaista taloutta. [Krista Kiuru: Näin se on!] Se raha tulee paljon parempaan käyttöön sillä, että se otetaan kotimaisiin kasvuinvestointeihin ja ennakoivaan terveydenhuoltoon, homekoulujen poistamiseen. Paljon parempi vaihtoehto kuin hukata lypsylehmä, Nesteen omistusta suomalaisilta. Taseet pitää, pääministeri, laittaa käyttöön, ja kyllä paras keino on käyttää niitä kotimaassa ongelmien poistamiseen, kasvun vahvistamiseen, ei yhdysvaltalaisten rahastojen vahvistamiseen.

Toinen asia, arvoisa valtiovarainministeri: Ymmärrän hyvin sen, että teidän puheestanne kumpuaa kritiikkiä yrittäjätoimintaa vastaan, mutta haluan todeta sen, että SDP:n vaihtoehtobudjetissa on nimenomaan pienille ja keskisuurille yrittäjille vahvuuksia. Siellä on 30 000 euron arvonlisäverovelvollisuuden alarajan nostaminen, siellä on 20 000 euron verovähennys ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen. Nämä ovat niitä konkreettisia keinoja, joilla autetaan pieni- ja keskisuuria yrityksiä työllistämään ja kasvamaan. [Keskeltä: Nyt puuttuu enää rahoitus!] Hallituksen vaihtoehto yrittäjille tarkoittaa rikkaitten, hyvätuuloisten yrittäjien apteekkarivähennyksen mallisia vähennyksiä, metsälahjavähennyksiä. [Puhemies koputtaa] Se tarkoittaa sitä, että tämä hallitus suosii rikkaita yrityksiä [Puhemies koputtaa] pienempituloisten yritysten kustannuksella.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisa edustaja! Kun käydään 2 minuutin kierroksia, ollaan aika tarkkoja sen 2 minuutin kanssa. — Seuraavana edustaja Meri.

15.01 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän hallitusta siitä, että olitte huolella lukeneet tämän. Perussuomalaiset olivat tähän paljon nähneet vaihua ja käyttäneet aikaa. Uuden ryhmämme kanssa ideoimme ja toimme valtavasti uusia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

ajatuksia. Kiitän erityisesti siitä, että olette kiinnostuneita meidän pieni- ja keskisuurten yrittäjien auttamisesta: on yritetty etsiä, miten saataisiin uusia yrittäjiä kokeilemaan tätä yrittäjyyttä, ja meillä erityisesti kansanedustaja Ville Vähämäki on tätä työtilimallia jopa koeponnistellut vähän eri paikoissa — voisi olla, että joku uskaltaisi lähteä tätä yrittämään. Meillä on myös tätä arvonlisäveron alarajan nostoa, ja sitten haluttaisiin katsoa sitä, voisiko miettiä tätä Viron veromallin tyyppistä, että panostetaan henkilökuntaan — jos saisi sieltä hyviä ideoita.

Kiitän myöskin siitä, että pääministeri Sipilä oli huomannut meidän nuorisopaketin. Siellä ei ollut valtavan isoja rahallisia vaatimuksia vaan tällaisia toimenpiteitä, miten saadaan kouluun kiusaamisen ehkäisyä ja mielenterveysongelmaisista otettua koppia, ja lisäksi tähän nuorten liikuntaan — eikö hallituksellakin ollut tämä liikuntatakuu? — meillä on pieni rahoitus. Se on äärettömän tärkeä. Näistä kiitän teitä.

Me kuitenkin olemme aina toivoneet rakennemuutoksia, ja me olemme lähteneet hakemaan tätä lahjoituksen kautta tähän kehitysyhteistyömalliin. Sitä voisi kuitenkin miettiä, mitä estettä olisi lähteä kokeilemaan sitä rahoitusta, että saisi verovähennyksen, koska ihmiset varmasti lahjoittaisivat enemmän, uskon näin, ja ainakin tuolla hallituksessa on olemassa sellaisia edustajia, jotka ovat aikaisemmin tukeneet tällaista mallia. Sen takia toivoisin ainakin tältä ryhmältä pientä ajatustukea siihen.

Meillä budjetissa ei luvata mitään ilmaisia palveluita kaikille, vaan maksukyvyn mukaan. Elikkä täällähän on haluttu ilmaista päivähoitoa ja ilmaista terveyskeskumaksua. [Puhemies koputtaa] Kyvyn ja maksukyvyn mukaan. Tuon tämän teille [Puhemies koputtaa] sinne, että saatte lukea.

15.04 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos rahaa on vähän, se pitää kohdentaa fiksusti ja oikeudenmukaisesti. Joudutaan tekemään myös arvovalintoja. Hallitus valitsi tutkitusti tehottomat ja ympäristölle haitalliset vero- ja yritystuet, vihreät valitsivat koulutukseen panostamisen [Eduskunnasta: Ja veron korottamisen!] sekä köyhyyden ja eriarvoisuuden torjumisen.

Vihreiden vaihtoehto edistää ilmastotavoitteiden saavuttamista ja elinkeinojen uudistamista. Se mahdollistaa paremmat toimintaedellytykset pienille ja keskisuurille yrityksille, lisää pienipalkkaisten ihmisten käteenjääviä tuloja sekä parantaa kaikkien käytössä olevia palveluita. Tahdomme panostaa myös esimerkiksi maatilojen biokaasuinvestointeihin ja tehdä uusiutuvista energialähteistä kannattavia lisäelinkeinoja maaseudulle. Satsaamme myös ratahankkeisiin ja homekoulujen korjaamiseen, jotka lisäävät työtä ja verotuloja sekä pienentävät korjausvelkaa. Vihreiden mielestä on fiksumpaa panostaa osaamiseen, tutkimukseen ja innovaatioihin kuin tutkitusti tehottomiin ja ympäristölle haitallisiin vero- ja yritystukiin.

Hallituksella on kaikki oikeus olla tästä kaikesta eri mieltä, mutta haastamme tässä salissa hallituksen arvovalinnan leikata koulutuksesta ja ihmisten perusturvasta, koska vaihtoehtoja on aina.

15.05 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo omassa puheenvuorossaan sanoi, että pysyviin menolisäyksiin ei ole varaa. Kuitenkin tällä hallituksella on ollut varaa erittäin mittaviin, pysyviin tulon menetyksiin, mikä hyvin kuvastaa kokoomuslaista talousajattelua, että kaikista tärkeintä ja ensisijaista on vain alentaa ja laskea veroja mahdollisimman paljon ja kaikki muu, koulutuksen rahoitus, pie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

nituloisten sosiaaliturva, pienituloisten eläkeläisten, lapsiperheiden tai opiskelijoiden pärjääminen, on teille toissijaista. Tämä käy varsin selvästi ilmi myöskin hallituksen omista tavoitteiden asetteluista, joissa on linjattu, että hallitus tavoittelee kokonaisveroasteen laskua, piste, sen kummemmin määrittelemättä, mitä olisi järkevää verottaa ja mitä ei, vaan perustuen ainoastaan kokoomuksen käsitykseen siitä, että verot lähtökohtaisesti ovat vastenmielisiä. [Ben Zyskowicz: Ei kun ne haittaavat talouskasvua!]

Tässä on nyt sekä pääministeri että myöskin valtiovarainministeri ilmaissut huolensa ensinnäkin julkisen talouden tasapainosta ja toisaalta myöskin eriarvoisuuden kasvusta. Sitten kun tarkastelee, mitä hallitus käytännössä tekee ensi vuoden osalta omissa talousarvioesityksessään, niin tähän kasvatatte julkistalouden rakenteellista alijäämää johtuen siitä, että teette suurituloisille kohdennettua veroelvytystä tilanteessa, jossa talous kasvaa, ja samanaikaisesti te edelleen jatkatte pienituloisilta leikkaamista johtuen siitä, että perusturvaindeksit ovat jäädytyksessä, ja johtuen näistä uusista leikkauksista asumistukeen.

Miksi te ette toimi sillä tavalla kuin te linjaatte, että te haluatte toimia, arvoisa pääministeri ja arvoisa valtiovarainministeri Orpo?

15.07 **Stefan Wallin r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Veropolitiikka heijastaa hyvinkin selvästi arvoja. Minun mielestäni tässäkin salissa on nähty ja kuultu, että myöskin opposition sisällä voi olla erilaisia painotuksia, mitä tulee veropolitiikkaan. Tämä on ihan hyvä asia, se on aivan luonnollista. Kuitenkin on tosiasia, että korkea verotaso haittaa kilpailukykyä. Finanssikriisin jälkeen meidän kokonaisveroasteemme on edelleen koholla, ja siksi ruotsalainen eduskuntaryhmä lähtee siitä, että verotusta pitää keventää, työn teon pitää aina kannattaa, ahkeruutta pitää aina palkita. Siitä syystä esitämme verouudistusta, jossa ansiotuloverotusta kevennetään, kompensoidaan alvin maltillisella korotuksella, joka taas puolestaan kompensoidaan pienituloisimmille erilaisten tulonsiirtojen nostoilta. Mitä mieltä hallitus on tästä meidän esityksestämme? [Kari Uotila: Oikea laita saattaa kiittää!]

Toiseksi, mitä tulee sitten tapaukseen, jossa esitetään siis perintö- ja lahjaveron poistamista sukupolvenvaihdosten osalta, tällä tähdätään siihen, että mahdollisimman moni suomalainen perheyritys jatkaisi toimintaansa perheen ja suvun toimesta, että toimeliaisuutta ja työllisyyttä tuettaisiin myöskin tällä tavalla. Tänä päivänä 70 prosenttia Suomen yrityksistä on perheyrityksiä. Niissä on yli puoli miljoonaa työntekijää. On äärimmäisen tärkeä asia, on itseisarvo, että nämä yritykset jatkavat toimintaansa. Jos sitä voidaan helpottaa tällaisella veron kevennyksellä tai veron poistamisella, niin tämä on erittäin hyvä ja kannatettava asia.

Pidemmillä aikavälillä perintö- ja lahjaverotus pitäisi poistaa kokonaan, niin kuin esimerkiksi Ruotsissa tehtiin Göran Perssonin sosiaalidemokraattisen hallituksen toimesta vuonna 2004. Tämä ei nyt onnistu, mutta mitä hallitus ajattelee tästä esityksestä pidemmillä aikavälillä?

15.09 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin sanoin jo ryhmäpuheenvuorossani, lapsiperheiden hyvinvointi on pohjana koko yhteiskunnan hyvinvoinnille. KD:n mielestä perhepoliittiset ratkaisut on tehtävä aina ja ensisijaisesti lapsen edun näkökulmasta. Toiseksi olemme myös sitä mieltä, että lastenhoidosta päättää perhe. Yhteiskunnan tehtävä taas on tukea eri hoitomuotoja tasaveroisemmin. Kolmanneksi perheiden etuuksissa on lisättävä joustoja ja vähennettävä sääntelyä, koska perheiden tar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

peet ovat erilaisia. Työelämän muutos tarkoittaa erilaisia työpäiviä ja vaihtelevaa hoitotarvetta.

Perheitä koskevien päätösten on kannustettava nykyistä suurempaan lapsilukuun. Se on varmasti kaikkien meidän yhteinen toiveemme, mutta syntyvyys on laskenut Suomessa nälkävuosien tasolle. Kestävän väestökehityksen hedelmällisyysluku on 2,1, kun se nyt on 1,65 ja vielä laskemassa. Ikärakenne siis vinoutuu edelleen tarkoittaen sitä, että huoltosuhte heikkenee ja ikäsidonnaiset menot tulevat kasvamaan tulevina vuosina.

Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme lapsimyönteistä ilmapiiriä ja pitkäjänteistä perhepolitiikkaa. Kysyn: Mikä on hallituksen vastaus tähän haasteeseen? Millä instrumenteilla ja millä päätöksillä te kannustatte perheitä, jotta edistettäisiin syntyvyyttä ja jotta huoltosuhdeluvut paranevat?

15.11 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näissä esityksissä on paljon hyviä ehdotuksia mutta osa on vähän hankalampia. Koska aikaa on vähän, otan vain pari vähän hankalampaa esimerkkiä tästä nyt esille.

Ensin vihreät, jotka ovat tässä lähempänä. Hyvät vihreät, aika moni suomalainen joutuu käyttämään henkilöautoa päivittäin elämiseensä: sillä mennään töihin, sillä viedään lapsia päiväkotiin, ehkä harrastukseen. Ei se ole mikään luksustuote, henkilöautoa tarvitaan, mutta te esitätte kovia leikkauksia auton käyttäjille: kilometrikorvausten leikkaus, työmatkavähennysten leikkaus ja diesilveron korotus. Kyllä äkkiseltäänkin laskien tässä tulee tavalliselle työssä käyvälle perheelle helposti satojen eurojen lisäkulut vuodessa, ellei enemmänkin. [Välihuutoja] — Tavallisille työssä käyville suomalaisille perheille. Onko tämä todella se linja, mitä te haluatte? Täytyy ihmetellä. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! SDP:n suuntaan minäkin hivenen ihmettelen tätä intoa viedä jälleen Sitran, Suomen itsenäisyyden juhlarahaston, rahoja ja Suomen Pankin rahoja. Ei niitä voi joka vuosi viedä, se on kertaluonteinen teko, jos sen kertaalleen tekee. Se ei ole kestävää, se on höttöä.

Sitten tämä puhe apteekkarivähennyksestä. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Se on aika loukkaavaa vaikkapa niitä 135 000:ta pienyrittäjää kohtaan, joitten tulot ovat vuodessa alle 30 000 euroa. Minä uskon, että tulee tarpeeseen se pieni helpotus, minkä hallitus on suunnannut pien- ja pk-yrittäjille. [Timo Harakka: Alv:n alarajan nosto!]

Tämä opposition huuto hallituksen talouspolitiikasta on kovaa, mutta hallituksen talouspolitiikkahan toimii, siitä on kuultu esimerkit monesta suunnasta. Kasvu on Länsi-Euroopan nopeinta tällä hetkellä, ja siitä huolimatta te huudatte, että onpa huonoa politiikkaa. [Välihuutoja] Kuluttajien luottamus on vahvaa, velkaantuminen on saatu hallintaan, työttömyys laskee. Vaikka tämä huuto on kova, arvoisa puhemies, tulokset puhuvat puolestaan.

15.13 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On erittäin hyvä käytäntö se, että oppositioryhmät tekevät varjobudjettinsa ja pohtivat näin talouden tilaa ja tulevaisuutta kokonaisuutena eivätkä vain yksittäisinä asioina, mihin tässä salissa muuten totutaan ja kuullaan sitä arvostelua.

Mutta kyllähän tämä paljastaa myös sen ajattelun, esimerkiksi sen, mikä on vasemmisto-opposition ja nykyisen hallituksen veropolitiikan ja työllisyyspolitiikan selkein ero. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Se on iso!] Se ero on siinä, että tämä hallitus tekee kannustavaa verotus- ja työllisyyspolitiikkaa. [Vasemmalta: Leikkaavaa!] Se tekee sellaista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

kannustavaa politiikkaa, että ihmisen kannattaa kouluttautua, kannattaa kehittää itseään, tehdä työtä ja yrittää. Päinvastoin vasemmisto-opposition himoverotuslinja tukahduttaa yrittämisen ja työn tekemisen pystyyn. Ne ahkerat suomalaiset, joilla kello soi viideltä tai kuudelta aamulla — silloin mitataan se kannustavuus ja kannattavuus, kannattaako lähteä töihin vai kääntää kylkeä ja unelmoida jostain muusta. [Li Andersson: Joiden palkkoja las-kettiin!] Tätä himoverotusta, jota te esitätte, [Vasemmalta: Oliko ne just ne, joilta lomara-hat vietiin?] ei voi kerta kaikkiaan kannattaa. Meidän mielestämme kasvu kuuluu varsinkin niille, jotka sen kasvun rakentavat ja lähtevät aamuviideltä töihin. Heitä pitää kannus-taa lisää työntekoon. Veronkiristykset ja tulonsiirrot eivät kannusta työllistymään. Tämä täytyy ymmärtää. Suomen kokonaisveroaste on aivan liian korkea. Verotuksen tasoa pitää edelleen alentaa.

Vihreiden hyökkäys työssä käyviä ihmisiä kohtaan, jotka autollaan työssä käyvät, on kä-sittämätön, ja sitä ei voi millään lailla ymmärtää. Ei myöskään voi ymmärtää tätä samaa rosvoetken jatkamista, joka tässä viime vuosina on nähty, että rosvojoukko ratsastaa kohti Sitran ja Suomen Pankin pääomia. [Krista Kiuru: Mitään muuta arvosteltavaa ei löydy kuin Sitra!] Onneksi meillä on kaksi seriffiä, jotka pitävät huolta, että tämä ei tule tapahtumaan. Sitra käyttää 30 miljoonaa vuodessa pääomiensa tuottoa suomalaisten tulevaisuuteen, [Riitta Myller: Kyllä siihen riittää meidänkin esityksessä!] suomalaisten nuorten, lasten, sosiaalityön, [Puhemies koputtaa] koulutuksen tulevaisuuden kehittämiseen. Se on erittäin tärkeää, ja huomenna juhlitaan Sitran 50-vuotispäivää.

15.15 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän oppositioryhmiä näistä vaihtoehtobudjeteista. Tosin "varjobudjetti" on oikeampi termi, sen verran ne ovat vain varjo hallituksen esityksestä.

Täytyy todeta Sitran osalta, että sampokin kehdatiin ryöstää vain kerran, mutta Sitra nä-köjään useampaan kertaan.

Sosiaalidemokraatit ovat ottaneet vaihtoehtobudjetissaan esille niin sanotun Rinteen mallin, joka on tavallaan vastaus hallituksen aktiivimalliin. Demarit väittävät, että työllis-tämissetelin avulla saataisiin 51 miljoonaa euroa enemmän verotuloja. Kuitenkin demareiden 2015 eduskunnan tietopalvelulla teettämän selvityksen mukaan Rinteen mallissa net-tona palkkatuki kasvattaisi julkisen sektorin menoja yhteensä 350 miljoonalla eurolla. To-dellisuuden ja sosialismin välinen ero on tietysti aina suuri, mutta tässä se on poikkeuksel-lisen suuri: yli 400 miljoonaa euroa heittoa. Rinteen mallin myötä koko pohja lähtee dema-reiden varjobudjetilta, eli varjo vain jää jäljelle. Hallituksen aktiivimallihan on kustannus-neutraali.

Demarit esittävät myös yli 900 miljoonan euron veronkorotuksia. Vihreät nokittavat esittämällä 1,4 miljardin euron veronkorotuksia. Linjaero on selvä. Siniset haluaa keven-tää tuloverotusta, [Krista Kiuru: Kaikkein suurituloisimmille vain veronalennuksia!] ke-ventää keskituloisten verotusta, ja se on tehty 1,2 miljardin euron tuloveron kevennyksel-lä. [Timo Harakka: Apteekkareille veronalennusta!] Kun vihreiden pintaa hieman rapsut-taa, niin kyllä sieltä punaista alkaa näkyä. Niin paljon on yhteistä demareiden, vihreiden ja vasemmistoliiton linjassa, että aivan oikeutetusti voi puhua vihervasemmistosta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt siirrytään 1 minuutin mittaisiin vastauspuheenvuoroihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

15.17 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä verotuksesta täytyy ihan vain selvyuden vuoksi todeta — uskon, että tätäkin lähetystä moni katsoo — että SDP:n vaihtoehdossa alle 55 000 euroa vuodessa tienaa-ville jää enemmän käteen palkasta, siis verotus on alempaa kuin hallituksella. [Antti Rinne: Myös yrittäjille!] Miten se on mahdollista? Pienyrittäjät, arvonlisäverovapaan alarajan nosto 30 000:een, yksinyrittäjille mahdollistetaan ensimmäisen työntekijän palkkaaminen pienemmällä verotuksella, ja niin edespäin.

Tässä se ero, arvoisa hallitus, on. Meidän vaihtoehdossamme on sydän paikallaan. Meidän vaihtoehdossamme tämä kasvu kuuluu kaikille. Ja nyt kysymys kuuluu, että kun hallitus on jo täällä eduskunnassa suostunut muuttamaan esitystään, esimerkiksi kiinteistövero- rojen korotukset peruttiin, niin, arvoisa valtiovarainministeri, sopiiko teille nyt, kun olemme osoittaneet, että vaihtoehto on, että lomarahaleikkaukset perutaan? [Puhemies koputtaa] Sopiiko teille, että lapsiperheiden verotusta ei kiristetä nyt, kun olette nähnyt, että se on mahdollista? [Pia Viitanen: Kai ministeri Orpolta sen verran sydäntä löytyisi?]

15.18 **Ville Vähämäki ps** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Aivan ensimmäiseksi totean sen, että tämä meidän vaihtoehtomme löytyy muun muassa Suomen Uutisten nettisivuilta, sieltä sen voi käydä lukemassa täsmällisemmin.

Meillä on asumisen halpuutuksen malli. Sillä poistetaan asunnottomuus, lisätään asun- totuotantoa. Haluamme myös halpuuttaa sähkön hintaa. Esitämme tässä työllisyys-, mat- kailu- ja koulutuspaketin, jossa on työtilimalli, joka madaltaa aloittamisen kynnyistä. Se on uusi yhtiömuoto. Se sopii keikka- ja silpputoita tekeville 40 000:een asti. Sotu-tunnuksella pankkiin avattava tili, ja pankki hoitaa kaikki velvoitteet ja vastuut valtiolle ja eläkeyhti- öille. Haluamme myöskin lisätä Tekesille 10 miljoonaa tekoäly- ja alustatalouden tutki- mukseen. Luomme oman satovahinkovakuutusmallin. Teemme matkailupaketin, 10 mil- joonan paketin. Lisäämme oppisopimuskoulutukseen ja ammatillisiin koulutuksiin, yli- opistoille sekä laajennamme kielikokeilua. [Puhemies koputtaa]

Tässä tämä näin lyhyesti. Loppuun totean, että lisäämme vielä Suomi 100 -hengessä 100 000 Simo Häyhä -museoon.

15.19 **Ozan Yanar vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa hallitus, te perustelite teidän leikkauksianne perusturvaan ja koulutukseen hallituskauden alussa sil- lä, että Suomen taloudella ei mennyt hyvin. Ja kun tällä hetkellä ollaan saatu käänne vähän parempaan, niin eikö se tarkoittaisi sitä, että hallitus voisi tehdä käänteen esimerkiksi kou- lutuspolitiikassaan tai politiikassaan liittyen niiden ihmisten kohteluun, jotka ovat vähäva- raisia? Me vihreät panostaisimme koulutukseen ja osaamiseen. Me korjaisimme teidän te- kemänne valtavat leikkaukset osaamiseen varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin, me ka- ventaisimme tuloeroja ja vähentäisimme köyhyyttä.

Ja on pakko ottaa esille myös se, että on se kumma, että hallitus ei saa leikattua ympä- ristölle haitallisista tuista ja haitallisista yritystuista laajemminkin, vaikka he tietävät asi- antuntijanäkemyksen pohjalta, että nämä ovat [Puhemies koputtaa] sellaista rahaa, joka on todella, todella haitallista meidän taloutemme uudistumiselle.

15.20 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eräs täällä nykyään aika harvoin näkyvä poliitikko sanoi: "Miten te kehtaatte? Ja kyllähän te kehtaatte!" Miten te kehtaatte täällä nyt puhua pienituloisen ja keskituloisen palkansaajan puolesta, ministeri

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Orpo, edustaja Kaikkonen ja niin edelleen — sama porukka, joka pakotitte pieni- ja keskituloiset palkansaajat ase ohimolla, pakkolailla uhkaamalla kiky-sopimukseen suostumaan. [Keskeltä: Höpö höpö!] Kolme työpäivää ilman palkkaa työajan pidennyksiä vuodessa, [Li Andersson: Sekö kannustaa?] pienipalkkaisten julkisen alan työntekijöiden lomarahojen leikkaaminen ja työntekijän sosiaaliturvamaksujen, [Oikealta: Ja ay-pomot nostivat palkkaansa!] työnantajille kuuluvien sosiaalimaksujen siirtäminen mittavasti palkansaajien harteille. Nyt te kannatte silmät kosteina huolta täällä pienipalkkaisista ja keskipalkkaisista työntekijöistä. Olisitte kantaneet silloin, kun olitte tätä ratkaisua junailmassa yhdessä Etelärannan kanssa. [Vasemmalta: Siinä tuli pääluottamusmiehen puhetta!]

15.22 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Täällä on toistuvasti todettu, että kasvu kuuluu kaikille. Kasvun hedelmät välttämättä eivät ole vielä kypsyneet, ja sen tähden meidän kaikkien pitäisi toimia siihen suuntaan, että kasvu edelleen jatkuisi. Talouskasvun tärkeimpänä tekijänä on luotettavuus ja uskottavuus, ja tässä hän hallitus on onnistunut. [Susanna Huovinen: Ensin jaetaan niille, joilla parhaiten menee, sitten katsotaan mitä muille jää!]

Minun on pakko puuttua siihen, kun SDP:n vaihtoehtobudjetissa on tämä Sitra-rahoitus, joka täällä on noussut useammassa puheenvuorossa esiin: nyt pitää muistaa, että voimassa oleva laki Sitrasta ei mahdollista sitä, että me voisimme ottaa sieltä. [Antti Rinne: Muutetaan lakia!] Sen tähden, ihan menettelytavan vuoksi, olisi korrektia, että te toisitte lakialoitteen Sitrasta, jossa tämä asia käsiteltäisiin, ja käytäisiin tämä keskustelu, onko Sitra tärkeä vai eikö ole. Näin ei voida jatkaa, niin kuin tällä hetkellä te esitätte. [Puhemies koputtaa] Sen tähden uskottavuus ja luotettavuus ovat kyseenalaisia.

15.23 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tässä on kohtuullisen vähän puhuttu työllisyydestä, joka kuitenkin on yksi meidän taloutemme tilanteen suurimpia ongelmia. RKP:n eduskuntaryhmä tarjosi hallitukselle 12 pisteen työllisyysohjelmaa tässä jo vuosi sitten, ja sama ohjelma löytyy tästä erinomaisesta varjobudjetistamme. Tässä on mukana muun muassa kotitalousvähennyksen korotusta, opintotuen tulorajojen korotusta sekä minityömallia nuorille ja monta muuta asiaa. Työllisyys kuitenkin riippuu oleellisesti siitä, mitkä ovat yritysten toimintaedellytykset. [Ben Zyskowicz: Se on oikein!] Erinomaisessa ryhmäpuheenvuorossamme edustaja Wallin nosti jo esille tämän perintöveron kevennyksen. Toinen tärkeä asia olisi ulkomaalaisen työvoiman tarveharkinnan poistaminen. [Leena Meri: No ei!] Edustaja Kontulan erinomaisessa aloitteessa tätä asiaa jo lähdettiin viemään eteenpäin, se sai monta allekirjoitusta. [Eero Heinäluoma: Kyllä hän on parempiakin tehnyt!] Nyt on kuitenkin pelko se, että ei kai tätä nyt vaan piiloteta johonkin ministeriöön. Kyllä kai se nyt nopeasti valmistellaan ministeriössä ja tuodaan hallituksen esityksenä eduskuntaan?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä ennen ministeri Orpon vastauspuheenvuoroa puheenvuorot edustajille Heinonen, Essayah ja Heinäluoma, ja sen jälkeen ministeri Orpo.

15.24 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä SDP:n kaunis lause "kasvu kuuluu kaikille" kuulostaa tietysti vähän erikoiselta, [Paavo Arhinmäki: Se on itse asiassa pääministerin alunperin!] sillä SDP:n ollessa hallituksessa kasvu ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

kuulunut tässä maassa kenellekään. Talous ei kasvanut, työllisyys heikkeni, työttömyys paheni. [Paavo Arhinmäki: Kuka oli pääministeri tuolloin?] Ja tänään Sitraa ollaan ryöstämässä. Näyttää siltä, että SDP haluaisi muuttaa huomiset Sitran 50-vuotisjuhlat Sitran hautajaisiksi. [Susanna Huovinen: Mitään muuta ette löydä!] Ei pankkia voi ryöstää joka päivä, mutta näköjään sosiaalidemokraatit voivat ryöstää Sitran joka vuosi.

Lisäksi SDP esittää veronkorotuksia miljardi euroa tekemättä minkäänlaisia vaikutusarvioita työllisyyteen. Edustaja Lindtman, te olette tehneet aikanaan välikysymyksen huonosta lainvalmistelun tasosta. Oletteko miettineet, että tekisitte nyt itsellenne välikysymyksen, [Puhemies koputtaa] kun ette minkäänlaisia työllisyysvaikutuksia ole tähän esitykseen tehneet? [Välihuutoja — Jukka Gustafsson: Aika kovaa kieltä tulee!]

15.25 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös kristillisdemokraattien mielestä silloin, kun talous kasvaa, sen hedelmistä kaikkien pitäisi päästä hyötymään. Näinhän ei tapahdu. Tuntuu varmaan aika ankealta niistä kansaneläkeläisistä, jotka kuuntelevat uutisia, että työnantaja- ja työntekijäjärjestöt käyvät kamppailua niistä monista prosenteista, joilla nyt käydään palkkaneuvotteluja, kun he tietävät, että tämä hallitus on leikannut ja jäädyttänyt indeksien kautta heidän tulokehityksensä. Ja pääministeri Sipilä on itse asiassa myöntänyt, että tämä tuloerojen kasvu on ollut tosiasia, näin on tapahtunut. Siinä mielessä olisi tärkeää, että katsottaisiin kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettiin, jossa kaikkein tärkeimmät tulonsiirrot liittyvät nimenomaan siihen, että me haluamme purkaa nämä indeksijäädytykset ja -leikkaukset niin eläkeläisiltä kuin myöskin lapsilisien kohdalta. Haluamme säilyttää myöskin lapsivähennyksen ja kohdentaa suuremman takuueläkkeen korotuksen, koska meidän mielestämme kasvu kuuluu [Puhemies koputtaa] myös sille sukupolvelle, joka on ollut rakentamassa tämän hyvinvointi-Suomen.

15.26 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Helsingin Sanomien kokenut toimittaja Marko Junkkari epäili tämän päivän kirjoituksessaan, että tästä tulee semmoinen eipäs—juupas-keskustelu ja hallitus tulee tekemään kaikkensa osoittaakseen, että mikään näistä opposition ehdotuksista ei ole toteuttamiskelpoinen. [Välihuutoja] Jossain määrin tuntuu siltä, että hän oli selvänäkijä. Iloitsen kuitenkin siitä, että tämän vuoden demareiden vaihtoehtobudjetista hallitus on yhden asian ottanut ja toteuttanut ja vienyt eteenpäin, ja se on Kansallisteatterin peruskorjauksen tekeminen. Kiitän siitä ja jäänkin kysymään, voisiko Junkkarin ehdotusta, että katsottaisiin, ollaanko jostain ehdotuksesta samaa mieltä, toteuttaa muutoinkin. Eli kun kasvun pitäisi kuulua kaikille ja talous kasvaa, niin olisiko mahdollista, että diabeteslääkkeiden korvaus palautettaisiin ennalleen? Koskee isoa joukkoa ihmisiä. Olisiko mahdollista, että valtion ja kuntien työntekijöiden lomarahaleikkauksia ei enää jatkettaisi?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Orpo, 3 minuuttia, ja pääministeri saa 2 minuuttia.

15.28 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensin tästä koulutuksesta. Vihreät eivät ole varmaan huomanneet sitä, kuinka paljon panostuksia puoliväliriihen aikana ja sen jälkeen on tehty. Tässä muutamia esimerkkejä: Suomen Akatemia 50 miljoonaa, Tekes 70, datalähtöinen tutkimus 33, innovaatioasetelit 10, varhaiskasvatusmaksujen alentaminen 70 miljoonaa, mekaaninen puurakentaminen 2 miljoonaa, varhaiskasvatuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

sen henkilöstörakenne 28 miljoonaa, peruskoulun tasa-arvorahat 15 miljoonaa, ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpano 30 miljoonaa, ammatillisen lisäpaikat 9 miljoonaa. Ette voi väittää, etteikö olisi kelkka kääntynyt, mutta ei siitä sen enempää.

Arvoisa SDP, edustaja Heinäluoma lainasi kirjoittaja, politiikan toimittaja Junkkaria. Hän myöskin kirjoitti joku aika sitten, että SDP ei tiedä yhtään, mihin se on menossa. Minusta se on myöskin hyvin lainaamisen arvoinen lausahdus. Tulipa vaan mieleeni se tässä, nimittäin te olette ollut työn puolue. Te esitätte työn verotuksen kiristämistä, progression kiristämistä. [Riitta Myller: Se on isotulouisille!] Te esitätte yrittämisen verotuksen kiristämistä, ja te esitätte uusiin investointeihin ja työllistämiseen liittyvien verojen kiristämistä. Samaan aikaan te lisäätte tukia. Jos te olette huolissanne työllisyysasteesta ja sen parantamisesta, niin miksi te lisäätte kannustinloukkuja ja käytännössä estätte yritysten osaavan työvoiman saantia? Ei tässä ole järjen häivää tässä teidän logiikassanne.

Ja mitä tulee sitten näihin teidän yrittäjille osoittamiinne kädenojennuksiin, alvin alaraja tai ensimmäisen työntekijän palkkaamisen tukeminen ovat ihan hyviä asioita, mutta samaan aikaan te kiristätte niitä varsinaisia yrittäjien veroja, työn verotusta, pääomaverotusta, [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] yrittäjävähennys pois, eli te viette sen yrittämisen pohjan pois, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei, nyt pitäisi lukea se paperi!] sen edellytyksen pois. Nämä ovat suklaata todellakin nämä pienet, mitä te annatte yrittäjille, kun te teette työllistämisen investoinnit ja kasvun mahdolliseksi. — Ei voida perua tehtyjä päätöksiä. Ei voida.

Kiky-sopimuksen tekeminen oli iso ponnistus suomalaisessa sopimussyhteiskunnassa. Siihen ovat työmarkkinajärjestöt sitoutuneet. He ovat sanoneet vielä näiden teidänkin julistustunne jälkeen, että sovittu, mikä sovittu, sitä ei avata. [Eero Heinäluoma: Ei oo sanottu!] Ja tästä myöskin pidetään kiinni. Myöskin edustaja Rinne aikanaan ennen heräämistään totesi, että tämä on hyvä asia tämä kilpailukyky sopimus. Eli koettakaa päättää, mitä mieltä olette.

Vielä tähän Sitraan. Mielestäni — siis aidosti — se on Suomen juhlavuoden rahasto. Sen tuottoja käytetään tulevaisuutemme ja lastemme hyväksi. Siitä pitää pitää huolta. Juuri me täällä yhdessä iloitsimme, kun me perustamme uuden [Puhemies koputtaa] rahaston meidän lastemme tulevaisuuden auttamiseksi, ja samaan aikaan te teette [Puhemies koputtaa] näin, käytitte näitä puheenvuoroja täällä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisa ministeri, aika on kulunut. Myönnän ennen pääministerin puheenvuoroa nyt kuitenkin vastauspuheenvuoron edustaja Rinteelle.

15.31 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Te ette kuunnellut, ministeri Orpo, tarkkaan sitä, mitä edustaja Lindtman totesi tuossa juuri äsken, että SDP:n vaihtoehtobudjetissa 55 000 ja sen alle vuodessa tienaaavat saavat ansiotuloihinsa kevennyksen. [Eero Heinäluoma: Maksuvähennys!] Se koskettaa myös yrittäjiä, jotka ovat ansiotulolla. Sen lisäksi yrittäjille on tulossa 30 000 euron arvonlisäverovelvollisuusrajan muutos. Jos meidän vaihtoehtomme menee läpi, se vaikuttaa verotusta keventävästi. Meidän vaihtoehtobudjetissamme on 20 000 euron maksuvähennys ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen.

Arvoisa ministeri Orpo, minä ymmärrän, että tässä keskustelussa on kiva heitellä erilaisia nokkeluuksia, niin kuin omassa puheenvuorossanne äsken teitte SDP:n kohdalla. Mut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

ta haluaisin nyt kysyä teiltä ihan asiallisesti, kävisikö teille nyt esimerkiksi oppivelvollisuuden pidentäminen, kun sillä on selkeästi olemassa työllisyyttä parantavat vaikutukset. Se johtaa siihen, että nuoret eivät tipu koulun ulkopuolelle eivätkä työelämän ulkopuolelle [Puhemies koputtaa] vaan käyvät koulua. Kävisikö tämä teille nyt tästä meidän vaihtoehdostamme? [Susanna Huovinen: Kyse on Suomen tulevaisuudesta! — Antti Lindtman: Vähän jo nyökkäili Orpo tuossa!]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro pääministerillä, 2 minuuttia.

15.32 **Pääministeri Juha Sipilä:** Arvoisa herra puhemies! Kun analysoidaan sitä, miksi viime kaudella pudottiin maailmantalouden kasvuvauhdista, jaamme valtiovarainministeri Orpon kanssa käsityksen siitä, että verojen kiristäminen oli väärä toimi tuossa tilanteessa. Ja kun kunnilta leikattiin, niin kunnat myöskin nostivat verotustaan, ja se on ehdottomasti yksi tärkeimmistä ja pahimmista virheistä, mikä tehtiin, että pudottiin maailmantalouden kasvuvaiheesta. [Välihuutoja keskeltä] Me päätimme hallituskauden aluksi, että verotusta kiristämällä ei julkista taloutta laiteta tällä kaudella kuntoon, ja tulokset näkyvät.

Vihreille totean, että käänne koulutuspolitiikassa on jo tehty — heti, kun tilanne sen salli: 200 miljoonan euron pääomitus ja valtiovarainministerin juuri luettelemat muut, pienemmät panostukset, 60 miljoonaa Tekesille, 60 miljoonaa kasvuhankkeisiin, 80 miljoonaa ammattikoulutukseen.

Sitten tähän yrittäjävähennykseen. Tämä on erikoista, että tämä on SDP:n kärkenä. Erityisesti pienituloisilta, henkilöyhtiömuodossa toimintaa harjoittavilta yrittäjiltä tulee kiitosta siitä, että heidät on nyt vedetty samalle viivalle osakeyhtiömuotoisesti toimivien yrittäjien kanssa. [Krista Kiuru: Eivät ole vielä samalla viivalla!] Keskustelin tästä viimeksi tänään Suomen Yrittäjien edustajien kanssa, ja he erityisesti ihmettelevät SDP:n suhtautumista henkilöyhtiömuodossa toimiviin yrittäjiin tällä tavalla.

RKP:lle totean, että korotus kotitalousvähennykseen tehtiin jo tällä kaudella.

Ja sitten kiky-sopimukseen: Se on merkittävä tekijä tässä talouden käänneessä, tämän kasvun aikaansaamisessa. Olen käynyt keskusteluja työmarkkinaosapuolten kanssa tämänkin jälkeen, [Puhemies koputtaa] kun tämä asia on ollut esillä, [Puhemies koputtaa] ja sovutusta suomalaiseen tapaan pidetään kiinni.

15.34 **Kaj Turunen sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä päivää, kun opposition varjobudjetit eduskunnassa esitellään, [Vasemmalta: Se on historiallinen!] voisi kutsua myöskin väärän kuninkaan päiväksi. Sanon tämän siksi, että meillä on eduskuntaryhmä, perussuomalaiset, joka on hyväksynyt hallituksen budjetin tälle vuodelle, jonka mukaan me tänä vuonna elämme.

SDP:lle tai ihan nyt aluksi Rinteelle sanon sen, että arvonlisävero ei ole yritysvero, vaan yritykset tilittävät tämän veron valtiolle, mutta se ei ole yritysvero. [Paavo Arhinmäki: Alarajan nostaminenko ei vaikuta yrittämiseen?] SDP:lle sanoisin, että tervetuloa huomenna tuonne tiedekeskus Heurekaan, siellä on Sitran 50-vuotisjuhlat. Tulkaa juhlimaan kanssamme sitä. [Kokoomuksen ryhmästä: Niin kauan kun raha riittää!]

Vasemmistoliitto tuhoaisi kyllä kaiken kasvun edellytykset ja työllisyyden kehityksen tässä maassa ja veisi yhdessä vihreiden kanssa Suomen [Puhemies koputtaa] aika rajuun taantumaa. Kysyisinkin valtiovarainministeriltä: kun olette kuunnellut näitä puheenvuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

roja, varsinkin opposition puheenvuoroja, [Puhemies koputtaa] oletteko entistä vakuuttuneempi siitä, että hallitus kannattaa pitää pystyssä?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, on erittäin hankalaa tulla väliin, kun edustaja puhuu, mutta yritetään pitää mahdollisimman tarkkaan kiinni sovitusta, siis minuutin mittaisista vastauspuheenvuoroista.

15.36 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti kyllä nöyryys puuttuu edelleen pääministerin ja valtiovarainministerin puheista, niin että opittaisiin omista virheistä. Asiantuntijat ovat hyvin vahvasti sanoneet, [Keskustan ryhmästä: Mitkä asiantuntijat?] että monet vihreiden keskeisistä ehdotuksista ovat sellaisia, joita pitäisi toteuttaa ja joissa hallitus on tehnyt virheitä. Yksi on se, että hallitus on toteuttanut tiukkaa talouskuripolitiikkaa tärkeissä julkisissa palveluissa, joilla varmistetaan tasa-arvoa, hyvinvointia ja tulevaisuutta suomalaisille, erityisesti leikkaamalla koulutuksesta. Tätä isoa suuntavalintaa te ette muuta vaan te jatkatte korkeakouluindeksin jäädyttämistä, eli ensi vuonna yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa on edelleen huonompi tilanne kuin aiemmin eli leikkaukset jatkuvat massiivisten irtisanomisten päälle. Minkä kuvan se antaa hallituksen politiikasta meidän huippututkijoille siitä, kannattaako tässä maassa tutkia? Eli nyt pitäisi saada iso suunnanmuutos, että vähennetään niitä ympäristöhaitallisia tukia, jotka ovat tutkitusti tehottomia, ja laitetaan rahat koulutukseen, joka on tutkitusti tasa-arvon, hyvinvoinnin ja tulevaisuuspanostusten kannalta järkevää. Että ei mitään laastarirahoja [Puhemies koputtaa] vaan iso suunnanmuutos.

15.37 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Sipilä kehui näitä opposition vaihtoehtobudjetteja ainakin siitä, että ne ovat hyvännäköisiä, ja on kiva, että olette ainakin kuvat katsoneet. Minulla on tässä tämä demareiden vaihtoehtobudjetti, ja ihmettelen, miksi äsken puhunut edustaja Ville Niinistö on siinä kanssa. [Naurua — Ville Niinistön välihuuto]

Mutta sitten itse asiaan, nimittäin jos te olette katsonut sentään kuvat, niin se on minusta jo hyvä alku. Ja se on oleellista, mitä te olette varmaan huomannut siitä, nimittäin kaikkien vastuullisten oppositiopuolueiden vaihtoehtobudjeteissa kuvataan tuloero vaikutukset ja kerrotaan myös, mikä on hallituksen politiikan tuloero vaikutus. Ja kun katsoo sitä vaikutusta, mikä tuloeroihin on hallituksella, niin sen mukaan rikkaat rikastuvat ja köyhät köyhtyvät. Ja kun katsoo taas vaihtoehtobudjetteja, niiden laskelmissa selvästi näkee, että näissä halutaan sitä, mitä te olette painottaneet: kasvu kuuluu kaikille, pienituloisten — työsäkävien, [Puhemies koputtaa] eläkeläisten ja muiden — tulot kasvavat ja eivät niinkään suurituloisten.

15.38 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on varmasti tullut aika hyvin selville se, että vasenvihreä oppositio ei ole nyt onnistunut tässä vaihtoehdossaan, mutta ei ole moitteita tullut tänne perussuomalaisten suuntaan kuin ainoastaan tämän kehitysyhteistyömallin osalta. Ja toivon, että valtiovarainministeri tutustuisi siihen enemmän ennen kuin kokonaan tulevaisuudessa hylkää tämän ajatuksen.

Mutta se, mistä pyysin puheenvuoron, on tämä yrittäjyys ja työllisyys. Olemme täysin samoilla linjoilla siitä, että ilman työtä ja yrittäjyyttä tämä maa ei nouse eikä työpaikkoja synny, jos ei sinne kannustimia lisätä, ja toivoisin, että pääministeri tutustuisi tähän perus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

suomalaisten pk-yrittäjämalliin. Siinä työtilimallilla madallettaisiin yrittäjäksi ryhtymistä, koska se on kaikkien etu, jos mahdollisimman paljon uusia yrittäjiä syntyy ja saa edes oman toimeentulonsa katettua sen 40 000 euron yrittäjämallin mukaisesti.

Pieniä huomionosoituksia toivoisimme toki vanhusten kotihoitoon ja lisäresursseja omaishoitajille [Puhemies koputtaa] ja nuorten mielenterveyspalveluitten parantamiseen.

15.39 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun katsoo tätä SDP:n budjettia, vajaan 2 miljardin budjettia, niin tästä toinen puoli, tulopuoli, on täyttää höttöä. [Susanna Huovinen: Ai jaa!] Ensinnäkin Suomen Pankin, itsenäisen keskuspankki-järjestelmän pankin, pääoman tuloutuksesta ei voi päättää kansallisessa parlamentissa. Se on laitonta. Emme voi täällä myöskään Sitran tuloutuksesta päättää, se on lain takana. [Paavo Arhinmäki: Voidaan me! Eikös me lakeja säädetä eduskunnassa?] Me emme voi myöskään laittaa pikkurahaa tänne ja olettaa, että harmaasta taloudesta tulisi satoja miljoonia tuloja. Eli puolet tästä, arvoisa puhemies, on tyhjän päällä. Sen pystyn osoittamaan kevyesti ja sitä valitan. Ymmärrän, että se on vaikeata, mutta valitan, että vastuullinen puolue tällä tavalla tekee.

Ja sitten sanon vähän politiikkaa, puhemies: mihin me tarvitsemme vasemmistoliittoa, kun meillä on näin vasemmalla oleva sosiaalidemokraattinen puolue Suomessa? [Paavo Arhinmäki: Mihin me tarvitsemme keskustaa, kun se tekee kokoomuslaista politiikkaa?]

15.40 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämähän on ajatus: "taseet töihin", kertaluontoiset tulot ja kertaluontoiset menot. Ja mitä tulee Sitraan, sinne jää vielä lähes 400 miljoonaa, jolla on hyvä mahdollisuus tehdä ja edistää kasvua [Timo Kalli: Lakia vastaan! — Eero Heinäluoma: Kotiutetaan rahat Suomeen!] — ja kotiutetaan näistä ulkomaalaisista rahastoista rahat Suomeen, hyödyttämään suomalaista talouskasvua, alueiden talouskasvua, [Antti Kaikkonen: Laitonta!] vaikka Varsinais-Suomesta Kainuuseen, Kymestä Lappiin.

Arvoisa puhemies! Pakko ihmetellä, kun erityisesti pääministeri Sipilä ja keskusta ovat täällä kritisoineet SDP:n vaihtoehtoa, että tulopohja ei olisi realistinen. Kun tarkistin tuossa, mikä oli se oppositiojohtaja Sipilän tulopohja, niin siellä ilmoitettiin ilman yksityiskohtaista suunnitelmaa, että harmaasta taloudesta ja konsernilainojen vähennysoikeuden rajaa-misesta, hokkuspokkus, 600 miljoonaa euroa. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ohhoh!] Siis 600 miljoonaa euroa [Puhemies koputtaa] ilman konkreettista ohjelmaa. [Vasemmalta: Eijei, nyt on pilkkuvirhe!] Nyt meillä on konkreettinen ohjelma. [Puhemies koputtaa] Tässä on ero. Meillä on vastuullinen vaihtoehto.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt, edustaja Lindtman, meni vähän yli minuutin.

15.42 Ben Zyskovicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin pudota tuoliltani työhuoneessani, kun perehdyin vihreiden vaihtoehtobudjettiin. Uskokaa tai älkää, vihreät kiristävät tavallisten keskituloisten suomalaisten veroa — tavallisten opettajien, sairaanhoitajien, poliisien, insinöörien veroa. Jos ette usko minua, uskokaa eduskunnan tietopalvelua, joka on vihreiden pyynnöstä tehnyt arvion heidän veroratkaisustaan, sivut 8 ja 9, kuviot siellä. [Touko Aalto: 6 euroa kuukaudessa!] Ajatelkaa: vihreät tavallisten suomalaisten, keskituloisten ihmisten veroja kiristävät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

No, sitten vihreillä on tätä leikkirahaa, merirosvorahaa. Laitetaan 8 miljoonaa harmaaseen talouteen, saadaan 130 miljoonaa. [Riitta Myller: No mutta jotkut saavat vielä enemmän!] Ministeri Orpo, tekkää semmoinen kauppa vihreiden kanssa, että te laitatte sen 8 miljoonaa ja vihreät antavat vakuudet siitä, että tulee se 130 miljoonaa. [Paavo Arhinmäki: Ei kun tehdään semmoinen, että pääministeri Sipilän kassasta 600 miljoonaa!] Silloin me vuoden päästä näemme, että vihreät ovat taloudellisesti nesteessä ja heidän bluffinsa paljastuu koko Suomen kansalle.

15.43 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei edes suoraan edelliseen, edustaja Zyskowiczin puheenvuoroon, vaan ylipäätään: Tämä päivä on se päivä, kun me olemme mestareita tarkoituksellisesti väärinymmärtämään toinen toisiamme, jotta me saamme toinen toisemme näyttämään pahalta. Ja on vaikea kuvitella, että se edistää demokratiaa. Me puhumme ihan vakavista asioista. Kun me nostamme esille, että vihreät nostavat verotusta 1,4 miljardilla, niin siinä ei huomioida ollenkaan sitä, paljonko olemme taas tekemässä veronkevennyksiä toisaalle. Meillä on haasteena esimerkiksi ilmastonmuutos, joka vaatii todellisia ratkaisuja, myös semmoisia, jotka sattuvat ihmisiin, [Sari Sarkomaa: Eikö keskituloisten verotus muka kiristy?] mutta meidän on pakko saada päätöt alas. Vastaavasti meidän täytyy muuttaa kannustimia esimerkiksi työnteon suhteen. Meidän budjetissamme — se on totta — 6 euroa kuukaudessa keskituloisten verotus kasvaa, mutta vastaavasti pienituloisten verotus kevenee olennaisesti, ja ne suurimmat kannustinloukut ovat siellä. [Ben Zyskowicz: Ei olisi uskonut, että käynte keskituloisten kimppuun!]

15.44 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minusta on hienoa, että SDP:n vaihtoehdossa nimenomaan pieni- ja keskituloiset, niin lapsiperheet kuin eläkkeensaajat, voittavat. Ministeri Orpo ja ministeri Sipilä, meillä on todellakin täällä kuvia näistä SDP:n veroratkaisuista, jos se helpottaa niiden ymmärtämistä.

Puhemies! Se minusta on hyvin harmillista, että hallitus omissa veroratkaisuissaan esimerkiksi kiristää lapsiperheiden verotusta poistamalla lapsivähennyksen. Jatkan tätä kysymysten linjaa: Olisiko nyt, ministeri Orpo, mahdollista, että te peruisitte tämän lapsiperheiden verotuksen kiristämisen? Olisiko, ministeri Orpo, ihan oikeasti mahdollista, että löytäisitte sydäntä siihen, että kun nyt talous kasvaa, niin se kuuluisi kaikille myös siten, että esimerkiksi julkisen sektorin ahkerat hoitajat, opettajat, kätilöt, siivoojat voisivat saada ensi vuonna ne ansaitut lomarahansa? He heräävät aamulla ahkerina, menevät töihin, ja kookoomus leikkasi heiltä lomarahat. Se ei ole oikein. [Puhemies koputtaa] Olisiko teillä sydäntä perua nämä esitykset?

15.45 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiasia on, että yhteiskunta monimutkaistuu ja sen tahti kiihtyy koko ajan ja meidän staattisempaa maailmaa varten luodut vero-, vakuutus- ja palvelujärjestelmämme eivät pysy perässä, vaan ihmiset ovat pulassa niiden kanssa. Keskeinen ero hallituksen budjetin ja vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetin välillä on se, että hallitus pyrkii vastaamaan tähän tekemällä uusia poikkeuksia ja monimutkaistamalla näitä systeemejä edelleen, kun taas me pyrimme yksinkertaisuuteen, universaalisuuteen ja ennakoitavuuteen. Minä näen, että tämä on kyllä Suomen kansantalouden ja koko järjestelmän legitimitietin kannalta aivan ratkaisevan tärkeä linjalinta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

15.46 **Ari Jalonen sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kritisoitu, ettei mitään hyvää löydetä. Aloitetaan kehuilla.

Demareilta löytyy hyviä hankkeiden aloitusrahoja liikenne- ja viestintäsektorille, perussuomalaisilta löytyy vinjetti, KD:lta joukkoliikenteen tukia ja vihreiltä raideliikennehankkeita. Kaikkien talous-, tulopuoli on kuitenkin aivan metsässä. Lähimmäs löytää KD, jolla on haitalliset aineet, kuten alkoholi ja sokeri, joiden osalta on varsin epätodennäköistä, että sieltä tulee mitään. Sitten on esimerkiksi raideliikennehankkeet, joita löytyy demareilta ja vihreiltä: nyt te maksaisitte siitä, mitä me suoritamme velvoiteliikenteenä, eli te pistätte rahaa ulos. Vinjetti löytyy tästä vierestä — sitä ei oteta huomioon, että se on myös kotimaisille. Siellä ei puhuta mitään [Puhemies koputtaa] palautusjärjestelmistä ja niin edespäin. Täällä on paljon korjattavaa, mitä pitäisi sanoa pitemmässä lauseessa.

15.47 **Elsi Katainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten on huomattu, tätä talouden myönteistä käännettä on monen hyvin vaikea tunnustaa ja tunnistaakaan. Muun muassa SDP toteaa vaihtoehdossaan, että "hyvästä suhdanteesta huolimatta Suomen talouden tulevaisuus ei näytä erityisen kirkkaalta", mutta siitä huolimatta te olette malttamattomasti jo vaatimassa sitä, että kasvun hedelmiä jaetaan, kun hallitus vielä itse hillitsisi suurimittaista kasvun ulosmittaamista.

Jotta nämä vaihtoehtobudjetit olisivat uskottavia, olisi niiden oltava pitkäjänteisiä ja johdonmukaisia myös oman eduskuntavaaliohjelman kanssa. Ainakin SDP on verottamassa vaihtoehdossaan enemmän kuin eduskuntavaaliohjelmassa aioitte ja lupasitte. Toisaalta taas ette olisi sopeuttamassa menoja, vaan lisäisitte tuntuvasti valtiontalouden menoja, jopa 1,7 miljardilla eurolla. Miten tämä voi olla mahdollista muuten kuin mielikuvapolitiikoinnilla?

15.48 **Jukka Gustafsson sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on kyllä erikoista keskustelua. Minä en muista, että hallituspuolueen edustajat, osin myöskään ministerit, olisivat käyttäneet näin kovaa kieltä, kovempaa kieltä kuin oppositio. Täällä on syytetty rosvoiksi ja merirosvoiksi ja muuta. Onko tämä nyt niin kuin jotain tyylikästä keskustelua, asiallista keskustelua? Ei ole! Suomi täyttää 100 vuotta. Minä olisin toivonut, ja sosiaalidemokraatit, hallitukselta nyt isompia linja-avauksia. Se nyt ei yksin riitä, että talous kasvaa, kun se johtuu edellisistä hallituksista, maailmanmarkkinoista — ja pikkasen tästäkin hallituksesta, sen myönnän.

Mutta meidän demarien linja, kuulkaa täältä: "Suurten uudistusten aika — vahvistetaan osaamista". Nyt vaan laastaria laitetaan lisää. Ja se, että jaetaan kakkua oikeudenmukaisesti nimenomaan pieni- ja keskituloisille, myös eläkeläisille ja lapsiperheille: [Puhemies koputtaa] Missä nämä suuret avaukset ovat nyt, 100-vuotiaan Suomen kunniaksi? Missä?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisa edustaja, vielä muistutan, että me olemme sopineet pelisäännöistä: minuutti vastauspuheenvuoroon, ja kun se minuutti menee, alan koputtelemaan. En mielellään tule väliin omalla puheellani, mutta jos puhe jatkuu kovin pitkään, se on valitettavasti pakko tehdä. Vielä myönnän puheenvuorot edustajille Östman ja Andersson, sen jälkeen ainakin ministeri Orpolla puheenvuoro. [Susanna Huovinen: Täällä oli kyllä muitakin!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

15.50 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Katainen sanoi täällä, että meillä olisi vaikeuksia myöntää se, että talous on lähtenyt kasvuun. Kyllä se tuli hyvin selkeästi myöskin KD:n ryhmäpuheessa, että talous on lähtenyt kasvamaan. Kyllä hallitus on osasyylinen siihen, jos sanotaan näin.

Arvoisa puhemies! Mutta näistä myönteisistä talousuutisista huolimatta työllisyys laa-
haa yhä matalalla, koska työvoima ja työpaikat eivät edelleenkään kohtaa. KD on esittänyt palkkatukeen ja starttirahoihin lisäpanostuksia, jotka mahdollistaisivat julkisten työvoima- ja yrittäjyyspalveluiden aktiivisemmän roolin ja vähentäisivät työttömyyttä. Olettais-
sin, että hallituksen yhtenä tavoitteena on vähentää työttömyyttä, ja sen kautta pääsisitte parempaan työllisyyteen. Kysyn ministeri Orpolta: mitä mieltä olette tästä KD:n esitykses-
tä?

15.51 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka olenkin ko-
koomuksen kanssa eri linjoilla monissa kysymyksissä, niin on silti mielestäni epäreilua
Jyrki Kataista kohtaan edellyttää, että hänen olisi pitänyt omin toimin saada talouskasvua
aikaiseksi Suomessa viime kaudella, kun koko muu euroalue ja Eurooppa oli lamassa.
[Keskeltä: Ei se voinut, kun te olitte hallituksessa! — Oikealta: Ei ne olleet!] Sen sijaan
häntä voi kyllä ihan aiheellisesti moittia edellisellä kaudella harjoitetusta finanssipoliti-
kasta, joka varmasti oli ylikireää suhteessa siihen tilanteeseen, missä Suomen talous silloin
oli.

Mutta, arvoisa puhemies, haluan vielä kerran kysyä valtiovarainministeri Orpolta, kun
tässä hallitus on sanonut olevansa huolissaan julkisen talouden tasapainosta ja erityisesti
keskusta on sanonut, että leikkausten tie on nyt käyty loppuun ja pitää kiinnittää enemmän
huomiota eriarvoisuuden kasvuun: onko teidän mielestänne, ja miten te silloin perustelette
sitä, että edelleen ensi vuonna kasvatatte julkisen talouden rakenteellista alijäämää — joh-
tuen hallituksen höveleistä veroratkaisuista, jotka siis suosivat suurituloisia kaikista eniten
— kun te samanaikaisesti edelleen jatkatte pienituloisilta suomalaisilta leikkaamista?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt ministeri Orpo, 2 minuuttia, ja
ministeri Grahn-Laasonen, minuutti.

15.52 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Haluan kiinnittää vielä
huomiota siihen, että näissä oppositiopuolueiden, varsinkin SDP:n ja vihreiden, tulopoh-
jissa on siis merkittäviä epävarmuustekijöitä. Tämä taikurin hattu, tämä harmaa talous, on
aivan epävarmalla pohjalla. [Leena Meri: Meillä ei ole sitä!] Sieltä noin vain nyt taas saa-
daan lisää. Tämä on kolmas hallitus peräkkäin, joka tekee määrätietoisia toimia harmaan
talouden estämiseksi, kolmas hallitus. [Antti Rinne: Mites aloitettiin?] — SDP oli keskei-
sesti tekemässä hyvää työtä viime kaudella, sitä työtä on jatkettu ja sitä rahoitetaan. On ai-
van tyhjää puhetta kuvitella, että sieltä taikurin hatusta löytyisi taas lisää rahaa.

Sitten tämä verotus on sellainen juttu, että jos työn ja yrittämisen verotusta kevennetään,
niin sillä vaan on dynaamisia vaikutuksia. Minä toivon, että edustaja Rinnekin nyt jo ym-
märtää tämän yhteisöveron alentamisen erinomaisen vaikutuksen Suomen talouteen. Se oli
kerta kaikkiaan hyvä ratkaisu, jonka edellinen hallitus teki, ja se on hyvä esimerkki siitä,
miten dynaamisia vaikutuksia — talouskasvua, työllisyyttä ja sitä kautta parempaa hyvin-
vointia — saavutetaan, kun uskalletaan tehdä työn ja yrittämisen verotukseen kevennyk-
siä. Hallituksella tämä on määrätietoinen linja. [Li Anderssonin välihuuto] — Kyllä, edus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

taja Andersson. Me haluamme pitää työn verotuksen kohtuullisena ja estää sen kiristymisen kaikissa tuloluokissa, [Kari Uotila: Vaikka valtionvelka kasvaa!] jotta työn tekeminen ja opiskelu, aktiivisuus, yrittäminen kannattaa, kyllä, tämä on meidän linjamme, ja se on oikeudenmukaista. [Kari Uotila: Budjettialijäämän kustannuksella!]

Vielä tästä finanssipolitiikan ylikireydestä: en minä tiedä, mielestäni viime kaudellakin, kun otettiin parhaana vuonna muistaakseni 11 miljardia velkaa, kyllä se oli aikamoista elvyttävää finanssipolitiikkaa. [Susanna Huovinen: Oli tilannekin aikamoinen!] — Niin, mutta hän arvostelee sitä kovasti. Olisiko silloin pitänyt leikata enemmän tai ottaa vielä enemmän velkaa? Minä en päässyt ihan perille siitä, mitä halusitte. Minusta meidän finanssipolitiikkamme linja on nyt hyvä. Siitä pidetään kiinni [Puhemies koputtaa] kuten myöskin tästä lapsivähennyspäätöksestä, koska valtiovarainvaliokuntakin oli sitä mieltä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Grahn-Laasonen, paikan päältä, minuutti.

15.54 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Elämme Suomen juhlavuotta, ja edelliset päättäjäsukupolvet 50 vuotta sitten päättivät perustaa Suomen itsenäisyyden juhlarahaston. Ei minun mielestäni ole kovin tyylikästä, arvokasta eikä sivistynyttä itsenäisyyden juhlavuonna käydä romuttamaan tätä edellisten päättäjäsukupolvien tulevaisuuspanostusta Suomen tulevaisuuden rakentamiseen, SDP. [Anneli Kiljunen: Ei sitä ole kukaan esittänyt! — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Otatteko kantaa näihin koulutusleikkauksiin?]

Vihreille haluan sanoa sen, että kun puhutte usein kestävästä politiikasta, niin se, että me käymme täällä lisää verottamaan keskiluokalta, [Touko Aalto: 6 euroa kuukaudessa! — Välihuutoja] joka maksaa veroja ja käy töissä, ei myöskään minun mielestäni ole kestävää politiikkaa. Teidän vaihtoehtonne sisältää veronkorotuksia keskiluokalle, opettajille, sairaanhoitajille, työtä tekeville suomalaisille. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Koulutusleikkaukset!]

Ja kolmantena [Hälinää — Puhemies koputtaa] haluan kiinnittää huomiota siihen, arvoisa puhemies, että hallitus itsenäisyyden juhlavuonna on tehnyt lisäresursointia koulutukseen nyt, kun taloustilanne sen vihdoinkin mahdollistaa, [Susanna Huovinen: No nyt päästiin asiaan!] peruskoulun tasa-arvoon, [Puhemies koputtaa] tutkimukseen, muuntokoulutukseen, varhaiskasvatukseen, innovaatorahoitukseen, [Puhemies koputtaa] ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoon, positiiviseen rakennemuutokseen ja niin edelleen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, terävät, lyhyet välihuudot voivat virkistää keskustelua, mutta pitkät tarinat sieltä edustajilta silloin, kun toinen edustaja puhuu, tämän puhujan päälle eivät sitä tee. Toivon, että edustajat ottavat tämän, mielestäni totuuden, huomioon.

15.56 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä muutamilla hallituspuolueiden edustajilla on ollut hieman halveksiva sävy, ja siksi kiitän ministeri Orpoa ja pääministeriä siitä, että kiititte siitä, että näissä on oikeasti nähty paljon vaivaa, että nämä eivät ole mitä tahansa varjoja, vaan todella ollaan näitä mietitty.

Tuolta SDP:n riveistä kuului, kun puhuttiin, että perussuomalaisten vaihtoehtobudjettia ei olla haukuttu kovasti, ettei niitä kiinnosta. Nimenomaan kuulin täältä keskustan edusta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

jan taas puhuvan, että herranjestas sentään, perussuomalaisilla on sentään hyviä ideoita. Muistakaa, että me emme ole leikkaamassa ihmisten tukia, me lisäämme sinne kannustimia, ja sitä paitsi me emme kiristä veroja, vaan päinvastoin me tuomme verohelpotuksia. Meillä on oikeasti hyvä paketti. Ja edustaja Lindtman, te sanoitte, että ei sitä kukaan ymmärrä. Tämän ymmärtää erittäin hyvin. Oletteko te lukenut tätä?

15.57 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ongelmamme on korkea työttömyys. Siksi hallituksen budjetin perusta on työlinja, ja se työlinja toimii. Miksi työlinja? Sen takia, että kun edistämme työllisyyttä, se vähentää köyhyyttä, se vahvistaa voimavaroja, joita voimme suunnata palveluihin, perusturvaan, ja olemme voineet tehdä kääntein siinä, että sivistykseen ja koulutukseen panostetaan.

Mutta jos katsotaan opposition vaihtoehtobudjetteja — sanoisin melkein vastakohtabudjetteja, kun katson demareiden ja vihreiden budjetteja — te nostatte kokonaisveroastetta, erityisesti demarit, te käytte yrittäjien kimppuun. Minne ne uudet työpaikat syntyvät, jos te alatte lannistamaan yrittäjiä niin kuin te teette? Se on vastakohtabudjetti: hallituksella on työlinja, teillä on vastakohtainen linja. Ja pettynyt olen vihreisiin, te olette täysin unohtaneet kaupunkilaisten arjen. Teillä on kädet syvällä keskituloisten kaupunkilaisten arjessa. Pian tavallisella kaupunkilaisella ei ole varaa enää asua kotikaupungissaan. [Puhemies koputtaa] Kylmää ja kovaa politiikkaa.

15.58 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kokoomus tekee täysin tietoisesti väärinymmärryksiä täällä salissa. Vihreät ovat puhuneet siitä, että me tahdomme keventää kaikkein pienituloisimpien ihmisten verotusta. Sen me teemme. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Kun katsotaan sitten keskimäärin 3 000 euroa palkkaa saavien ihmisten verotusta, se nousee 6 euroa kuukaudessa — 6 euroa kuukaudessa oli meidän laskelmissamme. Tämä pitäisi ottaa huomioon, kun lähdetään tekemään virheellisiä ja totuudenvastaisia väittämiä täällä salissa. [Ben Zyskowicz: Eiväthän ne ole virheellisiä!]

Mitä tulee koulutukseen, on tärkeää huomata se, että hallitus on tehnyt kertaluontoisia investointeja koulutukseen. Se on hyvä asia. Ne kertaluontoiset rahat eivät korvaa valtavia leikkauksia. Jos on tehty 500 miljoonan euron edestä pysyviä menoleikkauksia ja annettu takaisin 50 miljoonaa euroa, viivan alle jää pysyviä menoleikkauksia koulutukseen 450 miljoonaa euroa. Spinnaamalla te ette pysty tätä asiaa muuksi muuttamaan. [Puhemies koputtaa] Pyydän: pysykää totuudessa.

15.59 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen työn tulokset näkyvät: talouskasvu kiihtyy, kilpailukyky paranee, velkaantumisen hidastuu ja työllisyys paranee. Meillä on 50 000 työtöntä vähemmän kuin vuosi sitten, ja se merkitsee 200 000 suomalaiselle parempaa toimeentuloa.

SDP:lle on pakko sanoa, että te rahoittaisitte ensi vuoden budjetin Sitran ja Suomen Pankin pääoman laittomalla viemisellä, mutta sen jälkeen te olette tyhjän päällä. Se on täyttä höttöä.

Vasemmistoliitolle täytyy sanoa, että on surullista, että te ette kannata sopimusyhteiskuntaa. Te ette kannata sopimusyhteiskuntaa, jossa työmarkkinajärjestöt sopivat asioista ja valtio tulee omalla tavallaan mukaan tähän, niin kuin kävi kilpailukyky sopimuksessa. On

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

hieno asia, että meillä työmarkkinoilla nyt on syntymässä myöskin kilpailukykyä vahvistavia päätöksiä. Se on hyvä asia.

Vihreille sanon sen verran, että te kiristäisitte siis matkakuluvähennyksiä, kilometrikorvauksia alentaisitte. Te olette menossa maakuntiin, mutta samalle te lyötte maakuntien ihmisiä korville. Niille ihmisille, jotka haluavat käydä pitempiä matkoja töissä ja olla tuomassa tähän kansantalouteen kasvua, te annatte korville vain.

16.00 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä hallituksen arvovalinnoista antaa aika karun kuvan se, että ette te sääli eläkeläisiä, opiskelijoita, köyhiä ja kipeitä, joilta olette leikanneet, vaan teidän säälinne kohde on Esko Ahon think tank Sitra, jolle jäisi rahasäilöön vain 350 miljoonaa euroa. Kyllä kansalaiset varmasti osaavat panna tämän oikeaan arvojärjestykseen.

Mutta meillä Äänekoskella oli legendaarinen Hiskinmäen mies, jolle kukaan ei halunnut lainata työkalujaan, koska hän ei koskaan palauttanut niitä. Edellinen hallitushan joutui eurooppalaisen laman takia velkaantumaan, mutta Sipilän hallitusta on nyt siunattu vihdoin talouskasvulla. Ja mitä hallitus tekee? Velkaantuminen jatkuu ja julkinen talous heikenee. Tulevaisuuden kestävyysvajetta mittaava rakenteellinen alijäämä on kahden vuoden päästä 2 miljardia suurempi kuin hallitus on luvannut. Nuo 2 miljardia on jaettu veronalennuksina omille kavereille, mutta nyt, kun on varaa, oletteko valmiit palauttamaan ne talkoisiin lainaamamme lomarahat? Eikö se olisi oikeudenmukaista? Vai onko teillä sama tunnuslause [Puhemies koputtaa] kuin tällä Hiskinmäen miehellä: lainaaja saa pitää?

16.01 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on erittäin surullista se, että keskusta haluaa leikata lomarahoja 30 prosenttia julkiselta sektorilta, naisvaltaisilta aloilta. Tämä on minusta erittäin surullista. Vasemmistoliitto kannattaa kyllä sitä, että tehdään hyviä sopimuksia silloin, kun ollaan sopimuspöydässä tasapuolisessa asemassa, mutta tällaisia kiristyspaketteja me emme kannata. Emmekä me kannata myöskään epäoikeudenmukaista politiikkaa, emme epäoikeudenmukaista verotuspolitiikkaa, tulonjakopolitiikkaa, emme eriarvoistavia koulutusleikkauksia. Me haluamme omalla vaihtoehtobudjetillamme tuoda esille sen, että on täysin realistista perua nämä kiky-sopimuksen kautta tehdyt lomarahaleikkaukset, myös koulutusleikkaukset, ja parantaa pienituloisten asemaa muuttamalla veropolitiikan suuntaa, ja tätä me edellytämme myös Suomen hallitukselta.

16.02 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ennen istuntoa olin kuuntelemassa nuorten itsenäisyysjulistusta Suomen seuraavalle 100 vuodelle. Nuoret nostivat esiin, kuinka he haluavat tasa-arvoisen Suomen, jossa jokaisella on mahdollisuus toteuttaa unelmiaan ja rakentaa Suomessa Suomen yhteistä tulevaisuutta. He nostivat esiin sen, kuinka Suomen täytyy olla kansainvälinen ja Suomen on myös kannettava vastuu ja autettava ihmisiä, joilla asiat ovat huonommin. He nostivat esiin sen, kuinka tutkiva Suomi, joka panostaa koulutukseen ja tutkimukseen, on kestävä, ja kuinka kestävä Suomen täytyy myös huolehtia tulevasta sukupolvista, jotta heillä on oikeus puhtaaseen ympäristöön, ja huolehtia myös planeetan tulevaisuudesta. Juuri näistä asioista me vihreät haluamme omassa vaihtoehtobudjetissamme huolehtia. Siksi me satsaamme koulutukseen, me satsaamme eriarvoisuuden vähentämiseen ja me satsaamme ilmastonmuutoksen torjuntaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

16.03 **Markku Rossi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tasan sata vuotta sitten Suomen eduskunta julistautui Suomen korkeimman valtiollisen vallan haltijaksi. Parlamentarismiin kuuluu, että meillä on parlamentin luottamusta nauttiva hallitus. Sipilän hallitus toteuttaa määrätietoisesti juuri talouspolitiikkaansa, jonka lähtökohtana on kestävä kasvu ja koheneva työllisyys. Molemmat ovat toteutuneet.

Tänään oli minunkin ilo kuulla noiden nuorten itsenäisyysjulistusta valtiosalissa. Muuten Kuopion Lyseon lukion nuoret voittivat tuon kilpailun. Heidän katsantokantansa oli tulevaisuuteen. Mietin sitä, mitä 100 vuotta sitten tässä salissa mietittiin — tai ei tässä salissa vaan Suomessa mietittiin kaiken kaikkiaan. Uskon, että se oli tulevaisuusorientoitunut silloinkin.

Mielestäni meidän tulee antaa hallitukselle täysi tuki, koska nämä varjo- tai vaihtoehtobudjetit oikeastaan luovat vain taloudellista epävarmuutta. Tässä mielessä kyllä Sipilän hallitus [Puhemies koputtaa] toteuttaa omaa politiikkaansa. Nämä ovat fantasiabudjetteja.

16.05 **Veronica Rehn-Kivi r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Psykiska problem förorsakar mänskligt lidande och miljardkostnader för samhället varje år. Tyvärr verkar den mentala hälsan bli helt i skymundan i vårdreformen som planeras. Vi behöver ett långsiktigt nationellt program för mental hälsa, men också omedelbara satsningar på tidigt ingripande och ett tillräckligt antal psykiatriska sjukvårdare vid hälsocentralerna.

Arvoisa puhemies! Mielenterveysongelmat aiheuttavat Suomessa 3 500 euron kustannukset palkansaajaa kohden joka vuosi. Tarvitsemme siis nopeasti mielenterveysohjelman — ja pitkän aikavälin — joka ottaa huomioon siis sekä tavoitteet että resurssivaraukset. Onko hallitus samaa mieltä tästä?

16.05 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otan autoilun esille, koska auto tänä päivänä on monelle aivan elintärkeä väline liikkua ja käydä töissä. Minä kiitänkin hallitusta siitä, että johonkin tämä raja on pantu, sillä viime vuonna tehtiin suomenennätys: liikenteeltä perittiin veroja 8 miljardia. Nyt tämä hallitus ei korota liikenteen polttoaineveroa. Jossakin tuli raja vastaan, ja kiitän siitä hallitusta.

Mutta sen verran kyllä ihmettelen vihreitä, että mitenkä te jatkuvasti yritätte nostaa autoilun kustannuksia ja erityisesti sen väestöryhmän autoilun kustannuksia, joka tarvitsee autoa työssäkäyntiin. Minusta tämä on käsittämätöntä, sillä todellisuudessa monilla perheillä on pakko olla varsinkin Itä-Suomessa ja Pohjois-Suomessa kaksi autoa, että he pystyvät järjestämään omat liikkumisensa. Siellä julkinen liikenne ei toimi. Tavallaan tässä käy sillä tavalla, että tiettyä kansanosaa pakkoverotetaan ja täällä tietenkin jotkut voivat valita sitten julkisen liikenteen, niin että älkää missään nimessä [Puhemies koputtaa] sorkkako näitä normaaliautoilijoita.

16.07 **Kimmo Kivelä sin** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Tämä keskustelu on oikeastaan hyvin koomista, ja tällaista politiikka pahimmillaan on. Viime kaudella, kun tuli keskustan kanssa oltua oppositiossa, kyllä ne silloisen opposition puheenvuorot eetoseltaan olivat hyvin samanhenkisiä kuin nykyisen opposition. Kannatettiin kaikkia hyviä asioita ja vastustettiin kaikkia huonoja, ja eihän näissä kovin tarkkoja faktojen suhteenkaan tarvitse olla, kun heitellään. Kun esimerkiksi KD esittää vaihtoehtobudjetissaan 38 miljoonaa takuueläkkeiden korottamiseen, jolla nostettaisiin niitä 45 euroa, niin hallitus nostaa niitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

20 miljoonalla eurolla 15 euroa. Sitten te ehdotatte sokeriveroa ja ehdotatte siihen summaa, [Puhemies koputtaa] joka olisi kolminkertainen kuin minkä aikoinaan makeisvero tuotti.

16.08 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Moni ihminen kesti sen, että pienestäänkin antaa, kun ovat vaikeat ajat, mutta harva ihminen kestää sitä, että tätä epäoikeudenmukaisuutta ei palauteta silloin, kun mahdollisuus siihen on. Hallituksen politiikka on osoittanut, että kaikkein suurituloisimmat suomalaiset saavat ja pienituloisimmat suomalaiset menettävät. Nyt olisi mahdollisuus palauttaa, mutta mitä tekee hallitus? Ei palauta oikeudenmukaisuutta. Omassa esityksessämme, tässä vaihtoehdossamme, me toimimme päinvastoin kuin hallitus. Me pidämme huolta siitä, että pienituloisimmat suomalaiset pärjäävät vaikeinkin aikoina ja saavat kasvusta osansa. Näin eriarvoisuus ei kasva ja tulo- ja varallisuuserot eivät lisääntyneet niin kuin hallituksen esityksessä.

Haluan kysyä nyt teiltä, ministeri Orpo: ettekö te ole huolissanne siitä, että teidän säästötoimenpiteenne valuvat hiekkaan, kun nämä veroherkut, [Puhemies koputtaa] joita te olette räätälöineet, lisäävät alijäämää, niin että alijäämä sen kuin kasvaa?

16.09 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä täytyy ihmetellä tätä vihreiden verotuksen kiristyslinjaa. Numerot puhuvat puolestaan. Vihreät kiristäisivät palkansaajien verotusta 220 miljoonalla eurolla, yrittäjien verotusta 245 miljoonalla ja rajaisivat lisäksi yrittäjävähennystä siten, että sen kannustinvaikutus ratkaisevasti vähenisi. Lisäksi vihreät nostaisivat teollisuuden energiaveroa 230 miljoonalla ja heikentäisivät työnteon edellytyksiä vähentämällä rajusti kilometrikorvauksia ja työmatkavähennystä. Miten tällaisella politiikalla tuetaan ja edistetään talouskasvua ja työllisyyttä? Jotta alueellisista rakennemuutoksista voidaan täysimääräisesti hyötyä, tarvitaan työvoiman nopeaa ja joustavaa liikkumista. Tätä vihreät ilmeisesti haluavat erityisesti vahingoittaa, kuten myös teollisuutta ja yrittäjyyttä tätä kautta.

16.10 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri varoitti aivan aiheellisesti valtion velkaantumisesta. Kiinnittäisin erityistä huomiota maahanmuuton kustannuksiin, jotka ovat kasvaneet räjähdysmäisesti muutamassa vuodessa. Valitettavasti hallitus ei ole vielä julkaisut lupaamaansa selvitystä maahanmuuton kokonaiskustannuksista. Perussuomalaiset haluavat alentaa maahanmuutosta aiheutuvia menoja, jotka ovat miljardiluokkaa ja pois muista valtion menoista. Turvapaikanhakijoista aiheutuvat kustannukset tulee pistää tiukan tarkastelun alle ja tehdä niistä selkeitä säästöjä. Yksikkökustannuksiltaan kalleimmat vastaanottokeskukset tulee sulkea. Samoin on leikatava maassa laittomasti oleskelevien henkilöiden sosiaalikulkuksiin kohdistuvista menoista. Ne on otettava kokonaan pois budjetista.

Arvoisa puhemies! Vihreät ja vasemmistoliitto kasvattaisivat Suomen pakolaiskiintiön 2 500 henkilöön mutta varaavat tarkoitukseen vain [Puhemies koputtaa] 10—12 miljoonaa euroa.

16.11 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toimintaa ja taloudenpitoa on suunniteltava ja toteutettava kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti ja nimenomaan pitkäjänteisesti ja politiikkajohdonmukaisesti kestävään hyvinvointiin pyrkien. Monimutkaisten ongelmien ratkaisemisessa tarvitaan rohkeutta, kokonaisvaltaista toimin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

taa yli hallinnonrajojen. Esimerkkinä tästä on monimutkaisten sisäilmaongelmien ratkaisemiseen tarttuminen voimakkaasti. KD:n vaihtoehtobudjetin suurin panostus, 100 miljoonaa euroa, on tämän ongelman ratkaisemisen aloittamiseen. Yliopistosairaaloihin tarvitaan sisäilmapoliklinikat. Tutkimusmenetelmiä ja sisäilmasairastuneiden sosiaaliturvaa on kehitettävä, kotiopetusta järjestettävä ja väistötiloja hankittava. Kuntien investointipaineisiin on myös vastattava. Tarvitaan hyvin laaja-alainen, riittävästi resursoitu sisäilmaohjelma. Kysyisinkin ministeriltä: Tartutaanko tähän ongelmaan riittävän voimakkaasti? Milloin saamme tähän konkretiaa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä tässä keskusteluvaiheessa puheenvuorot seuraaville henkilöille: edustaja Elo, edustaja Myller, edustaja Paloniemi ja edustaja Pauli Kiuru. Sen jälkeen ministerille vastauspuheenvuoro.

16.12 **Simon Elo sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat olleet tyytyväisiä siitä, että heillä on hyviä esityksiä vaihtoehtobudjetissaan — ja niin varmasti onkin, niin kuin kaikilla on. Toisaalta he nostivat esille sen, että maahanmuuton kustannuksiin tulisi puuttua. Tässä suhteessa on syytä tarkastella yhtä heidän varjobudjettinsa esitystä eli sitä, että säästettäisiin linjaamalla, että kaikki kielteisen päätöksen saaneet turvapaikanhakijat pitäisi ottaa säilöön. Käytännössä kustannukset tälle olisivat mittavat, sillä säilöönotto maksaa 200 euroa per henkilö vuorokaudessa ja tällä hetkellä Suomessa on noin 9 000 kielteisen päätöksen saanutta turvapaikanhakijaa muutoksenhakuprosessissa. Jos valitusprosessi ja maasta poistaminen kestäisivät noin vuoden, kulut perussuomalaisten tälle esitykselle olisivat 657 miljoonaa euroa vuodessa. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Tälläkö perussuomalaiset aikovat säästää maahanmuuton kustannuksista, kun te lisäätte maahanmuuton kustannuksia [Puhemies koputtaa] yli 650 miljoonaa euroa? [Eduskunnasta: Ohhoh!]

16.13 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä odottaisin hallitukselta parempaa kotouttamispolitiikkaa, silloin myöskin tähän asiaan saataisiin erilaiset etumerkit kuin on tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Varmasti kaikki olemme sitä mieltä, että pitkällä aikavälillä meidän on saatava taloutemme kuntoon, ja tämä on se polku, jolle sosiaalidemokraattien vaihtoehtobudjetti meitä opastaa. Erityisen tärkeätä on se, että työllisyysaste saadaan nousemaan. On hyvin tunnettua se, että 1 prosentin työllisyysasteen nousu on 800 000 euroa julkisessa taloudessa. Ellemme tähän asiaan pysty puuttumaan, on kaikki muu aika turhaa. Kysynkin arvoisalta valtiovarainministeriltä: millaisia ponnisteluja teillä nyt tosiasiaassa on sen suhteen, että tuo työllisyysaste nousee siihen 72:een? Muissa Pohjoismaissa se on jo huomattavasti parempi. [Puhemies koputtaa] Leikkaukset koulutukseen eivät tätä tuo, päinvastoin.

16.15 **Aila Paloniemi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turvakotien resursseja on vahvistettava ilman muuta, sitä edellyttää jo allekirjoittamamme Istanbulin sopimuskin. Demarit esittävät turvakodeille 2 miljoonaa euroa lisää, mutta tämä hallitus on lisäämässä turvakotien rahoitusta kaksinkertaiseksi viime kauteen verrattuna. Demarien teot ovat aika vähäisiä muuten viime kaudelta. [Välihuutoja] Ja oppositiosta näyttää olevan melko helppo huudella, mutta kyllä teot sitten lopulta puhuvat puolestaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

16.15 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tähän Sitran asiaan. Sitran pääomat eivät makaa missään epämääräisillä tileillä. Ne on sijoitettu tuottavasti. Tuotto on noin 30 miljoonaa euroa vuodessa. No, mitä sillä rahalla tehdään? Sillä koulutetaan, edistetään erilaisia innovaatioita, siellä on tutkimustoimintaa, ja se on globaalisti arvostettu kiertotalouden edistäjä. Jos sitä peruspääomaa pienennetään, mitkä ovat vaikutukset pääoman tuottoon? Pääoman tuotto laskee ja kiertotaloutta kehitetään vähemmän, tutkimustoimintaa kehitetään vähemmän, koulutusta on vähemmän. Siellä on muun muassa johtavia kuntavirkamiehiä, kunnanjohtajia koulutuksessa. Haluatteko te, että työntekijöillä on heikommin osaavia johtajia töissä? Tässä täytyy erottaa se, miten se tase on töissä. Jos pääoma vähenee, se toiminta loppuu, jos yritysten osakkeita myydään, toiminta jatkuu, omistaja vain muuttuu.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Äskeisestä poiketen myönnän kuitenkin puheenvuoron vielä edustaja Lindtmanille ja edustaja Hautalalle, ja sitten ministerin puheenvuoro.

16.16 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuohon edelliseen puheenvuoroon vielä. Juuri näin, niin kuin Kiuru sanoi: se pääoman tuotto on 30 miljoonaa vuodessa. Puolet siitä riittää esimerkiksi Sitran toimintaan vuositasolla. [Pauli Kiuru: Puolet koulutuksesta!] — Puolet riittää Sitran toimintaan, eli sen, mitä Sitra tekee, se voi tehdä hyvin jatkossakin, sinne jää puolet, ja se riittää vallan mainiosti, vallan hyvin. — Kyse on siitä, että kun kaikkea muuta tämä hallitus on valmis myymään, kuten Suomelle strategisesti tärkeää Nestettä, niin onko tämä ainoa kohta, mitä pitää suojella? Mutta, arvoisa puhemies, ilmeisesti tämä on hallituksen linja.

Mitä tulee siihen, onko näistä vaihtoehtobudjeteista tullut ideoita: Suomen 100-vuotis-teemahan on "yhdessä". Toivoisin, että tämä teema leviäisi myös hallitukseen. Nimittäin aikaisemmista vaihtoehtobudjeteista on tullut Rinteen malli, on tullut harmaan talouden ohjelman palautusta, on tullut sähköautojen hankintatukea. [Puhemies koputtaa] Arvoisa ministeri Orpo, sopiiko teille, että lapsiperheiden verotusta ei kiristetä? [Puhemies koputtaa] Se olisi hyvä lahja lapsiperheille tänä vuonna.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä tähän debatin vaiheeseen vastauspuheenvuoro edustaja Hautalalla, ja sen jälkeen ministerillä 3 minuuttia.

16.18 **Lasse Hautala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen omien toimenpiteiden ja yritysten kehitysnäkymien mukaan maamme talous on kasvanut ja työllisyys on merkittävästi parantunut. Siksi hämmästelenkin sitä, että SDP on leikkaamassa yrittäjävähennyksen, jolla on ollut keskeinen vaikutus siihen, että yritykset ovat kehittyneet, kasvaneet ja työllistäneet lisää. Tässä teidän vaihtoehtobudjetissanne leikkaatte myöskin Makeralta, maaseudun kehittämisrahastolta, lähes 50 miljoonaa euroa, minkä vaikutukset esimerkiksi maatalouden investointeihin olisivat katastrofaaliset. Se vaikuttaisi rakennusteollisuuteen, maatalouskoneteollisuuteen ja myöskin hyvin laajasti maaseudun kehittymismahdollisuuksiin. Siksi on tärkeää, että me niiden kauniiden maatalouspuheenvuorojen lisäksi, joita täällä on pitkän aikaa kuultu, panostamme maatalouden kehittämiseen ja sen tulevaisuuteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Orpo, 3 minuuttia.

16.19 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Aloitetaan näistä maahanmuuton kustannuksista. Selvitys on STM:ssä työn alla, en osaa tarkkaan sanoa, milloin se valmistuu. Vastuu on siellä.

Noin kokonaisuutena minä toivoisin, että kiinnitetään huomio siihen, että kun euroopalaisittain turvapaikanhakua ja maahanmuuttokriisiä on saatu hallintaan, niin tämän vuoden aikana Suomeen on minun tietojeni mukaan tullut reilu tuhat turvapaikanhakijaa koko vuoden aikana. Se on aivan valtavasti pienempi määrä kuin esimerkiksi kovimpana kriisivuotena 2015. On selvää, että kun näin on, kustannukset automaattisesti vähenevät, ja me olemme jo nyt pystyneet laskemaan arviota ensi vuoden turvapaikanhausta Suomeen tuhansilla. Jos tämä kehitys jatkuu, niin näin voidaan tehdä jatkossakin. Silloin pitää keskittyä siihen, että nämä prosessit saadaan nopeasti läpi. Ihmiset, jotka turvaa eivät tarvitse, palautetaan tehokkaasti, mahdollisimman tehokkaasti, ja ne, jotka turvan tarvitsevat, kotoutetaan, jotta he ovat osa yhteiskuntaa. Tämä ehkä tästä.

Tämä rakenteellinen alijäämä ansaitsee minusta muutaman arvion. Se on ihan totta, että rakenteellinen alijäämä heikkenee jonkun verran, mutta se suurin ongelma on se, että näinkin vahvan kasvun aikana — meillä on vahvaa kasvua, mutta sen ennustetaan taantuvan sinne 1—1,5 prosenttiin vuoden 19 jälkeen — vuoden 19 jälkeen varsinkin ikääntymisestä johtuvat kulut kasvavat merkittäväällä tavalla. Kun ne vaikuttavat jo nyt 0,3 prosenttiyksikköä rakenteelliseen alijäämään per vuosi, niin tämä tulee joka vuosi meidän eteemme. Siksi me tarvitsemme niitä rakenteellisia uudistuksia, joista korkea työllisyysaste, joka täällä oikein nousi esille, on ykkönen. Sen lisäksi meidän täytyy nyt saada velkaantumisen seis mahdollisimman nopeasti. Siinä ollaan oikealla uralla.

Mutta se työllisyysaste: meidän täytyy tukea kasvua. Yksi hallituksen keinoista on tänään paljon keskusteltu veropolitiikka. Minä uskon, että meidän veropolitiikkamme on kasvua tukevaa ja työllisyyttä tukevaa. Meidän täytyy varmistaa osaavan työvoiman saanti. Siksi me teemme satsauksia koulutusjärjestelmään juuri sinne, missä tuetaan osaavan työvoiman saantia muun muassa positiivisen rakenneuudistuksen tukemisen kautta, ja vaikkapa nyt viimeinen päätös oli 10 miljoonaa euroa korkeakoulutettujen muuntokoulutukseen — tämäkin on osaavan työvoiman saantiin liittyvä täsmätoimi.

Sen lisäksi on käynnistynyt vihdoinkin perhevapaaudistus, se on erittäin tärkeä. Muistan, että oppositiokin on sitä vaatinut useaan kertaan, ja sitä ollaan nyt tekemässä.

Kannustinloukkujen purkamistyö on aloitettu. Me kuitenkin tarvitsemme vielä isomman reformin sosiaaliturvajärjestelmään, jotta se on aina työntekoon kannustava, joka tilanteessa.

Me huolehdimme syrjäytyneistä nuorista. On lukemattomia toimenpiteitä NEET-nuorten auttamiseksi, jotta saadaan heidät mukaan työvoiman piiriin.

Siis koko ajan tehdään, tässä muutamia esimerkkejä — 7 sekuntia aikaa. — Tätä työtä tehdään kaikilla rintamilla ja määrätietoisesti eteenpäin. Hallituksen talouspolitiikka on vastuullista ja oikeansuuntaista työn linjalla. Vastuullista-sanaa en välttämättä käyttäisi kaikista tänään esitellyistä varjobudjeteista.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otamme vielä yhden debattikierroksen, ja sen aloittaa edustaja Lohi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

16.22 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erinomaista, että on tehty nämä vaihtoehtobudjetit ja päästään keskustelemaan eri oppositiopuolueiden näkemyksistä. Kun katsoo näitä, niin huomaa, että ne on tehty aivan yksin, oman puolueen voimin, niin että niistä kyllä tulevat erilaiset ideologiset erot hyvin esille. Tässä on minusta ehkä jo aivan tarpeeksi arvosteltu ja otettu niitä löysiä pois, mutta haluaisin puuttua pariin asiaan.

Toinen on se, että täällä muun muassa edustaja Andersson totesi, että viime kaudella Eurooppa oli koko ajan lamassa ja sen takia Kataisen hallitus ei päässyt kasvuun. Mutta kun katsoo näitä tilastoja tässä edessä, niin jo 2014 suurin osa Euroopan maista kasvoi, puhumattakaan 2015:stä, mutta Suomi oli edelleen miinusmerkkinen 2013 ja 2014:kin. Me emme silloin päässeet tähän kasvuun mukaan. Nyt me taas olemme mukana, osittain kiitos hallituksen, jonka teot ovat auttaneet siinä, että me olemme päässeet ihan huippuvauhtiin tässä kasvussa. [Puhemies koputtaa]

Haluaisin myös ottaa edustaja Peter Östmanin esityksen esille: tämä kohtaanto-ongelma on se, johon tarvitaan kyllä kaikilta apuja.

16.23 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanoin, että Jyrki Kataiselle ei saa olla liian ankara johtuen suhdannetilanteesta viime kaudella, mutta sanoin kyllä myöskin, että häntä voi syystä moittaa kireästä finanssipolitiikasta, joka luultavasti pitkitti taantumaa Suomen osalta. Mikäli valtiovarainministerille ei ole selvää, että on tosiaan mahdollista, että velkatakaakka kasvaa siitä huolimatta, että tehdään kireää finanssipolitiikkaa, niin suosittelen valtiovarainministerille perehtymistä vähän tarkemmin esimerkiksi tähän eurokriisiin.

Mutta mitä tulee hallituksen veropolitiikkaan ja veropoliittisiin ratkaisuihin, niin tässä tosiaan valtiovarainministeri todisti, sanoi ihan suoraan, että kyllä, hallitus aikoo tehdä suurituloisia suosivia verokevennyksiä siitä huolimatta, että ne kasvattavat julkistalouden rakenteellista alijäämää, siitä huolimatta, että pienituloisiin kohdistuvia leikkauksia jatketaan, ja siitä huolimatta, että työllisyyden näkökulmasta ei ole perusteltua kohdistaa verokevennyksiä suurituloisiin, vaan sen pitäisi olla selvästi kohdennettua pienituloisiin, jolloin myös vaikutus ostovoimaan olisi kaikista suurin.

16.24 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutama sana tuohon SDP:n verotuksen linjaan. Totean sen, että tämä listaamattomien yritysten osinkoverotus on Järvikareen työryhmän, siis valtiovarainministeriön oman työryhmän, esityksen mukainen täsmälleen, ja sillä nimenomaan verotuksen oikeudenmukaisuutta ja tuloutusta viedään eteenpäin.

Vakuutuskuorten verotus on asia, joka on keskusteluttanut tässä salissa useampaan kertaan. Nyt me esitämme sitä, että aika kevyellä verotuksella vielä tämänkin jälkeen näitä vakuutuskuorituloja lähdetäisiin verottamaan.

Sitten tämä yrittäjävähennys: Muistutan nyt hallitusta ihan vain omasta esityksestään. Rakensitte yrittäjävähennyksen, josta lain perusteluissa todetaan, että tällä ei ole mitään työllisyysvaikutuksia eikä tällä ole minkään näköisiä talouskasvun vaikutuksia. Silti piti se 130 miljoonaa, josta reilusti yli kaksi kolmannesta menee kahdelle ylimmälle desiilille, pistää liikkeelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Harmaan talouden osalta totean, että myös veronumero osoittaa sen, että siellä on selkeästi tulopohjaa olemassa, [Puhemies koputtaa] kun tehdään oikeita ratkaisuja. Valtiovarainministeri Orpo, toivon, että nyt mietitte näitä puheitanne näistä asioista tarkemmin.

16.26 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Elo ehti lähteä, mutta näistä säilöönoton kustannuksista olisin halunnut hänelle vastata. Ei se ole niin paljon kalliimpaa kuin hän tuossa äsken väitti, koska turvapaikanhakijoiden pitäminen vastaanottokeskuksissa ja kaikkien palveluiden järjestäminen maksaa jo nyt jonkun verran. Etenkin sitten, jos palvelutaso näissä säilöönotokeskuksissa olisi vastaanottokeskuksen tasoa huomattavasti riisutumpaa, näitä majoitusvuorokausiakin tulisi paljon vähemmän, kun nämä henkilöt sitten vapaaehtoisesti palaisivat pois.

Mutta sitten turvallisuudesta muutama sana. Siitä huolehtivien viranomaisten rahoitus ei ole riittävällä tasolla. Tälle hallitukselle nyt haluan — ja erityisesti sille edelliselle hallitukselle, joka vielä puoli vuotta sitten oli voimissaan — antaa tunnustuksen siitä, että tämä toimintamenojen useita vaalikausia kestänyt leikkaaminen on viimeinkin saatu loppumaan. Tämä ei kuitenkaan riitä, vaan rahoitusta on päinvastoin lisättävä, [Puhemies koputtaa] kuten perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa esitetään. Poliisit pois netistä, raikkaaseen ulkoilmaan ja liikkumaan kadulle, se on meidän linjamme.

16.27 Lea Mäkipää sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP haluaa nostaa veroja siis vajaalla miljardilla ja pidentää oppivelvollisuutta, mikä mielestäni ei ainakaan poista nuorten syrjäytymistä. Ja suorastaan kauhistelen näitä vihreitten esityksiä kilometri- ja työmatkavähennyksistä. Kysynkin, mikä on lääke vihreillä sitten. Millä maaseudun Matti ja Mikko lähtevät kello kuuden aikaan 50 kilometrin päähän töihin ja illalla takaisin? Vasemmisto puhuu jatkuvasti subjektiivisesta päivähoidosta. Jokainen lapsi saa tällä kertaa jo 20 tuntia viikossa, ja kysynkin, onko oikeudenmukaista, että jos molemmat vanhemmat tai toinen vanhemmista on kotona, lapsen pitäisi olla koko päivän tarhassa. En ymmärrä tätä politiikkaa.

Meillä on riittävästi velkaa. Me tarvitsemme erityisesti vielä uutta yritystoimintaa, osavia työntekijöitä, viennin edistämistä. Vain niillä me saamme vielä parannuksia ja korjauksia lapsiperheille, vammaisille ja pienituloisille ihmisille. [Puhemies koputtaa] Ei ole mitään muuta lääkettä.

16.28 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on ymmärretty joko tahallaan tai tahattomasti väärin, että vihreät olisivat jotenkin raunioittamassa haja-alueiden autoilua. Me ymmärrämme sen, että autoja tarvitaan, mutta me lähdemme liikkeelle siitä, että niiden käyttöä pitää kompensoida niiden todellisten kustannusten mukaan. Tämän vuoksi esimerkiksi kilometrikorvausten osalta olemme tarkistamassa kilometrikorvauksia. Jos taas puhutaan työmatkavähennyksistä, niin työmatkavähennysten käytön enemmistö tapahtuu suurten kasvukeskusten kehyskunnissa, joissa useimmiten on myös toimiva joukkoliikennejärjestelmä tarjolla. Maaseutua tämä nykyinen työmatkavähennysjärjestelmä ei tosiasiallisesti juurikaan tue. Toivon, että pääsisimme keskustelemaan tässäkin asiassa itse asiasta emmekä ymmärtäisi toisiamme väärin.

Ja viimeisenä haluaisin valtiovarainministeri Orpolle huomauttaa, että piditte suurena meidän tavoitettamme harmaan talouden torjunnan tuloista ja kuitenkin viime hallituskau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

della on tehty aivan vastaavia ellei suurempiakin linjauksia kokoomuksen johdolla. Nämä ovat samansuuntaisia kuin mitä me nyt esitämme.

16.29 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kivelä kritisoi kovasti KD:n esittämää sokeriveroa. Meidän esittämämme malli koskisi laajempaa tuoteryhmää kuin makeisia ja jäätelöä, ja tämä sokerivero kohdistuisi tasapuolisesti eri tuoteryhmiin ja perustuisi elintarvikkeisiin lisättyyn sokeriin. Muun muassa Evira ja THL ovat puhuneet sokeriveron puolesta, ja tätä perittäisiin tuotteeseen lisätystä sokerista eli sakkaroosista. Jos sokerivero otettaisiin käyttöön, niin se toisi 300 miljoonaa euroa valtion kassaan. Eli neuvoni edustaja Kivelälle olisi se, että sen lisäksi, että pitäisi olla lukutaitoa, pitäisi osata myöskin laskea. Ja me olemme kyllä tarkistuttaneet nämä tiedot. Ne perustuvat sekä VM:n laskelmiin että myöskin eduskunnan tietopalvelun lukuihin.

16.30 **Ben Zyskovicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vihreät selittelevät tätä keskituloisten suomalaisten verotuksen kiristämisehdotustaan, mutta siitä ei pääse mihinkään, että juuri tässä meidän politiikkamme eroaa. Kokoomus keventää tavallisten, keskituloisten, ahkerien suomalaisten verotusta, vihreät ehdottavat tässä varjobudjetissaan — ja täällä on tietopalvelun laskelmat — että keskituloisten suomalaisten, niiden opettajien, sairaanhoitajien, poliisien, insinöörien ja niin edelleen, verotusta kiristetään. Tätä te ehdotatte. Silläkö te tuette työnteon kannustimia ja tuette talouden kasvua ja työllisyyttä?

No, sitten tämä harmaa talous. Ei käytetä merirosvoraha-sanaa, jos se loukkaa, puhutaan vaikka Afrikan tähden rahoista. Eli vihreät sanovat, että kun pannaan 8 milliä, saadaan 130 milliä, demarit sanovat, että kun pannaan 20 milliä, saadaan 300 milliä. Ministeri Orpo, tehkää kaupat. Tehkää kaupat, ottakaa näiltä vakuudet, varmaan ministeri Urpilainen, anteeksi, entinen ministeri Urpilainen, voi vähän neuvoa. Pannaan ne rahat lisää ja otetaan ne vaikka [Puhemies koputtaa] pankkitakauksella sitten takaisin, kun ei se kuitenkaan tuota.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Debatti jatkuu.

16.31 **Mikko Kärnä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tutustuin erityisen tarkkaan tähän vihreiden budjettiin, joka on nimetty tulevaisuusbudjetiksi, ja kun luen sitä tarkasti, niin en kyllä näe siellä ainakaan maaseudulle mitään tulevaisuutta, päinvastoin tämä on maaseudun tappobudjetti. Vaikka me uskoisimme tämän edustaja Parviaisen selvityksen siitä, mitä polttoaineveron korotukset, kilometrikorvausten leikkaukset, työmatkavähennyksen leikkaukset aiheuttaisivat, niin sokerina pohjalla teidän budjetistanne löytyy työkoneiden käyttämän kevyen polttoöljyn verotuen leikkaaminen neljänneksellä eli 110 miljoonalla eurolla. Tämä tarkoittaa, että te olette valmiita viemään viimeisetkin leivänmurut suomalaisen talonpojan pöydästä, ja se on kyllä minusta aivan kohtuutonta.

Vihreiden puheenjohtaja, edustaja Aalto otti syksyllä voimakkaasti kantaa sen puolesta, että autoilun tulisi olla edullista sellaisilla seuduilla, joissa autoa todella tarvitaan, ja tämä teidän budjetinne on aivan päinvastainen. Haluankin kysyä, onko tässä nyt kyseessä jotenkin vihreissäkin yleistynyt musta huumori. [Puhemies koputtaa] Onko siitä kyse tässä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

16.32 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä pysyä tosiasioissa eikä omissa mielikuvissa tai väittämissä, kun keskustelemme näistä varjobudjeteista, joita emme kyllä valitettavasti sellaisinaan tietysti toteuttamaan pääse.

Ensin vastauksena edustaja Zyskoviczille kritiikkiin koskien harmaan talouden laskelmia. Vertailun vuoksi toistettakoon, että viime hallituskaudellahan todella myönnettiin 20 miljoonaa lisärahoitusta harmaan talouden torjuntaan, ja sillä valtiovarainministeriön virkamiesten arvion mukaan tavoiteltiin 300—400 miljoonan euron tuottoa. Tässä suhteessa vihreiden harmaan talouden torjuntapaketti on aivan realistinen. Toki panostamme suoraan 2 miljoonaa euroa harmaan talouden toimiin myös poliisille, Tullille, syyttäjälle ja verottajalle, ja kun tämä koko ketju harmaan talouden torjunnassa on kunnossa, niin tavoitteet ovat aivan realistisia.

16.33 **Anneli Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On pakko tarttua tähän edustaja Mäkipään puheenvuoroon. Suomessa on tällä hetkellä lähes 70 000 syrjään jäänyttä nuorta. On tutkimusten perusteella todistettu se, että koulutus on paras lääke syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn. Tästä syystä sosiaalidemokraatit ovat esittäneet maksuttoman oppivelvollisuuden laajentamista 18 ikävuoteen asti. Tätä ovat kannattaneet useat asiantuntijat, muun muassa professori Roope Uusitalo. Tämä esitys tukisi parhaiten sitä, että jokaiselle nuorelle turvattaisiin toisen asteen koulutus, joka sitten myös antaa hänelle parhaat eväät elämälle. Oppivelvollisuuden pidentäminen on myös taloudellisesti kannattavaa, sillä kun meillä on nämä 70 000 nuorta, niin on arvioitu, että heistä aiheutuneet kustannukset ovat noin 1,4 miljardia euroa. Tästä syystä meidän kannattaa pikemminkin panostaa ennalta ehkäisevästi kuin jättää nämä nuoret heitteille.

16.34 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 100-vuotiaalla Suomella on nuorissa tulevaisuus. Siksi meillä vasemmistoliitossa ollaan erittäin huolissaan tästä nuorten pitkäaikaistyöttömyyden tilanteesta ja siitä, miten sitä ratkaistaan heidän mahdollinen työhön pääsyänsä. Tähän ratkaisuksi vasemmistoliitto esittää yrittäjälle, joka palkkaa yli 200 päivää työttömänä olleen, alle 25-vuotiaan tai alle 30-vuotiaan vastavalmistuneen työnhakijan, sellaista työnantajamallia, että työnantajan sosiaaliturvamaksuja alennetaan asteittain palkkatuella, ensimmäisenä vuonna 100 prosenttia, toisena vuonna 70 prosenttia ja kolmantena vuonna 30 prosenttia. Tällä mallilla pyritään siihen, että kun työntekijä oppii omassa työssään sen ammattitaidon, niin silloin hän tuottaakin entistä paremmin työnantajalle. Mitenkä on, ministeri Orpo, oletteko harkinneet tällaista mallia, millä saadaan [Puhemies koputtaa] enemmän nuoria töihin ja pois syrjäytymisen tieltä?

16.36 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt lähdemme inhimillisyyden lähteille. On hieno asia, että meillä perussuomalaisilla on varjobudjetissa kotihoiva ja hoito -osio. Täällä ei ole juurikaan tänään puhuttu hoitamisesta eikä vanhustenhoidosta. Täällä on eläkeläiset kyllä mainittu ja takuueläke.

Perussuomalaiset pysyvät sillä linjalla, että vanhustenhoidon tulee olla laadukasta ja hyvää Suomessa. Me esitämme hoitajamitoitukseen korotusta. Hoitajat ja vanhukset ovat todella tiukoilla tällä hetkellä siellä vanhustenhoivassa, ja siitä syystä esitämme lakialoitteella muutosta tähän tilanteeseen. Esitämme myös vanhusten kotihoitoon lisää resursseja, sillä jo THL tutki sen, että kun raskasta vuodehoivaa vähennetään, niin raskashoitoiset potilaat tulevat sinne ympärivuorokautiseen hoivaan ja siellä tarvitaan lisää apukäsiä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Esitämme myös saattohoitolakia. Arvoisa ministeri, mitä mieltä olette, onko mahdollista saada saattohoitolakia? Entäpä tämä sotilas- ja tapaturmalaki, [Puhemies koputtaa] joka muun muassa Raaseporin jälkeen on noussut esille? Se on perussuomalaisten lakialoite. Miten asia etenee? Se on myös meidän budjetissamme.

16.37 **Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on varmaan Euroopan osakeyhtiövaltaisim maa, mutta puolet yrittäjistä toimii muussa kuin osakeyhtiömuodossa. Kataisen hallitus otti huomioon osakeyhtiöt, lähinnä sitä kautta ison teollisuuden, ja alensi yhteisöveroa 4,5 prosenttiyksiköllä. Se tarkoittaa noin miljardia euroa vuositasolla. En moiti tätä ratkaisua. Se oli Kataisen hallituksen harvoja hyviä ratkaisuja.

Tämä Sipilän hallitus ottaa huomioon myös muut yrittäjät, liikkeen- ja ammatinharjoittajat, henkilöyhtiöt, maatalouden harjoittajat ja jopa metsätalouden harjoittajat, ja on sääntänyt yrittäjävähennyksen, jonka tarkoituksena on tuloverotuksen keinoin kannustaa työn tekemiseen omalla yrittäjäriskillä muussa kuin osakeyhtiömuodossa. Yrittäjävähennys on perusteltu toimenpide osana hallituksen laajempaa toimenpidekokonaisuutta, jolla pyritään edistämään itsensä työllistämistä [Puhemies koputtaa] ja yrittäjyyden alkutaipaletta. Yrittäjävähennys on myös oikeudenmukainen toimenpide siinä mielessä, että yrittäjän [Puhemies koputtaa] työ- ja sosiaalioikeudellinen asema on heikompi [Puhemies: No niin, pidämme kiinni tästä minuutin vastauspuheenvuoroajasta!] kuin työsuhhteessa toimivien.

16.38 **Pentti Oinonen sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät opposition edustajat, kysyn teiltä: haluatteko te todella ajaa Suomen perikatoon? Talous kohenee ryminällä, ja työttömyys laskee kovaa vauhtia. Siitä huolimatta haukutte hallitusta huonoista päätöksistä ja annatte kansalaisten ymmärtää, että vain te ajatte kansan asiaa. Jos te todella haluatte Suomen parasta, niin ehdotan teille, että jätätte seuraavien eduskuntavaalien jälkeen oppositioon, niin että nykyinen hallituksen kokoonpano voi jatkaa Suomen pelastamista. Vai mitä mieltä on ministeri Orpo oppositiolle tekemästani ehdotuksesta? [Jani Mäkelä: Ei riitä kannatus!]

16.39 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Oinoselle on sanottava, että kansa päättäköön ensin: kansa päättäköön eduskuntavaalien tuloksesta, ja tulos sanelee hallituksen.

Uudistaminen on ollut viime vuosina rikki. On nähty esityksiä, niiden perumisia, uudistusten linjauksia ja heti perään niiden vesittämisistä. Usko politiikkaan uudistavana voimana on kärsinyt. SDP haluaa palauttaa uudistamisen arvoonsa. Uudistaminen ei saa olla uhka, vaan mahdollisuus: mahdollisuus parempaan kaikille, ei vain harvoille. SDP:n budjetivaihtoehto on suurten uudistusten budjetti. Se pitää sisällään oppivelvollisuuden pidentymisen, perhevapaaudistuksen toteuttamisen, varhaiskasvatusuudistuksen. Sen lisäksi pienituloisten eläkeläisten paketissa parannetaan eläkeläisten asemaa.

16.40 **Harri Jaskari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Avauspuheenvuorossa edustaja Rinne sanoi, että olemme erittäin tyytyväisiä, että kasvu Suomessa on vahvistunut. Mutta siihen ne hyvät uutiset tietyllä tavalla loppuivatkin, kun ruvetaan keskustelemaan näkökulmasta, miten yrittäjyyttä teidän budjetissanne meinataan edistää. Miettikää teidän vaihtoehtojanne: nostetaan pääomaveroa, nostetaan osinkoveroa, poiste-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

taan yrittäjävähennys, nostetaan perintöveroa eli heikennetään sukupolvenvaihdoksia, luovutustappioita pienennetään, palkkatulon verotusta halutaan nostaa. Voitteko vielä kerran tämentää, millä ihmeen tavalla te nostatte työtä ja yrittäjyyttä, sen arvostusta ja käytännön tekoja? Millä te kannustatte tämän varjobudjetin jälkeen suomalaista yrittäjää työllistämään lisää?

16.41 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäkin haluan kiittää edustaja Vartiata asiallisen keskustelun peräänkuuluttamisesta tässä salissa. Se on minusta tärkeä toive tilanteessa kuin tilanteessa.

Mutta varsinainen puheenvuoroni koskee koulutusta. Suomessa on edelleen lähes 100 000 alle 30-vuotiasta ihmistä, joilla ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa. Vain peruskoulun suorittaneiden ihmisten työllisyysaste on 40 prosenttia, toisen asteen suorittaneiden noin 70 prosenttia. Peruskoulun varassa olevien työurien pituus ylittää hädin tuskin 20 vuotta, kun korkeakoulutettujen työurat kestävät yli 35 vuotta. Koulutustason nostaminen on välttämätöntä, jos haluamme nykyistä korkeampaa työllisyyttä. Siksi SDP:lle tärkeä tavoite on 12-vuotinen oppivelvollisuus. Oppivelvollisuuden pidentämisestä yhteiskunnalle koituvat kustannukset tulevat takaisin parempana työllisyytenä ja vähenenevänä syrjäytymisenä. Kun yhä useammat asiantuntijatkin kannattavat tätä oppivelvollisuuden [Puhemies koputtaa] pidentämistä, niin eikö hallituskin voisi harkita tai ainakin laskea vaihtoehtokustannukset eikä periaatteessa vain vastustaa?

16.42 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä vaihtoehtobudjetin keskustelu on tosiaankin siinä mielessä omituista, että eikö täällä kuitenkin ole tarkoitus ennemminkin esittää se oma vaihtoehto kuin keskittyä muiden haukkumiseen.

Perussuomalaisten vaihtoehtoa kansallisen edun ja sisäisen solidaarisuuden ohjelmasta on helppo esitellä, koska se on hyvin mietitty, siinä on tarkkaan pohdittu asioita, sillä on uskottava pohja. Uskottava pohja tarkoittaa myös uskottavaa pohjaa valtion tulojen suhteen. Valitettavasti oppositiota on tässä suhteessa moneen junaan. Riippumatta siitä, kuinka hyvä tarkoitus sosiaalidemokraattien vaihtoehtobudjetilla on, eihän sellainen vaihtoehtobudjetti ole uskottava, jossa on varovaisenkin arvion mukaan puolen miljardin verran täysin tuulesta temmattuja tuloja, joilla ei ole kerta kaikkiaan mitään pohjaa ja jotka eivät kestä tarkastelua. Sitten kun tullaan vihreiden vaihtoehtobudjettiin, niin kyllähän hallituskin lyö autoilijoita, mutta kyllä tämä vihreiden esitys on jotain aivan omaa luokkaansa. Tämä on oikein sellainen antityöllisyyspaketti, maakuntiin kohdistuva täsmäohjus, jolla pyritään raunioittamaan koko tämän maan maakuntien työllisyys. [Puhemies koputtaa] On päästökaupan kompensatiota ja kaikkea muuta vastaavaa, millä viedään teollisuuden työpaikat meiltä.

16.44 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppivelvollisuuden pidentämisestä eivät läheskään kaikki asiantuntijat ole sitä mieltä, että saavutettaisiin parhaita mahdollisia tuloksia kustannustehokkaasti ja järkevästi. Nimittäin se on aika myöhäinen ajankohta koettaa tukea nuorta, kun hänellä ei ole motivaatiota, kun hän on menettänyt sen motivaationsa usein jo monta, monta vuotta aikaisemmin, että jatketaan sitä koulutusta. Ilman muuta pitää panostaa varhaiseen tukeen. Kyllä erittäin monet asiantuntijat puhuvat juuri siitä varhaisesta tuesta varhaiskasvatuksessa, koulussa ala-asteilla. Vanhempia tulee tukea siinä, että koulutuksen ja oppimisen merkitys ymmärretään. Ja lukutaito on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

lähes kaikilla heikentynyt, erittäin isolla osalla suomalaisia opiskelijoita ja koululaisia. Tämmöisiin asioihin pitää satsata eikä oppivelvollisuuden pidentämiseen, joka on kallis, kun sitä kaikille [Puhemies koputtaa] yritetään.

16.45 **Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun se tavallinen kansa, tavalliset suomalaiset, kuuntelee tätä keskustelua, niin heitä häiritsee kaikkein eniten se, että hallitus väittää tekevänsä täsmäsatsauksia eri asioihin, väittää tekevänsä suuria panostuksia muun muassa koulutukseen, vaikka ensin tekee satojen miljoonien eurojen leikkaukset. Tämä sama pätee varhaiskasvatukseen. Kun hallitus väittää tekevänsä panostuksia varhaiskasvatukseen ja väittää arvostavansa varhaiskasvatuksen laatua, niin samaan aikaan te olette kasvattaneet ryhmäkokoja, vähentäneet subjektiivista päivähoito-oikeutta, ja tämä on se asia, joka häiritsee suomalaisia. Kun puhutaan eriarvoistumisesta, te sanotte, että te teette töitä eriarvoistumisen ehkäisemiseksi, mutta tosiasiat kertovat toisin. Köyhät voivat entistä huonommin, yhä useampi syrjäytyy, ja nämä asiat pitää tunnustaa. Me oppositiossa olemme valmiita tunnustamaan sen jälkeen näitä [Puhemies koputtaa] teidän täsmätoimianne.

16.46 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä aikaisemmin istunnon kuluessa edustaja Rantakangas esitti väitteen, että vasemmistoliitto ei kannata sopimussyhteiskuntaa. Väärin. Kyllä me kannatamme, mutta kun tässä maassa tehtiin tämä kuuluisa kilpailukyky sopimus, niin se oli kyllä sopimussyhteiskunnan irvikuva. Ei sopiminen ole uhkailua ja kiristystä vaan yhdessä sopimista.

Ministeri Orpo, te täällä aikaisemmin ette luvannut helpotuksia julkisen sektorin kiky-leikkauksiin. Menetykset yksittäisille työntekijöille ovat kuitenkin huomattavia. Eilen Tehyn vastavalittu puheenjohtaja Rytönen vaati puheessaan selväsanaisesti kompensatiota julkisen sektorin työntekijöille. Onkin ihan mielenkiintoista nähdä, minkälaiset vuodenvaihteen sopimusneuvotteluista on tulossa.

Vielä edustaja Mäkipäälle todettakoon subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta, että se on kyllä lapsen oikeus varhaiskasvatukseen, ei vanhempien oikeus.

16.47 **Ari Jalonen sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan edellistä puheenvuorosta, joka alkoi siis kehuilla, ja nyt ollaan moitteiden esittämisessä. Se päättyy siihen, että perussuomalaiset tuovat vinjetin kompensoimatta sitä kotimaisille yrityksille. RKP sen sijaan on perumassa autoveron alennuksen, ja kuten ollaan huomattu, niin autoveron alennus on kasvattanut valtion autoverotuottoja suhteessa siihen, että tätä ei olisi tehty, joten kysymys kuuluu, osaako RKP enää oppositiossa laskea. Vihreät ovat tekemässä sen sijaan todellisen ison laskun Suomelle, nimittäin siellä ollaan nostamassa diesilveroa. Dieselin hinta siis nousee, ja raskas kalusto käyttää dieseliä. Siinä kompensointi on käyttövoimaveron lasku. Se ei [Puhemies koputtaa] raskaan logistiikan kustannuksissa [Puhemies koputtaa] tee mitään, vaan kaiken leivän hinta nousee huomattavasti.

16.48 **Pilvi Torsti sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin tehdä mallisuorituksen edustaja Mäkelälle ja keskittyä omaan vaihtoehtoomme ja siihen liittyviin korjauksiin suhteessa muihin.

SDP puolustaa sivistystä, ja näissä koulutusasioissa on ehkä tärkeää huomata kaksi erillistä asiaa: toisaalta se, että panostetaan koulutukseen ja tutkimukseen — toisin kuin halli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

tuskaudella on tehty — ja sitten myöskin se, että huomataan, että opetuksessa ja koulutuksessa täytyy tehdä muutoksia pitkäjänteisesti ja harkiten. Ei ikään kuin satunnaisia uudistuksia, joista nyt luemme harva se päivä lehdissä. Tällaisina pitkäjänteisinä uudistuksina todella ovat oppivelvollisuuden pidentäminen ja myös varhaiskasvatusuudistus. Edustaja Paloniemelle siis terveiset, että näemme kyllä nämä molemmat päät tärkeinä.

Sitten tähän korjaukseen: Arvostamani ministeri Orpo nimittäin nyt vetosi täällä useaan kertaan näihin tasa-arvorahoihin ja 15 miljoonaan. No, perusopetuksen tasa-arvopanostukset todella tuotiin valtion budjettiin SDP:n toimesta viime kaudella, kun huomattiin tämä rapautumisongelma tasa-arvossa. Niitä on nyt leikattu 80 prosenttia [Puhemies koputtaa] tällä kaudella, jolloin tämä 15 miljoonaa lisää ei kyllä paljoa auta. Tällä hetkellä Helsingin valtuusto tekee korjaavia toimia valtuuston budjettikokouksessa, että saadaan edes Helsingissä hommat hoidettua, [Puhemies koputtaa] kun valtio tavallaan jätti nämä rahat antamatta. — Kiitos.

16.49 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa tuli esille, että autoveron laskeminen tosiasiaa nosti verotuloja valtiolle. Nyt meillä perussuomalaisilla on tämmöinen yrittäjyys- ja työllisyyspaketti, ja siinä esitetään, että Viron veromalli otetaan tänne. Eikö nyt, kun ministeri Orpo on paikalla, voitaisi tehdä sillä tavalla, että otetaan Suomessa kokeilualueita, joilla otetaan tämä Viron veromalli käyttöön? [Eduskunnasta: Viitasaari!] Silloin nähdään, onko se vetovoimainen tekijä työllisyyteen, yrittäjyyteen, talouskasvuun. Eikö tämä kannattaisi ottaa huomioon, ministeri? Nyt kun täällä on monta aluetta, joilla on ollut taloudellisesti heikkoa, niin siellä on hyvä kokeilla. Ottakaa nyt koppi perussuomalaisten vaihtoehtobudjetista.

16.50 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tänään on tullut esille se kysymys, mikä on SDP:n vaihtoehto pienyrittäjille tai yrittäjille ylipäätään. Kun nyt minäkin koetan pysyä faktoissa, niin väitän edelleen, että tavallinen pienyrittäjä hyötyy SDP:n vaihtoehdossa. Miksi näin? Koska tavallisella pienyrittäjällä ei ole 100 000:n tai 250 000:n nettovarallisuutta, mitä kautta hän voi hyödyntää sitten erilaisia huojennuksia. Eli tämä nykytilannehan lähtee käytännössä aivan suurituloisten — lääkäreiden, lakimiesten ja muiden — tilanteesta. Olisinkin kysynyt nyt ministeriltä ja samalla edustaja Jaskarilta: Ymmärrämmekö me pienyrittäjyyden nyt ihan samalla tavalla? Mitä teille pienyrittäjyys tarkoittaa? Näettekö te, että SDP:n vaihtoehto on sille putkimiehelle tai parturille ongelma?

16.51 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On myös pakko korjata näitä aikaisempien puhujien sanomisia pienyrittäjistä. Meillähän on siis Suomessa 176 000 henkilöyrittäjää, joista valtaosalla, 135 000 yrittäjällä, verotettava tulo on alle 30 000 euroa vuodessa, eli he hyötyvät juuri tästä yrittäjävähennyksestä. Aikaisemmin yrittäjällä on ollut 5 prosenttia korkeampi verotus samalla tulotasolla kuin palkansaajalla — kiitoksena siitä, että hän työllistää itsensä, tekee neljänneksen enemmän työtunteja kuin palkansaaja ja työllistää ehkä muita ihmisiä. Tämä on tasa-arvokysymys. Viime kaudella osakeyhtiömallissa toimivien yrityksiensä ja yrittäjien verotusta kyllä helpotettiin, mutta nämä pienyrittäjät — nimenomaan toiminimet ja henkilöyrittäjät — jäivät vaille tätä kevennystä, ja tämä on auttanut nimenomaan ja todistetusti juurikin Suomen Yrittäjiin kuuluvia pienyrittäjiä. Tämä on tärkeä uudistus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

16.53 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä on ensinnäkin todettava, että en ole varma, onko hallituksen sisällä ja hallituspuolueiden välillä edes samaa tilannekuvaa. Täällä pääministeri totesi aikaisemmin puheenvuorossaan, että on hienoa, että vielä alijäämä — todella, tarkastetaan — alijäämä pienenee. Hän kehui myös, miten tavoitteet tullaan toteuttamaan. Minä mietin vielä, valtiovarainministeri Orpo, teitä, kun teidän VM:n oma ennuste näyttää aika pahasti pakkasen puolelle tämän hallituksen jälkeen. Viime hallituskaudella silloinen pääministeri Katainen kuitenkin sai aikaan 5,5 miljardin säästöt niin, että tulo- ja varallisuuserot tosiasiaa merkittävästi kuitenkin pienensivät. En sano, että oli helppoa tuota säästöä tehdä, mutta tällä hallituskaudella yritettiin tehdä 4 miljardin säästöt, tuli 3,5 miljardia, ja 2 miljardia euroa on käytetty hallituksen lähipiirissä oleville etuusryhmille erityyppisiin herkkuihin varallisuutta, ja tosiasiaa ne olivat niitä [Puhemies koputtaa] pysyviä tulonmenetyksiä, ja puolitoista miljardia jää teidän kädenjäljeksenne. Mitä ajattelette?

16.54 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Suomalaiset arvostavat yhteiskuntaa, joka on tasa-arvoinen, jossa tuloerot eivät kasva liian suuriksi ja jossa kaikilla on mahdollisuus hyvään tulevaisuuteen ennen kaikkea koulutuksen tasa-arvon kautta. Valitettavasti hallituksen tekemät rajut koulutusleikkaukset ovat nyt tätä tasa-arvoa uhkaamassa. On hienoa, että nyt sinne koulutukseen laitetaan pieniä täsmäpanostuksia, mutta kun takana on puolen miljardin euron leikkaukset, niin se ei voi olla näkymättä siinä, mikä on meidän lastemme tulevaisuus. Sen takia me vihreät haluamme panostaa koulutukseen, aivan sinne alkupäähän asti, varhaiskasvatukseen, peruskouluun ja sitten koko ketjuun, niin ammatilliseen koulutukseen, ammattikorkeakouluun kuin yliopistoihin. Nyt monissa vastuullisissa kunnissa on jouduttu paikkaamaan näitä hallituksen tekemiä säästöjä. Se on hieno asia, mutta se lisää epätasa-arvoa [Puhemies koputtaa] maantieteellisesti, ja tämä on huolestuttavaa kehitystä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä seuraavat vastauspuheenvuorot tässä vaiheessa: Elomaa, Jaskari, Lindtman ja Kalli, ja sen jälkeen sitten ministerin vastauspuheenvuoro.

16.55 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei ole vaikea todeta perussuomalaisten vaihtoehdon olevan oppositioryhmien varjobudjeteista selvästi suomalaisille paras ja tämän lisäksi toteuttamiskelpoisin esitys, ja ansiokkaasti edustaja Meri sen esitti.

Mutta muutamia huomioita muista varjobudjeteista. SDP:n vaihtoehto on epärealistinen. Ratkaiseeko digitalisaatio monet ongelmat pikkurahalla? Tuskin. Oppivelvollisuuden pidentämisestä on puhuttu paljon. Se ei ole välttämättä ratkaisu syrjäytymisen ongelmiin. Monet asiantuntijat ovat eri mieltä asiasta. Täytyy keskustella paljon tästä. Vihreät puolestaan haluavat tyhjentää maaseutukunnat viimeistä asukkaa myöten nostamalla autoilun kustannukset pilviin kumoamalla autoveron alennuksen, pienentämällä kilometrikorvauksia, rajaamalla työmatkavähennystä sekä dieselin verotukea pienentämällä. Tasa-arvoajatelu ei ole paljon näkynyt näissä ehdotuksissa. Maaseutua kyykytetään. [Puhemies koputtaa] Kaupunkilaisetkin tarvitsevat sen auton.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

16.56 **Harri Jaskari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vastaan arvostamani edustaja Ville Skinnarin kysymykseen ja kommenttiin siitä, onko SDP:n vaihtoehtobudjetti todella yrittäjämysteinen. Me voisimme ehkä järjestää yhteisen tilaisuuden ja keskustella yrittäjien kanssa tästä asiasta, mutta muutamia esimerkkejä:

Varmasti edustaja Skinnarin haluaa, että yritys olisi kannattava, että tämä homma lähitisi menemään eteenpäin. Sitten kun se tulee kannattavaksi, yksi oleellinen seikka on yrittäjävähennys. Ei tarvitse muuttaa osakeyhtiöksi avointa yhtiötä tai toiminimiyrittäjää, jolla on tämä yrittäjävähennys. Sitten kun se yritys joskus kasvaa ja työllistää lisää, yrittäjä ottaa sen osittain palkkatulona. Te haluatte nostaa sitä palkkatulon verotusta. Kolmanneksi, joskus se haluaa saada siitä ehkä osinkoakin, kun se on tehnyt aivan hiestä märkänä sitä asiaa. Te haluatte korottaa sen osingon verotusta. Joskus se [Puhemies koputtaa] haluaa siirtää yrityksen seuraavalle sukupolvelle. Te haluatte nostaa perintöverotusta. [Puhemies koputtaa] Onko tämä yrittäjämysteistä näkökulmaa?

16.57 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaskarin puheenvuorossa oli niin paljon korjattavaa, mutta otetaan nyt ensinnäkin yksi asia: haluammeko kiristää ansiotulojen verotusta. Moni yrittäjä, moni pienyrittäjä, putkimies nostaa palkkansa ansiotulona. Meillä alle 60 000 euroa tienaa maksavat vähemmän veroa kuin hallituksen esityksessä. Kelpaako veronalennus heille, edustaja Jaskari? Ilmeisesti kelpaa. Toivon, että tähän voitte tarttua. Erityisesti lapsiperheyrittäjät ovat olleet hallituksen hampaisissa.

Arvoisa puhemies! Senpä takia nyt, kun tässä varmastikin on niin, että debatti tai keskustelu lähenee loppuaan, kysyn vielä kerran oikeastaan edellisten vuosien kokemusten perusteella, kun etenkin näistä SDP:n vaihtoehdoista aika iso liuta on sitten ennemmin tai myöhemmin, monesti myöhemmin, päätynyt hallituksen linjauksiksi: Ministeri Orpo, voisiko teidän sydän sykkiä lapsiperheille? Voisitteko edes kommentoida, sopiiko teille, [Puhemies koputtaa] että täällä eduskunnassa perutaan lapsiperheiden verotus? Se voisi olla se itsenäisyyden 100-vuotisjuhluvuoden lahja suomalaisille lapsiperheille.

16.59 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kasvu kuuluu kaikille. Lähdän taas siitä liikkeelle. Kun kuitenkin Suomessa kaikki alueet eivät ole päässeet viereään kasvuun, hallitus on tehnyt tiettyjä toimia, joilla tätä kasvua vauhditettaisiin. Kuitenkin SDP:n vaihtoehtobudjetissa tehdään tiettyjä toimia, jotka selvästi leikkaavat kasvumahdollisuuksia: täällä jo aiemmin kerrotut Maatilatalouden kehittämisrahaston leikkaukset, sen lisäksi metsälahjavähennys tai metsätilojen sukupolvenvaihdoseläke ja sitten tämä voimalavero. Kaikki nämä vaikuttavat negatiivisesti investointimahdollisuuksiin niillä alueilla, jotka vielä eivät kasvusta ole päässeet vauhtiin. Pyydänkin hartaasti teitä miettimään, että muutatte vaihtoehtobudjettianne ja teette sen sillä tavalla, että kasvu on mahdollista kaikille.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt ministeri Orpo 5 minuuttia, ja sen jälkeen menemme puhujalistaan.

17.00 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Aloitan taas näistä koulutusasioista. Kunnilla on osaltaan suuri vastuu siitä, miten perusopetusta, varhaiskasvatusta järjestetään ja toteutetaan, ja on erinomainen asia se, että tällä hetkellä kuntatalous voi pal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

jon paremmin kuin mikä näkymä on ollut useita vuosia, kun katsotaan taaksepäin. Nyt kunnissa pystytään panostamaan näihin asioihin. Se on erittäin hyvä asia. Hallitushan teki jo silloin aloittaessaan päätöksen, että kuntien taloustilannetta ei heikennetä hallituksen toimin, ja tästä olemme pitäneet kiinni. Sen lisäksi kunnat hyötyvät siitä, [Anneli Kiljunen: Valtionosuutta leikataan!] että työllisyyttä saadaan paremmaksi. Verotulot kasvavat, ja se tapahtuu myöskin kunnissa. Tämä on täysin kiistatonta. Tämä sama tapahtuu sitten valtion tasolla. Kun työllisyyttä saadaan paremmaksi, tulee enemmän verotuloja, on vähemmän työttömyydestä johtuvia kuluja, ja silloin kokonaisuutena me pärjäämme paremmin. Me olemme aivan oikealla tiellä.

Sitten varhaiskasvatuksesta. On totta, että alkukaudesta teimme tämän subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen mahdolliseksi kunnille. Silloin taloustilanne oli erittäin hankala. Jotkut kunnat ovat sen ottaneet käyttöön, monissa tähän ei ole menty, mutta sitten taas toisaalta, jos katsotaan varhaiskasvatusta, sen tiimoilta tapahtuu todella paljon. Tässä budjetissa on 70 miljoonaa varhaiskasvatustulosten alentamiseen. Siitä, yllätys yllätys, oppositio ei ole hiiskunut sanaakaan. 7 000 perhettä pääsee [Pia Viitanen: Mehän se saatiin aikaan, mutta te olitte nostamassa niitä!] maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin, keskituloisille, pienituloisille perheille ovat jopa 1 200 euroa kuukaudessa pienemmät varhaiskasvatustulot. Tämä on hyvää lapsiperhepolitiikkaa. Kyllä sydämeni sykkii tälle. Ja kun pidetään huolta siitä, että varhaiskasvatuksen laatu paranee, tällä tulee olemaan suunnattoman hyviä vaikutuksia myöskin syrjäytymisen estämiseen, [Anneli Kiljunen: väliliuhto] koska kun mahdollisimman monelle lapselle annetaan mahdollisuus osallistua varhaiskasvatukseen, myöskin ne heikompien perheiden lapset pääsevät sinne, ja he ovat juuri niitä, jotka ovat kaikkein suurimmassa syrjäytymisvaarassa. Tässä tehdään oikeasti todella hienoa työtä hallituksen sisällä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Entäs se verotus?]

No, sitten tähän verotukseen lyhyesti. Minusta edustaja Jaskari vastasi hyvin edustaja Skinnarille. Totean vain sen, että kun täällä viitataan ministeriön virkatyönä tehtyyn Järviskareen raporttiin, me olimme siitä eri mieltä. Meidän mielestämme, ministerin, hallituksen mielestä nyt on aivan väärä aika kiristää pk-yritysten verotusta, koska me tarvitsemme nimenomaan niitä työllistäviä, kasvavia yrityksiä — työllistäviä, kasvavia yrityksiä. Ja kyllä, me tarvitsemme myöskin niitä isompia yrityksiä, emme me pelkästään niillä pienimmillä tule toimeen. Ja edelleenkin, se alvin alaraja tai ensimmäisen työntekijän palkkaamisen tuki, jotka ovat teidän esityksessänne, ovat hyviä asioita. Mutta älkää, hyvänen aika, kiristäkö kasvuun ja työllistämiseen vaikuttavia veroja, sitä yleistä yrittämisen ympäristöä. Se on paljon tärkeämpi asia — vai mitä, edustaja Jaskari? [Harri Jaskari: Kyllä!]

Sitten tähän harmaan talouden torjuntaan. [Ben Zyskowitz: Tehdään kaupat!] Tähän hallitusohjelmaan ja meidän pohjiimme on lisätty tällä kaudella vanhan päälle jo 150 miljoonan euron tavoite vuosittain harmaan talouden torjunnasta saataviksi lisätuloiksi. Se ei ole mikään loputon kaivos ja taikurinhattu. Me teemme hartiavoimin töitä niin poliisin, verottajan kuin muiden viranomaisten toimesta, jotta näihin tavoitteisiin päästään, jotta verot maksetaan Suomeen, ne verot, mitkä kuuluvat suomalaiselle verottajalle ja muiden veronmaksajien oikeusturvaan. Tämän eteen tehdään koko ajan työtä. Ei sinne vain loputtomasti voi pistää isompia ja isompia tavoitteita. [Väliliuhto] — 8 miljoonaa: en tekisi tätä kaupaa kyllä. Kuulostaa houkuttelevalta, mutta aina on tarpeen arvioida hyvän kuulouisessakin kaupassa sen toteutumisvarmuus, ja en pidä sitä kovin korkeana. Mielenkiintoinen ajatus kuitenkin. [Ben Zyskowitz: Mutta jos on vakuudet!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Sitten vielä veronkevennyksiin. Vihreät puheenjohtaja Aallon suulla sanoi täällä, että se on vain 6 euroa, mitä 30 000 tienaava maksaa enemmän veroa vuodessa. No, nyt se oli vähättelyn arvoinen asia, mutta kun me puhuimme tuloerojen kasvattamisesta, se 6 euroa kuukaudessa oli dramaattinen. Silloin kun puhuttiin hallituksen esityksestä, niin se oli dramaattinen, nyt se 6 euroa ei ole mitään. [Antero Vartia: Riippuu siitä, kenelle se kohdistuu!] Ja sitten huomio siihen, että hallitus on tehnyt puolen miljardin kevennyksen pieni- ja keskituloisten verotukseen, joka on merkittävä kannustinvaikutuksiltaan. Edustaja Kiuru, puoli miljardia pieni- ja keskituloisten verotuksen keventämiseen. Jos te kutsutte niitä, joiden verotusta on kevennetty, hallituksen lähipiiriksi, niin kyllä, mielelläni kutsun pieni- ja keskituloisia hallituksen lähipiiriksi ja uskon, että he ovat ihan tyytyväisiä näistä ratkaisuista. [Krista Kiuru: Minä en nyt puhunut siitä! Vastauspuheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, nyt menemme puhujalistaan. [Krista Kiuru: Vastauspuheenvuoro, kun on rakentavaa palautetta! — Hälinää — Puhemies koputtaa] — No niin, edustaja Juvosella on puheenvuoro.

17.05 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Kun neuvotellaan, niin neuvotellaan. [Naurua]

Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! Perussuomalaisen varjobudjetti on erittäin hyvä. Täällä SDP:stä mainittiin, että varjobudjettia ei ymmärretä. Edustaja Lindtman, jos ei ymmärrä selkokieltä, niin silloin puhuu ja ymmärtää poliitikon kieltä. Tämä on selkokielellä kirjoitettu, erittäin ymmärrettävä. Toivon, että luette ja tutustutte.

Arvoisa puhemies! Meidän varjobudjettimme koostuu viidestä osiosta — asuminen, yrittäjäyys, työ, koulutus, kotihoiva ja hoitoturvallisuus — ja sitten on vielä toimenpidepaketti. Keskityn tässä sote-vastaavana kotihoiva ja hoito -osuuteen. Huomasin, arvoisa puhemies, että täällä ei juurikaan puhuttu vanhustenhoidosta eikä siitä hoivasta. Se kertoo sen, että vaalit ovat vielä kaukana ainakin ajatuksissa, sillä aina silloin, kun vaalit lähestyvät, vanhustenhoito nousee ykkösteemaksi. Olen lukenut teidän vaihtoehtobudjettinne, eikä siellä juurikaan... Voi olla sana, voi olla virke, mutta siinä kaikki. Perussuomalaisilla on konkreettiset esitykset. Ei ole olemassa hyvää hoitoa ilman konkreettisia esityksiä.

Meillä on ollut vahva linja vuosikausia. Me haluamme, että hoitajamitoitus on Suomessa kohdallaan. Perussuomalaiset esittävät lakialoitteella, että hoitajamitoitusta korotetaan siitä vähimmäisestä 0,5:stä 0,6:een. Me esitämme, että lain valmistelu aloitetaan vuonna 2018 ja sitä ennen käydään läpi nämä hoivapaikat, missä mitoitus on vielä alhainen, jopa alle sen 0,5:n, ja sillä raharesurssilla, minkä me annamme, lähdetään laittamaan niitä paikkoja kuntoon. Mutta hoitajamitoitusta nostetaan. Se on meidän tahtotilamme. Me esitämme myös, että edelleen, kun meillä on tilanne, että meillä on erittäin huonokuntoisia, raskeasti hoidettavia, pitkäaikaishoidon tarpeessa olevia vanhuksia, heihin kohdennetaan enemmän resursseja ja mitoitus nousee myös heidän kohdallaan. Se on myös lakialoitteessa. Esitämme sinne 0,7:n mitoitusta.

Arvoisa puhemies! Tämä on perussuomalainen vanhuspaketti. Jokaiselle kuuluu hyvä ja arvokas hoito ja hoiva [Krista Kiuru: Mekin esitämme samanlaista pakettia!] myös kotiin — myös kotiin. On erittäin tärkeää, että kotihoidon entisestään ruuhkautuessa ja asiakkaiden lisääntyessä myös sinne kohdistetaan resursseja, ja sitä perussuomalaiset esittävät.

Me huomaamme myös omaishoitajat, joihin hallitus panostaa ja joiksi se kannustaa ihmisiä siirtymään: siirtykää omaishoitajiksi. Me haluamme, että omaishoitaja saa hänelle

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

kuuluvan palkkion. Me esitämme lapsivähennyksen säilymistä, sisäilmasairastuneiden hoitoon resursseja, ja esitämme myös erittäin tärkeää asiaa, joka on tänä vuonna ollut kaikkien huulilla, saattohoitolakia. Perussuomalaiset ovat tehneet siitä lakialoitteen. Se on huomenna keskustelussa, ja toivon, että mahdollisimman moni tulee keskustelemaan meidän kanssamme. Me kohdistamme resursseja nuorten mielenterveystyöhön ja päihteiden ongelmakäytön vastaiseen työhön järjestöjen kautta — erittäin tärkeä asia: nuoret ja nuorten mielenterveys. Lasten ja nuorten liikunta, erittäin tärkeä asia. Ja kouluhyvinvointi.

Arvoisa puhemies! Meillä on lakeja, saattohoitolain jo mainitsin, sotilastapaturma- ja palvelussairauslakialoite — erittäin tärkeä. Raaseporin tapahtumat ovat nostaneet mieliimme, miten tärkeää asiaa perussuomalaiset eduskunnassa ajavat koko Suomen hyväksi.

Kansaneläkeindeksin säilyttäminen ja nosto ovat meille erittäin tärkeitä. Niitä ajamme myös.

Arvoisa puhemies! On hienoa, että käymme tänään täällä keskustelua. Täällä erottuvat arvot. Siitä, miten tänään olemme täällä puhuneet: on vitsailtu, on otettu tosissaan, on puhuttu, että on rosvoja, on mörköjä. Niitä me emme täällä ole, vaan me haluamme todellakin Suomen parasta.

Mitä muuta perussuomalaiset esittävät? Luettelen tässä muutaman kohdan: raskaan liikenteen tienkäyttömaksujen käyttöönotto, turvapaikanhakijoista aiheutuvat kustannukset kuriin, pörssiyhtiöiden omistajien verokohtelun muutos, suursäätiöiden ja -yhdistysten pääomaverovelvollisuus, asunnottomuuden poistaminen, alvin alarajan huojennuksen kasvattaminen, kotitalousvähennyksen korotus, maatalouslomituksen tukeminen, ryhmäkojojen pienentäminen ja opinto-ohjaus — ja Savonlinnan opettajankoulutuksen säilytettävyyttä. Se on erittäin tärkeää meille, että meillä on ammattitaitoisia opettajia myös tulevaisuudessa, ja esitämme, että opettajankoulutus palautuu Savonlinnaan.

Arvoisa puhemies! Viidessä minuutissa [Puhemies koputtaa] perussuomalaisten varjobudjetti. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, emme lähde nyt käymään debattia, juuri äsken on käyty. Otamme muutaman puheenvuoron ensin. — Seuraava puheenvuoro on edustaja Ihalaisella.

17.11 **Lauri Ihalainen sd:** Arvoisa puhemies! Ajattelin puhua asioista, joista ehkä vähempi tämän kolmen tunnin keskustelun jälkeen on puhuttu, ja ne liittyvät siihen huoleen, miten turvataan kasvu pidemmällä aikavälillä Suomessa ja sitä kautta työllisyys. Se on totta, että tällä hetkellä kasvu on noin 2,9:ää prosenttia, mutta pidemmän aikavälin kasvunusteet ovat prosentin—puolentoista luokkaa. Jokainen meistä ymmärtää, että jos nämä jäävät tähän, niin niillä kasvuluvuilla ei saavuteta niitä taloudellisia tuloksia tai työllisyystavoitteita, joita me olemme itsellemme asettaneet. Me tarvitsemme tässä mielessä osamisperusteista, vientivetoista kasvua.

SDP:n vaihtoehtobudjetissa ei olla pelkästään arvioitu toimenpiteitä tässä ja nyt, vaan me olemme käsitelleet tätä erittäin paljon ja nähneet vaivaa sen pohtimiseksi, miten näitä pidemmän aikavälin kasvun edellytyksiä rakennetaan. Taustalla on tietysti huoli siitä, että meillä on edelleenkin — vaikka työttömyys, myös pitkäaikaistyöttömyys, onneksi on taitunut — 105 000 pitkäaikaistyötöntä ja 35 prosenttia kaikista työttömistä on pitkittyneessä työttömyydessä. On selvää, että parasta julkisen talouden tervehdyttämistä on työllisyys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

asteen nostaminen: 1 prosentti työllisyysasteessa tuo julkiseen talouteen 800 miljoonaa euroa hyvää.

Näitä pidemmän aikavälin tavoitteita mietittäessä herää mieleen kaksi: Jos me pidämme huolta siitä, että me olemme korkean sivistyksen ja osaamisen yhteiskunta, ja me panostamme tutkimukseen ja tuotekehitykseen ja innovaatioihin, siis uusien ideoitten luomiseen, niin sillä me luomme perustaa tulevalle kasvulle. Ja toiseksi, tämän maan tulee olla sellainen, jossa investointi-ilmasto on suotuisa sijoittua Suomeen ja sitä voi myös yhteiskunta tukea. Me tarvitsemme tämmöistä innovatiivisuutta, uusia ideoita, tuottavuuden nostamista kaikilla alueilla.

Tässä mielessä me olemme tässä vaihtoehtobudjettiesityksessä esittäneet uudenaikaisen elinkeinopolitiikan kärkitavoitteita, jotka liittyvät parempaan kasvuun, ja tutkimus- ja tuotekehityspanostuksien ohella sellainen on muun muassa kierto- ja jakamistalouden asian edistäminen. Meillä on hyvät lähtökohdat Suomessa tehdä tästä erittäin merkittävä, työllistävä, vientiin liittyvä kärkihanke, johon me ehdotamme 2,5:tä miljoonaa euroa lisää siihen nähden, mitä hallituksen budjetissa on. Toinen liittyy sitten palveluiden ja matkailun kasvun mahdollisuuksien vahvistamiseen, jossa meillä on myöskin suuria mahdollisuuksia, ja tämä pitäisi ottaa suuremmaksi, merkittävämmäksi kärkihankkeeksi. Tutkimus- ja tuotekehityspanostuksiin me ehdotamme 60 miljoonaa lisää siihen nähden, mitä hallitus on nyt tehnyt. Ne lisäykset, joita hallitus on tehnyt, eivät kompensoi niitä leikkauksia, joita tälle alueelle on aikaisemmin tehty. Neljäs asia on sitten se, että pk-yritysten — sen ohella, että meillä on ehdotuksia pk-yritysten toimintaedellytyksistä ja työllistävytyksestä — kansainvälistymistä pitää tukea. Heidän pitää päästä kumppanuuden kautta, keskinäisen yhteistyön kautta kiinni kansainvälisiin arvoketjuihin, ja tässä mielessä tarvitaan pk-yritysten kansainvälisyyden vankkaa tukemista. Nämä ovat muun muassa sellaisia tulevaisuuden kasvun lähteitä, joita me tässä maassa tarvitsemme.

Seuraavaksi haluaisin kiinnittää huomiota siihen, että tämä nopea, usein negatiivinen rakennemuutos pitää kääntää tämmöiseksi positiiviseksi mahdollisuudeksi, josta meillä on nyt hyviä esimerkkejä. Tämän vuoksi meidän vaihtoehtobudjetissamme on lähdetty siitä, että jokaisessa maakunnassa, jokaisella alueella laaditaan sen alueen omiin vahvuuksiin pohjautuvat kasvu- ja elinkeinopoliittiset tavoitteet. Haetaan kumppanuutta, tehdään yhteistyösopimuksia ja tällä tavalla sen maakunnan vahvuuksia lähdetään kehittämään kasvun ja työllisyyden suhteen. Olemme esittäneet 7,5 miljoonan euron rahoitusta tämän hankkeen toteuttamiseksi.

Lopuksi haluaisin sanoa vain sen, että kysymys siitä, että saadaan työntekijät, työvoima, ja työpaikat kohtaamaan paremmin, on erittäin iso haaste tässä yhteiskunnassa, ja se vaatii laajaa yhteistä selvitystä siitä, miten asumiseen, pendelöintiin, koulutukseen [Puhemies koputtaa] kiinnitetään huomiota, jotta tästä ei muodostu meille kasvun este.

Nämä, puhemies, ovat niitä kasvun uusia lähteitä, joita meidän vaihtoehto-ohjelmamme pitää sisällään.

17.16 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Talousarviossa puhutaan taloudesta ja rahasta, mutta myös arvoista. Mielestäni yksi suuri puute hallituksen ajattelussa on se, että se ei ole laskenut, mitä köyhyys ja eriarvoistuminen maksaa yhteiskunnalle pidemmällä aikajänteellä ja mitä inhimillisiä menetyksiä se aiheuttaa. Toisin sanoen vaihtoehtokustannukset ovat jääneet laskematta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen uusimpien selvitysten mukaan vuonna 2015 suomalaisista noin 660 000 eli 11,7 prosenttia jäi suhteellisen köyhyysrajan alle. Alustavien tutkimustulosten perusteella suhteellinen köyhyys nousee nyt, vuosina 2015—2017, 12,5 prosenttiin. Eniten köyhyys on lisääntynyt yksin asuvien yli 65-vuotiaiden eläkeläisten ja työttömien sekä muiden työelämän ulkopuolella olevien työikäisten keskuudessa. Köyhien määrän kasvaminen on suora seuraus hallituksen harjoittamasta politiikasta. Perusturvaa on heikennetty, indeksejä on jäädytetty ja leikattu, asumistukea ja lääkekorvausten tasoa on heikennetty. Uusimpana ehdotuksena hallitus esittää pitkäaikaistyöttömien työttömyysturvaan leikkauksia.

Samalla kuitenkin hyvätuloisten verotusta on kevennetty. Paremmiin palkatut ansaitsevat vuodessa monikymmenkertaisesti verrattuna keskivertopalkansaajien tuloihin. Jos suomalaiset jaetaan 10 ryhmään, hallituksen politiikan seurauksena hyvätuloisimman 6 ryhmän käytettävissä olevat tulot kasvavat ja 4 pienituloisemman pienenevät. Tämän eriarvoistumiskehityksen seurauksena yhteiskunnan eri päät alkavat eriytyä toisistaan entistä enemmän. Yhteistä ymmärrystä arjesta ei kohta ole. Tämä on huolestuttava kehityssuunta 100-vuotiaassa Suomessa, sillä tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus ovat yhteiskuntamme lujouden mitta. SDP:n vaihtoehtobudjetin tavoitteena on katkaista tämä vaarallinen eriarvoistumiskehitys.

Perusturvan indeksijäädytykset ja aiemmat leikkaukset vesittävät osittain hallituksen talousarvioon sisältyviä perusturvan parantamiseen tähtäviä myönteisiäkin esityksiä. Hallituksen aikaisemmilla päätöksillä useiden perusturvaetuuksien tasoa leikattiin vuosina 2016 ja 2017. Tasoleikkauksen lisäksi kansaneläke ja kuluttajaindeksiin sidottujen etuuksien indeksikorotukset jäädytetään vuosina 2018 ja 2019. Esimerkiksi eläkkeensaajalla jäädytys leikkaa realistista ostovoimaa ja alentaa sosiaaliturvan tasoa pysyvästi alemmalle tasolle myös tulevina vuosina ja vuosikymmeniä. Näitä eivät korvaa takuueläkkeeseen tehdyt pienet korotukset. Hallitus jatkaa entistä linjaansa: ensin köyhiltä leikataan ja sitten annetaan hiukan takaisin ja kovalla äänellä kerrotaan, miten hallitus vähentää köyhyyttä ja eriarvoisuutta. Eläkeläisköyhyys ei kyllä näillä toimenpiteillä vähene, ja vaihtoehtobudjetissamme haluammekin muuttaa tämän suunnan.

Arvoisa puhemies! Köyhyys koskettaa myöskin yli 100 000:ta lasta, eli 10:tä prosenttia kaikista lapsista, ja lapsen elämässä köyhyys ei ole vain vähävaraisuutta, se on myös ulkopuolisuutta ja herkästi periytyvää huono-osaisuuden kierrettä. Köyhyyden kokemuksella on vahingolliset vaikutukset lapsen tunne-elämän kehitykseen ennen kaikkea yhteenkuuluvuuden puutteen ja leimautumisen pelon takia.

Hallitus on tehnyt — onneksi, lopultakin — lapsiperheiden aseman parantamiseksi joidakin toimia. Esimerkiksi lapsilisän yksinhuoltajakorotusta nostetaan ja varhaiskasvatuksen maksuja alennetaan. Nämä ratkaisut ovat tärkeitä ja oikeansuuntaisia, mutta niillä ei korjata käynnissä olevaa, koko ajan kasvavaa eriarvoistumiskehitystä.

Monet hallituksen päätökset toimivat toiseen suuntaan: verotuksen lapsivähennys poistuu, jo aiemmin lapsilisät on irrotettu indeksistä ja tasoa on leikattu ja moniin lapsiperheisiin vaikuttavien kansaneläkeindeksiin sidottujen etuuksien on myös annettu laskea ja niitä on leikattu. Lisäksi oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen on rajattu vanhemman työmarkkina-aseman perusteella niin, että työttömien lapsilla ei ole samoja oikeuksia kuin työssäkäyvien. Kerhotoiminnan maksut on kaksinkertaistettu ja ryhmäkokoja on kasvatettu. Subjekttiivisen päivähoito-oikeuden rajausta ja ryhmäkokoja kasvataminen ovat erityisen huonoja päätöksiä, sillä ne tarkoittavat sitä, että yhdenvertainen varhaiskasvatukseen ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

enää suojaa lasta köyhyyden vaikutuksilta ja edistä yhdenvertaisuutta. Siksi SDP:n vaihtoehtobudjetissa tärkeänä tavoitteena on näiden huonojen päätösten peruminen. Pidemmällä tähtäyksellä tavoitteena tulee olla maksuton varhaiskasvatus.

Lopuksi peräänkuulutan sitä, että hallitus on luvannut useaan otteeseen tehdä lapsivaikutusten arvioinnit, mutta edelleenkin [Puhemies koputtaa] kokonaisvaltainen lapsivaikutusten arviointi puuttuu. Lapsiin sijoittaminen on paras tulevaisuuden investointi, ja hallitus on unohtanut tämän.

17.22 Simon Elo sin: Arvoisa puhemies! Opposition vaihtoehtobudjetteihin tutustuessa ei voi välttyä tuntemasta helpotusta siitä, että nämä puolueet eivät ole hallituksessa päättämässä asioista. [Naurua perussuomalaisten ryhmästä] Vaihtoehdon sijaan on syytä puhua varjobudjetista, sillä kaikki ovat kuin varjo hallituksen budjetista.

Sosiaalidemokraatit ovat laskeneet 200 miljoonan säästöt digitalisaatiosta. Demarit puhuvat ict-projektien päällekkäisyyksistä, mutta ei sieltä tuollaisia summia ole säästettävissä, ellei projekteja sitten yksinkertaisesti lopeteta ja henkilöstöä vähennetä. Haluavatko demarit tosiaan rahoittaa kilpailukykysovimuksen lomarahaleikkauksen kompensatiot henkilökuntaa irtisanomalla? Sosiaalidemokraatit lahtaisivat Itsenäisyyden juhlarahaston itsenäisyyden juhluvuonna. Sitralta pumpattaisiin valtion kertaluontoisiin menoihin 355 miljoonaa euroa, toisin sanoen vain budjetin tilkkeeksi. Näin mittavan muutoksen jälkeen Sitran nykyinen toiminta ei voisi jatkua.

Niin sanottu Rinteen malli on demareiden vastaus hallituksen aktiivimallille työllistämässä. Demarit väittävät, että työllistämissetelin avulla julkiseen talouteen saataisiin 51 miljoonaa euroa enemmän verotuloja. Kuitenkin demareiden vuonna 2015 eduskunnan tietopalvelulla teettämän selvityksen mukaan Rinteen mallissa nettona palkkatuki kasvattaisi julkisen sektorin menoja yhteensä 350 miljoonaa euroa. Todellisuuden ja sosialismin välillä on aina suuri ero. Demareiden numerojen välillä on yli 400 miljoonan euron heitto. Rinteen mallin myötä demareiden varjobudjetilta putoaa saman tien pohja ja jäljelle jää vain varjo. Hallituksen aktiivimalli on kustannusneutraali.

Arvoisa puhemies! Demarit esittävät yli 900 miljoonan euron veronkorotuksia. Vihreät nokittavat esittämällä 1,4 miljardin euron veronkorotuksia. Linjaero on tässä selvä. Siniset ovat ajaneet hallituksessa 1,2 miljardin euron veronkevennykset tuloverotukseen pieni- ja keskituloisia painottaen. Kun vihreää pintaa hieman rapsuttaa, niin näyttää näkyvän punaista. Jotkin asiat yhdistävät demareita ja vihreitä niin, että voi puhua vihervasemmistosta. Kummankin varjobudjetit ovat kovia työnteolle ja yrittäjyydelle, eikä kumpikaan halua tukea yksityisautoilijoita. Kummatkin haluavat korottaa kehitysapua. Ensin vihreät haukkuvat maalaiset ja sitten vievät maalaisten elannon. Kilometrikorvauksia ja työmatkavähennystä esitetään leikattavaksi, autoveroa esitetään korotettavaksi. Energiaveroa korottamalla vihreät pysäyttäisivät paperitehtaat ja sulkisivat Tornion terästehtaan ovet. Haja-asutusalueen duunarin asiat eivät kerta kaikkiaan vihreitä kiinnosta.

Varjobudjetissaan vihreät väittävät, että hallitus kasvattaa tuloeroja. Totuus on, että eri tulokymmenysten käytettävissä olevissa tuloissa tapahtunut muutos on enimmilläänkin ollut noin prosentin luokkaa. Esimerkiksi Gini-kertoimella mitattuna muutos olisi noin 0,01 prosenttiyksikköä. Käyttävätkö vihreät, nuo Soininvaaran perilliset, todella ruutia 0,01 prosenttiyksikön kritisoimiseen?

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten varjobudjetti antaa kylmää kyytiä Suomen taloudelle. Perussuomalaiset sanovat säästävänsä linjaamalla, että kaikki kielteisen päätöksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

saaneet turvapaikanhakijat pitäisi ottaa säilöön. [Olli Immonen: Ja ulos!] Käytännössä kustannukset tällöin olisivat mittavat, sillä säilöönotto maksaa 200 euroa per henkilö vuorokaudessa ja Suomessa on noin 9 000 kielteisen päätöksen saanutta turvapaikanhakijaa muutoksenhakuprosessissa. Jos valitusprosessi ja maasta poistaminen kestäisivät noin vuoden, kulut tälle esitykselle olisivat 657 miljoonaa euroa vuodessa. [Juho Eerola: Äsken debatissa teille jo vastasin!] Yllättäen näin suuresta summasta ei kerrota, mistä se otetaan. Jos haluaa tehdä vaihtoehdon, niin kannattaisi tehdä myös laskelmat.

Arvoisa puhemies! Opposition vaihtoehdosta puuttuu jos ei sydän niin järki. Hallituksen budjettiesitys on kolmen hallitusryhmän neuvottelujen lopputulos. Neuvottelutaitoon ja kykyyn löytää yhteinen sävel perustuu 100-vuotiaan Suomen menestystarina. Sininen tulevaisuus on valmis uudistamaan Suomea nyt puolueena, jotta tulevatkin sukupolvet voivat elää turvallisessa ja hyvinvoivassa isänmaassa. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Mitään laajempaa debattia ei käydä, mutta voin tässä vaiheessa myöntää yhden puheenvuoron perussuomalaisille ja yhden vihreille, ja sitten debatin aloittaneen puheenvuoro.

17.27 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa jo edellisessä debatissa vastasin edustaja Elolle vähän samalla tavalla kuin vastaan nyttäenkin: ne vastaanottokeskustoiminnan kustannukset ovat olemassa jo nyt, niin että ei se paljon siihen lisää toisi kustannuksia, jos siihen oveen laitettaisiin lukko. Eli tämä on se idea, mikä siinä nyt käytännössä on. Ja sitten se toinen: jos siellä säilöönnotossa palvelu olisi hyvin nuivaa ja karsittua ja riisuttua, silloin se oleskelu ei olisi määrätöntä ja rajatonta vaan tämä henkilö hyvin todennäköisesti muutaman viikon jälkeen vapaaehtoisesti palaisi maasta pois. Nyt kun nämä turvapaikanhakijat ovat vastaanottokeskustoiminnan palveluiden piirissä, he saattavat olla vuoden, kaksi, kolme, neljä, me olemme nähneet, ja tiedän, että tänäkin päivänä on täällä maassa sellaisia, joille on jouduttu antamaan sitten oleskelulupa, vaikka mitään edellytyksiä siihen oleskelulupaan ei alun perin olisi ollutkaan, mutta on vain jääty tänne maahan, kun ei olla saatu käännyttyä maasta pois. Kyllä tämä loppujen lopuksi säästöjä enemmän toisi.

17.28 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Edustaja Elo oli sitä mieltä, että hallituksen budjetti ei kasvata eriarvoisuutta. Tämä Gini-kerroin, joka hallituksen esityksessä on, osoittaa, että se kasvattaa eriarvoisuutta. Elo vähätteli, että vain 0,05 prosentin kasvu ei ole merkittävä — mutta kyllähän se on selvä osoitus siitä, että hallitus ei halua muuttaa suuntaa. Vihreiden vaihtoehtobudjetissa Gini-kerroin pienenee 0,44 prosenttia. On siis mahdollista tehdä budjetti, joka vähentää eriarvoisuutta. Kun tässä ajassa kaikilta on leikkattu ja pienituloisilta kaikkein rajuimmin, niin nyt kun on hieman joustoa, on selvää, että meidän pitää palauttaa niille kaikkein köyhimmille — ennen kaikkea etuuksien varassa eläville eläkeläisille, vammaisille, opiskelijoille — ne rajut leikkaukset, mitä on tehty, jotta eriarvoisuus ei kasva.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja sen verran tuli myös sosiaalidemokraatit mainittua edustaja Elon puheenvuorossa, että annan vastauspuheenvuoron edustaja Krista Kiurulle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

17.29 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän tästä mahdollisuudesta, koska en olettanut enää, että edes saisin korjata näitä äskeisen puhujan väittämiä.

Ensinnäkin on hyvä todeta alkuun, että kyllä tämän kasvun linjan, joka nyt entisestään vahvistuu, pitäisi tuoda takaisin niille, joilta on otettu. Oikeudenmukaisuuden palauttaminen aidosti tarkoittaisi sitä, että korjataan tämän hallituksen tulonjakopolitiikkaa, jossa he, jotka ovat desiileissä 5—10, ovat saaneet merkittävästi. Heille, jotka ovat kaikkein heikotuloisimpia eli ovat desiileissä 1—4 ja jotka ovat saaneet kovasti siipeensä tämän hallituskauten aikana, pitäisi palauttaa nyt oikeudenmukaisesti se, mikä on otettu. Meidän Gini-kertoimemme on 0,54 eli merkittävästi parempi kuin tämän hallituksen.

Haluan puuttua tässä myös äskeisen puhujan ajatteluun siitä, että tämä työllisyyden hoito sosiaalidemokraattien vaihtoehdossa ei ole uskottavaa. Me kyllä harjoittelemme siinä sitä, millä tavalla me voimme parhaiten osoittaa, mitä maksaisivat nämä reformit, jotka vie täisiin läpi. Mutta kyllä me yritämme työllisyysastetta nostaa merkittävästi enemmän kuin hallitus.

17.31 **Simon Elo sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä viime vuonna sosiaalidemokraatit vaihtoehtobudjetissaan arvioivat, että Rinteen mallilla vaikutus valtion kustannuksiin olisi 140—250 miljoonaa euroa, siis että vähemmän käytettäisiin rahaa, ja nyt sitten he arvioivat, että verotuloja tulisi 51 miljoonaa euroa enemmän. Ehkä nämä arviot sitten vuodesta toiseen teillä muuttuvat, voi olla, mutta joka tapauksessa eduskunnan tietopalvelu laski 2015, että teidän mallissanne nettona palkkatuki kasvattaisi julkisen sektorin menoja yhteensä 350 miljoonalla eurolla. Tämä on sitä todellisuuden ja sosialismin välistä eroa.

Kiitän hallintovaliokunnan puheenjohtaja Eerolaa asiallisesta puheenvuorosta. Suhtaudun edelleen epäillen siihen, että kulut tällä esittämällä tavalla alenisivat. Toisaalta mielenkiintoinen näkökulma on sitten myös perustuslaillisuus: voisimmeko perustuslain mukaan näin toimia kuin esitätte. Se olisi tietysti perustuslakivaliokunnan viime kädessä katsottava. Missä tahansa asiassa jos oppositioryhmien kanssa löytyy yhteisiäkin näkemyksiä, niin hyvä, mutta tässä epäilen näitä säästöjä, mitä esitätte.

Puhemies Maria Lohela: Sitten listaan.

17.32 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset julkaisivat eilen vaihtoehtobudjetin, joka tarjoaa kansalaisille hallituksen talousarvioesitystä oikeudenmukaisempia ja inhimillisempiä ratkaisuja. Hallituksen budjettiratkaisut suosivat liikaa jo entuudestaan äveriäitä ihmisiä ja kansainvälisiä suuryrityksiä. Sen sijaan tavalliset työssä käyvät kansalaiset, työttömät ja eläkeläiset sekä pienet ja keskisuuret yritykset jäävät vähemmälle. Yhteiskunnan kannalta eriarvoistumisen lisääntyminen on vakava ongelma. Tulokuilujen kasvaessa ei tämä trendi ole katkeamassa. Talouspolitiikan keinoin eriarvoistumiseen voitaisiin puuttua, jos tahtoa olisi. Hallitus esittää koreita lausuntoja tai merkityksettömiä kirjauksia eriarvoistumisen kitkemisestä, mutta konkreettiset ratkaisut uupuvat, kuten talousarvioesitys vuodelle 2018 paljastaa.

Perussuomalainen vaihtoehto korostaa kansallista etua, sisäistä solidaarisuutta, työtä, turvaa ja oikeudenmukaisuutta. Me perussuomalaiset olemme hallitusta paremmin kartalla yhteiskunnan todellisista ongelmista. Jos ette sitä usko, niin lukekaa meidän vaihtoehtobudjettia ja vakuuttukaa. Nostan esille muutaman esimerkin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Asumisen hinta on aivan liian korkea. Etenkin pienituloisilla henkilöillä asuminen vie suuren osan käteen jäävistä tuloista. Rohdoksi asuntopulaan ehdotamme muun muassa riittävää asuntotuotantoa ja tolkkua asumiskustannuksiin. Asuntotuotantoon on laitettava potkua ja kaavoitusta on tehostettava sekä rakennusmääräyksiä kehitettävä joustavimmiksi maalaisjärkeä käyttäen. Myös julkisten rakennusten homekorjauksia on vauhditettava ja sisäilmaongelmiin puututtava tehokkaasti. Ihmisten terveys ei saa vaarantua sen takia, että homekorjauksista luistetaan tai niiden kanssa vitkastellaan.

Työllä ja yrittäjyydellä rakennetaan hyvinvointia, ja ne muodostavat pohjan talouskasvulle ja maamme kilpailukyvyille. Varjobudjettimme mukaiset ratkaisut edesauttavat työllistymistä ja tukevat yrittäjiä sekä vahvistavat heidän menestymismahdollisuuksiaan. Yrittäjyyttä ja työntekoa vahvistaisimme esimerkiksi työtilimallilla, pk-sektorille myönteisemmällä verotuksella. Uskomme laadukkaan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan vahvistavan Suomen asemaa kansainvälisessä kilpailussa, joten ehdotamme 10 miljoonan lisäystä Tekesin kautta tekoälyn ja alustatalouden innovaatiohankkeisiin.

Myös maanviljelijöille toivoisimme parannuksia satovahinkovakuutusmalliin sekä kohdentaisimme lisäresursseja maatalouslomitusjärjestelmän vahvistamiseen.

Kohta 100-vuotiaan Suomen on huolehdittava itsenäisyyden takuumiehistä ja -naisista. Ehdotammekin yhteensä yli 13 miljoonaa euroa sotiemme veteraanien palveluihin.

Eläkeläisistä tulee pitää huolta. Eläkeläisköyhyys on vakava ongelma, johon tulee puutua. Työttömien arki on kovaa. Perussuomalainen politiikka tähtää siihen, että työllisyysaste olisi huomattavasti nykyistä korkeampi, mutta turvaa tulee löytyä niille, jotka ovat vailla työtä. Työttömien ja eläkeläisten tilanteen helpottamiseksi ehdotamme laajamittaisia kansaneläkkeisiin sidottujen tukien indeksikorotuksia.

Lisäksi vahvistaisimme hoivapalveluja esimerkiksi korottamalla hoitajamitoitusta ja vahvistamalla kotihoidon resursseja sekä omaishoitajien asemaa.

Lasten ja nuorten olojen parantamiseksi ehdotamme helpotuksia lapsiperheiden asemaan esimerkiksi lapsivähennyksen kautta ja palveluja kehittämällä. Harrastustakuun toteuttaminen vaatii lisää resursseja. Tähän ehdotamme 4 miljoonan euron suuruista lisäystä. Olisimme valmiita panostamaan hallitusta enemmän kouluhyvinvointiin sekä nuorten mielenterveys- ja päihdetyöhön. Perussuomalaiset näkevät koulutuksen arvon yhteiskuntamme tulevaisuudelle. Katsomme lisäresurssien olevan tarpeen muun muassa ryhmäkojojen pienentämiseksi peruskouluissa ja ammatillisen koulutuksen vahvistamiseksi.

Kaiken kaikkiaan vaihtoehtobudjettimme tarjoaa hallituksen esitykseen nähden tavalliselle ihmiselle reilumpia ratkaisuja sekä inhimillisempää julkisten varojen käyttöä. Suomen ja kotimaisten yritysten edun pitää mennä EU:n tai kansainvälisten suuryritysten edelle, toisin kuin hallituksen monissa budjettilinjauksissa.

Arvoisa puhemies! Näin lopuksi nostan muutaman lakialoitteemme esille. Toinen on omaishoitajien verotus. Kannatamme sitä, että omaishoitajien verotus poistettaisiin kokonaan. Toinen on sotilasvammalain haitta-asteen elikkä työkyvyttömyysasteen poisto eli se, että jokainen sotiemme veteraani saisi riittävät hoivapalvelut ja olisi niihin oikeutettu esitoita. — Kiitos.

17.37 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Olemme käyneet tänään monipuolista debattia opposition vaihtoehtobudjeteista, ja itse uskon vilpittömästi siihen, että meillä on kaikilla mahdollisuus oppia toinen toistemme näkemyksistä ja sitä kautta myös hioa yhteisiä näkemyksiä ajatellen tulevaisuutta, jolloin kukin meistä mahdollisesti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

vuorollaan joutuu hallitusvastuussa olemaan. Kuitenkin olen aika surullinen siitä tahallisen väärinymmärryksen määrästä, joka tässäkin debatissa toistui kerta toisensa jälkeen. Vaikka kuinka yrität oikoa virheellisiä väittämiä, niin niitä vain toistetaan tosina. Tämä on mielestäni sellaista kulttuuria, jossa me kaikki pystyisimme parempaan.

Mutta jatkan vihreiden vaihtoehtobudjetin esittelyä. Suomen seuraavaa sataa vuotta ei nähdäksemme rakenneta eriarvoisuutta lisäämällä, koulutuksesta leikkaamalla, ympäristölle haitallisia asioita tukemalla. Sitä tulevaisuutta rakennetaan yhdessä rohkeasti uudistaen ja eteenpäin katsoen. Vihreiden vaihtoehtobudjetti, tulevaisuusbudjetti, satsaa koulutukseen, ympäristönsuojeluun sekä köyhyyden ja eriarvoisuuden torjuntaan. Panostamme kestävään liikenteeseen, perkaamme yritystukia, parantaisimme perustulokokeilua ja turvaisimme pienituloisten toimeentuloa nykyistä paremmin. Pidämme myös opiskelijoille ja koulutusyhteisöille annetusta koulutuslupauksesta kiinni. Omalta osaltani pidänkin erityisen tärkeänä sitä, että me vahvistaisimme tinkimättömästi koulutuksen tasa-arvoa. Koulutus on se perustus, jonka päälle menestyvän ja hyvinvoivan Suomen tarinaa ja tulevaisuutta rakennetaan. Nuorten syrjäytyminen, opintojen keskeyttämiset ja koulutuksen periytyvyyden voimistuminen vaativat puuttumista ja uusia toimia, joihin nähdäksemme hallitus ei ole riittävällä laajuudella puuttunut. Meidän tehtävämme on pitää kiinni siitä, että kaikki voivat olla mukana yhteiskunnassa, ja tarjota jokaiselle nuorelle yhtäläiset mahdollisuudet. Samasta syystä myös köyhyyden torjunta on tulevaisuusbudjettimme kantavia teemoja.

Eräs tärkeä nosto tulevaisuusbudjetissamme on perhevapaiden uudistus ja lapset. Meillä on keinot siihen, että äitien asema työelämässä paranee ja isien asema kotona vahvistuu. Pidennetään isien vapaata ja tehdään vapaiden käyttö kaikille joustavammaksi. Lisäksi palauttaisimme kaikille lapsille tasa-arvoisen oikeuden päivähoitoon ja pienentäisimme ryhmäkokoja. Lasten hyvinvoinnin edistäminen jos mikä on kestävä satsaus Suomen tulevaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Hallitusryhmistä kritisoitiin voimakkaasti vaihtoehtobudjettiamme palkansaajien unohtamisesta. Mielestäni tämä on perusteeton väite. Meidän mallissamme 3 000 euroa kuukaudessa tienaa keskituloinen suomalainen maksaisi esimerkiksi laadukkaamman päivähoidon ja perusopetuksen turvaamisesta ja köyhyyden vähentämisestä veroina 6 lisäeuroa kuukaudessa, runsaat 70 euroa vuodessa. Uskon useimpien ihmisten hyväksyvän sen, että näin voisimme turvata heidän lapsilleen ja läheistensä lapsille laadukkaampaa päivähoitoa ja perusopetusta ja ennen kaikkea vakaampaa ja yhdenvertaisempaa yhteiskuntaa meille kaikille.

Koska ilmastonmuutos ei myöskään odota, me tarvitsemme toimia, jotka läpäisevät koko yhteiskunnan. Siksi esimerkiksi ympäristölle haitallisiin tukiin on välttämätöntä puuttua. Vain 11 prosenttia 4 miljardin euron yritystuistamme on taloutta uudistavia, ja useiden tukien tehottomuudesta on selkeää näyttöä. Etenkin ilmastotavoitteet tulisikin nähdä läpileikkaavina koko yhteiskunnassa. Kaikki tuet ovat tietenkin aina pois jostakin, ja jokaiseen saavutettuun etuun kajoaminen aiheuttaa aina vaikutuksia jossain, se on myönnettävä. Yksikään muutoksia tekevä budjetti ei ole ongelmaton, ei hallituksen, ei opposition, ei kenenkään. Kyse on priorisoinnista, siitä, millaisia arvovalintoja politiikalla toteutetaan.

Esimerkiksi kilometrikorvauksia tarvitaan jatkossakin, mutta rajaisimme ne vastaamaan realistisemmin oman auton käytöstä syntyviä kustannuksia. Työmatkavähennyksissä puolestaan katsomme, että suunnan tulisi olla kohti kilometriperustaisuutta, jotta vähennys kohtelisi eri kulkumuotoja reilummin ja yhdenvertaisemmin. Nyt valtaosa tuista myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

nostetaan suurten kasvukeskusten kehyskunnissa, joissa on usein tarjolla myös hyvä joukkoliikenne. Tämä ei Suomen maaseutua auta.

Myös teollisuutemme on uudistunut, ja uskoisin sen pärjäävän aavistuksen pienemmillä tukiaisilla. Esimerkiksi teollisuuden päästökauppakompensaatio, turpeen veroale, kaivos-ten alennettu sähkövero ja teollisuuden energiaverojen palautus ovat esimerkkejä tuista, jotka eivät ole erityisen perusteltuja. Niistä on ympäristölle myös haittaa.

Kun puhutaan ympäristöstä, meidän kannattaa edistää ilmastovastuullisuutta tekemällä myös kestävämpää liikennepolitiikkaa. Hallitus on tehnyt joitakin hyviä avauksia aiheessa, joita olemme parlamentaarisisessa liikennetyöryhmässäkkin yhdessä suunnitelleet, mutta uskon, että me tarvitsemme suuremman vaihteen liikenteen päästövähennystavoitteiden toteuttamiseksi. Samalla me edistäisimme kestävämpää kotimaanmatkailua ja elinkeinoja alueilla puuttamalla epäreilua kilpailuetua tuoviin viihdemerenkulun tukiaisiin.

17.42 **Veronica Rehn-Kivi r:** Arvoisa puhemies, värderade talman! Barnomsorgsansvaret är ojämnt fördelat i Finland, och i en nordisk jämförelse är de finska männen sämst när det kommer till användning av föräldraledigheter. När det gäller föräldraledigheten som kan delas mellan mamman och pappan är det bara några procent av männen som delar föräldraledigheten med mamman, och av de som utnyttjar hemvårdsstödet är 97 procent kvinnor. Samtidigt är andelen barn som deltar i småbarnspedagogiken i Finland endast 75 procent av de som fyllt tre år. Det nordiska genomsnittet är över 90 procent.

Vi vet att kvalitativ småbarnspedagogik är viktig med tanke på barnets utveckling, sociala färdigheter och inlärningsförmåga. Grunden för barns jämlika förutsättningar skapas redan inom småbarnspedagogiken, som kan återspeglas i grundskolan där socioekonomiska skillnader tyvärr har fått en allt större betydelse för barnets skolframgång.

Vi måste skapa realistiska valmöjligheter för familjer att själva bestämma hur föräldraledigheterna ska fördelas. Då räcker det inte bara med ett ytskrap av det nuvarande systemet utan vi måste ordentligt gå igenom och våga reformera systemet och våga satsa på våra barnfamiljer. Det som är bäst för föräldrarna är oftast bäst för barnet. Därför är det fundamentalt viktigt att reformen av familjeledigheterna genomförs så att föräldrarna har faktiska möjligheter att välja hur barnen sköts.

Arvoisa puhemies! Ruotsalainen eduskuntaryhmä esittää perhepoliittista kokonaisuudistusta, joka luo paremmat mahdollisuudet yhdistää perhe ja työnteko sekä vahvistaa naisten asemaa työelämässä. Keskeinen tavoite on parantaa isien mahdollisuuksia perhevapaisiin. Samalla neljä tuntia maksutonta varhaiskasvatusta päivässä kaikille yli 3-vuotiaille lapsille antaisi useammalle lapselle mahdollisuuden osallistua varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatus on erittäin tärkeää lasten kehityksen, sosiaalisten valmiuksien ja oppimiskyvyn kannalta. Onnistuneen koulukäynnin edellytykset luodaan jo varhaiskasvatuksen aikana.

Mallimme on kolmiosainen ja sisältää ansiosidonnaisten perhevapaiden jakamisen tasaisemmin vanhempien kesken, kotihoidon tuen lyhentämisen sekä neljän tunnin maksutoman varhaiskasvatuksen päivässä kaikille yli 3-vuotiaille lapsille. Nykyinen ansiosidonnainen äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaa korvattaisiin mallilla, jossa yhden vapaajakson käyttäisi äiti, yhden vanhemmat jakaisivat keskenään ja yhden käyttäisi isä. Isät käyttävät selvästi enemmän heille kiintiöityjä vapaita kuin jaettavissa olevia vapaita, joten pidentämällä isien kiintiötä kannustetaan isiä pitämään vanhempainvapaata ja osallistumaan lastenhoitoon. Jos molemmat vanhemmat käyttävät oikeuttaan perhevapaisiin täysimääräi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

sesti, kasvaa ansiosidonnainen perhevapaa 18 kuukauteen. Mallimme pidentää ansiosidonnaista osaa perhevapaista 12 kuukauteen myös siinä tilanteessa, että vain toinen vanhemmista käyttää osansa.

Perhevapaita hyödyntävien piiriä tulee laajentaa niin, että perhevapaat koskevat myös isiä, jotka eivät asu äidin kanssa. Samalla kun ansiosidonnaista vanhempainvapaata pidennetään, kotihoidon tuen kesto puolitettaisiin 13 kuukauteen. Puolittamisella haluamme parantaa naisten asemaa työmarkkinoilla ja saavuttaa suurempaa tasa-arvoa palkoissa ja eläkkeissä naisten ja miesten välillä. Perheillä olisi oikeus joustavasti itse valita ajankohta, milloin lyhennettyä kotihoidon tukea käytetään lapsen ollessa pieni.

Arvoisa puhemies! Esittämällä neljä tuntia maksutonta varhaiskasvatusta päivässä kaikille yli 3-vuotiaille lapsille haluamme antaa useammalle lapselle mahdollisuuden osallistua varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatus on erittäin tärkeää lasten kehityksen, sosiaalisten valmiuksien ja oppimiskyvyn kannalta. Neljän tunnin maksuton varhaiskasvatus merkitsee sitä, että päivähoitomaksut alenevat kautta linjan ja kannustinloukut vähenevät. Tämä tarkoittaa myös suurempaa joustavuutta perhe- ja työelämän yhdistämisessä.

Osa-aikatyön mahdollisuuksien parantamisen tulee olla reformissa keskeisenä tavoitteena. Suomessa ollaan joko täysin kotona tai täysiaikaisesti työpaikalla, kun taas Ruotsissa pienten lasten äidit tekevät selvästi enemmän osa-aikatyötä. Tähän tarvitaan sekä järjestelmän joustavuutta että tahtoa työpaikoilla.

Ärade talman! Vad kostar allt detta? Då man beaktar att den förlängda inkomstrelaterade familjeledigheten sparar på kostnader för dagvårdsplatser och hemvårdsstöd kommer den nya modellen enligt vårt system att kosta ungefär 52 miljoner euro. Det bygger på en försiktig bedömning att 30 procent av papporna utnyttjar föräldrapenningen. Förkortning av hemvårdsstödet skulle kosta 100 miljoner euro och kostnaderna för hela den här reformen skulle vara 125 miljoner euro.

Värderade talman! Totalkostnaderna för reformen blir alltså 277 miljoner euro, men reformen är värd det. En god familjepolitik måste få kosta.

17.48 **Olli Immonen ps:** Arvoisa puhemies! Perussuomalaisilla on tarjota erinomainen vaihtoehtobudjetti, jonka läpileikkaavana linjana on kansallinen etu. Perussuomalaiset haluavat toimia politiikassa nimenomaan kansallinen etu ja yhteiskunnan sisäinen solidaarisuus edellä.

Nostaisin esille vaihtoehtobudjetista yhden yksittäisen ja äärimmäisen tärkeän teeman, nimittäin turvallisuuden. Turvattomuuden tunne on ennätyskorkealla, mikä käy ilmi esimerkiksi maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan suomalaisille tekemästä vuosittaisesta kyselystä. Suomalaiset kokevat turvattomuutta erityisesti työllisyystilanteen vuoksi. Toiseksi eniten huolta aiheuttaa kansainvälinen terrorismi ja Euroopan taloudelliset näkyvät. Valitettavasti nämä vuoden 2016 pelot terrorismista konkretisoituivat tänä vuonna myös meillä Suomessa. Kansallisen turvallisuuden ylläpitäminen on valtion ydintehtävä. Tällä hetkellä osa kansalaisista perustellusti kokee, että maamme on päästetty ajautumaan tilanteeseen, jossa turvallisuussuhkia ei oteta tosissaan. Tästä syystä perussuomalaiset esittävätkin, että muun muassa poliisin toimintamenoihin lisätään 15 miljoonaa, tullilaitokselle 5 miljoonaa ja Rajavartiolaitokselle 3 miljoonaa euroa.

Olemme hyvin huolissamme Suomen turvallisuustilanteen oleellisesta heikkenemisestä. Mielestämme on erikoista, että hallitus tässä tilanteessa satsaa varoja esimerkiksi niin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

sanottuun vihapuheen torjumiseen ja kansalaisten puheiden käyttämiseen erityisesti tuolla internetin puolella. Sitä vastoin perussuomalaiset näkevät, että nämäkin resurssit pitäisi kohdentaa oikeisiin turvallisuushkiin, kuten ulkomaalaisvalvonnan parantamiseen ja terrorismin ehkäisyyn. Sananvapaus on meille perussuomalaisille pyhä asia. Tällaiselle orwellilaiselle käyttämiselle tulisi saada loppu.

Arvoisa puhemies! Kuten täällä jo tänään on käynyt aiemmin ilmi, perussuomalaiset ovat edelleen hyvin huolissaan maahanmuuton aiheuttamista kokonaiskustannuksista. Väärin perustein maahan tulevat ulkomaalaiset syövät julkisia varoja. Suurin osa heistä kuitenkin lopulta palaa tai heidät pakkopalautetaan takaisin kotimaihinsa. Maahanmuutosta löytyy useita aivan selkeitä säästökohteita, ja ne olisikin vastuullisuuden nimissä syytä toteuttaa mitä pikimmiten. Hallitus esittää esimerkiksi, että kunnille korvattaisiin laittomasti maassa olevien henkilöiden sosiaalihuollon kustannukset. Perussuomalaisten mielestä suomalaisten tehtävä ei ole maksaa laittomasti maassa olevien henkilöiden elämistä. Turvapaikanhakijoiden aiheuttamiin kustannuksiin esitämme muun muassa noin 42 miljoonan euron säästöjä vastaanottotoiminnasta ja yli 5 miljoonan euron säästöjä laittomasti maassa olevien sosiaalikustannuksista.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset eivät ole valmiita tinkimään kansalaisten turvallisuudesta. Näillä vaihtoehtobudjetissa esitetyillä toimenpiteillä haluamme parantaa kansalaisten turvallisuutta ja oikeusturvaa, torjua rajojen ulkopuolelta tulevia uhkia sekä antaa poliisille lisää resursseja perustehtävien hoitamiseen. Sisäisestä turvallisuudesta ei saa tinkiä erityisesti tällaisessa yhteiskunnallisessa tilanteessa, jossa nyt elämme.

17.52 Timo Harakka sd: Hyvä puhemies! Nyt ensiksikin on kommentoitava tuohon äskeiseen puheenvuoroon. Olen siinä mielessä asianosainen, että olen tehnyt lakialoitteen tai itse asiassa toimenpideoitteen siitä, että poliisin resursseja käytettäisiin internetissä levitetävän uhkailun, painostuksen ja kunnianloukkausten estämiseen. Silloin kysymyksessä on niitten ihmisten turvallisuus, jotka esimerkiksi viranomaistyössään tai toimittajan ammatissaan ovat joutuneet kokemaan aggressiota tai digiväkivaltaa, uhkailuja ja painostusta, sitä, kuinka heidän turvallisuuttaan tai heidän perheidensä turvallisuutta uhataan. [Teuvo Hakkaraisen välihuuto] Olen aivan hämmästynyt siitä, jos te rajaatte osan suomalaisista pois tästä turvallisuuden kokemisen oikeudesta ja toisille ihmisille sitten taas sallitte sellaisen sananvapauden, joka sisältää vaikkapa natsitunnusten esittämisen. Sovitaan näin, että tässä meidän arvomaailmamme edustavat täysin vastakkaista laitaa. [Krista Kiurun välihuuto] Minusta tavallisten ihmisten, työtä tekevien ihmisten, turvallisuus edellyttää sitä, että poliisi ja syyttäjälaitos ja tarvittaessa oikeuslaitos puuttuu jo rikoslaissa määriteltyihin väkivallan tunnusmerkistöihin. Kiinnitän huomiota siihen, että perussuomalaiset haluavat sitten tällaista toimintaa pikemminkin edistää. Siitä varmastikin voimme tehdä loppupäätelmiä.

Mutta tosiaan palatakseni tähän vaihtoehtobudjettikeskusteluun nyt, kun tv-lamput ovat sammuneet ja meitä on rajallinen ryhmä täällä salissa — sanotaanko, että pidot paranevat, kun tässä väki on vähentynyt, voidaan keskustella rakentavasti — niin huomautan vain ehkä parista asiasta, jotka ovat jääneet tässä ministerikäsittelyssä hiukan hampaankoloon:

Ei ole oikeudenmukaista se, että esimerkiksi esittämämme veromuutokset esitetään ainoastaan bruttomuotoisina, huomioimatta sitä, mitkä ovat esimerkiksi korotusten vastapainona esitetyt alennukset. Emmehän mekään täällä sano rintojamme paukutellen, että valtion ensi vuoden budjetti lisää valtion menoja 55 miljardia, vaan me toteamme, että netto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

tulos eli alijäämä tai ylijäämä on tietyn kokoinen. Sen olen valmis sitten tämän asiallisen keskustelun jälkeen — kun on nettoutettu se, mitkä ovat verovaikutukset millekin ryhmälle — toteamaan, että kyllä meillä painottuvat veroalennukset pieni- ja keskituloisille palkansaajille, pieni- ja keskituloisille eläkeläisille ja myöskin sosiaalietuuksien saajille, ja ne, joita verotetaan tuntuvammin, ovat sitten ne, joilla on pääomatuloja tai korkeat ansiotulot. Mutta huomautan myöskin sen, että tämän bruttopopulismin jalkoihin jää tällainen havainto, että se saanti, mikä meillä verotuloissa on korkeampi, huomattavasti korkeampi, kuin hallituksella — ja se on vastuullisen veropolitiikan merkki — ei perustu niinkään tasokorotuksiin vaan veropohjan tiivistämiseen, siihen, että verotetaan sellaisia toimialoja, jotka ovat tällä hetkellä päässeet aivan liian aliverotettuun asemaan ja jotka eivät elinkeinoja keskenään verrattaessa joudu suorittamaan samoja kustannuksia kuin toiset elinkeinot. Tämä liittyy esimerkiksi finanssisektoriin, joka on selkeästi aliverotettu. Siihen muissa Pohjoismaissa on haluttu puuttua. Tanskassa jo käsittääkseni 90-luvun lopulta asti on ollut voimassa rahoitusvero, Ruotsissa sitä kaavailtiin ja Norjassa pantiin juuri toimeen. Se, että Suomi tarjoaa tässä vastaavaa ajattelua, olisi vain yhteispohjoismaalaista, järkevää ajattelua, ja tässä kehottaisin hallitusta yhteistyöhön Pohjoismaissa — tarjosin tätä kyllä pari vuotta sitten ministeri Stubbille, mutta tässä kohtaa hän ei innostunut kansainvälisestä yhteistyöstä.

Toinen tärkeä havainto liittyy finanssipolitiikan viritykseen sinänsä. Esitimme täällä vahvasti sen ihmettelymme, miten on mahdollista, että hallitus epäonnistuu kahdella toisilleen ikään kuin vastakkaisella tavalla: samaan aikaan menoleikkauspuolella lisää eriarvoisuutta leikkaamalla lapsiperheiltä, opiskelijoilta, eläkeläisiltä, köyhiltä ja kipeiltä, mutta sitten samaan aikaan kuitenkin onnistuu heikentämään julkisen talouden tasapainoa sillä tavoin — kuten esimerkiksi edustaja Kiuru tässä huomautti — että vuonna 19 rakenteellinen alijäämä, joka mittaa tulevaisuuden kestävyysvajetta, olisi 2 miljardia enemmän kuin mitä hallitus aikanaan lupasi. [Puhemies koputtaa] Lähtökohta oli se, että...

Puhemies Maria Lohela: Joudun valitettavasti muistuttamaan ajan reilusta ylittymisestä. 5 minuuttia on sovittu.

Tämä on luonnollisestikin suositus, ja pyrin sen puitteissa toimimaan enkä puhu enää pitkään, totean vain tämän asian tässä loppuun. — Hallituksen lähtökohta vuonna 16 on osoittautunut aivan hyväksi, eli silloin se rakenteellinen alijäämä oli vain se puoli prosenttia, mutta nyt näitten omille kavereille jaettujen veronalennusten johdosta tämä julkisen talouden rahoitusasema heikkenee. Tämä ei ole vastuullista veropolitiikkaa.

Lopuksi, arvoisa puhemies, totean, että hallitus on onnistunut samaan aikaan tekemään eriarvoistavan mutta vastuuttoman budjetin. Se SDP:n vaihtoehto jo kolmatta kertaa peräkkäin on samaan aikaan oikeudenmukainen ja vastuullinen. Jää nyt sitten kansalaisten valittavaksi se, kumpaa linjaa he haluavat kannattaa.

17.58 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! SDP:n vaihtoehtobudjetin tärkeänä puolisena lankana on viesti "kasvu kuuluu kaikille". Suomen taloudessa on pitkää aikaa positiivinen vire, ja myös työllisyys on kehittynyt myönteiseen suuntaan. Valitettavasti tämä ei ole saanut hallitusta muuttamaan talouspolitiikkansa suuntaa, vaan säästötalkoissa ahkeoivat yhä monet pienituloiset palkansaajat, lapsiperheet, ikäihmiset ja työttömät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Suomi on viime vuosina tehtyjen poliittisten päätösten ja leikkausten vuoksi ajautumassa kohti lisääntyvää eriarvoisuutta, minkä ovat osoittaneet muun muassa eduskunnan tietopalvelun tekemät laskelmat. Eriarvoisuuden lisääntyminen rapauttaa ihmisten keskinäistä luottamusta sekä luottamusta yhteiskunnan rakenteisiin. Monelle tulevaisuus näyttää epävarmuutta. Leikkaukset ovat osuneet kipeästi jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisryhmiin. Esimerkiksi entistä useampi eläkeläinen joutuu eläkkeen indeksijäädytyksen, terveydenhuollon asiakasmaksujen korotusten ja lääkekorvausten pienentämisen yhteisvaikutuksen vuoksi miettimään, ostaako ruokaa vai lääkkeitä. Kansaneläkeindeksiin sidottujen etuuksien leikkaukset kohdentuvat herkästi samoille henkilöille ja kotitalouksille ja pahimmassa tapauksessa sysäyvät ihmisiä toimeentulotuen piiriin. Köyhyyttä lisäävä vaikutus on sitä suurempi, mitä kauemmin etuutta on saatu.

SDP:n vaihtoehdossa indeksileikkauksia ei tehdä. Indeksitarkistukset tulisi sen sijaan tehdä pysyvän lainsäädännön mukaisesti, jotta voidaan turvata ihmisten hyvinvointi ja varmistaa heidän ostovoimansa kehitys. Eläkeläisten tilannetta ei paranneta pelkästään indeksitarkistuksilla, vaan SDP esittää muun muassa pienten ja keski suurten eläkkeiden verotuksen alentamista, kansaneläkkeen ja työeläkkeen yhteensovittamista, jolloin pientä työeläkettä saavien toimeentulo paranee 30 eurolla kuukaudessa. Haluamme panostaa myös vanhusten palveluihin. Eläkeläisten asemaa parannetaan kokonaispaketilla.

Arvoisa puhemies! Julkisen sektorin työntekijät eivät ole tänä vuonna päässeet osallisiksi kasvun hedelmistä. Lomarahen leikkausten vaikutukset talouskasvuun ja Suomen kilpailukykyyn paranemiseen ovat kyseenalaiset. Lomarahaleikkaus on suoraan pois ihmisten ostovoimasta ja pitkälti myös Suomen kansantaloudesta. Esimerkiksi sosiaalityöntekijällä leikkaus tarkoittaa 700 euron tulonmenetystä. Lomarahen leikkaus ei paranna julkisen talouden tilannetta pidemmällä aikavälillä, sillä se on tilapäinen, mutta yksittäisille ihmisille ja perheille satojen eurojen menetys on iso asia. SDP:n vaihtoehdossa lomarahat maksettaisiin normaalisti vuosina 2018–19.

Lomarahojen leikkaus on vaikuttanut moneen lapsiperheeseen. Sen lisäksi lapsiperheiden tilannetta on heikennetty myös lapsilisiin kohdistuvilla leikkauksilla ja etuuksien heikennyksillä. Oikeutta kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen on rajoitettu ja päiväkotien ryhmäkojoja kasvatettu. Meidän vaihtoehdossamme etuuksiin tehdään normaalit indeksitarkistukset eikä asumistuen heikennystä tehdä. Lapsiperheiden arkea tuetaan varmistamalla perheiden palvelua ja varmistamalla riittävä rahoitus kotipalveluun. Myös uudistus varhaiskasvatuksen osalta on listoilla.

Arvoisa puhemies! Arvioiden mukaan jopa 800 000 suomalaista altistuu sisäilman epäpuhtauksille. Kosteusvaurioita on useammassa kuin joka kymmenennessä koulussa, päiväkodissa, sairaalassa tai muussa julkisessa rakennuksessa. Sisäilma- ja homeongelmien erilaisten oireiden ja sairauksien vyyhti on syy—seuraus-suhteinen, monimutkainen. Tietoutta terveysvaikutuksista on saatavilla kuitenkin jatkuvasti enemmän. Tunnustettu tosiasia on, että epäterveet julkiset rakennukset aiheuttavat vuosittain oireita tuhansille ihmisille. Ihmiset kaipaavatkin nyt lupausta homevapaasta alueesta. Meidän jokaisen päättäjän on kannettava vastuu ihmisten altistamisesta sairastumiselle. SDP:n vaihtoehdohdjetissa on esitetty siemenrahaa kunnille homekorjausinvestointeihin.

Lopuksi: valtiontaloutta on hoidettava vastuullisesti ja on ymmärrettävä talouden realiteetit. Päätöksissä on silti oltava mukana myös sydäntä ja tahtoa pitää kaikki mukana. Viime aikojen eriarvoistumiskehitystä ei saa jatkaa, vaan tuloeroja on pyrittävä kaventamaan. Poliittisilla päätöksillä on mahdollista luoda ihmisille uskoa tulevaisuuteen ja luottamusta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

yhteiskuntaan. Ihmisten tasa-arvoiset mahdollisuudet osallistua yhteiskuntaan ovat olleet Suomen menestyksen tae. Vain näitä mahdollisuuksia luomalla ja hyvinvointiyhteiskunnan rakenteita vahvistamalla voimme pärjätä jatkossakin.

18.04 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Kun katsoo tätä harvalukuista edustajien joukkoa salissa, niin voi todeta, että ehkä ei kaikista otollisin yleisö, kun täällä ei näytä hallituspuolueista olevan muita paikalla kuin allekirjoittanut täällä puhumassa. [Olli Immonen: Laatu korvaa määrän!] Mutta tänään on käyty vaihtoehtobudjeteista keskustelua, ja on erinomaista, että meillä on otettu tämä jo viime kaudella ollut käytäntö, jossa oppositiopuolueet laativat omat vaihtoehdonsa budjetiksi.

Jos ajattelee eroa siihen hallituksen laatimaan, niin tokihan se näkyy, että jokainen puolue yksin laatii sen budjetin. Ei tarvitse vilkuilla sivuille eikä neuvotella muitten puolueitten kanssa, vaan voi tehdä omasta näkökulmasta aika kirkkaan vaihtoehtobudjetin, jossa näkyvät aika selvästi ne ideologiset painotuksetkin. Sen takia tämä on aika hyvä ja hedelmällinen tapa myös keskustelun pohjaksi, koska näitä eroja todella on oppositiopuolueitten välillä näissä vaihtoehtobudjeteissa. Toki se myös jonkun verran ehkä aiheuttaa sen, että kun tiedetään, että näitä ei tarvitse toteuttaa, niin on helppo tehdä vähän löysiä budjetteja eikä niiden tarvitse olla aina toteuttamiskelpoisia, niin kuin täällä on esimerkiksi tulo- puolesta paljon puhuttu, että Sitralta rahan ottaminen tai Suomen Pankilta rahan ottaminen ei ole eduskunnan budjettikysymys pelkästään vaan vaatisi lainsäädännönkin muutosta täällä ja laajaa konsensusta siihen.

Eri asia tietenkin on se, että kun 50 vuotta sitten Suomi täytti 50 vuotta ja eduskunta antoi Suomen kansalle lahjaksi Suomen itsenäisyyden juhlarahaston tekemään tulevaisuustyötä, niin onko se fiksu juttu, että kun Suomi täyttää sata vuotta, niin me otamme osan lahjasta pois. Minusta ei. Minusta se ei ole fiksu. Jos me annamme vaikkapa kultaketjun kummilapselle rippilahjaksi, niin vaikka sen kullan arvo nousisikin matkan varrella, niin tuskin me lähdemme hakemaan osaa siitä ketjusta pois, kun sinä et ole edes kuin kolmena päivänä käyttänytkään vain sitä ketjua. Tämä on arvovalinta, ja se on minusta aika huono arvovalinta, että lähdetään näin tekemään.

Sitten näkyy myös se, että on vähän tämmöistä populismia tässä keskustelussa. On helppo sanoa, että tämä hallitus kasvattaa tuloeroja, koska siitä on selvää tieteellistä näyttöä, että näin on, mutta vain mikroskooppisen vähän, vain mikroskooppisen vähän, 0,0 jotain prosenttia. Juuri tulien tilaisuudesta, jossa Suomen Pankin tutkija kertoi ja näytti Euroopan maitten Gini-kertoimen ja sen, miten se on muuttunut 80-luvulta. Suomessa olivat nousseet aika reilusti ne tuloerot, mutta hän kertoi samalla, että ne ovat nousseet 90-luvulla ja koko 2000-luvulla ja 2000 vuodesta lähtien ne eivät ole juurikaan nousseet. Tämän hallituksen aikana se nousu on mikroskooppisen pientä, mutta sitä on juuri ja juuri sen verran, kun se johtuu lähinnä siitä tupakkaveron korotuksesta, että sitä voidaan täällä käyttää, ja niinhän sitä käytetään tietenkin sanomalla, että täällä näitä tuloeroja nyt sitten kasvatetaan.

Toinen on tämä koulutukseen satsaaminen, joka on tietenkin aivan mahdollottoman hyvä ajatus. Näin pitääkin tehdä heti, kun meillä on siihen riittävästi varaa. Meidän valtiontaloutemme vielä velkaantuu koko ajan, ja on helppo sanoa, että nyt jaetaan jo kasvun hedelmiä. Meidän taloutemme kasvaa, bkt nousee, muttei valtiontalous ole ylijäämäinen. Sen takia me joudumme vielä odottamaan hetken, että me saamme niitä hyviä hedelmiä jaettua,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

mutta odottakaa ja kannattaa odottaa, sillä tämän hallituksen politiikan seurauksena niitä hedelmiä on tulossa.

Viime vaalikausihan päättyi siihen, että koko eduskunta torppasi toisen asteen koulutusleikkaukset, ja silloin muun muassa Ville Niinistö perusteli, kuinka 260 miljoonan toisen asteen koulutusleikkaukset ovat välttämättömiä. Nyt kun ne tehdään pikkuisen pienempinä, niin on huuto ja parku aivan valtava, kun niitä leikkauksia tehdään koulutuspuolesta. Ne eivät ole mukavia leikkauksia, mutta tietyllä tavalla pitäisi olla itsellekin rehellinen ja tunnustaa, mikä on se oma poliittinen linja ollut. Jos ei sitä muisteta, niin silloin mennään helposti populismin puolelle.

Toinen asia, joka täällä on sosiaalidemokraateilta tullut ja joka minusta ei kyllä ole oikein — tai sanotaan, että siinä ainakin ollaan taloudellisia totuuden kanssa — on se, että väitetään, että hallitus leikkaa lomarahoja julkisen sektorin työntekijöiltä. Eihän tämä pidä paikkaansa. Se oli työmarkkinaosapuolten välinen sopimus, ja sosiaalidemokraatit silloin, kun tämä kilpailukyky sopimus tehtiin, ilmoittivat, että hekin kannattavat tätä, mutta kun huomasivat, että tämä on ollut ikävä ratkaisu osalle työntekijöistä, niin kuin onkin ollut — se on valitettavaa, että on kohdistunut julkisen sektorin työntekijöihin tämä lomarahalikkaus — niin nyt sitten aletaan vastustaa ja sanotaan, että tämä onkin hallituksen syytä.

Samaan aikaan taloustutkijat toteavat, että tämä kilpailukyky sopimus paransi Suomen kilpailukykyä yksiselitteisesti. Nyt me näemme, että meidän kasvuvauhtimme on Euroopan maista kaikista nopeinta, siis kaikista nopeinta Euroopan maista, 3,6 prosenttia. Siinä mielessä voidaan todeta, että hallitus on tehnyt oikeita ratkaisuja, ja vaikka täällä edustaja Aalto totesikin sanatarkasti näin — kirjoitin oikein ylös — että vihreät haluavat "muutosta siihen, mihin tämä maa on menossa", minä en ainakaan halua tähän talouskasvuun enkä työllisyyden paranemiseen muutosta. Toivottavasti vihreätkään eivät halua.

18.09 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Lohella oli monta väittämää, joiden totuudesta voidaan olla montaa mieltä. Tältä osin ajattelin puuttua nyt alkuun vain kahteen.

Edustaja Lohi totesi, että on pyhäinhäväistys, että sosiaalidemokraatit kävisivät Sitralla, mutta omia tekemisiä ei katsota yhtään. Tämä hallitus rahoittaa sellaisen kärkihankepaketin, jossa käydään Nesteessä. Moni ajattelisi, että tämmöisenä aikana ei kannattaisi Nestettä myydä. Mutta mitä tekee tämä hallitus, kun laitetaan taseet töihin? Käydään Nesteessä. Se on aivan käsittämätön liike, ja me olemme halunneet osoittaa, että olisi parempiakin paikkoja, joissa voitaisiin käydä osingolla.

Lopuksi totean edustaja Lohelle, että pidän aika ala-arvoisena teidän käsitystänne siitä, mitä koulutuksen sektorilla on leikattu ja mitä ei. Totean, että ammatillisen koulutuksen osalta tämä hallitus on päässyt aivan samanlaiseen tuottotavoitteeseen kuin viime hallitus, joka ei leikannut lopulta ammatillisesta koulutuksesta. Tämä hallitus on leikannut [Puhemies koputtaa] 3 miljardia euroa koulutuksesta kumulatiivisesti laskien, joka on ennemmän.

18.11 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Neste on erinomainen yhtiö, ja valtio on siinä merkittävä omistaja. Mutta ei se ole sen kummempi kuin moni muukaan valtion omistama erinomainen yhtiö. On aivan eri asia lähteä käytännössä ajamaan alas Sitra, se lahjayhtiö, joka on annettu Suomen kansalle 50-vuotislahjaksi eduskunnalta, koska heidän varallisuudestaan otettaisiin puolet nyt teidän vaihtoehtobudjetissan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

ne. Te ehdotitte samaa summaa myös viime vuonna ja edellisellä vuonna. Jos teidän vaihtoehtobudjetinne olisi toteutunut vuodesta 2015 eteenpäin, niin ei siellä olisi tänä vuonna enää mistä ottaa, vaan se tase olisi nolla. Eli ei joka vuosi voi ottaa, muuten mennään kohtaan nollaan, ja tämä on tietenkin ongelma näissä vaihtoehtobudjeteissa, että laaditaan joka vuosi samanlainen, tehdään se sammon ryöstö sieltä Sitrasta ja unohdetaan, että viime vuonna esitettiin tehtäväksi sama sammon ryöstö sieltä. Sehän olisi jo nolla, jos sosiaalidemokraattien linjaa olisi noudatettu.

18.12 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos puhemiehelle, että annoitte korjata. — Ensinnäkin, me esitimme viime vuonna koulutusleikkausten peruuttamista, mutta vielä hallitus ei ole sitä tehnyt, ei myöskään Sitran taseeseen ole vielä hallituksen toimesta koskettu. Heti kun nämä uudistukset menevät läpi, joita me olemme ehdottaneet, siltä osin jätämme myös Sitran rauhaan. Olemme omassa vaihtoehdossamme esittäneet, että Sitrassa on kertynyt aika merkittävä omaisuus, joka tarvitaan tänä aikana yhteisiin talkoisiin mukaan. Ja kyllä varmasti ajatellaan niin, että jos Sitralla on varaa sijoittaa esimerkiksi sellaisiin rahastoihin ja pääomarahastoihin, jotka sijoittavat kasvuyrityksiin Euroopassa ja joiden suurin sijoitusrahasto-osuus on itse asiassa J.P. Morgan Global Equity -rahasto, niin kyllä me voimme varmasti Suomen parlamentissa käydä siitä keskustelua, ovatko nämä rahat nyt oikeassa paikassa kasvavassa korkoa. Tällaisena aikana luulisi, että Suomen Sitra ehdottomasti satsaisi siihen, että Suomessa luodaan kasvua.

18.13 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aikoinaan, kun Sitra päätettiin perustaa, ajateltiin Suomen tulevaisuutta, suomalaisten nuorten ja lasten tulevaisuutta, ja siksi Sitra perustettiin nimenomaan edistämään talouden määrällistä ja laadullista kasvua ja luomaan tutkimuksen kautta tulevaisuutta Suomelle. Kun sille on kertynyt tuottoja, niin on selvä asia, että sen tehtävä on ne turvaavasti sijoittaa, ja on aivan eri asia keskustella esimerkiksi siitä, pitäisikö Sitran sijoittaa ne johonkin toiseen kohteeseen, kuin keskustella siitä, pitäisikö ottaa sieltä lahjaksi annetusta rahastosta nyt sitten osa pois. Tämä linja, mikä teillä on, herättää kysymyksen, että kun meillä on nyt yhdessä päätetty hienon, itsenäisen Suomen 100-vuotisjuhlan kunniaksi myös tämäläisiä, samanlaisia huomionosoituksia, niin onko teillä ajatus sitten myös, että jos te pääsette valtaan, niin te myös nämä 100-vuotislahjat alatte perumaan ja ottamaan pois. Ei näin voi olla, että jos tällainen perustetaan... Jatkossakin, vaikka se 50 vuotta sitten perustettiin, on ajatus, että Sitra toimii myös tulevaisuudessa. Ei se voi toimia, jos sen rahat otetaan pois joka kerta, kun tulee pikkusen ongelmia talouteen.

18.14 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraatit turvaavat sen, että Sitran nykyinen toiminta voi edelleen jatkua. Kysymys on siitä, miten saamme yhteiskunnassa olevat rahat parhaiten tuottamaan.

Mutta haluan erityisesti kiinnittää huomiota siihen kohtaan, jossa puhuttiin eriarvoisuudesta ja siitä, mitä sille on tapahtunut tämän hallituksen aikana ja mahdollisesti muitten hallitusten aikana. On selkeästi osoitettavissa, että edellinen hallitus kykeni kuroma umpeen tuloeroja, se on näillä Gini-kertoimilla kerrottavana, ihan samalla tavalla kuin nyt osoitetaan, että tuloerot kasvavat. Yksi näitä eriarvoisuuden tekijöitä ovat koulutusleikkaukset ja erityisesti se, miten ne vaikuttavat työllisyysasteeseen. Mutta näitä konkreettisia asioita, mitä on tehty esimerkiksi asuntopolitiikkaan, on se, että tulorajat otettiin ARA-tuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

tantoon. Tutkijat voivat yksiselitteisesti osoittaa, että tämä lisää epätasa-arvoa [Puhemies koputtaa] ja kerryttää sitä näillä alueilla.

18.15 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos puhutaan tuloerojen kehittymisestä viimeisen 20 vuoden aikana, niin kun sitä taulukkoa katsoo — se on varmasti teidänkin saatavillanne, jos ette ole sitä katsoneet — se osoittaa, että ne erittäin voimakkaasti suorastaan räjähtivät kasvuun silloin Lipposen hallituksen aikana, mutta sen jälkeen ne ovat olleet hyvinkin tasaisia. Viime hallituskaudella ne eivät pienentyneet vaan ne sahasivat koko ajan näin ja pysyivät. Lopputulos oli hyvinkin tasainen: sitä taulukkoa kun katsoo, niin neljän vuoden ajan ne sahasivat näin, mutta eivät kasvaneetkaan. Tämän hallituksen aikana ne eivät sahaa vaan ovat hyvin vakaita. Siellä on aivan hiuksenhieno kasvu niissä, ja se selittyy pääosin tällä tupakkaveron nousulla. Mutta on totuuden kiertämistä, jos sanoo, että tämä hallitus kasvattaa tuloeroja. Se on niin pieni muutos, että se ei kyllä todellisuudessa ole juuri mitään, kun ajatellaan, että meillä on voimakas talouskasvu, joka yleensä johtaa tuloerojen kasvuun.

18.16 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lohi puhuu täällä kauniisti kansasta ja kansan edusta ja kansan lahjasta mutta unohtaa ne hallituksen toimet, jotka ovat leikanneet siltä tavalliselta kansalta, leikanneet lapsilta, leikanneet tulevaisuudesta. Joko te olette unohtanut ne isot, merkittävät koulutusleikkaukset, joita tämä hallitus on tehnyt? Joko te olette unohtanut subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen? Joko te olette unohtanut ne monet muut toimet, joilla hallitus kuristaa pienituloisten, vähävaraisessa asemassa olevien ihmisten, kuten vaikka opiskelijoiden, ikäihmisten, perheiden, monien muiden toimeentuloa. Toivottavasti mietitte myös kansaa tässä kysymyksessä, ette vain niin sanotusti, kun puhutte tästä sammon ryöstöstä. Siinä kysymyksessä soisi hallituksen suhtautuvan vakavasti tuloerojen kasvuun, siihen, että teette eriarvoistavaa politiikkaa ja siihen, millä tavalla se vaikuttaa tavallisten ihmisten elämään ja elämänlaatuun.

18.17 **Joakim Strand r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä puhuttiin kaventamisesta, mikä on ihan ok asia. Minua hieman häiritsi silloin, kun puhuttiin sotesta, että puhuttiin terveyserojen kaventamisesta. Minun mielestäni pitäisi tähdätä siihen, että kaikki olisivat vielä vähän enemmän terveitä ja että kaikille jäisi myös enemmän rahaa käteen, eikä vain sitä kaventamista miettiä.

Heitän nyt yhden esimerkin RKP:n paremman vaihtoehdon budjetista. Meidän työn verotuksen kevennyksen seurauksena yksilötasolla yliopisto-opettaja, palkka 4 400: käteen jää 500 enemmän per vuosi, about. Eläkeläinen, tulot 1 200: käteen jää noin 120 enemmän per vuosi. Lähihoitaja, palkka 2 550: käteen jää yli 330 euroa enemmän per vuosi. Tästä minun mielestäni pitäisi puhua enemmän, miten saadaan kaikille lisää ostovoimaa, eikä pelkästensä teoriasta, 0,001:n kaventamisesta.

18.18 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu osoittaa opposition osalta sen, miten aseeton se oikeastaan on tämän nykyisen taloustilanteen edessä. Talous kasvaa, työttömyys vähenee, olemme saaneet kansantalouden negatiivisen kierteen pysäytettyä, [Krista Kiuru: Päinvastoin!] ja on selvä asia — edustaja Kiuru, älkää viitsikö kääntää mustaa valkoiseksi — että kun kahdeksan vuotta mentiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

täysin väärään suuntaan ja, niin kuin valtiovarainministeri Orpo sanoi omissa puheenvuorossaan, otettiin velkaa 11 miljardia euroa pahimmillaan, niin eihän sitä sellaista tilannetta kukaan voi sormia napsauttamalla muuttaa nollatilanteeksi. Ei se ole mahdollista. Nyt on sitkeästi menty oikeaan suuntaan jo kaksi vuotta, ja tällä hetkellä olemme Euroopan parhaiten kasvava talous. [Krista Kiuru: Päinvastoin, on menty väärään suuntaan!] Ensi vuonna vielä otamme velkaa 3 miljardia, 2,9 taitaa olla tarkka luku, elikkä tässäkin meillä on vielä opittavaa. Olemme oikealla tiellä. Sitä, mikä meni kahdeksassa vuodessa väärin, ei varmasti kukaan pysty vuodessa korjaamaan, mutta vaalikausi on jo hyvä. Samalla tiellä pitää pysyä eikä huudella turhia väliin.

18.20 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin tuoda viestiä keskustan edustajille, kun olette tässä paikalla. Meillä on myös tulopuolelle oikeudenmukaisia ratkaisuja. Me olemme panostaneet maatalouteen, lapsiperheisiin, eläkeläisiin, ja meillä on myös tuloja keksittyä. Ne eivät ole suoranaisia veronkorotuksia tavallisille ihmisille, vaan tässä on kysymys esimerkiksi siitä, mikä meillä on, että suursäätiöiden ja suuryhtiöiden pääomatulot tulisivat verolle 100 000 euroa ylittäviltä osin. Tästähän on ollut paljon julkisuudessa, että miljoonien osinkotuloja muun muassa VVO tulouttaa yhdistyksille ja näistä ei tarvitse maksaa mitään veroja. Ihmiset kokevat tämän erittäin epäoikeudenmukaisena.

Ministeri Orpo vastasi minulle viime vuonna syyskuussa, että tätä tarkastellaan säätiöiden ja yhdistysten verokohtelua koskevassa selvityksessä. Vieköö nyt eteenpäin tätä. Tästäkin olisi paljon verotuloja tiedossa. Miksi näitä ei käytetä hyväksi?

18.21 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Strand täällä minusta erittäin viisaasti puhui siitä, että on tärkeää, että yritetään kaikkien tuloja nostaa, ei pelkästään vahdata niitä tuloeroja — vaikka sekin on tärkeää, ettei Suomi mene yhteiskunnaksi, jossa tuloerot lähtevät kasvamaan liikaa, ja eriarvoisuuskin lähtee syntymään silloin. Mutta kun tämä hallitus on tehnyt toimenpiteitä, jotka parantavat työllisyyttä, niin yhä useampi on sieltä työttömyyden kurimuksesta noussut sinne paremman ansion piiriin, ja se ei näy näissä tilastoissa välttämättä semmoisena, että tuloerot olisivat kaventuneet, koska siellä otetaan, niin kuin tiedätte, eri tuloluokat aina huomioon ja verrataan niitten keskinäistä suhdetta eikä sitä, kuinka suuri määrä meillä on kussakin luokassa.

Haluan myös ottaa tässä esille, vaikka edustaja Östman ei ole paikalla, että hänellä oli minusta erinomaisen hyvä puheenvuoro näistä kohtaanto-ongelmista liittyen tähän työttömyyteen. Minusta ovat kyllä tervetulleita kaikki hyvät ideat, mitä vain tulee siitä, miten me pystyisimme yhdessä ratkaisemaan tätä kohtaanto-ongelmaa eli sitä, että meillä on työttömiä ja samalla paljon avoimia työpaikkoja.

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä kaksi vastauspuheenvuoroa, edustaja Mikkonen ensin, ja sitten edustaja Kiuru.

18.22 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lohi muistutti, että viime kaudellakin on leikattu koulutuksesta, ja näinhän se oli, ja sen takiahan kaikki puolueet tekivät vaaleissa sen lupauksen, että koulutuksesta ei enää leikata. Se johtuu siitä, että ne leikkaukset, jotka viime kaudella tehtiin, ovat edelleen siellä pohjilla. Ei niitä ole palautettu niin, että nyt voisimme taas leikata uudestaan, vaan ne leikkaukset,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

jotka tehdään niiden entisten päälle, heikentävät koulutustasoamme entisestään, ja se heikentää osaamistamme, lastemme ja nuoremme tulevaisuuden mahdollisuuksia ja koko Suomen pärjäämistä. Siksi tämä koulutuslupaus annettiin, ja siksi me vihreät haluamme pitää siitä kiinni, ja omassa vaihtoehtobudjetissamme olemme osoittaneet, miten nämä rahat voidaan ottaa jostain muualta, jotta meidän ei tarvitse leikata tästä meidän osaamis pohjastamme. Olemme nyt tilanteessa, jossa ensi kertaa Suomen historiassa koulutustaso uhkaa laskea, ja jos siinä tilanteessa olemme, me tiedämme, että tulevaisuus ei ole valoisa. [Markus Lohi pyytää vastauspuheenvuoroa]

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustaja Kiuru ennen teitä.

18.23 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli hyvä, että tämä koulusteema tuli kuitenkin tähän iltaan, ettei tule väärää käsitystä. Minusta edeltävä puhuja kertoi hyvin sen, miksi tällä hallituskaudella oppositiossa ei haluta leikata koulutuksesta. Viime hallituskaudella vaadittiin, että koulutuspolitiikassakin tehdään osa, ja muistan, kuinka kipeää jo silloin niiden yhteisten ratkaisujen löytäminen teki. Silloinen oppositio totesi, kun hallituksella oli tarkoituksena säästää koulutuksesta 2,7 miljardia euroa, että se on liian paljon se, ja siihen ei edes päästy, koska silloin peruttiin ammatillisen koulutuksen reformi aivan viime metreillä, jolloin voidaan sanoa, että merkittävästi vähemmän säästettiin kuin tuo. Mitä teki tämä hallitus? Aloitti tekemällä merkittävät koulutusleikkaukset, kumulatiivisesti 3 miljardia euroa! Edustaja Lohi, te ette peruneet niitä edeltäviä, vaikka halusitte ne perua viime hallituskaudella oppositiossa ollessanne, ja päälle teitte 3 miljardia lisää. Ei voi ymmärtää, ei voi ymmärtää.

Lopuksi totean edustaja Hoskoselle, että en tiedä, onko keskustassa ymmärretty, että Suomen alijäämä kasvaa nyt, kun hallitus tekee politiikkaa niin kuin se tekee. Eli tosiasiasa isoin ongelma on se, että Suomi ei tule kuntoon, vaan alijäämä on paljon suurempi kuin se alijäämä, [Puhemies koputtaa] joka jäi vuodelta 2015.

Puhemies Maria Lohela: Vastauspuheenvuoro, edustaja Lohi, ja sitten mennään puhujalistaan.

18.24 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä koulutusleikkauksesta haluan edustaja Mikkoselle todeta, että ihan viime hallituskauden lopussahan eduskunta torjui nämä toisen asteen ammatillisen koulutuksen leikkaukset, mutta ennen kuin se ehti torjua niitä, muun muassa ministeri Niinistö perusteli, kuinka ne ovat välttämättömiä. Silloin oltiin tekemässä 260 miljoonaa euroa toisen asteen ammatillisen koulutuksen leikkauksia, mutta niitä ei tehty, ja silloin hän perusteli, vihreitten puheenjohtaja, että ne ovat välttämättömiä. Mutta kun tämä hallitus tekikin ne, mutta pienempinä, niin sitten alettiin sanomaan, että tämä on katastrofi. Minusta tämä ei ole johdonmukaista politiikkaa, vaan pitäisi tunnustaa, että no, me olisimme tehneet aikaisemmin kyllä, jos eduskunta olisi hyväksynyt ne vähän isompina. Sen lisäksi me olemme kyllä leikanneet muuta koulussektorilta, erityisesti yliopistoilta pikkuisen, mutta tämänkin leikkauksen jälkeen yliopistojen tulot ovat korkeammalla tasolla kuin vuonna 2010. Siis ei mikään katastrofi.

Puhemies Maria Lohela: Ja puhujalistaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

18.25 **Joakim Strand r:** Arvoisa puhemies, värderade talman! "Meillä on pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta, sen etuudet ja palvelut, mutta työllisyysaste on eteläeurooppalainen." Tämä lainaus on valtiosihteeri Hetemäeltä. Kyseessä ei ole uusi lainaus. Näin hän sanoi ennen budjetin käsittelyä vuosi sitten. Valtiovarainministeriön vahva mies Hetemäki olisi voinut sanoa jälleen samoin, sillä nyt tarvitaan mielestämme kokonaan uutta tavoitetasoa työllisyysasteen osalta.

I dag när vi behandlar skuggbudgetar vill jag i synnerhet lyfta fram några åtgärder som stöder sysselsättningen.

Valitettavasti työllisyysaste on hyvistä ajoista huolimatta edelleen noin 70 prosenttia. Edes hallituksen 72 prosentin tavoitteella emme pääse lähelle kohtuullista pohjoismaista tasoa. Työllisyys on saatava muiden Pohjoismaiden tasolle ja pidemmän päälle 80 prosenttiin. Ahvenanmaa on jo tuolla tasolla, ja myös Pohjanmaan vientirannikko on lähellä 75:tä prosenttia jo nykyisin. Mahdotonta tämä siis ei suinkaan ole. Ruotsissa työelämää uudistettiin yli 10 vuotta sitten sosiaalidemokraattisen hallituksen aikana, ja siellä voidaan nyt nauttia 77 prosentin työllisyysasteesta.

Meidän tulee selvästi nähdä maamme kilpailuedut ja uskaltaa panostaa uudistuksiin, joita taloudessamme tarvitaan. Ruotsalaisen eduskuntaryhmän paremman vaihtoehdon budjetissa olemme listanneet useita toimenpiteitä, kuten myös työllisyysohjelmassamme. Tarvitsemme muun muassa perhevapaaudistuksen, joka ei ole kustannusneutraali pintarappaisu vaan jossa näkyy tulevaisuuteen panostaminen, tasa-arvon vahvistaminen ja optimisemmän tulevaisuudenuskon vaaliminen. Olennaista on myös se, että Suomi ottaa jälleen paikkansa maana, jossa koulutus ja tutkimus ovat menestyksemme lähtökohta. OECD:n tilasto osoittaa Suomen menettäneen viime vuosina asemiaan.

Ratkaisevaa on myös se, että jatkamme edellytysten luomista perusopetuksessa kaikille lapsille heidän sosioekonomisesta taustastaan riippumatta. Koulupudokkuusilmiö erityisesti poikien piirissä on vakava asia, eikä meillä ole varaa suhtautua siihen välinpitämättömästi. Muun muassa tätä haastetta käsiteltiin, kun eduskuntaryhmämme laati 12 toimenpite-ehdotusta yhteiskunnassa kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien ryhmien auttamiseksi. Monet yhteiskunnassamme eivät pääse koskaan työmarkkinoille, ja tiedämme, että aivan liian monet 30-vuotiaat päätyvät sairauseläkkeelle mielenterveysongelmien takia. Tämän vuoksi RKP ja ruotsalainen eduskuntaryhmä ovat vaatineet laajaa kansallista mielenterveysohjelmaa. Toivomme hallituksen ottavan kopin aloitteestamme. Asiaan puuttumattomuus maksaa nimittäin miljardeja yhteiskunnalle kaiken asianomaisten ja heidän omaistensa inhimillisen kärsimyksen ohella. Henkilökohtaisesti pidän ylivelkaantuneita tukalassa asemassa olevana ryhmänä, joka ei saa tarvitsemaansa tukea vaikeassa tilanteessaan. Itse asiassa meillä on jo noin 400 000 ihmistä, joilla on maksuhäiriöitä.

Arvoisa puhemies! Tulevan 20 vuoden aikana maailma tulee muuttumaan enemmän kuin se on muuttunut viimeisten 200 vuoden aikana. Tämä huima muutos ja kehitystahti tuo tullessaan valtavia mahdollisuuksia etenkin kaltaisellemme pienelle ja ketterälle, fikulle ja osaavalle maalle. Suomella on ainutlaatuinen tilaisuus olla se voima, joka tuo eri sektoreille uusia ratkaisuja ja uusia konsepteja nimenomaan huomisen maailmaan, jossa työn käsite sekä taloudellisen arvonluonnin logiikka tulevat poikkeamaan huomattavasti siitä, mihin olemme tottuneet. Meidän on aktiivisesti varmistettava toimintaedellytykset niille toimialoille ja alueille, joilla vienti aidosti vetää, joilla teollista jalostusarvoa luodaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

ja joilla yritykset itse markkinaehtoisesti panostavat tutkimukseen ja kehitykseen. Eri seudut, yritysklusterit ja arvoketjut kilpailevat joka päivä globaalisti.

The Economist -lehdessä oli kesällä hyvä juttu konstulttiyhtiö PwC:n arviosta, että keinoällyyn liittyvä kasvu tulee kasvattamaan maailman yhteenlaskettua bkt:tä 16 000 miljardilla dollarilla vuoteen 2030 mennessä. Yleisesti on arvioitu, että pelkästään globaalit investoinnit energiateknologiaan voivat vuonna 2030 ylittää 1 200 miljardia dollaria. Nämä ovat sen kokoisia kakkuja, että niistä kannattaa yrittää haukata vähän pienempiäkin paloja. Tämä vaatii kuitenkin rohkeaa otetta, fokuoituja panostuksia koulutukseen ja tutkimukseen sekä ennakkoluulotonta kytkeytymistä kansainvälisiin verkostoihin ja strategisesti tärkeisiin arvoketjuihin hyvien palveluiden ja turvallisen elinympäristön lisäksi. 100-vuotiaalla Suomella on tähän kaikki edellytykset.

Jag hoppas att så många som möjligt har tid att bekanta sig med SFP:s bättre alternativ till budget, där man bland annat genom att sänka skatten på arbete ser till att alla finländare får mer pengar i handen att röra sig med. — Tack.

18.31 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! 6—7 viikkoa sitten televisiouutisissa oli 10 sekunnin pätkä, jossa todettiin, että arvostettu sveitsiläinen tutkimuslaitos oli noteerannut 137 maata, kaikki OECD-maat mukana ja aika monta muutakin maata, eri ulottuvuuksien suhteen paremmuusjärjestykseen. Televisiouutisissa todettiin, että näistä 137:stä Suomi oli viimeinen siltä osin mikä koskee työmarkkinoiden jäykkyyttä. Muissa medioissa ei käsitelty asiaa, ehkä ei ollut syytäkään, koska Suomi on vakiinnuttanut paikkansa jäykimpien työmarkkinoiden toteuttajamaana. Muuten Suomi sijoittui tässä tutkimuksessa kaikilla osa-alueilla sijaluvun 10—20 paikkeille ja joissain koulutuksissa lähelle aivan maailman kärkeä.

Mitä tästä työmarkkinoiden jäykkyydestä aiheutuu? Jos edustajat pyytävät esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön selvityksen, jossa seurataan laajaa työttömyyttä, niin siellä todetaan, että meillä on tällä hetkellä noin 603 000 työtöntä. Virallinen laskenta pohjautuu erilaisiin perusteisiin, jolloin vähentyy tämä työttömien määrä huomattavasti, mutta tosiasiaa se ei muuta. Toki tässä niin sanotussa laajassa työttömyyskäsitteessä on myös sellaisia, jotka perinteisen ajattelutavan mukaan eivät sinne kuulu, esimerkiksi sellaisia, jotka hakevat aktiivisesti uutta työtä, vaikka jonkinäköinen työ heillä sillä hetkellä onkin.

Kun hallitus asetti tavoitteeksi 110 000 uuden työpaikan saavuttamisen, se on tuntunut varsin hyvältä, mutta tosiasiaa olisi varmaan pitänyt asettaa tavoitteeksi 310 000 uutta työpaikkaa. Koska näiden työpaikkojen todellinen lisääntyminen ei ole kovin merkittävää ja uudet työpaikat syntyvät osittain matalapalkka-aloille — ne eivät enää ole Nokian insinöörien työpaikkoja — joudutaan valtioneuvostossa ja täällä eduskunnassa jatkuvasti käymään keskustelua siitä, mistä leikataan, mistä kiristetään veroja. Työllisyysaste 69,5 on 5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin se, jolla jonkinäköinen tasapaino valtiontalouden osalta olisi saavutettavissa. Olisi syytä päästä 80:een, mikä ei ole mitenkään mahdotonta, jos asiat ovat kohdallaan.

Se, että on avoimia työpaikkoja, joihin ei löydy tekijöitä, johtuu osittain myös maan sisäisistä ongelmista. Varkauden yläpuolella rintamamiestontti, jolle on rakennettu omakotitalo, on myyntihinnaltaan ehkä 10 000—20 000, Suomessa etelän kasvukeskuksissa saa ehkä 5 neliötä, siellä ei voi edes laillisesti asua, jolloin vaikka työtä olisi Etelä-Suomessa, niin sisäinen muuttoliike jumiutuu näiden asuntojen hintaerojen seurauksena paikoilleen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Jos sitten katsotaan, mistä näin jäykät työmarkkinat johtuvat: Pitkäaikainen kehitys, ehkä 40 vuoden kehitys, on johtanut siihen, että oletamme, että jokaisessa työpaikassa on satoja samaa työtä tekeviä ihmisiä, jolloin sekä työnantajan että työntekijöiden kannalta on mielekästä sopia työehdoista kollektiivisesti. Nykyisessä työelämässä tilanne on täysin toinen. Ne työt, joissa on aiemmin ollut satoja ihmisiä samassa työssä, on pääasiassa automatisoitu. Näin ollen yksilöllisyys ei enää toteudu näissä yleissitovissa työehtosopimuksissa. Ja sinänsä kun perusoikeuksia tarkastellaan, niin sopimusvapaus on aivan keskeinen asia: on mahdollista sopia, mutta on mahdollista myös olla sopimuksen ulkopuolella. En ole nähnyt yhtään sellaista juristia, joka kehtaisi kirkkain silmin sanoa, että yleissitovuus on Suomen perustuslain kanssa sopusoinnussa. Siihen ei uskalleta puuttua, mutta sen kustannukset, että työmarkkinat toimivat näin huonosti, ovat vuositasolla varmaan 5—15 miljardia, ja kun ne eivät toimi, eivätkä vähään aikaan tule toimimaan, niin velkaantuminen jatkuu korkeasuhdanteen aikana vähän heikompana. Tällä hetkellä se on määrältään ehkä 3—5 miljardia vuodessa.

Se korkeasuhdanne, joka tällä hetkellä vallitsee, johtuu osittain, merkittävältäkin osin, siitä, että euron ja dollarin välinen kurssi on devalvoitunut siten, että se vastaisi Suomen markan devalvoitumista aikaisemmin 15 prosentilla. Dollarin vahvistuminen jälleen 1,20—1,25:een näkyy jo siten, että uusia tilauksia ei enää saada, ja ne kasvuluvut, jotka tällä hetkellä näkyvät julkisuudessa, johtuvat tästä dollarin kahden vuoden alamäestä, joka alkoi 2015 ja päättyi alkavana syksynä. Tämän kahden vuoden devalvaation hedelmiä keräämme tällä hetkellä.

Jos Suomi ei korjaa näitä perusrakenteitaan, tulemme seuraavalla eduskuntakaudella jälleen palaamaan samoihin ongelmiin. Emme ole ratkaisseet syitä, pyrimme vain vähentämään näiden seurausvaikutuksia kiristämällä veroja ja leikkaamalla ihmisten saavutetuista eduista.

18.36 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Tämä menettely, jossa näitä opposition erilaisia vaihtoehtobudjetteja käsitellään eduskunnan täysistunnossa, on osoittautunut erittäin toimivaksi. Se mahdollistaa vertailun erilaisten vaihtoehtojen välillä ja myös keskustelun aivan eri tavalla kuin takavuosina, jolloin tällaista käytäntöä ei ollut.

Tuossa aiemmin keskustelussa edustaja Kivelä arvosteli kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettia epärealistiseksi. Hän nosti esiin ehdottamamme sokeriveron, jonka tuotto hänen mukaansa olisi vain kolmasosa väitetystä. Haluan tähän kiinnittää huomiota, sillä oletan, että edustaja Kivelä ei huomannut sitä, että ehdotuksemme sokeriverosta koskisi laajempaa tuoteryhmää kuin makeis- ja jäätelövero.

Makeisista arvioidaan saatavan tuottoa veroina yhteensä 256 miljoonaa euroa ja jäätelöstä 109 miljoonaa euroa, ja nämä tuotothan ovat hallituksen esityksen mukaan sitten ensi vuoden osalta pois. Mutta sokerivero kohdistuu tasapuolisesti eri tuoteryhmiin ja perustuu elintarvikkeisiin lisättyyn sokeriin. Muun muassa Evira ja Terveystieteiden tutkimuskeskus ovat puhuneet sokeriveron puolesta. Tällä verolla edistettäisiin terveyttä sekä vähennetään terveydenhoidon kustannuksia. Sokerivero perittäisiin tuotteisiin lisätystä sokerista, eli veronalaisia olisivat Suomessa valmistettu sokeri, maahantuotu sokeri ja kaikki sokeria sisältävät tuotteet. Sokeriveron määrääminen tulee Suomessa ensi vuoden vaihteessa mahdolliseksi, kun pakkausmerkintälainsäädäntö uudistuu ja elintarvikkeiden sokerimäärän ilmoittaminen tulee pakolliseksi. Todellakin tämä veropohja esityksemme mukaan laajenisi, sillä veron piiriin tulisi laaja kirjo sokeria sisältäviä tuotteita, kuten keksejä, vanukkaita

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

ja jugurtteja. Ehdotuksemme tarkoittaisi sitä, että ensi vuoden ajalta verokertymä olisi 300 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Sitten nostan esiin tähän vaihtoehtobudjettiimme sisältyvän ehdotuksen alkoholijuomaverosta annetun lain muuttamisesta ja käytän tässä yhteydessä lyhyen esittelypuheenvuoron puhemiehen kehotuksen mukaan. Tämä lakialoite tulee sitten myöhemmin asialistalla varsinaisesti käsittelyyn, mutta käytän puheenvuoron nyt.

Ehdottamamme alkoholi- ja alkoholijuomaveron korotus lisäksi verokertymää arviolta yhteensä noin 100 miljoonaa euroa hallituksen suunnitteleman 100 miljoonan euron veronkorotuksen lisäksi. Perustelemme sitä sillä, että alkoholihaittojen määrä on suorassa suhteessa alkoholin kokonaiskulutukseen ja tehokkain tapa hillitä alkoholin käyttöä on vaikuttaa alkoholin saatavuuteen ja hintaan. Aiemmat veronkorotukset, joita on tehty viime vuosina melko lyhyen ajan sisällä viisi kertaa, ovat osoittaneet, että hinnan nousu vaikuttaa selkeästi alkoholin kokonaiskulutukseen ja myös haittoihin. Alkoholivero on todellakin järkevää asettaa sellaiselle tasolle, että se hillitsee alkoholin käyttöä ja että veron tuotto on järkevässä suhteessa alkoholin käytön yhteiskunnalle aiheuttamiin kustannuksiin.

Tämä vaihtoehtobudjettimme sisältää myös esityksiä ennen kaikkea lapsiperheiden, myös ikäihmisten osalta. Nostan esiin sen, että pitäisimme tärkeänä sitä, että tuo viime vaalikaudella aikaan saatu verotuksen lapsivähennys tulisi säilyttää. Sehän säädettiin silloin kompensoimaan lapsilisäleikkausta, ja kun tuota leikkaustakaan ei ole peruttu, niin mielestämme ei ole mitään syytä lähteä tuota vähennystä poistamaan.

18.42 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Vaihtoehtobudjettikeskustelu tänään on osoittanut, että politiikassa on vaihtoehtoja eikä hokema siitä, että jostakin, kuten esimerkiksi koulutuksesta, on pakko leikata, pidä paikkaansa, vaikka hallitus usein on meille näin toistanutkin. Esimerkiksi meidän vihreiden esittämä vaihtoehtobudjetti on tehty aivan samassa raamissa kuin hallituksenkin.

Me haluamme panostaa lapsiin ja nuoriin ja sitä kautta Suomen tulevaisuuteen, ja siksi me panostamme koulutukseen. Hallitus on leikannut koulutuksesta puoli miljardia, ja nämä rahat me haluamme palauttaa, koska nämä rajut leikkaukset ovat murentaneet jo koulutuksemme perustaa. Ne näkyvät niin päiväkotien, koulujen kuin oppilaitostenkin arjessa, ja sitä kautta ne heijastuvat osaamiseen. Olemme tilanteessa, jossa suomalaisten koulutus-taso on ensi kertaa 100-vuotisen historiamme aikana heikkenemässä. Me kaikki tiedämme, että tämän maan menestys on rakennettu osaamiselle. Se on myös ainoa pohja, jolla voimme maamme tulevaisuutta rakentaa tässä globalisoituvassa maailmassa. Siksi on tärkeää pitää kiinni siitä, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus kouluttautua niin pitkälle kuin rahkeet riittävät riippumatta siitä, mikä on perhetausta tai perheen tulotaso. Tämä on ollut suomalainen unelma, ja nyt tämä unelma ja mahdollisuus on katoamassa.

Varhaiskasvatuksesta tiedetään, että se on kaikkein tehokkain satsaus. Se on keino tasata niitä oppimiseroja, jotka johtuvat kotitaustasta. Hallitus on leikannut varhaiskasvatuksesta niin, että ryhmäkoot ovat kasvaneet, ja se on myös rajoittanut lasten oikeutta osallistua päivähoitoon. Nämä ovat vaarallisia päätöksiä. No, fiksit kunnat ovat päättäneet toisin, ja ne ovat laittaneet omaa rahaa varmistukseensa laadukkaan päivähoiton jokaiselle lapselle. Tämä on hyvä asia, mutta mitä hallitus sanoo niille lapsille ja perheille, joiden kunnat eivät ole valmiita tai eivät pysty laittamaan rahaa varhaiskasvatukseen ja koulutukseen? Tämä johtaa tilanteeseen, jossa eriarvoisuus kasvaa ja tulevaisuuden eväiden laatu

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

riippuu asuinpaikasta. Tätä me vihreät emme halua, ja siksi palautamme vaihtoehtobudjetissamme subjektiivisen päivähoito-oikeuden ja pienennämme ryhmäkokoja.

Arvoisa puhemies! Tuloerojen kasvu ja yhteiskunnan eriarvoistuminen ovat suuri uhka suomalaiselle yhteiskunnalle ja sen vakaudelle. Siksi me haluamme varmistaa, että kaikki pysyvät mukana. Meidän veronkevennyksemme on suunnattu kaikkein pienituloisimmille, ja haluamme vähentää köyhyyttä. Siksi ehdotuksessamme perumme ne leikkaukset ja indeksijäädetykset, jotka hallitus on tehnyt Kelan etuuksiin eli kaikkein pienituloisimmille suomalaisille. Me myös korotamme opintotukea.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos ei odota. Siksi tarvitsemme ripeitä toimia sen hillitsemiseksi. Tarvitsemme uudistuksia, joilla muutamme energiatalouttamme pois fossiilisesta, ja tässä muutoksessa tarvitaan niin keppiä kuin porkkanaa. Tämän vuoksi vihreiden vaihtoehtobudjetissa toisaalta vähennetään niitä tukia, joita annetaan fossiiliselle energialle, ja toisaalta vauhditetaan sähköautojen käyttöönottoa verovähennyksillä, halutaan vauhdittaa maatalouden biokaasutuotantoa ja uusiutuvan energian pientuotantoa. Yhtä lailla haluamme panostaa raideliikenteeseen ja joukkoliikenteeseen sekä kehittää liikenteen palveluita.

Kansainvälinen tutkijayhteisö varoitti maanantaina lajien joukkosukupuutosta. Kuudes sukupuuttoaalto on käynnissä. Ilmastonmuutos on yksi sen aiheuttajista, samoin fossiilisen energian käyttö. Meidän onkin huolehdittava, että korvaamalla fossiilista energiaa uusiutuvilla teemme sen kestävästi. Siksi on varmistettava, ettemme hakkaa metsiä energiaksi vaan käytämme puuta kestävästi siten, että hiilivarastot eivät pienene emmekä vaaranna monimuotoisuutta. Sen huolehtimiseksi vihreät haluavat myös lisätä varoja luonnonsuojelulueiden hankintaan sekä uhanalaisten kalakantojen suojeluun.

Lopuksi, arvoisa puhemies, emme voi myöskään unohtaa globaalia vastuutamme. Ministeri Risikko on moneen kertaan sanonut, että kun turvapaikkatilanne saadaan hallintaan, on aika kasvattaa pakolaiskiintiötä. Nyt on se aika. Siksi vihreät esittävät pakolaiskiintiön nostamista 2 500 henkilöön. Samanaikaisesti on tärkeää huolehtia kehitysyhteistyön määrärahoista. Näin voimme auttaa paikan päällä ja ehkäistä erilaisten kriisien syntyä ja lisätä hauraiden yhteiskuntien vakautta.

18.48 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti perustuu siihen, että Suomen kansa asetetaan etusijalle. Perussuomalaiset-puolueella ei ole yhtä tiettyä eturyhmää, ei elinkeinojen tai ammattiyhdistysliikkeen parissa, ei maan rajojen ulkopuolella yksittäisissä ideologisissa ryhmittymissä tai uskonnollisissa yhteisöissä. Eturyhmämme on koko Suomi ja kaikki suomalaiset. Tästä periaatteellisesta lähtökohdasta olemme koostaneet oikeudenmukaisen ja tasa-arvoisen talousarvioesityksen. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetin nimi on "Kansallinen etu ja sisäinen solidaarisuus — työtä, turvaa ja oikeudenmukaisuutta suomalaisille".

Elämme kohenevan maailmantalouden aikaa. Suomikin on saanut vetoapua noususuhdanteesta, mutta työtä on vielä jäljellä. Velkaantumiskehityksen pysäyttäminen on ensiarvoisen tärkeää. Talouden voimavarat tulee kohdentaa niin, että raivaamme esteitä talouskasvun tieltä ja pääsemme hyödyntämään orastavan nousukauden mahdollisimman hyvin. Perussuomalaisessa vaihtoehdossa resurssit suunnataan siten, että ne edesauttavat yritysten ja liike-elämän kasvua, tuovat vaurautta suomalaisille ja parantavat yhteisömme turvallisuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten eduskuntaryhmä suhtautuu sisäiseen turvallisuuden suurella vakavuudella. Nykypäivän turvallisuusympäristö on kehittynyt epävakavaan suuntaan. Globalisaatiokehityksen edetessä painimme omien ongelmienne lisäksi myös maailmanlaajusten haasteiden kanssa. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti esittääkin merkittäviä panostuksia poliisiin, Rajavartiolaitoksen, Tullin ja oikeuslaitoksen resursseihin sekä harmaan talouden torjuntaan verrattuna hallituksen esitykseen. Haluamme taata, että kansalaisten oikeusturvasta ja turvallisuudesta ei tingitä. Pelkkä määrärahan lisääminen ei yksinään kuitenkaan riitä. Poliisin sisällä on tehtävä uudelleenorganisointia ja tehtävien priorisointia. Liikkuvan poliisin lakkautuksen myötä liikenteen valvontaan on osoitettavissa yhä vähemmän poliisivoimia, kun taas nettiseurantaan ja vihapuheen kitkemiseen menee enemmän ja enemmän aikaa. [Juho Eerola: Poliisit pois netistä ja ulos!] Kansalaisten turvallisuuden tunteen ja rikollisen toiminnan ennaltaehkäisemiseksi sekä pysäyttämiseksi tarvitsemme lisää poliiseja kentälle.

Arvoisa puhemies! Maanpuolustajien asema. Raaseporin turman myötä surullisella tavalla esiin tullut seikka on, että varusmiespalvelustaan suorittava henkilö tai hänen omaisensa eivät ole oikeutettuja erityiskorvauksiin pysyvän haitan tai kuolemantapauksen kohdatessa. Perussuomalaisten kansanedustaja Arja Juvonen jätti jo kesäkuussa lakialoitteen, joka pyrkii puuttumaan lakisääteistä asepalvelusta suorittavien varusmiesten ja esimerkiksi vapaaehtoisesti kansainvälisessä kriisinhallinnassa toimivien rauhanturvaajien eriarvoiseen asemaan. Lakialoitteen allekirjoitti reilusti yli puolet eli 118 kansanedustajaa. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa on varattu rahat tapaturmasuojan parantamiseen, ja hallituskin vaikuttaa myötämieliseltä siihen, että tässä asiassa saataisiin muutos aikaan. Vanhan sanonnan mukaan kyllä kruunu pojistaan huolen pitää. Vaikka kaukana ovat ajat siitä, kun Suomi oli osa kuningaskuntaa, ei sanonnan sisällöstä saa antaa periksi tuumaakaan.

Arvoisa puhemies! Turvapaikanhakijoiden määrän lisääntyminen on heikentänyt yleistä turvallisuusilmapiiriä. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti ehdottaa useita toimenpiteitä, joilla hillitään turvapaikkahakemuksista aiheutuvia kustannuksia ja ehkäistään kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden hakijoiden muodostamaa uhkaa yhteiskunnallemme. Kielteisen päätöksen saaneet hakijat tulisi ottaa viipymättä säilöön ja poistaa maasta. Laittomasti maassa olevien henkilöiden sosiaalimenojen lisärahoitusta emme hyväksy. Välttämättömien sosiaali- ja terveystalveluiden turvaamisesta muodostetaan lisäkannuste jäädä laittomasti Suomeen. Näiden palveluiden järjestäminen on kuitenkin yksinomaan heidän oman valtionsa velvollisuus, ja palauttamistoimien tulee olla riittävän tehokkaita.

18.54 **Mats Löfström r:** Värderade fru talman! Jag ska tala lite om Ålands ekonomiska självstyrelsesystem och klumpsumman.

Nykyinen taloudellinen järjestelmä valtion ja Ahvenanmaan itsehallinnon välillä perustuu siihen, että kaikki Ahvenanmaalla maksavat valtionverot valtiolle, aivan kuten kaikki muutkin. Ahvenanmaa saa näistä veroista sitten takaisin 0,45 prosenttia valtion kaikista verotuloista. Järjestelmän voimaantumisen jälkeen Ahvenanmaan väestömäärä on kasvanut 16 prosentilla, kun taas koko maan väestö on kasvanut 8 prosentilla. Tämän seurauksena könttäsumma ei tällä hetkellä riitä kattamaan Ahvenanmaan julkisen palvelun rahoitusta, koska könttäsummaa ei ole korotettu, vaikka väestön osuus on kasvanut merkittävästi. Ongelman ydin on se, että tasoitusprosenttia ei ole tarkistettu sen jälkeen, kun kyseinen järjestelmä tuli voimaan yli 25 vuotta sitten, joten siitä huolimatta, että Ahvenanmaa saisi tuhat ve-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

ronmaksajaa lisää, jotka maksaisivat valtiolle välittömiä veroja, maakunta ei saisi näistä tuloista takaisin, koska tasoitusmaksuperustetta ei ole säädetty.

Ahvenanmaa on hyvä veronmaksaja, sillä työllisyys on hyvä ja työttömyys alle 4 prosenttia. Viimeisimmät saatavissa olevat veroluvut osoittavat, että Ahvenanmaa maksaa yli 0,71 prosenttia valtion välittömistä veroista mutta saa vain 0,45 prosenttia takaisin.

Ahvenanmaalla on jo pitkään tehty töitä sen eteen, että könttäsümma säädettäisiin vastaamaan nykyistä todellisuutta. Ahvenanmaasta vastaava ministeri, Anne Berner, on myös ehdottanut tasoitusmaksuperusteen korotusta. Näin ehdotamme myös ruotsalaisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetissa sekä talousarvioalioitteessa. Itsehallinto ei saa olla suhdannekysymys, kun maakunnan tarpeet ovat riippumattomia taloudellisesta tilanteesta. Tässä on kyse siitä, että itsehallintojärjestelmän on toimittava myös käytännössä.

Värderade fru talman! Alldeles avslutningsvis: Det är mycket viktigt att man nu från regeringens sida kommer vidare i de diskussioner man har haft och har med Ålands landskapsregering. Åland vill inte ha några allmosor utan enbart få tillbaka en rättvis andel av de skatter man betalar till staten för att kunna finansiera självstyrelsens behov och kunna utveckla självstyrelsen. I synnerhet om fem år, då den nya självstyrelselagen ska träda i kraft, är det viktigt att också få ett nytt ekonomiskt självstyrelsesystem där en höjd klumpsumma är en del av grundfundamentet. — Tack.

18.58 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Ensimmäisenä täytyy oikein kehua edustaja Lehteä hyvästä puheenvuorosta ja analyysistä.

Mutta mitä vihreisiin tulee, heidän ilmastonmuutokseensa, joka ei nyt niin sanotusti odota, se on ihan sama, mitä me täällä Suomessa teemme sen ilmastonmuutoksen eteen. Tästä nykyisestä tilanteesta: Meillä on maailman puhtain teollisuus. Meidän päästömme ovat 0,1 prosenttia maailman päästöistä. Jos ne otetaan pois, niin ei se vaikuta ilmastonmuutokseen yhtään mitään. Se on oman kilven kiillottamista ja semmoista vihervasemmistolaisista toveripopulismia, mitä syötetään kansalaisille, että saadaan ääniä. Käytännön kanssa sillä ei ole muuta tekemistä kuin se, että jos nämä esitykset, mitä heillä on nyt tässä budjetissaan, toteutetaan, teollisuus näivetty paikalleen taikka lähtee pois. Tämä on totuus. Elikkä tämmöiseen ei voi lähteä.

Arvoisa puhemies! SDP:n varjobudjetissa esitetään auto-, perintö- ja lahjaverojen kiristyksiä. Mikäli nämä toteutuisivat, se laskisi entisestään kiinnostusta syrjäseutujen asuntoihin. [Riitta Myller: Onko tämä opposition vai hallituksen edustaja, joka puhuu?] — Tämä on perussuomalaisen edustaja. (Välihuuto) — Niin. — Jo nyt on tilanne monin paikoin se, että vanhempaa taloa tai mökkiä, joka sijaitsee kaukana kaupungista, ei jälkipolvi välttämättä halua lunastaa ja ylläpitää, ja vaikka olisi halua, ei kenties ole taloudellista mahdollisuutta. Kesäkuun lopussa Iltalehti julkaisi jutun otsikolla "Mökkikauppa murroksessa". Siinä kerrottiin, että kesämökkien hintakehitys on vaarassa taantua: "Jos mökki on ilman omaa rantaa haja-asutusalueella, sen hinta putoaa runsaasti suosituissakin mökkimaakunnissa. Jos omistaa mummonmökin, joka on kaukana kasvukeskuksesta, mökin hinta vain hiipuu." "Mummonmökkisarjassa mökit ränsistyvät ja hinnat tippuvat. Osa mökeistä poistuu pikkuhiljaa koko rakennuskannasta pois, kun niitä ei käytetä, huolleta eikä korjata. Synkkä totuus on, että ne muuttuvat vähitellen asuinkelvottomiksi osassa maata. Kaikkia mökkejä ei kannatakaan korjata, huoltaa ja ylläpitää. Kysyntä on niin pientä, että kaikista korjauksista ei saa omiaan takaisin myyntitilanteessa. Mökkikannalle asettaa haasteen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

myös se, että muuttotappioalueiden omakotitalot jäävät tyhjilleen. Entisistä omakotitalois- ta tulee uusia kilpailijoita mökkimarkkinoille."

Arvoisa puhemies! Syrjäseuduilla on yhä enemmän taloja, joissa on laudat ikkunoissa. Niitä on vaikea sekä myydä että vuokrata asuin- tai edes mökkikäyttöön. Jos perilliset asu- vat kaukana, heillä ei ole välttämättä kiinnostusta, aikaa tai rahaa alkaa kunnostaa taloa. On arvioitu, että muuttotappiopaikkakunnilla on ainakin 200 000 asuntoa tyhjillään, joten kyse on todellisesta yhteiskunnallisesta ongelmasta. SDP esittää perintö- ja lahjaveroja tämmöiselle, mikä on jo moneen kertaan verotettua. Ja näilläkö nämä haja-asutusalueet saadaan asuttua? Tarkoitushan on kasata ihmiset suuriin yksiköihin ja siellä sitten pettää toveripopulismilla sillä tavalla, että tulevat äänestämään, että "mehän tehtiin näin". Pikem- minkin verotuksen tulisi jarruttaa kehitystä, jossa yhä enemmän syrjäseutujen rakennuksia muuttuu käytännössä arvottomiksi.

Arvoisa puhemies! Kiitoksia.

19.03 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vähän hämmentää tie- tysti tämä kuvio, kun tässä kuitenkin kaikki oppositiopuolueet esittelevät omia vaihtoehto- jaan. Mutta edustaja Hakkaraiselle voin kertoa sen, että sosiaalidemokraatit ovat erinomai- sen hyvin tunnustaneet tämän valitettavan tosiasian, että Suomessa on kahtia jakautuneet asuntomarkkinat, ja olemme monissa eri tilanteissa, muun muassa omassa vastalausees- samme ja tässä vaihtoehtobudjetissa, tuoneet esille sen huolen, miten käy niitten omakoti- talojen, joille ei ole enää kysyntää tuolla haja-asutusalueilla. Tämä perintöjen verotus, mitä esitämme, suurten perintöjen verotus, ei todellakaan koske näitä vähäisiä, pieniä taloja, jot- ka ovat siellä haja-asutusalueella. Pidämme erittäin valitettavana tätä kehitystä, mikä Suo- messa on näillä jakaantuneilla asuntomarkkinoilla.

19.04 **Teuvo Hakkarainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä perintö- vero on semmoinen asia, että siitä perinnöstä on maksettu jo kerran vero. Minulla on hen- kilökohtainen kokemus siitä asiasta. Aikoinaan vanhemmat jäivät eläkkeelle ja jouduttiin tuon kateusveron kohteeksi. No, siinäpä kävi niin, että jouduimme menemään pankkiin, että saatiin tehdä työtä. Oli pikkuisen säästöjä jäänyt siihen. Ei muuta kuin siihen olemi- seen jaettiin. SDP, joka oli silloin hallituksessa, oli tehnyt hallitusyhteistyötä sinä aikana, ja rahat menivät sinne olemiseen, ja ei muuta kun pankkiin ja, no, siitä selvittiin kovalla työn- teolla eikä olemisellä.

Mutta siihen vielä, että jos halutaan sinne Äänekoskelle sitä työtä ja työpaikkoja, on ihan sama, minkä hallituksen tekemä oli tämä, että tämä nykyinen tehdas tuli Äänekoskelle. Kuitenkin merkittävä asia on se, että sinne saadaan puuta. Ja verottamalla, perintöverotta- malla sitä ei sinne tule, se on aivan varma asia.

19.05 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on ihan hyvä, että kun ihmisillä on tuloja, keskustellaan siitä, miten verotettaisiin oikeudenmukaisesti sitä tuloa, jonka ihminen työstään ansaitsee. Kyllä me koemme, että erityisesti suomalaisia pienituloisia hallituksen esityksessä verotetaan merkittävästi, ja sen takia nämä tulot jää- vät sitten saamatta siihen jokapäiväiseen kulutukseen. Aika iso linjavalinta oli esimerkiksi siinä, että hallitus päätti tässä esityksessä, että kyllä tuloverotukseen tulee indeksikorotuk- set, mutta etuuksiin ei. Oliko se hyvin vaikeina aikoina oikein, että ihmiset, jotka saivat etuutta, eivät saaneet indeksikorotusta, mutta tuloverotukseen sitä kyllä tuli? Siinä mieles-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

sä sinänsä keskustelu siitä, pitäisikö sitä perintöverotusta näissä suurimmissa perinnöissä, joita saadaan, merkittävästi keventää ja loisiko se talouskasvua ja työllisyyttä — siitä olen kyllä eri mieltä.

19.06 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Tähän kysymykseen, josta edustaja Hakkarainen on huolissaan, sosiaalidemokraateilla ei ole mitään muutosta tässä meidän omassa esityksessämme. Todellakin, niin kuin edustaja Kiuru sanoi, meidän esityksemme koskevat vain suurimpia perintöjä.

19.06 **Eero Lehti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mielenkiintoinen kysymys sikäli, että sekä Ruotsi että Saksa ovat molemmat poistaneet perintöverot lähinnä sen takia, että pääomat pysyvät kotimaassa eikä yrityksiä myydä ulkolaisille saman alan yrityksille. Päätösvaltakin pysyy silloin maassa. Sosiaalidemokraatit Ruotsissa poistivat sekä varallisuusveron että perintöveron. Lisäksi Saksassa, jos myyt yrityksen kahden vuoden aikana, voit ilman perintöveroa sijoittaa sen muuhun yritystoimintaan, mikä modernisoi tätä elinkeinorakennetta. Kehottaisin asianosaisia tutustumaan näiden maiden saavutuksiin, minun mielestäni ne ovat varsin hyviä.

19.07 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin edustaja Lehti avasi tämän kysymyksen aivan oikeasta näkökulmasta. Kyllä meidän pitää esimerkiksi yritysvarallisuuden perintötilanteessa pitää huoli siitä, että se yritys jatkaa ja pystyy työllistämään, kun se toinen vaihtoehto on, että yritys pistää pillit pussiin ja lähtee vaikka Viroon. Se on tänä päivänä kovin houkutteleva vaihtoehto. [Teuvo Hakkarainen: 4 000 yritystä!] Tiedän monta yritystä omassa tuttavapiirissäni, jotka ovat vaihtaneet lahden toiselle puolelle nimenomaan näistä syistä. Työpaikat ovat siellä, verot menevät sinne, ja Suomi vain häviää. Elikkä näissä kannattaa, arvoisat kollegat, olla pikkusen tarkka ja nähdä sen oman pienen piirin ulkopuolelle, koska se yritys työllistää, joka kannattaa ja pysyy Suomessa. Yritys, joka lähtee maasta pois, on varmasti tappio kansakunnalle aina.

Toinen asia, mistä edustaja Hakkarainen erinomaisessa puheenvuorossaan puhui, on tämä maaseudun kiinteistöjen asuttaminen. Muistan, että kun tässä hallitus on poistanut byrokratiaa ja muun muassa sallinut kunnille päätöksentekoa kaavoituksilla, oppositio on vastustanut kaikkia niitä päätöksiä. Te ette halua byrokratiaa purkaa niin, että kesämökin voi rakentaa omakotitaloksi ja viettää siellä vaikka eläkepäiviä. Te vastustitte, [Puhemies koputtaa] ja edustaja Myller oli päävastustaja koko hommassa. Tämä on aika kuvaavaa siitä, mitä te oikeasti haluatte tehdä. Toki te täällä muuta puhutte.

19.08 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tässä tietysti haikahtaa se, että keskustassa taidetaan huomata, että aika lähelle sosiaalidemokraatit tulevat nyt kylkeen, kun näytämme teille sitä veromallia, joka kuitenkin Perheyrittysten liiton suuri suomalainen unelma on ollut tässä vuosikymmeniä, ja nyt se toteutuu tässä esityksessä.

Sen sijaan minusta Lehti puhui ihan viisaita siitä, että on monenlaisia tapoja tukea verotuksella, ja olen valmis itse henkilökohtaisesti tämän haasteen ottamaan vastaan, että tarkistamme. Sen sijaan totean jo tässä, että tämän 40 000 suomalaisen yrityksen joukkopako Viroon ei kyllä tule auttamaan tätä Viron verotuksen mallia. Siitä on tehty monta asiantuntijatyötä. Me olemme tämän talon Viro-porukka käyneet [Hannu Hoskonen: Voi hyvänen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

aika!] eritoten tutustumassa tähän malliin virolaisten asiantuntijoiden opetuksessa, ja valittavasti virolaiset eivät suosittele sitä edes Suomelle.

19.10 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siinä lakiesityksessä, johon edustaja Hoskonen viittaa, siltä osin kuin kysymys oli vapaa-ajan asuntojen muuttamisesta varsinaisiksi asunnoiksi, sitä emme vastustaneet, mutta muutoin olemme suhtautuneet hyvin tarkasti tämän hallituksen maankäyttö- ja rakennuslakiesityksiin, koska me näemme, että kaavoituksella on hyvin paljon erilaisia kulmia [Hannu Hoskonen: Voi hyvänen aika!] ja on tarkoituksenmukaista, että yhteensovitetään eri intressejä. Mutta sitä kohtaa, mitä sanoitte tästä kesämökkien muuttamisesta varsinaisiksi asunnoiksi, emme siinä vastustaneet.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä viimeinen vastauspuheenvuoro tähän keskusteluun, edustaja Hoskonen, ja sitten siirrytään puhujalistaan. [Riitta Myller: Mihinkähän asiaan hän nyt vastaa?]

19.10 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin, edustaja Myller, teillä on aivan erinomainen tapa juosta karkuun sitten kun asioista päätetään. Te olitte vastustamassa kaikkea tällaista maaseudulle tulevien hankkeiden helppottamista, byrokratian purkua. Teillä oli tämä ympäristönäkökulma, että pitää keskitetty päätöksenteko säilyttää, että se ympäristö ei siellä vaarannu. [Riitta Myller: Kyllä, aivan!] Hyvänen aika! Suomi on Euroopan harvimmin asuttu maa, ja kyllä minun mielestäni se on aivan oikein ja ihannetilanne tässä maassa, johon pitää tämän maan pyrkiä, että kunnat päättävät itsenäisesti kaavoituksesta kokonaan. Kaikki valitusoikeudet karsitaan, ja sillä sipuli. Kotikunnastani tiedän, että teidän hengenheimolaisenne ovat vastustaneet jopa olemassa olevan kaavatontin loppuun rakentamista. Siellä valitusvirret ja laulu raikaa ja valituksia rustataan, ettei joku laitos pysty laajentamaan. Aivan teidän hengenheimolaisenne vastustamia asioita, ja sitten te täällä ilkeätte sanoa suu vaahdossa ja kirkkain silmin, että me emme vastusta. [Puhemies koputtaa] Toivon, että edes muisti palaisi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalista.

19.12 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa herra puhemies! Budjetti, niin kuin myös varjobudjetti, kiihdyttää meidät omalla tavallansa tämän päivän aikana monenlaiseen väitteilyyn. Puolueilla ja eduskuntaryhmillä on eroja, esimerkiksi lahja- ja perintöveron tulevaisuudesta, ja nämä varjobudjetit antavat nyt aiheita keskusteluun. Budjetit, niin opposition kuin hallituksenkin, ovat arvovalintoja, mutta toisaalta reunaehdot tulevat talouskehityksestä, joka kulloinkin valitsee.

Jos sanotaan näin, että kasvu kuuluu kaikille, niin hallituksesta kuin oppositiosta, silloin täytyy harjoittaa oikeudenmukaista politiikkaa. Tämä istuva hallitus on esimerkiksi veronalennukset kohdistanut pieni- ja keskituloisille, [Krista Kiuru: Ei pidä paikkaansa!] ja se jos mikä on oikeudenmukaisuutta. Perhe-etuuksia on myöskin korotettu, niitä on pitkä lista. Ensinnäkin tehdään iso perhevapaaudistus, johon toivotaan kaikkia eduskuntaryhmiä mukaan. Varhaiskasvatusmaksuja on alennettu niin, että alennukset kohdistuvat pieni- ja keskituloisille. Toisen lapsen sisaralennus nostetaan 50 prosenttiin, ja maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin tulee lähes 7 000 perhettä lisää. Kokeilemme myös viisivuotiaiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

maksutonta varhaiskasvatusta, ja tähän on ensi vuoden budjetissa rahoitus turvattu. Äitiyspakkauksen sisältöä on kehitetty Suomi 100 -vuoden teeman mukaisesti ja äitiysavustusta korotetaan 30 eurolla. Minimiäitiys-, -isyys- ja -vanhempainpäivärahoja korotetaan 23 eurolla kuukaudessa. Yksinhuoltajakorotus tehdään lapsilisiin 5 euron suuruisena kuukaudessa, ja pitkään, pitkään odotettu opintotuen huoltajakorotus toteutetaan myöskin ensi vuoden osalta, ja se on 75 euroa kuukaudessa.

Lista on siis esimerkiksi perhe-etuuksien kohdalla todella mittava, ja sen vuoksi tätä oikeudenmukaista politiikkaa hallituksessa harjoitetaan, puhumattakaan takuueläkkeestä. Eläkeläisten asioistakin on puhuttu paljon tänään, ja korostan vielä, että takuueläkettä nostetaan nyt tämän hallituskauden aikana kolmannen kerran ja nyt 15 eurolla kuukaudessa. Tämä on kuitenkin iso kädenojennus pienituloisille eläkeläisille.

Arvoisa puhemies! Kun opposition edustajat esittelivät omien ryhmiensä varjobudjetit, kiinnitin huomiota siihen, että vihreiden puheenjohtaja Touko Aalto oli kiertänyt ristiin Suomea ja kuunnellut ihmisten huolia. On siis tärkeää, että kierretään, mutta on selvää, että vaihtoehtobudjetissa vihreiden esittämä liikkumisen verotusmalli niin, että kilometrikorvausten tasoa leikataan ja työmatkavähennyksiä leikataan ja dieserveroa korotetaan, on käsittämätön, koska joka puolella Suomea ei valitettavasti joukkoliikennettä ole saatavilla. Siksi esimerkiksi keskustassa me haluamme varmistaa, että ihmiset pääsevät liikkumaan eri puolilla Suomea ja itse liikkumisesta ei rangaista, vaan tulevaisuudessa me tekisimme esimerkiksi juuri nämä automatkat entistä vähäpäästöisemmin. Tähän on ensi vuoden budjetissa varattu lähes 25 miljoonaa euroa esimerkiksi vanhojen autojen romutus-palkkioihin ja tukiin sähkö- ja kaasuautojen osalta.

Polttoautojen elinkaari on sinänsä menossa kiinni, ja sen tähden vähäpäästöisemmäksi liikennettä koko ajan kehitetään, mutta vihreiden linja on mielenkiintoinen. Miten te perustelette maaseudulla ja haja-asutusalueella asuvien ihmisten tarvetta lähteä opiskelemaan, lähteä työpaikalle, lähteä erilaisten kuntapalveluiden ja palveluiden perään tai erilaisia harrastusmahdollisuuksia toteuttamaan? Siis oman auton pitäminen on vielä edelleenkin eri puolilla Suomea tärkeää, ja tulevaisuudessa me toivottavasti teemme liikkumisen vielä vähäpäästöisemmäksi.

19.16 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanotaan nyt kertaalleen vielä tässä salissa tänään: vihreät esittävät kilometrikorvaustason tarkistamista siten, että korvaus jatkossakin, arvoisa edustaja Vehkaperä, kattaa kaikki oman auton työ-ikästä aiheutuvat polttoaine- ja muut käyttökulut, mutta ei enää niin suurta osuutta auton hankinnasta, josta tuossa mallissa lähtökohtana on käytetty verrattain korkeaa uutena myytyjen autojen keskihintaa, joka on liki 30 000 euroa.

Arvoisa puhemies! Verovapaita kilometrikorvauksia on maksettu valtion pussista vuosittain hieman yli miljardi, siis 1 000 miljoonaa euroa. Vihreiden esittämän 140 miljoonan euron tarkistuksen jälkeenkin todelliset autonkäyttökulut siis totta vieköön korvataan.

19.17 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korjaisin sen käsityksen, jonka edustaja Vehkaperä tässä nosti esiin, että hallitus tekisi nyt erityisesti pienituloisia ja keskituloisia suosivaa politiikkaa, kun sanoitte, että nyt satsataan erityisesti pieni- ja keskituloisiin. Ymmärrän sen, että tarkoititte näitä verojen kevennyksiä, jotka tehdään. Ne tehdään myös pieni- ja keskituloisille. Mutta kyllä pahalta näyttää se todellisuus, joka näkyy aivan selvästi siinä, kun verrataan — niin kuin meidän vaihtoehtobudjettimme osoit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

taa tällä ensimmäisellä sivulla — tämän hallituksen tulonjakodesiilejä. On todettava, että tämän hallituksen tulonjakodesiilit 1—4, joissa ovat pienituloisimmat suomalaiset, painuvat pakkaselle, merkittävästi pakkaselle, kymmeniä, kymmeniä euroja, jopa sata euroa, ja sitten kaikkein suurituloisimmat suomalaiset, 5—10, saavat jopa satoja euroja lisää. Valittavasti suunta on tältä osin väärä. Näin vaikeina aikoina taloutta olisi pitänyt tasapainottaa tavalla, jossa kaikkein pienituloisimmat [Puhemies koputtaa] ihmiset eivät joudu maksumiehiksi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

19.19 **Juho Eerola ps:** Arvoisa herra puhemies! Ihan tähän alkuun haluan sanoa muuttaman sanan tuohon edustaja Mikkosen edelliseen puheenvuoroon, jonka hän käytti — siinä vaiheessa ei ollut debattia, joten kommentoin nyt. Muutokset pakolaiskiintiössä eivät ole milloinkaan Suomen historiassa eivätkä oikeastaan minkään muunkaan maan historiassa vaikuttaneet siihen, miten sitten tulevaisuudessa, seuraavina vuosina maahan saapuu turvapaikanhakijoita. Tämmöistä vaikutusta ei myöskään ole ollut kehitysavulla. Vuonna 2015 Suomeen tuli ennätysmäärä turvapaikanhakijoita, niin kuin osa meistä kenties muistaa, ja silloin sekä kehitysavun määrä että kiintiöpakolaisten määrä oli nykyistä korkeampi. Sitten kun silloinen hallitus, jossa perussuomalaisetkin oli mukana, pienensi sekä kehitysapua että kiintiöpakolaisten määrää, niin sen jälkeen molempina vuosina myös saapuvien turvapaikanhakijoiden määrä on laskenut. Eli kehitysavun lisääminen ja kiintiöpakolaisten määrän nostaminen eivät mitenkään vaikuta saapuvien turvapaikanhakijoiden määrään. Tämä todettakoon näin. En ole löytänyt tällaista todistetta tästä asiasta mistään maasta.

Mutta sitten tähän meidän vaihtoehtobudjettiimme. Perussuomalaisten vaihtoehto sisältää kaikkiaan viisi pakettia, niin kuin tässä on nyt moneen kertaan tullut sanottua.

Ensimmäinen paketti koskettaa asumista. Meidän tavoitteenamme on varmistaa kohtuulliset asumiskustannukset sekä vuokra- että omistusasujille niin verotuksen kuin suorien asumiskustannustenkin osalta. Oli hienoa kuulla, että myös demarit ovat tällä samalla linjalla, se tuli selväksi. Hienoa. [Riitta Myller: Me ollaan oltu kuule aina!] Me panostaisimme korjausrakentamiseen sekä vuokra-asuntotuotantoon 20 miljoonaa euroa ja asunnottomuuden poistamiseen 10 miljoonaa. Pakettimme sisältää myös 15 miljoonan muuttoaavustuksen käyttöönoton, ja lisäksi vielä haluamme, että lämmityspolttoaineiden veronkorotus perutaan. Asumisen kustannukset pitää halpuuttaa, kuten tämä muotitermi kuuluu.

Yrittäjyyden, työllisyyden ja koulutuksen paketissa esitämme liikenteen käyttömaksujen korotusten perumista. Haluamme kasvattaa arvonlisäverovelvollisuuden alarajan huojennusta ja kotitalousvähennystä. Matkailua edistetään. Käyttöön otetaan uusi satovahinkovakuutusmalli, ja maatalousyrittäjiä muistetaan maatalouslomitukseen osoitetuilla lisäresursseilla. Esitämme hallitusta suurempia panostuksia myös tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen ja yliopistojen tutkimustoiminnan sekä ammattikorkeakoulujen tutkimustoiminnan edelleen kehittämiseen. Ryhmäkokoja pienennetään ja opinto-ohjaukseen panostetaan. [Hanna Halmeenpää: Hyvä!] Mallissamme myös Savonlinnan opettajakoulutus säilytetään sekä toisen kotimaisen kielen vapaaehtoisuutta koskevaa koekilua laajennetaan. [Olli Immonen: Hyvä!] — Tuli "hyvä" sieltä, ei tullut enää tuosta. Pitkäaikaistyöttömien ja vajaakuntoisten mahdollisuuksia työhön parannetaan. Oppisopimus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

koulutusta lisätään ja ammatilliseen koulutukseen osoitetaan lisäresursseja. [Krista Kiuru: Hyvä!]

Kolmas pakettimme parantaa heikoimmassa asemassa olevien kansalaisten eli lasten ja vanhusten asemaa. Lapsivähennys säilytetään, sisäilmasairastuneiden hoitoon tehdään 36 miljoonan euron panostus. Korottaisimme myös perusturvaa, omaishoidontukea ja nuorten mielenterveys- ja päihdetyöhön osoitettuja resursseja sekä tukisimme lasten ja nuorten liikuntaharrastuksia. [Olavi Ala-Nissilä: Vieläkö rahat riittää?] — Kyllä riittää, kyllä riittää, vaihtoehtomme on tasapainossa. — Emme unohda kouluhyvinvointia tukevaa järjestötyötä. Esityksemme kohtuullistaa myös lääkekustannuksia. Esitämme kansaneläkeindeksiin sidottujen tukien indeksikorotusta, työtulovähennyksen nostoa sekä eläkevähennyksen ja invalidivähennyksen nostoa. Suomi täyttää nyt 100 vuotta, ja siksi haluamme, että sotaveteraanien haitta-asterajasta luovutaan, jotta kaikilla on mahdollisuus kuntoutukseen invaliditeetista riippumatta.

Lisäksi vaadimme resursseja poliisille, Rajavartiolaitokselle, Tullille ja oikeuslaitokselle, jotta ne pystyvät hoitamaan tehtävänsä kansalaisten turvallisuuden ja oikeusturvan taakamiseksi.

Nyt alkaa aika loppua, monta pakettia on käsittelemättä, mutta sen sanon vielä, että kun [Olavi Ala-Nissilä: Kyllä rahatkin voivat loppua!] poliisi mainitaan, niin kun poliisiin tehtäviin [Puhemies koputtaa] panostetaan ja keskitetään, niin poliisit pois sieltä netin äärestä. Pois sieltä netin äärestä, niin kuin koululaiset kaikki, kaduille ja tieliikenteeseen seuraamaan. Siellä ne oikeat rikokset tapahtuvat.

19.24 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihreät esittävät pakolaiskiintiön kasvattamista siksi, että meidän täytyy kantaa oma globaali vastuumme. Maailmalla on käynnissä pahin pakolaiskriisi toisen maailmansodan jälkeen, ja yli 65 miljoonaa ihmistä on joutunut jättämään kotinsa. Se, että me nostamme pakolaiskiintiötä ja otamme pakolaiset suoraan leireiltä, tarkoittaa sitä, että näiden ihmisten ei tarvitse kokea sitä vaarallista pakomatkaa halki Euroopan eikä heillä ole uhkaa joutua ihmiskaupan uhriksi. Tämän vuoksi me haluamme nostaa pakolaiskiintiötä. Näin voimme myös antaa turvan lapsille, naisille ja kokonaisille perheille suoraan leireiltä. Se, että me haluamme nostaa myös kehitysapua, ei ole suoraan riippuvaista siitä, paljonko tulee pakolaisia, vaan se johtuu siitä, että me olemme sitoutuneet 0,7 prosentin vastuunkantoon bruttokansantuotestamme, [Puhemies koputtaa] ja tämän me haluamme tehdä.

19.25 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan näin: ne pakolaiset, joita tulee pakolaisleireiltä. Tasan varmaan tiedän, että ne ovat oikeita pakolaisia. Silloin ei ole mitään kyseenalaisuutta enää siinä, etteikö heille kuuluisi oleskelulupa ja olemassaolo rauhassa ja turvassa myös täällä Suomessa. Mutta ongelma on siinä, että niin kauan kuin Eurooppaan tulee turvapaikanhakijoita spontaanisti, liikkuu rajojen yli ja näin, silloin meidän talous ei enää kestä, nämä ihmiset elävät monta kymmentä vuotta täällä tulonsiirtojen varassa, ja tästä syystä perussuomalaisissa nähdään niin, että sitten kun tämä turvapaikkapolitiikka saadaan kuntoon eikä tule enää spontaaneja rajanylittäjiä Ruotsin, Tanskan, Saksan, Itävallan, kaikkien näitten maitten lävitse tänne asti, voidaan keskustella siitä, voidaanko pakolaiskiintiötä kenties nostaa. Mutta tässä vaiheessa ei ole mitään takuita siitä, kuinka paljon ensi vuonna tulee turvapaikanhakijoita, [Puhemies koputtaa] se voi olla satatuhatta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Mikkonen.

19.26 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onhan tilanne muuttunut. Eihän semmoista vuoden 2015 syksyn kaltaista tilannetta, loppuvuoden kaltaista tilannetta, ole tällä hetkellä päällä. Sen takia onkin hyvä, että myös pakolaiset tietävät, että sieltä leireiltä otetaan ihmisiä ja annetaan turva suoraan sieltä, jotta he eivät lähde halki Euroopan ja joudu ihmiskaupan uhreiksi. Se on toinen puoli tätä asiaa. Toinen puoli on se, että jos me saamme tänne uusia ihmisiä, hoidamme hyvin kotouttamisen, joka on aivan avainasemassa ja jonka takia meidän budjettiesityksessämme myös kotouttamiseen annetaan lisärahaa, niin me saamme tänne lisää suomalaisia tätä yhteistä yhteiskuntaa rakentamaan, ja minusta siinä ei myöskään ole mitään haitallista.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä tämän debatin aloittanut edustaja Eerola, ja sitten puhujalistaan.

19.27 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Koetan nyt vielä vääntää oikein rautalangasta.

Meillä ei ole mitään takuita siitä, kuinka paljon meille ensi vuonna tulee turvapaikanhakijoita, tai meillä ei ole mitään takuita siitä, kuinka paljon kymmenen vuoden päästä tulee. Niin kauan kuin tämä nykyinen järjestelmä on olemassa ja meille saattaa tulla seuraavana vuonna ties vaikka kuinka paljon, niin mielestäni on ihan järkevää ja perusteltua politiikkaa, että pakolaiskiintiötä tässä yhteydessä ei nosteta. Ja kun meillä on näyttöä jopa siitä, että täällä olevat pakolaistaustaiset henkilöt myös houkuttelevat ihmisiä sieltä kotimaistaan tänne ilman, että he tulevat minkään leirin kautta, niin on aika vastuutonta esittää, että tätä määrää mitenkään tässä yhteydessä kasvatettaisiin.

Pakolaisleirien olojen parantaminen on se juttu, mihinkä me mielellämme lähdemme mukaan, ja sillä lailla, että sieltä ei sitten välttämättä tarvitsisi lähteä, sillä siellä heidän elämänsä ylläpitäminen [Krista Kiuru: Missäs ne panostukset siihen sitten on? — Puhemies koputtaa] on paljon halvempaa kuin tässä maassa täällä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

19.28 **Hanna Halmeenpää vihr:** Arvoisa puhemies! Maaseudulla asuvana kahden auton kotitalouden dieselautoilijana aloitan liikkumisesta maaseudulla ja kaupungeissa.

Ensinnäkin vihreät kannattavat maaseudun elinkeinotoimintaa ja maatilojen tulopohjaa parantavia biokaasuinvestointeja sekä liikennebiokaasun jakeluverkon laajenemista — jota henkilökohtaisistakin syistä hartaasti odotan — ja omassa tulevaisuusbudjetissaan esittävät merkittävää panostamista niihin. [Olavi Ala-Nissilä: Ja maaseudun liikkumisen verottamiseen!]

Vihreässä budjetissa kärkinä ovat koulutus, tuloerojen ja eriarvoistumisen tasaaminen sekä ilmastotoimet. Kun huomioidaan valtiontalous, ihmiset ja ilmasto, on perusteltua tarkastella kaikki fossiilienergian käyttöön suuntautuvat tukimuodot ja verohelpotukset tiheällä kammalla läpi. [Olavi Ala-Nissilä: Kyllä, mutta miks maaseudun liikkumista pitää verottaa?] Tänään salissa värikkäästi tulkittu kilometrikorvausten tarkistuksesta, jota äskettäin seikkaperäisesti debatissa vielä kertaalleen selostin, arvoisa puhemies, totean tässä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

että kenenkään autoa työssä käyttävän työnteon mahdollisuudet eivät tällä 140 miljoonan euron tarkistuksella miljardin vuositasolla oleviin kilometrikorvauksiin häviä minnekään, eivät maaseudulla eikä kaupungeissa.

Verotuksessa huomioitavasta työmatkavähennyksestä vihreillä on pitkän aikavälin tavoite. Vähennyksen perusteena pitäisi olla etäisyys työpaikasta, joka yleensä maaseudulla on pidempi kuin kaupungeissa. Työmatkavähennyksen pitäisi siis olla maaseudulla suurempi kuin lyhyiden etäisyyksien kaupungeissa. Kun nykyisellään työmatkavähennyksistä ympäristöministeriön selvityksen mukaan 80 prosenttia maksetaan yksityisautoilijoille ja, toisin kuin yleisesti luullaan, vähennykset vieläpä painottuvat yksityisautoiluun suurten kasvukeskusten kehyskunnissa, joissa tarjolla on hyvät julkisen liikenteen yhteydet, on tässä perustellusti korjattavaa. Työmatkavähennykset koskevat noin 800 000:ta suomalaista. Korjausliike on siksi tehtävä maltillisesti ja asteittain. Sitä esitämmekin.

Vihreiden esittämät dieselin ja työkoneiden verotukien pienennykset puolestaan tarvitaan, jotta vauhditetaan dieselautojen, raskaan liikenteen ja työkoneiden siirtymistä biopolttoaineisiin ja biokaasuun. Kuitenkin kohtuuden nimissä työkoneiden osalta noin 450 miljoonan euron verotuen pienennystä kompensoidaan reilun 340 miljoonan euron veronpalautuksilla ja dieselin verotuen 220 miljoonan euron pienennystä 120 miljoonan euron ajoneuvoveron alentamisella. Liikenteen ja työkoneiden puhtaamman tulevaisuuden luominen vaatii puheiden lisäksi toimia, jotka voidaan kohtuudella toteuttaa.

Liikkumiseen kaupunkien, maaseudun ja maakuntien välillä vihreät haluavat satsata myös junaliikenteen 13 miljoonan euron ostoilla ensi vuoden budjetissa ja yhteensä 57 miljoonan euron raideinfrapakettilla seuraavien kolmen vuoden aikana. Toimivat raideyhteydet ovat tärkeitä maakuntien elinvoimaisuudelle. Toteutetut junavuorojen lakkauttamiset ovat vaarantaneet muun muassa maakuntien matkailuelinkeinoja ja eri puolilla maata asuvien ihmisten liikkumisen tasa-arvon.

Arvoisa puhemies! Merkittävä tulovirta vihreiden budjetissa koostuu lukuisista vero- ja yritystukimalleista, joiden vaikutuksen Valtion taloudellinen tutkimuskeskus on arvioinut tehottomaksi yritysten kilpailukyvyyn ja kansantalouden kasvuedellytysten kannalta. Ilmastotoimien vaikutukset yrityksiin ovat VATTin mukaan korkeintaan marginaalisia, usein olemattomia. Siksi vihreät ovat perustellusti esittäneet yhteensä lähes 260 miljoonan euron säästöä tehottomasta päästökauppakompensaatiosta ja teollisuuden energiaveron palautuksista. Onko oikeudenmukaista, että köyhimmätkin kotitaloudet maksavat energiain-
tensiivisen teollisuuden alemman sähköveroluokan ansiosta sähköstään enemmän kuin teolliset suuryritykset? Ei ole, eikä se ole ilmastopäästöjenkään kannalta järkevää eten-
kään Suomessa, jossa sähkön hinta teollisille toimijoille oli Eurostatin mukaan vuoden 2016 jälkipuolella Euroopan unionin toiseksi halvinta.

Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Tässä lyhyt katsaus joihinkin vihreiden tasapainossa olevan [Puhemies koputtaa] tulevaisuusbudjetin osioihin, jotka koskevat liikkumista, päästövähennystavoitteita ja teollisuuden verohelpotuksia. Arvovalintamme on inhimillinen, yhteiskunnan rakenteita uudistava, ympäristöystävällinen tulevaisuus. Se näkyy myös budjetissamme.

19.34 **Olavi Ala-Nissilä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kun Suomi täytti... [Hannu Hoskosen välihuuto] Edustaja Hoskonen...

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Anteeksi edustajat, täällä olisi nyt edustaja Ala-Nissilällä puheenvuoro, ja muut sinänsä hyvin välttämättömät keskustelut pyydän siirtämään tämän salin ulkopuolelle.

Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen ei muuten häiritse, mutta hänen puheenvuoronsa ovat niin mielenkiintoisia, että se vähän häiritsee. — Olimme täällä, arvoisa puhemies, silloin kun Suomi täytti 75 vuotta 25 vuotta sitten, muistaakseni paikalla. Silloin Ahon hallitus antoi 100 miljoonan markan arvosta osakkeita Sitralle. Silloin nähtiin tärkeänä se, että on tärkeää edistää Suomen tulevaisuustyötä, innovaatioita, tutkimusta, kehitystä, katsoa Suomen tulevaisuuteen. Se oli aivan oikea politiikka, vaikka edustaja Seppänen silloin sanoi, että annoitte tapettipapereita Sitralle. Nehän olivat kaikkea muuta, ja Sitran tase vahvistui.

Tänään me olemme todistamassa kolmannen kerran sitä, että SDP:n vaihtoehtobudjetissa esitetään 350 miljoonan euron leikkausta Sitran pääomille. Tänä vuonnahan Sitra käyttää pääomiaankin moniin erittäin tärkeisiin kehittämisen-, innovaatio- ja tutkimusohjelmiin. Minusta tämä on hävytöntä Suomen täyttäessä 100 vuotta. [Teuvo Hakkarainen: Aamen!] Toiseksi se ei ole mahdollista teknisestiäkään, koska täällä ei ole lakiesitystä Sitra-lain muuttamisesta. Kolmanneksi se on kertaluontoinen tulo, joka ei ratkaise valtiontalouden kehitysnäkymiä. [Riitta Myller: Ei ole kukaan näin ajatellutkaan!] Miksi SDP esittää tätä? On totta, että Sitra on tutkinut myöskin työmarkkinajärjestelmien uudistamista. Onko se niin arka paikka SDP:lle, [Hannu Hoskonen: Se on niin arka paikka!] että tällä tavalla pitää vuosi toisensa jälkeen olla Sitran kimpussa? Itse olen ollut pitkään Sitran hallintoneuvoston jäsen ja tiedän, kuinka tärkeää työtä se on tehnyt niin monella alalla, luonut Suomen hyvinvoinnin pohjaa. Sitä meidän pitää edelleen edistää.

Ja sitten, puhemies, Suomi on Euroopan euroalueen jäsen osana Euroopan keskuspankkijärjestelmää. Euroopan keskuspankki on itsenäinen keskuspankki. Eivät kansalliset parlamentit voi päättää siitä, miten EU:n kansalliset keskuspankit jakavat osinkoa. Se on vastoin Euroopan unionin perussopimusta. Tämäkin SDP:n vaihtoehtobudjetin esitys on siis laiton. [Toimi Kankaanniemi: Ne eivät huomanneet kysyä Liikaselta!] — Sitä kysyttiin silloin, kun ministeri Wideroos oli jostain saanut mieleensä sen, että EU:n pääomia pitää leikata, kun finanssikriisiä ei kuulemma enää tule. Se oli ennen finanssikriisiä. Silloin EKP antoi lausunnon ja totesi, että EKP:n itsenäisyyttä eivät kansalliset parlamentit voi horjuttaa.

Sitten, puhemies, mitä meidän pitäisi sanoa näistä yli 900 miljoonan euron veronkiristyksistä, jotka SDP:n vaihtoehtobudjetti sisältää? Pääministeri sanoi täällä tänään, että yksi viime vaalikauden talouspolitiikan virheistä oli se, että veronkiristysten kautta yritettiin valtiontaloutta tasapainottaa. En ollut täällä silloin, mutta ymmärsin, että hallitusneuvotteiluissa neuvoteltiin todellinen alijäämä pienemmäksi. Eihän se ole mikään neuvottelukysymys. No, sitten sitä yritettiin veronkiristyksellä paikata, ja Suomi ei päässyt jo pitkään Euroopassa olleeseen talouskehitykseen mukaan. Ehkä tämä on ideologinen valinta, koska nyt taas esitetään veronkiristyksiä. Muun muassa pienyrittäjiä ei saisi yrittäjävähennyksellä nostaa samaan asemaan kuin suuret osakeyhtiöt ovat — sitä pitää ihmetellä.

Minusta tämä SDP:n vaihtoehtobudjetti on vasemmistolainen. Se odottaa, että SDP:ssä on vallalla ei enää se työmiehen linja, ei enää myöskään se pienyrittäjiä edustava linja, vaan vanhakantainen vasemmistolainen linja. Kysyinkin tuossa vähän provokatiivisesti, arvoisa puhemies, mihin me tarvitsemme vasemmistoliittoa, kun meillä on täällä jo SDP

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

olemassa. No, en ota siihen kantaa, mutta tämä tulkinta näin poliittisena tulkintana täytyy tehdä. [Puhemies koputtaa]

Minusta Suomi nousee nyt huikealla tavalla, ja sitä on hyvä tukea. [Krista Kiuru pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Krista Kiuru, puhujalistassa ollaan. [Krista Kiuru: Siis ei vastauspuheenvuoroa tähän?] — Edustaja Krista Kiuru, kun teillä on varsinainen puheenvuoro, en nyt mielelläni myönnä sitten teille kahta puheenvuoroa peräkkäin. Siis teillä on varsinainen puheenvuoro.

19.39 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! En mielellään tietenkään aloittaisi kommentoimalla Ala-Nissilän puheenvuoroa sen takia, koska hän halusi esittää tällaisen provokatiivisen väitteen, jossa veroelvytys katsottiin erittäin merkittäväksi ja hyväksi tavaksi toimia, eikä haluttu nähdä, että silloin kun tasapainoa haetaan valtion budjettiin, se pitäisi tehdä tavalla, joka ei lisää tulo- ja varallisuuseroja. Ja juuri siitä viime hallituskauden politiikassa on kysymys, että voidaan osoittaa, että tulo- ja varallisuuseroja vähentävä politiikka tosiasiaassa on mahdollista ja samaan aikaan julkista taloutta voidaan sopeuttaa. Halusin tämän sanoa äsken vastauspuheenvuorossa edustaja Ala-Nissilälle, jottei hän vääristelisi sitä suurta jakovaaraa, mihin tämä hallitus on joutunut siinä, että kun tilaisuus tuli, te panitte lihoiksi ja veroelvytyksen nimissä panitte kaikki rahat menemään.

Arvoisa puhemies! Aloitan nyt oman puheenvuoroni, jossa ajatukseni oli käydä keskustelua siitä, mitä sosiaalidemokraatit tarjoavat omaksi vaihtoehdokseen. Minusta on hyvää, että tänään on käyty keskustelua siitä, onko tämä hallituksen valitsema talouspoliittinen linja oikea vai väärä, ja tänään on saanut myös oppositio siihen osallistua.

Erytisen pelottavaa oli se, että pääministeri Sipilä tänään täällä todisti omassa puheenvuorossaan, kuinka alijäämä nyt tosiasiaassa pienentyy. Minä panin nämä sanat syvälle simpääni. Sen sijaan kun kysyin valtiovarainministeri Orpolta, pitääkö tämä pääministerin tilanneanalyysi paikkansa, hän täällä totesi, että alijäämä kasvaa. Kun vielä osa hallituspuolueiden kansanedustajistakin olettaa, että tämä hallitus saa alijäämän kuntoon ja Suomen kuntoon, niin on pakko kyllä kaivaa esiin se tärkeä kuva, jota esittelemme myöskin oman vaihtoehdobudjettimme sivulla 7, jossa sanotaan valtiovarainministeriön ennusteesta tänä syksynä 2017, että alijäämä tosiasiaassa merkittävästi pahenee siitä tilanteesta, joka vallitsi vuonna 2015, kun edeltävän hallituksen työ annettiin tämän hallituksen käsiin. On erityisen pelottavaa, että täällä vieläkin käytetään sellaisia sanoja, että alijäämä kaventuisi, kun valtiovarainministeriö on todennut, [Olavi Ala-Nissilän välihuuto] että vuoteen 2017 alijäämä on merkittävästi pahentunut siitä, mitä se oli vuonna 2015.

Ja nyt minä esitänkin sen päivän kysymyksen: miten on mahdollista, että täällä vieläkin hallituspuolueen kansanedustajat ajattelevat esimerkiksi, että alijäämä siis kapenee ja Suomi pannaan kuntoon? Tätä lystiähän me olemme täällä kaksi vuotta saaneet todistaa, ihmetellen tätä poliittista teatterihuvia. Miten on mahdollista, että vieläkin ajatellaan, että Suomi tulee kuntoon? Suomi ei tule alijäämän johdosta kuntoon. Alijäämä tulee olemaan pahempi kuin edeltävän hallituskauden lopulla, jolloin edeltävä hallituskausi lähes puolitti sitä edeltäneen alijäämän. Tämä hallitus ei tule tähän pääsemään. Se on myöskin hallituksen oman talouspoliittisen apparaatin eli arviointineuvoston kirjallinen kanta. Aika pelottavaa, kun istutaan täällä salissa: [Olavi Ala-Nissilä: Teillä on väärät luvut!] kasvaako vai kapeneeko alijäämä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Arvoisa puhemies! Me lähdemme siitä, että me uskomme suomalaisia asiantuntijoita, ja valitettava totuus on se, että tällä hallituskaudella tätä politiikkaa on viety suuntaan, jossa startti tehtiin mahtavasti: Sipilän hallitus sanoi, että talous laitetaan nyt kuntoon, lähdettiin liikkeelle 4 miljardin säästöistä ja 3,5 miljardia saatiin sitten kokoon. Se näkyy itse asiassa julkisen talouden rakenteellisen alijäämän kehityksessä niin, että tosiasiasa tuo alijäämä kapenee ja tulos vuodelta 2016 on vielä hyvä. Mutta sen jälkeen hallitusta kohtasi tämä jo äskeisenkin puhujan toteama jakovaara, jossa pantiin ylisuuret verojen kevennykset pöytäan ja tehtiin nämä erityiset herkut omille etupiireille, mikä söi tällä kovalla kädellä tehdyllä leikkauksella, jossa koko Suomi pantiin säästämään, erityisesti maan pienituloisimmilta, ja se johti tilanteeseen, jossa nyt tänä päivänä ollaan. 2 miljardia paloi rahaa siitä 3,5 miljardista. Vaihtoehtobudjettimme sivulla 6 todetaankin, kun katsotaan näitä kuvia, että tosiasiasa viime hallituskausi osoittaa, että pystyttiin säästämään 5,5 miljardia euroa, kiipeää teki, mutta alijäämä jäi paremmalle tolalle sen hallituksen käsissä ja tulo- ja varallisuuserot kapenivat, kun taas tällä hallituskaudella toimitaan toisin.

Arvoisa puhemies! Koska en tässä puheenvuorossa saa esiteltyä vielä kunnolla näitä meidän keskeisiä linjoja, niin totean, että me sosiaalidemokraatit olemme osoittaneet, että me velkaannumme vähemmän kuin tämä hallitus, mutta tulo- ja varallisuuserot kapenevat, ja kerron vielä tämän illan aikana näistä yksityiskohdista. Siltä osin en piinaa puhemiestä, vaikka tiedän, että saisin tässä paikalta pyydytyssä puheenvuorossa jatkaa, vaikka suositus onkin 5 minuuttia. En halua koetella puhemiehen kärsivällisyyttä, vaan jatkan sitten vielä toisessa puheenvuorossa.

19.45 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiasiaan on, että viime vaalikaudella Suomi näivettyi pahasti, me olimme menossa kuilun partaalle, jatkuvien leikkausten tielle. Viime vaalikaudella myöskin säästettiin, valtio ikään kuin säästi leikkaamalla kuntien valtionosuuksia. Onneksi nyt katsotaan koko julkinen talous yhdessä ja, edustaja Kiuru, tässä suhteessa ilman muuta menemme kohti pieneneviä alijäämiä, oli teidän vastalauseessanne millaisia kuvia hyvänssä.

Puhemies! Tämä kasvu kuuluu kaikille. Osallistava kasvu, se on keskustan linja. Me haluamme todella ottaa ihmiset mukaan kasvuun ja antaa ihmisille osallistumisen mahdollisuuksia. Tästä pitää meidän keskustella, miten me voisimme vastata eläkelupauksiin, koulutuslupauksiin, hyvinvointilupauksiin entistä paremmin. Luulen, että juuri tällä linjalla, kun talous nyt kasvaa, edustaja Kiuru, Euroopan nopeinta vauhtia tällä hetkellä — meillä on yksi ero teidän kanssanne, meillä on etumerkkiero — tällä tavalla me pystymme ottamaan ihmiset mukaan talouskasvuun, ja se on meille yhteinen haaste täällä eduskunnassa.

19.46 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kumulatiivinen alijäämä kasvaa edelleen, mutta vuotuinen velalla katettava valtiontalouden alijäämä ei kasva vaan supistuu muun muassa ensi vuonna niin kuin tänäkin vuonna. Tämä on tosiasia.

Viime vaalikaudesta täytyy nyt muistaa, edustaja Kiuru, että te otitte aika tarkkaan 20 miljardia euroa uutta velkaa valtiolle. Sen lisäksi te leikkasitte rajusti kuntien valtionosuuksia. Kunnat velkaantuivat 8 miljardia euroa viime vaalikauden aikana. Sitten te soitte valtion kassaa. Siellä oli vuoden 2010 lopussa 11 miljardia 300 miljoonaa, ja vuoden 15 alussa 3 miljardia. Te soitte 8 miljardia valtion kassaa neljässä vuodessa. Myitte 3,3 mil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

jardilla valtion omaisuutta, ja senkin te söitte ja joitte. Eli kyllä tämä summa on yhteensä noin 40 miljardia, [Puhemies koputtaa] mikä oli viime vaalikauden alijäämä.

19.47 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onkin hyvä, että käydään tätä keskustelua, nimittäin minullakin on viime hallituskauden ja tämän hallituskauden luvut, ja totean vielä, että on hyvä selvittää tämä nyt valtiovarainvaliokunnassa, onko talouspolitiikan arviointineuvoston lopullinen arvio tämän hetken hallituksen viivalle jäävästä tuloksesta oikea vai väärä. Siltä osin totean, että luotan suomalaisiin asiantuntijoihin siinä, että julkisen talouden sopeutus kaikkine erineen tulee olemaan tällä hallituskaudella merkittävästi pienempi kuin viime hallituskaudella, ja on ikävä todeta, että vaikka ei ollut helppoa noita säästöjä tehdä, niin sillä hallituksella, joka tämän hallituksen kuralle menon jälkeen aloittaa, on mieletön työ sopeuttaa taloutta niin, [Hannu Hoskonen: Voi hyvänen aika!] että saataisiin Suomi kuntoon. Siltä osin työllisyysasteen nosto olisi ollut merkittävä toimi. Tällä hallituskaudella totesimme, että jos hallitukseen olisimme menossa, olisi kannattanut edes oppivelvollisuutta nostaa. Se olisi tuonut lisää [Puhemies koputtaa] 3 prosenttiyksikköä työllisyysastetta à 800 miljoonaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä vastauspuheenvuorot, edustajat Myller ja Kankaanniemi, ja sitten puhujalistaan.

19.48 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin nyt, kun talous kasvaa, nyt olisi aika näitä alijäämiä pienentää. Mutta mitä tekee hallitus? Se hassaa 2 miljardia esimerkiksi veronkevennyksiin. Nythän on kysymys siitä, että meillä tulee tasapainoisen talouden hoidossa olla sekä tulopuoli että menopuoli silloin, kun taloutta tasapainotetaan, ja tämä on unohtunut hallitukselta. Oli aivan oikein tuoda tähän keskusteluun se, millä me saamme tätä vakaata, pysyvää kasvua. Siihen auttavat ne rakenneuudistukset, mitä sosiaalidemokraatit ovat omassa vaihtoehtobudjetissaan esittäneet, monet koulutukseen tehtävät parannukset. Itse haluan aivan erityisesti korostaa ammatilliseen koulutukseen tulevia satsauksia. Tämä parantaa myöskin tätä kohtaanto-ongelmaa, mistä täällä on puhuttu.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja tässä debatissa viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Kankaanniemi.

19.50 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Muistellaan nyt vielä hieman menneitä. Viime vaalikaudella sosiaalidemokraattiset valtiovarainministerit korottivat veroja, aika montaa veroa. Veroaste nousi, ja se johti siihen, että työttömyys kasvoi, [Riitta Myller: Ei pidä paikkaansa! — Krista Kiuru: Oltiin lamassa!] yritykset eivät investoineet, 100 000 uutta työtöntä tuli teidän politiikkanne ansiosta. Ei tässä ole kyllä kehumista. [Krista Kiuru: 100 000 uutta työtöntä! Uskomatonta, mitä täällä voi sanoa!] Nyt tilanne on toinen. Ei se ole varmaan hallituksen ansiota kuin osittain, mutta tietysti globaali talous on lähtenyt kasvuun ja siitä hyödytään.

Siitä olen samaa mieltä, että nyt on syytä kyllä pitää tiukat linjat, mutta ei veronkorotusten kautta, niin kuin te teitte viime kaudella, koska se tuhoaa työpaikat. Teitte siinä raskaan virheen. Nyt täytyy tehdä oikeata politiikkaa. Hallitus on kyllä tehnyt virheitä ja nytkin tekee. Tätä voitaisiin sosiaalisemmaksi tehdä ja pienituloisten ostovoimaa kasvattaa, niin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

että saataisiin talous nousuun vielä paremmin kuin nyt tapahtuu ja vielä oikeudenmukaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Äsken kertomastani poiketen myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Kiuru ja Myller, koska tämä työttömyyskysymys tuli tässä esille.

19.51 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kiitän tästä mahdollisuudesta todeta, että kyllä eduskunnan salissa kaikkea on kuultu, mutta se, että täällä äskeinen puhuja väitti, että viime hallitus tietoisesti lisäsi 100 000 uutta työtöntä, on pöyristyttävä väite, ja se on käsittämätöntä politiikan tekemisen kulttuuria. Me olimme silloin lamassa.

Ja minä sanon vielä kerran, että samalla tavalla voisi ilveillä siitä, mitä tämä hallitus on tehnyt suomalaisen talouskasvun eteen, kun se talouden iso kasvun käänne tapahtui tosiasiassa jo vuonna 2015 keväällä. Olisiko pitänyt nyt sanoa, että tämä hallitus ei ole saanut mitään aikaan, kun silloiset taloustieteilijät totesivat, että siitä kasvun käänneestä on suurin osa tehty edeltävän hallituskauden päätöksillä? Minusta tämä on häpeällistä, että me käytämme täällä tällaista retoriikkaa. Minä totean, että Suomi oli erittäin pahassa tilanteessa sinä aikana, kun viime hallituskaudella taisteltiin siitä, että ihmiset [Puhemies koputtaa] olisivat edes jollakin tavalla vielä elossa.

19.52 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Verotuloja voidaan käyttää moniin tarkoituksiin. Lama-aikana niitä kannattaa käyttää nimenomaan julkisiin investointeihin, saada sitä kautta pyörät pyörimään. Edellisen hallituksen politiikkana oli se, että kun piti leikata, niin toki leikattiin, mutta samalla sitten myöskin veroilla lisättiin tuloja. Silloin voidaan sanoa, että tämän politiikan ansiosta kaikki olivat samassa veneessä ja kantoivat vastuuta. Nyt puhutaan siitä, että kaikki ovat samassa veneessä, mutta käytännössä esimerkiksi niillä yritysverovähennyksillä, joita on tehty, on lisätty vain suurimpien yritysten tuloja, ei pienten yritysten, ja sillä ei ole ollut kuitenkaan vaikutusta työllisyyteen. Tämän ovat monet asiantuntijat valtiovarainvaliokunnassa todenneet.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Juvonen on odottanut pitkään, mutta myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Kankaanniemi ja Hoskonen, ja sen jälkeen sitten edustaja Juvonen.

19.53 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee veronkevennyksiin, niin viime kaudella te alensitte yhteisöveroprosentin 26,5:stä 20:een. [Riitta Myller: No nythän sitä on sitten vara nostaa! — Krista Kiuru: Jos siinä oli joku ongelma, niin nostakaa!] Minusta se sinänsä varmaan oli hyväkin toimenpide, mutta kyllä se osinkojakin vahvasti kasvatti ja näin vaikutti.

Mutta miksi nyt talous kasvaa, ja miksi se lähti 2015 vähitellen? Ei se vielä silloin lähtenyt muuten kuin rupesi vahvistumaan. [Riitta Myller: Olisiko kansainvälisillä suhdanteilla jotakin tekemistä sen kanssa?] Vahva tekijä siinä oli se, että se sekasortoinen hallituskausi, joka viime kausi oli, päättyi ja tuli luottamus maan asioiden hoitoon. Luottamus on taloudessa ja elinkeinoelämässä a ja o. Yritykset luottivat keväällä 2015 siihen, että nyt maan asioita pannaan kuntoon. [Krista Kiuru: Viime kaudella tapahtui se käänne!] Perus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

suomalaiset olivat mukana. [Perussuomalaisten ryhmästä: Näkyi vaalituloksessa!] Nyt meidät heitettiin ulos [Puhemies koputtaa] mutta meidän tahtomme vastaisesti. Luottamuksella on suuri osa tässä menestyksessä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Hoskonen.

19.54 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan todella nuo edustaja Kankaanniemen esittämät luvut ovat täyttä totta. 40 miljardia rahaa yhtäkkiä neljän vuoden aikana pois, ja te väitätte, että se on ollut hyvä asia. Minä en kyllä selaista matematiikkaa parhaalla tahdollakaan halua ymmärtää.

Katsokaa nyt, mitä tässä maassa tapahtuu. Eihän teillä ole enää keinoa arvostella hallituksen politiikkaa millään muulla kuin ottaa joku pieni yksityiskohta, arvostella sitä, koska kaikki talouden luvut — kansantalouden kasvu kaikilla taloutemme pääaloilla, kuten teidän oman puolueenne jäsen, Suomen Pankin korkeasti kunnioittamani pääjohtaja Erkki Liikanen, sanoi kahdessakin eri seminaarissa, missä oli suuri ilo ja kunnia olla jäsenenä — ovat erittäin vahvoja, ja senhän me olemme kaikki nähneet. Ette te sitä pysty kääntämään mustaksi, ette millään. Teidän aikanne kunnissa oli valtava paniikki. Meillä oli 20—30 kuntaa menossa kriisikunniksi, ja nyt te täällä itkette, että te muka tämän teitte. Katsokaa edes peiliin, se ei paljon maksa, mutta sieltä löytyy totuus.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja puhujalistaan.

19.55 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajakollegat! Tästä on hyvä jatkaa perussuomalaisten vaihtoehtobudjetin linjalla yrittäjäyys, työllisyys ja koulutus. Työ ja yrittäminen ovat talouden ja yhteiskunnan peruspilareita. Meidän työllisyys- ja yrityspakettimme tavoitteena on nostaa työllisyysasteemme muiden Pohjoismaiden tasolle sekä parantaa ennen kaikkea pk-yritysten asemaa. Perussuomalaiset haluavat muistuttaa, että talouskasvun parantaminen vaatii elinvoimaisen yrityssektorin.

Perussuomalaisilla on tilityömalli yksinyrittäjän kannustamiseksi. Perussuomalaisten eduskuntaryhmä näkee tärkeänä, että pienyrittäjän asemaa parannetaan ja yrittäjäksi ryhtymisen kynnystä madalletaan. Tämä tapahtuu muun muassa niin, että helpotetaan sitä tarpeetonta byrokratiaa ja avustetaan sitten siinä yritysalamän aloittamisessa. Perussuomalaiset heittävät pelastusrenkaan yksinyrittäjälle. Se on tilityömalli, se vapauttaa kirjanpidosta, yksinkertaistaa yrittämistä ja lisää toimeliaisuutta.

Perussuomalaisten mielestä verotuksessa on tuettava kasvavia ja aloittavia pk-yrityksiä nykyistä paremmin, ja me esitämme vaihtoehtobudjetissamme seuraavia pk-sektorin kasvua ja työllistämistä tukevia toimia: siellä on muun muassa alvialarajan tuntuva korotuksen muodossa annettava alvihuojennus, työllistävien pk-yritysten Viron mallin mukainen yritysverotus sekä kotitalousvähennyksen korotus. Me katsomme, että nämä toimet otetaan ainakin aluksi käyttöön määräaikaikaisina. Samalla luodaan seurantajärjestelmä niiden vaikutusten arvioimiseksi.

Koulutuksesta muutama sana:

Koulutus on erittäin tärkeää, ja me esitämme ammatilliseen koulutukseen lisäresursointia, oppisopimuskoulutukseen 10 miljoonaa lisää mestari—kisälli-mallien toteuttamiseen. Ammatillisesta koulutuksesta erityisesti haluamme nostaa esiin muun muassa potilastur-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

vallisuuskoulutuksen ja saattohoitokoulutuksen. Niistä asioista ei ole täällä vielä kukaan maininnut. Me pidämme erittäin tärkeänä, että yhteiskuntaa rakennetaan myös sillä tavalla, että saamme alalle hyviä, osaavia, ammattitaitoisia toimijoita elikkä sieltä ammatillisesta koulutuksesta työntekijöitä.

Laadukas opetus on taattava kaikille, ja me esitämme 10 miljoonaa euroa ryhmäkokojen pienentämiseen ja oppimisen tukemiseen. Se on erittäin tärkeä asia. Toisen kotimaisen kielen vapaaehtoisuutta koskevan kielikokeilun laajentaminen on myös meille merkittävä, tärkeä asia.

Turvallisuudesta muutama asia. Poliisin toimintamenoihin esitämme lisäystä ja Tullille, suojelupoliisille ja Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin myös lisäystä. Haluamme pitää Suomen turvallisena maana. Meidän kehitysyhteistyömallimme on erittäin hyvä ja varteenotettava, ja esitämme sen käyttöönottoa.

Koti-, hoiva- ja hoito-osiosta vielä nostan esiin perussuomalaisten lakialoitteen, jolla esitämme hoitajamitoituksen korottamista 0,6:een. Viime eduskuntakaudella teillä SDP:llä oli peruspalveluministeri, ja laatusuosituksista heikennettiin silloin, 0,5:een pudotettiin se hoitajamitoituksen taso. Sehän on aivan minimi, se on liian vähän. Jokainen, joka sitä hoitotyötä on tehnyt, tietää, että siinä ei ehdi kuin hyvin juosten ja pikaisesti tekemään sitä hoitotyötä. [Krista Kiuru: Miten niin pudotettiin?] — Te pudotitte, koska laatusuosituksista päivitettiin silloin sieltä 0,7:stä 0,5:een. [Krista Kiuru: Laatusuositus oli 0,5 viime kaudella ja ennen sitäkin!] — Ei ollut, ja nyt se on tällä hetkellä myös se 0,5, mikä on liian alhainen. — Me esitämme korotusta lakialoitteella, elikkä vain vanhuslakia muuttamalla voimme tämän hoitajamitoituksen pistää kohdalleen, ja esitämme siihen sen 0,6. Se on erittäin tärkeä asia, kuten myös vanhusten kotihoidon lisäresurssit. [Krista Kiuru: Esitämme molempia!] — Se on hyvä asia, mutta me esitämme lakialoitteella hoitajamitoituksen korottamista. Se on ihan eri asia kuin esittää sitä paperilla täällä. Kun se on lakialoite, silloin se on lakialoite, se on vanhuslakialoite [Timo Harakka: Sekin on paperia!] ja sillä... — Se on paperia, mutta se on kuitenkin lakialoite. Olisitte voineet tehdä tekin lakialoitteen, koska sitä varthenhan me täällä olemme. Kansanedustajat tekevät lakialoitteet ja säätävät lakeja.

Kansaneläkeindeksiin sidottujen tukien indeksikorotus on meille erittäin tärkeä. Nimelliset takuueläkkeen nostot eivät riitä. Pieneläkeläiset ovat tärkeitä, ja pidämme heistä myös huolta, kuten sotiemme veteraanien palvelut haluamme laittaa kuntoon.

Vaihtoehtobudjetilla kyllä parannamme suomalaisten asioita, ja tämä on suomalaiselle se paras.

20.01 Olli Immonen ps: Arvoisa puhemies! Työllä ja yrittämisellä jatketaan, ja tätä perussuomalaisten linjaa voikin ihan hyvällä omallatunnolla täältä pöntöstä esitellä.

Suomalainen työ ja yrittäminen ovat Suomen kantavia voimia. Työttömyys puolestaan on ihmiselle ensinnäkin henkilökohtainen tragedia ja yhteiskunnalle lisäksi suuri haaste. Pitkään jatkuessaan työttömyys muuttuu helposti rakenteelliseksi työttömyydeksi, jota on äärimmäisen vaikea kitkeä. Siksi siihen olisikin aidosti puututtava ja olisi keksittävä sellaisia ratkaisuja, jotka kannustaisivat yrittäjyyteen ja tekisivät siitä ennen kaikkea järkevä ja kannattavan vaihtoehdon palkkatyölle tai työttömyydelle.

Yksi perussuomalaisten vaihtoehtobudjetin paketeista esittää selkeitä ratkaisuja työttömyyteen, yrittäjyyden helpottamiseen ja koulutukseen panostamiseen. Talouskasvu vaatii elinvoimaisen yrityssektorin, ja siihen pakettimme tähtää. On selvää, että työpaikkoja syntyy pääasiassa pk-sektorille ja erityisesti pieniin yrityksiin. Haluamme myös madaltaa yrit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

täjäksi lähtemisen kynnystä karsimalla siihen liittyvää turhaa byrokratiaa. Esitämmekin yksinkertaistettua kevytyrittäjyyden mallia, jolla pienimuotoisen yritystoiminnan harjoittaja vapautetaan tarpeettomasta byrokratiasta. Vuositulot saisivat olla 40 000 euroa, joka on myös esittämämme alv-huojennuksen yläraja.

Arvoisa puhemies! Yrittämisen epäonnistumisesta ei myöskään pitäisi rangaista kansalaisia. Pienyrittäjät ansaitsevat konkreettista turvaa tilanteessa, jossa yritys ei välttämättä menesty toivotulla tavalla. Hallituksen olisikin ryhdyttävä konkreettisiin toimiin, joilla tähdätään pienyrittäjien aseman parantamiseen. Olennaista olisi parantaa turvaa esimerkiksi konkurssin, sairastumisen tai työttömyyden varalta.

Työllisyyteen ja sen edistämiseen tulisi satsata myös muilla tavoin. Esimerkiksi jatkuva yksityisautoilusta rankaiseminen ja verojen korotukset heikentävät ihmisten liikkumista työn ja kodin välillä ja ylipäänsä syövät mahdollisuutta käydä töissä, kun välimatkat ovat pitkät. Perussuomalaiset näkevätkin, että työmatkakulujen verovähennykset ovat erittäin perusteltuja eikä niitä tule missään nimessä poistaa tai heikentää. Laajaan asutussa maassamme ei vain yksinkertaisesti ole mahdollista saada toimivaa joukko liikennettä kaikkialle.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset haluavat tukea pk-sektorin kasvua ja työllistämistä verotuksella. Esitämmekin arvonlisäverovelvollisen toiminnan alarajan nostoa sekä koikeiluluontoisesti siirtymistä työllistävien pk-yritysten osalta Viron malliin, jossa yritys saa käyttöpääomaa tekemästään tuloksesta. Viron mallin mukainen kannustin vapauttaisi yrityksen yhteisöverosta, mikäli se palkkaisi kahtena peräkkäisenä vuonna kaksi uutta kokopäiväistä työntekijää eikä jakaisi omistajilleen osinkoja.

Arvoisa puhemies! Tässä muutamia eväitä tarjolla hallitukselle.

20.04 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun katsoo opposition tekemiä budjettiesityksiä, niin ei niistä voi tulla muuta kuin surulliseksi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei!] Ja vielä enemmän surulliseksi tulee siitä, kun katsoo viime vaalikauden lukuja, joista edustaja Krista Kiuru on tässä meteliä pitänyt.

Asia on nyt sitten tarkastettu valtioneuvoston selonteosta numero 4 tältä vuodelta, julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2018—2021. Nyt on sitten faktalukua viimeisen päälle. Valtionvelka kasvoi teidän aikananne tasan 20 miljardia. Kunnilla velkatase kasvoi 7,5 miljardia. Valtion omaisuutta myitte 3,3 miljardilla eurolla, ja 7,3 miljardia leikattiin valtion kassaa. Elikkä näistä koostuu hieman yli 38 miljardia euroa, ja sitten te vielä ilkeätte sanoa eduskunnan suuressa salissa, että teidän aikananne talous parani. Jos tuo on taloustiedettä, niin minä hartaasti toivon, että teistä kenestäkään ei olisi tullut taloustieteilijää yhtä paljon kuin lääkäriäkään, molemmissa olisi tullut aivan hirveää jälkeä. [Timo Harakka: Entä metsuria?] — Ei metsuriakaan, metsuri on ammattimies. Toivon, että edustaja suhtautuu tähän metsurien ammattikuntaan kunnioituksella, koska se on erittäin vaativaa ammattityötä. Siihen eivät tohelot pysty, sen kokemuksesta tiedän. Toivon, että tätä arvoisaa ammattikuntaa ei tässä yhteydessä edustaja Harakka häpäise, koska he ovat huippuammattilaisia, korostan: huippuammattilaisia.

Mutta mitä tulee sitten näihin talouden isoihin lukuihin, esimerkiksi vihreiden vaihtoehdotbudjettiin, niin kun katsoo sitä, niin siitäkään ei voi tulla muuta kuin vihaiseksi. Teillä on valtavan hienoja lupauksia, miten ympäristö paranee ja miten uusiutuvaa tehdään ja kaikki menee parempaan suuntaan. Mutta katsotaanpa totuutta: teidän omassa puolueohjelmassanne lukee, että luovutaan fossiilisista ja panostetaan puuhun ja uusiutuvaan energiaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Mutta mitä te teette käytännössä? Te teette kaikkenne, että saadaan yhtäkkiä rakennettua mahdollisimman paljon esteitä uusiutuvan energian käytölle eli metsien hakkuille. Te teette siinä kaikkenne Heidi Hautalan johdolla Euroopan unionissa ja täällä myös hiljaa hitaasti, mutta kerotte kuten Touko Aalto kertoo vaikka nyt alkoholipolitiikasta: samana päivänä on kolme neljä eri totuutta. Minä en ole pysynyt enää mukana, mikä on totta, mutta joka tapauksessa te kerotte äänestäjillenne koko ajan aivan vääriä tietoja siitä, mitä te teette. Onhan se aivan käsittämätöntä, ja koko ajan teidän tekojenne seurauksena kivihiilen käyttö tässä maailmassa kasvaa. Helsinki kulutti viime kesänä ja viime vuonna eniten kivihiiltä kuin pitkään pitkään aikaan. Hurraatte sille, että Saksa teki päätöksen siitä, että ydinvoima lakkautetaan. Millä se korvataan, edustaja Mikkonen? Millä se korvataan? Se korvataan tietenkin ruskohiilellä ja kivihiilellä. Näinhän on, ette te sitä voi kieltää, kun ei sille muuta vaihtoehtoa ole. Ja täällä te markkinoitte ja Pohjois-Karjalassa puhutte suu vaahdossa, että kyllä on hienoa, kun ydinvoima lakkautettiin. Katsokaapa ympärillenne, mitä tapahtuu ja mitä tapahtuu niiden ihmisten taloudelle. Ja sitten kun joku tekee jonkun aloitteen tuolla maakunnassa tehdäkseen yrityksen, niin teillä on ympäristösyitä sen kaksikymmentäkahdeksan saada se yritys lakkaamaan tai ainakin rakennuslupaa lykättyä. Sitähän tämä teidän politiikkanne on. Te sen kiellätte ja sitten yritätte puhua ihmisille kirkkain silmin, melkein tippa linssissä, että totta minä puhun.

Katsokaa, hyvät ystävät, näitä lukuja. Kai teidänkin nyt totuutta pitää uskoa. Eihän tämä ole mitään höpöhöpöhommaa vaan ihan Suomen valtionalouden hoitoa — tuo teidän budjettiesityksenne on kyllä ihan höpöhöpöhommaa. Jos me emme tähän maahan saa metsien käyttöä lisättyä, metalliteollisuutta vahvistettua, sähköteollisuutta lisättyä, kemianteollisuutta lisättyä, niin kuin tämän hallituksen aikana on käynyt... Meidän kansantalous kasvaa paremmin kuin minkään muun Euroopan maan kansantalous tällä hetkellä. Olemme numero ykkösiä pitkän korpivaelluksen jälkeen. Teidän hallitusaikananne 38 miljardilla heikennettiin julkista taloutta — 38 miljardilla, Krista Mikkonen. Missä teidän totuutenne on, sanokaapa minulle. Te Karjalaisen sivuilla kerotte kauniita liirumlaarumeja siitä, miten homma menee hyvin, mutta totuus on tämä.

Siksi halusin, arvoisa puhemies, panna nämä numerot jonoon ja kertoa ne eduskunnan pöytäkirjaan. Ne on äsken tarkastettu valtioneuvoston selonteosta, julkisesta taloudesta vuosille 2018—2021. Sieltä löytyy se historia. Tämä on teidän historianne. Te ette pääse siitä irti, ette millään muulla kuin sillä, että poltatte kivihiiltä lisää ja rajoitatte metsien käyttöä. Puhutte höpöhöpöhommia alkoholipolitiikasta ja monesta muusta. Minä en ole pysynyt enää mukana, mutta se varmaan johtuu vain heikosta älystäni ja vähäisistä voimistani.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa annetaan vastauspuheenvuoro edustaja Mikkoselle.

20.09 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voimat eivät kyllä tuntuneet kovin vähäisiä tuolla puhujapöytäkirjassa olevan edustaja Hoskosella, niin kovalla tykityksellä sieltä tuli tekstiä. [Hannu Hoskosen välihuuto]

Ensinnä voin kertoa kivihiilen kulutuksesta sen verran, että siihenhän vaikuttavat paljon sääolosuhteet ja lämmitysenergian kysyntä ja myös pohjoismaiset vesisähkömarkkinat. Siis trendihän on ollut kymmenen vuoden ajan laskeva. Nyt viime vuonna ja tänä vuonna on hieman ollut kasvua, se on ollut siis tämän hallituksen aikana, ei suinkaan viime halli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

tuksen. Helsingissä vihreät ei ole suurin puolue eikä voi yksin tehdä päätöksiä, mutta nyt vihreiden johdolla Helsingissä on tehty päätös siitä, että kivihiilen käytöstä luovutaan. Nämä ovat tärkeitä askelia siihen, että voimme hillitä ilmastonmuutosta.

Se, että puuta käytetään energiaksi tietyn tason verran, on ihan hyvä asia. [Puhemies koputtaa] Mekin kannatamme sitä, että puuhakkuita voidaan hiukan lisätä, koska puun kasvu on lisääntynyt. Mutta se täytyy tehdä kestävästi. [Puhemies koputtaa] Me emme salli sitä, että hiilivarastoa pienennetään, sillä se sitoo hiilidioksidia.

20.10 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme esittäneet eduskunnalle vaihtoehdoksi SDP:n omaa vaihtoehtobudjettia, joka on oikeudenmukainen ja vastuullinen, ja olemme kritisoineet tänään hallituksen linjaa, joka on eriarvoinen ja vastuuton. Ymmärrän hyvin, että se käy myös hallituspuolueiden hermolle, sillä tosiasia on se — sitä ette muuksi muuta — että suhdanteista riippumaton julkisen talouden alijäämä eli tulojen ja menojen rakenteellinen pysyvä erotus tulee olemaan tällä hallituskaudella peräti 2 miljardia euroa isompi kuin hallitus lupasi. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että teidän alijäämätavoitteenne karkaa käsistä. Se karkaa niin pahasti käsistä, että te menetätte sen kilpailuvaltin, jonka viime hallituskausi loi tämän hallituskauden aloittamiselle, [Puhemies koputtaa] jolloin alijäämä oli merkittävästi korkeammalla tai paremmalla tasolla.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Hoskonen, ja sen jälkeen puhujalistaan.

20.11 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei minulla hermoon käynyt tuo edustaja Krista Kiurun puheenvuoro, se kävi korvaan. Teidän 38 miljardia miinuksella oleva viime kauden valtiontalouden ja julkisen talouden taseenne, se minulle korvaan kävi. Kai silläkin luvulla jotain merkitystä on. 38 miljardia euroa on muuten aika paljon rahaa ja varsinkin, kun se on kansalaisilta pois.

Nyt kun kuntatalous on vahvistunut, tiedän, että esimerkiksi kotikunnassani tämmöiset varhaiskasvatusmaksut ja tällaiset on hoidettu hyvin tyylikkäästi. Kaikki lapset pääsevät hoitoon, ja vähävaraisilta perheiltä ei peritä mitään. Elikkä käytännössä me olemme kunnassa tehneet sen tautta hyviä päätöksiä, kun kunnalla on ollut siihen varaa. Teidän aikanne noin 30 kuntaa — muistamani mukaan oli se suuruusluokka, aika lähellä oikein — oli kriisin partaalla ja ne kaikki olivat joutumassa valtiovarainministeriön hoiviin. Onneksi niitä nyt ei tällä hetkellä tietävästi ole kuin yksi tai kaksi vai onko enää yhtään. Joka tapauksessa tilanne on radikaalisesti muuttunut. Aina löytyy joku muuttuja, joka on teidän mielestänne väärin tällä hetkellä. Mutta ette te, hyvät kollegat, pysty muuttamaan talouden tämän hetkisiä lukuja miksikään muuksi. Ne ovat totta, ja iloitsen niistä.

20.13 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Me perussuomalaiset haluamme Suomesta turvallisen ja korkean osaamisen yhteiskunnan, jonne suuret yritykset haluavat tuoda toimintansa ja investoida. Tämän lisäksi perussuomalaiset on pienten ja keskisuurten yritysten sekä yksityisrittäjien puolue. Vaihtoehtobudjetissamme ehdotamme lukuisia toimenpiteitä yritystoiminnan helpottamiseksi, työllisyyden edistämiseksi sekä yksityisrittäjäksi alkamisen kannustamiseksi.

Pienyrittäjän aseman parantamiseksi ja yrittäjäksi ryhtymisen kynnyksen madaltamiseksi haluamme heittää yksityisrittäjälle pelastusrenkaan. Perussuomalaisten esittämä työ-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

tilimalli vapauttaa työtehoa syövästä yrityksen pyörittämiseen liittyvästä byrokratiasta. Keskeisenä osana työtilimallia on yrittäjän avaama pankkitili, jonka kautta yrityksen kaikki rahaliikenne kulkee. Tilinhoitajapankki pidättää verottajalle tilille tulevista maksuista korkeimman alv-kannan mukaisen veron. Kirjanpitona toimii työtilin tiliote, ja tiedot sekä maksut siirtyvät verottajalle automaattisesti. Vastaavasti pankki pidättää tililtä sosiaaliturva- ja eläkemaksut. Tämän lisäksi haluamme konkreettista turvaa yrittäjille: konkurssiturvaa, työttömyysturvaa, sosiaaliturvaa ja työterveysturvaa.

Arvoisa puhemies! Verotusratkaisut ovat keskiössä, kun katsotaan yritysten ja yrittäjien kilpailukykyä niin kansainvälisillä kuin kotimaisillakin markkinoilla. Ehdotamme arvonlisäveron alaisen liiketoiminnan alarajan ja alv-huojennukseen oikeuttavan rajan tuntuva korotusta. Tämä uudistus on tehokas keino torjua harmaata taloutta tuomalla yrittäjien tulot paremmin verotuksen piiriin mutta myös kannustaa yrittäjyyteen, ja se antaisi erityisesti pienyrittäjille mahdollisuuksia työllistämiseen. Lisäksi ehdotamme kotitalousvähennyksen korottamista.

Työpaikkojen lisäämiseksi ehdotamme työllistyvien kasvuyritysten Viron mallin mukaista yritysverotusta. Tämän avulla kasvuyritykset voisivat saada käyttöpääomaa yrityksensä tuloksesta. Mallissamme tietyt ehdot täyttävä pk-yritys on vapautettu yhteisöverosta niin kauan kuin se ei jaa omistajilleen osinkoa. Tämä kannustaisi yrityksiä kasvuun sekä siihen, että voitot suunnattaisiin toiminnan edelleen kehittämiseen ja työllistämiseen.

Toimiva työ- ja elinkeinoelämä on terveen talouden kannalta avainasemassa. Perussuomalaisen vaihtoehtobudjetti ehdottaa tehottoman yritystukijärjestelmän karsimista. Nykyiset yritystuet vääristävät kilpailua ja rasittavat veronmaksajia. Esimerkkinä niistä on kallis tuulivoiman syöttötariffi, joka on tuonut veronmaksajille jo satojen miljoonien eurojen lisälaskun. [Timo Harakka: Sehän loppuu!]

Arvoisa puhemies! Korkeat asumiskustannukset syövät kansalaisten ostovoimaa sekä heikentävät työllistymisen edellytyksiä ja kannustimia erityisesti pääkaupunkiseudulla. Asumiskustannusten nousun hillitsemiseksi perussuomalaisen vaihtoehtobudjetti esittää asumisen halpuutuksen mallin. Erityisesti sähkön siirtohintaa ehdotetaan pienennettäväksi tuottovaadetta alentamalla ja lämmityspolttoaineisiin esitetty veronkorotus perutaan. Kallis asuminen rokottaa erityisesti pienituloisimpia kansalaisia. Lisäksi esitämme lisää ponnostuksia korjausrakentamiseen ja vuokra-asuntotuotantoon sekä muuttoavustusten kokeilemistä.

20.17 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Minnehän siniset livahtivat, kun tässä ei ole vielä käsitelty heitä. Kovasti rintoihinsa takoivat, että nyt kun he menevät hallitukseen, he pelastavat Suomen. Tässä on heidän osaltaan hallituksen turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma, ja Sampo Terho muun muassa Ylen uutisissa tätä mainosti, että nyt tulevat asiat kuntoon. Täällä on muun muassa: "Palautamme niin sanotut Dublin-tapaukset välittömästi." Mitä on tapahtunut? Ei yhtään mitään. "Perustamme kielteisen päätöksen saaneille erityisiä palautuskeskuksia minimipalveluin" — mitä perussuomalaiset ovat nyt esittäneet. Mitä on tapahtunut? Ei yhtään mitään. Sitten: "Perustamme tarvittaessa uusia järjestelykeskuksia sekä majoitamme turvapaikanhakijoita myös telta- ja konttimajoitukseen." "Järjestelykeskuksissa vietetystä ajasta ei makseta vastaanottorahaa eikä muita sosiaalietuuksia." Mitä on tapahtunut? Ei yhtään mitään. Hallituksessa ovat toimineet ainoastaan kokoomus ja keskustapuolue. Ja niin kuin SDP aikanaan Heinäluoman suulla sanoi aivan oikein, apupojiksi menivät sinne. No, me teimme perussuomalaisissa yhdeksän kan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

sanedustajan vetoomuksen, että hallitusohjelmaa noudatetaan samalla tavalla kuin kokoomus ja keskustapuoluekin. Seurauksena siitä saimme nuhtelut, harjaukset ja kaikki muut. Sitten tuli puoluekokous, ja nämä, jotka näitä päätöksiä eivät ole toteuttaneet, ovat siellä hillitolpalla, sitä nuolemassa todennäköisesti nytkin.

20.19 Juho Eerola ps: Arvoisa herra puhemies! En malta olla jatkamatta tuosta samasta aiheesta, mihin edustaja Hakkarainen lopetti: Ei olla valmiita tinkimään sisäisestä ja ulkoisesta turvallisuudesta, ja siihen nimenomaan liittyy tämä, että ministerit, jotka nyt loistavat poissaolollaan, etenkin siniset, ovat loistaneet lähinnä koko päivän. Joulukuussa 2015 lupasivat, että tämä hallitus ottaisi ohjelmaansa tämän 80-kohtaisen turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman ja täyttäisi siinä esitetyt toimenpiteet. Ei ole niitä kuulunut. Perussuomalaiset puoluekokouksensa jälkeen kesällä ilmaisivat oikeastaan, että muuten voidaan jatkaa tällä samalla hallitusohjelmalla, mutta tätä vaadittiin, ja tämä ei kelvannut ja sitten pois.

No, sitten mennään tähän meidän vaihtoehtobudjettiimme. Edellisessä puheenvuorossani aika pitkälti esitin, mihin me laittaisimme rahaa, ja kun aika ei riittänyt, kun niitä kohteita oli niin paljon, niin sitten nämä säästökohteet jäivät käsittelemättä.

Perussuomalaisten budjettimalli sisältää siis paljon vähemmän velanottoa kuin hallituksen esitys eli peräti 61 miljoonaa euroa. Tuloja lisäämme ministeriöiden hallintokuluja vähentämällä. Digitalisaation myötä saavutetaan 28,3 miljoonan euron säästöt meidän laskelmiemme mukaan. Sitten tämä meidän kehitysapumallimme sekä turvapaikanhakijoista aiheutuvien kustannusten kuriin laittaminen vähentävät olennaisesti tätä valtiontalouden taakkaa. Raskaan liikenteen tienkäyttömaksujen käyttöönotto on suomalaisen yrittäjän etu. Kabotaasista ei pidä tulla sabotaasia suomalaiselle rahtarille. Edelleen vähennettäisiin tehotomia yritystukia 150 miljoonalla eurolla. Yhteisöveropohjan tiivistäminen ja aggressiivisen verosuunnittelun torjunta lisäävät tuloja 110 miljoonaa euroa. Sitten halutaan kohdella suomalaisia oikeudenmukaisesti ja siksi pörssiyhtiöiden verokohtelujen muutosta. Suursäätiöiden ja jättikokoisten yhdistysten pääomaverovollisuudella sekä varallisuusveron palauttamisella saavutetaan kaikkiaan 150 miljoonan euron säästöt. Edelleen vähentäisimme puoluetukia, kyllä, myös omia tukiamme, yhteensä 6,8 miljoonaa euroa. Järkeistäisimme poliittiseksi byrooksi muuttuneen yhdenvertaisuusvaltuutetun toimintaa 1,3 miljoonalla eurolla [Timo Harakka: Mahtava säästö!] ja tehostaisimme Yleisradion toimintaa, ettei ihan kaikki menisi päin mäntyä.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Petteri Orpon kokoomus jaksaa muistuttaa meitä valinnanvapauden tärkeydestä. Jos te täällä olisitte kuulemassa, että heikommassa asemassa olevat Suomen kansalaiset huomioidaan, jos te haluatte, ettei valtiontalous velkaannu näin paljoa, ja jos te haluatte työtä, turvaa ja oikeudenmukaisuutta suomalaisille, voitte vapaasti valita tämän meidän mallimme. Suomi tarvitsee kansallista etua ja sisäistä solidaarisuutta.

Lisäksi Suomella tänä vuonna tosiaan tulee 100 vuotta täyteen, ja siksi haluamme, että sotaveteraanien haitta-asterajasta luovutaan, jotta kaikilla on mahdollisuus kuntoutukseen invaliditeetista riippumatta. Lisäksi nostettaisiin sotaveteraanien kuntoutustoimintaan osoitettuja määrärahoja. Etäisesti tähän samaan aiheeseen kyllä liittyy tämä meidän ajatuksemme siitä, että 100 000 euroa laitettaisiin Rautjärvelle, siellä olevalle talvisotamuseolle, oikein Simo Häyhän nimeä kantavalle museolle. Tämä on semmoinen satavuotisjuhlahaja, joka osuu tarkasti maaliinsa. [Ritva Elomaa: Hieno!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

20.24 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Ihan ensimmäiseksi haluaisin kysyä, kun meillä on täällä salissa pelkästään sosiaalidemokraatteja ja perussuomalaisia: Oletteko te perussuomalaiset samaa mieltä — teitä on kuusi tässä paikalla — kuin edustajanne Olli Immonen, joka tässä aikaisemmin sanoi, että haluatte luopua tästä poliisin ja keskusrikospoliisin yksiköstä, jonka tehtävänä on tutkia internetin välityksellä tapahtuvaa uhkailua, painostusta ja väkivaltaa? Onko teidän näkemyksenne todellakin se, että turvallisuus ei kuulu kaikille suomalaisille? [Teuvo Hakkarainen: Höpö höpö!] Se ponnin sekä sisäministeri Risikolla että itselläni, kun tein tämän toimenpideoitteen, oli se, että ei ole sivistysvaltion eikä humanin valtion merkki se, että työtään tekevät toimittajat ja viranomaiset joutuvat tilanteeseen, jossa heitä uhkaillaan ja painostetaan ja käytetään tätä digitaalista väkivaltaa. Ennen kaikkea tämä on kysymys myöskin naisten häirinnästä ja naisiin kohdistuvasta väkivallasta. Oletteko — siis kyllä tai ei — samaa mieltä edustaja Immosen kanssa, että näistä rahoista pitää tinkiä ja tämä toiminta pitää lopettaa ja että tämä turvallisuus ei kuulu kaikille? [Teuvo Hakkaraisen välihuuto]

Mutta itse asiaan: Tänään tosiaan Helsingin Sanomien toimittaja Marko Junkkari kirjoitti, että tänään on parlamentarisminkin kannalta merkittävä tilaisuus käydä läpi näitä erilaisia vaihtoehtoja. "Iltapäivän eduskuntakeskustelu on siis tärkeä", hän kirjoittaa, "mutta" — mutta — "odotukset eivät ole kovin korkealla. Syynä on ennen kaikkea hallitus." Junkkari toteaa, että hallitukset asettuvat "siilipuolustukseen, josta he ampuvat kaikin keinoin kaikki opposition esitykset alas epärealistisina". Kuten olemme tänään huomanneet, tähän on ollut päivän sävel. Aito keskustelu, dialogi ja se itsenäisyyden 100-vuotisteema, että yhdessä pyrimme ratkaisemaan ongelmia, ei ministerien osalta ole tullut kuuloonkaan, käydä rakentavaa keskustelua. Se on ikävä juttu, koska parhaimmillaan — tämä varmaankin ihan riippumatta siitä, kuka on hallituksessa ja kuka on oppositiossa — meidän kaikkien kannattaa kuulla toistemme hyviä ajatuksia ja ehdotuksia.

SDP:n vaihtoehtobudjeteista nyt äkkiseltään tulee mieleen, että hallitus on omaksunut joitakin tällaisia pienempiä reformeja. Rinteen mallia ainakin on ollut tarkoitus laittaa käytäntöön. Myöskin Kansallisteatterin remonttiraha viimevuotisesta vaihtoehtobudjetista meni läpi, mikä on hieno asia. Nyt myöskin hallitus on toteuttamassa romutuspalkkioita ja sähköisen liikenteen tukea melkein pä eurolleen sellaisena kuin esitimme viime vuonna. Nyt on aika korottaa vähän kunnianhimon tasoa, ja tämän hallituksen tulisi ottaa kiinni niistä isoista reformeista, joiden aika on nyt. Olemme siksi esittäneet ne tärkeimpinä asioina SDP:n vaihtoehtobudjetissa, eli ne ovat varhaiskasvatuksen reformi, pitkällä tähtäimellä ilmainen varhaiskasvatus, perhevapaareformi, joka lisää naisten työllisyyttä ja palkkataso-arvoa, opintovelvollisuusreformi, joka mahdollistaa sen, että syrjäytetyt nuoret ovat paremmin erilaisten toimenpiteiden piirissä, koulutuksessa tai työpaikassa, ja sitten lisäksi kuuluisa veroreformi, joka johtaa Suomea tulevaisuuteen. Tällä hetkellä tilanne on ikävä kyllä se, että hallitus on hautaamassa työryhmiin, seuraavan hallituksen vastuulle nämä välttämättömät suuret uudistukset, joiden pitäisi johtaa työllisyysasteen nopeaan koheneeseen, jotta tämä kasvu olisi kantavalla ja kestäväällä pohjalla.

Sitten, puhemies, suurin piirtein annetun suositussajan puitteissa käsittelen yhtä erityisteemaa lyhyesti: harmaa talous, josta on esitetty arvostelua, mistä siihen liittyvät tulot voitaisiin saada. Ministeri Orpo puhui taikurin hatusta. Hän olisi voinut ehkä osoittaa nämä sanat kollegalleen pääministeri Sipilälle, joka vielä neljä vuotta sitten oli taikomassa tästä omasta oppositiohatustaan peräti 600 miljoonaa euroa harmaan talouden tuloja perustelematta mitenkään [Krista Kiuru: Näin on!] ja sitten tohtii vielä moittia meitä, [Puhemies ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

puttaa] joiden saanti on kolmasosa tästä toiveesta. Nyt tosiasia on kuitenkin se, että tyyppihyväksytyjen kassakoneiden käyttöönotosta Ruotsissa viimeisten vuosien aikana on saatu selville, että se suhteutettuna Suomen tasoon voitaisiin saada 150 miljoonaa euroa lisää verotuottoja. Eli me emme ole mielestäni edes liioitelleet tätä saantia, vaan yksinkertaisesti pyrimme vakavasti hoitamaan harmaan talouden ja verovilpin vastaista toimintaa, ihan niin kuin sosiaalidemokraattien pitkä linja on jo useiden vuosikymmenien aikana ollut. [Krista Kiuru: Ja veronumerot vielä ravintoloihin!]

20.30 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan meidän pieni ohjenuoramme ja toiveemme poliisille on vähän sama kuin koululaisille ja miksei jopa kansanedustajille: vähemmän aikaa pitäisi viettää siellä netissä ja mennä enemmänkin tuonne kadulle ja ulos, ja sieltä löytyy ne... Jos perussuomalaisia ja meidän kannattajiamme haluaa saada kiinni, niin mieluummin kuin nettiin voi mennä sinne maanteille katsomaan ja valvomaan ylinopeuksia — sinne enemmän valvontaa.

Mutta ihan vakavasti puhuen, niin vihapuhe ja tämä netin seuraaminen toki on tärkeää, sinne on siirtynyt rikollisuutta ja monenkaltaista vastenmielistä kuviota, mutta se on saanut vähän ylikorostetun aseman nykyään. Ja toisaalta poliisin resurssit kohdistuvat nykyisellään ainoastaan vain suomenkielisen vihapuheen seurantaan. Kyky seurata esimerkiksi arabiankielistä tai somalinkielistä ja suomenkieliseen valtaväestöön kohdistuvaa vihapuhetta on poliisilla hyvin rajallinen. [Puhemies koputtaa] Eli tämä on tavallaan se, mihin me haluamme... Mutta korostan sitä, että me haluamme lisää resursseja [Puhemies koputtaa] poliisille, me vaihtoehtobudjetissamme esitämme kymmeniä miljoonia lisäeuroja poliisille.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Hakkarainen, ja sen jälkeen edustaja Harakka.

20.31 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä poliisin toiminta siellä netissä on toiminut jo ennen tätä lisäystäkin. Muun muassa minä kirjoitin aikanaan lauseen, jota on käytetty yleismaailmallisesti WTC-iskujen jälkeen. Kylläpä poliisi löysi sen sieltä, ja sainpa siitä vielä sakonkin, kirjoittelusta, joka oli nyt jopa Hesarissa kirjoitettu. Sitten kirjoitin sen jälkeen "moni"-sanana lisäksi siihen lauseeseen. Poliisi ei löytänyt enää mitään, että se pääsi sakottamaan taikka oikeuslaitos tuomitsemaan. Siis tällaisia pilkkuvirheitä etsimään ei tarvita enää lisää resursseja.

Sitten mitä tuohon vihapuheeseen tulee: Katsokaa minun Facebook-seinäni vaikka. Sieltä tulee sitä koko ajan, mutta ei se mitään vaikuta elämään, ei yhtään mitään. Mutta kun tuolla menee kaveri ja huutaa, että Allahu akbar, ja lyö puukon kurkkuun, niin silloin alkaa olemaan vaikutukset vähän toisenlaiset. [Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Harakka, ja sen jälkeen puhujalistaan.

20.32 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä nyt perussuomalaiset eivät vastanneet tähän esittämäni kysymykseen: oletteko sitä mieltä, että näistä resursseista ne rahat, joita käytetään verkossa tapahtuvien sananvapauserikosten ja kunnianloukkausrikosten, uhkailun ja painostuksen tutkimiseen, pitäisi poliisilta ottaa pois eli vä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

hentää poliisin resursseja, kuten edustaja Immonen aikaisemmin esitti? Tämähän on aivan hämmästyttävää ja tarkoittaa sitä, että turvallisuus ei kuulu niille varsinkin naispuolisille viranomaisille, naispuolisille toimittajille, jotka käsittelevät työkseen maahanmuuttoasioita. Ja vielä huomattaa se, että älkää rakentako nyt olkiukkoa tästä vihapuheesta, koska tässä toimenpidealoitteessani 22/2016 en puhu vihapuheesta. Puhun rikoslaisissa jo olevista rikoksista, joista kuuluisi saada syytteitä ja tarkempaa esitutkintaa ihmisten oikeusturvan parantamisen ja naisrauhan parantamisen eteen.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä yhden vastauspuheenvuoron edustaja Eerolalle.

20.34 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaihtoehtobudjetissamme esitämme lisää rahaa poliisille, mutta toisaalta emme kohdenna sitä niin, että esittäisimme nettipoliisille mitenkään erityisesti lisää rahaa tässä kohtaa, joten kyllä se tarkoittaa siis sitä, että suhteellinen osuus tämänkaltaisen rikollisuuden tutkinnassa sitten vähenisi. Mutta emme myöskään esitä yhtään missään kohtaa sitä, että vihapuheen tutkintaa netissä vähennettäisiin. Emme me sitä esitä, että sitä vähennettäisiin, mutta toki varmaan sen suhteellinen osuus siinä tilanteessa vähenisi, kun se osuus poliisilla nousisi, mihin me esitämme rahaa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt menemme puhujalistaan.

20.34 **Krista Kiuru sd:** Arvoisa puhemies! Kuten lupasin, käyn vielä läpi meidän vaihtoehtobudjettimme keskeisiä linjauksia. Meillä on kolme kärkeä — täällä monet oppositioryhmit ovat sanoneet, että kolme pakettia. Olkoot ne kärkiä, paketteja tai olkoot nämä kolme isoa teemaa — on hyvä jakaa kansanne muutama huolenaiheemme, joiden varaan olemme rakentaneet vaihtoehtobudjetin, joka kestää myös näiden asioiden tulossa.

Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, nyt on suurten uudistusten aika. Kyllä Suomessa on vahvistettava osaamista ja työllisyyttä, ja tältä osin uudistukset on aloitettava heti. Esitämme monenlaisia uudistuksia.

Ensinnäkin esitämme, että Suomessa toteutettaisiin oppivelvollisuuden pidentäminen. Jos se maistuu paremmalta, nimitettäköön tuota oikeutta oppioikeuden laajentamiseksi. Sitä voidaan myös nimittää 12-vuotiseksi koulujärjestelmäksi tai sitä voidaan nimittää vaikka maksuttomaksi toiseksi asteeksi, sillä nimittäin kannatamme sitä, että koko toinen aste muutettaisiin maksuttomaksi. Syy on yksinkertaisesti se, että nykynuorten, jotka käyvät vain peruskoulun, työllisyysaste jää 40 prosenttiin. Jos me saamme ikäluokan käymään ammatillisen koulutuksen tai lukion, heidän työllisyysasteensa tulee olemaan jo 70 prosenttia. Jos me saamme nuoret käymään korkeakoulun, heidän työllisyysasteensa on jo 85 prosenttia. Jokainen euro on sekä henkilökohtaista että julkisen talouden tuloa.

On suuri sääli, että ikäluokastamme, ajatelkaa, noin 15 prosenttia ei käy koskaan enempää kuin peruskoulun. Kysyn teiltä: mihin nämä tulevat toivomme työllistyvät, kun ei ole enää piian paikkoja, ei ole renkejä, ei ole aputyömiehiä, ei ole raksan apulaisia, ei ole juoksuuttöitä eikä kahvinkeitäjiä? Jatkossa korostuu osaaminen. Mitä korkeampaa on osaaminen, sitä paremmin tämä kansakunta menestyy. On huolestuttavaa, että me aikuiset panemme silmät kiinni ja toteamme, että 15 prosenttia suomalaisista voidaan jättää oman onnen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

sa nojaan. Minusta jokaisen meidän pitäisi ymmärtää, että aikuisina tukisimme sitä, että 16-vuotias jatkaa koulunkäyntiä.

Arvoisa puhemies! Esitämme myös perhevapaaudistusta. Jos järjestelmä, miten tuetaan perheitä, keksittäisiin tänään, uskon, että perhevapaaudistus olisi ihan varmasti tämän päivän arkea. Ainakaan tuo systeemi ei haiskahtaisi millään tavalla sellaiselta kuin se on nyt. Se ohjaa erityisesti naiset pois työmarkkinoilta kotiin, mikä tarkoittaa sekä alhaisempaa työllisyysastetta että henkilökohtaisesti sitä, että naisen euro on aina pienempi kuin miehen. Siltä osin perhevapaamalli tulee toteuttaa heti. Meillä on oma perhevapaamalli käytettävissä.

Esitämme myös varhaiskasvatusuudistusta, sillä varhaiskasvatus on tuottavimpia investointeja, joita tässä yhteiskunnassa voidaan tehdä. Uskon aidosti siihen, että kannattaa ottaa nyt ensimmäinen loikka, kuten sosiaalidemokraatit esittävät, kohti täysin maksutonta koko-aikaista varhaiskasvatusta. Tämä loikka esitetään nyt otettavaksi meidän vaihtoehtobudjetissamme. Me vapauttaisimme päivähoitomaksuja noin 110 miljoonalla eurolla, joka on vertailtaessa päivähoiton erä niin suuri, että olen siitä henkilökohtaisesti ylpeä. Sitä voi kutsua jo loikaksi. Yli 3-vuotiaiden päivähoitoon Suomi käyttää maksuina, maksuista kerättävinä tuloina, vähän reilut 300 miljoonaa euroa, joten voi ajatella, että tuo loikka on aika merkittävä luonteeltaan kohti täysin maksutonta varhaiskasvatusta.

Käännetään koulutustaso nousuun, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että otetaan itseämme niskasta kiinni siinä, missä Suomi oli 90-luvulla maailman ykkönen. Käännetään jälleen koulutustaso nousuun, lisätään maamme suhteellista osuutta [Puhemies koputtaa] korkeakoulutettujen väestömäärässä. Tältä osin esitämme aloituspaikkoja lisää korkea-asteelle. Puretaan hakijasumaa ja varmistetaan, että se valtava jono, 30 000—50 000 nuorta, jotka odottavat aloituspaikkaa korkeakouluissa, sinne myöskin pääsisi aiemminkin kuin 2—3 vuoden odotuksella. Nämä vuodet maksavat sen, että suomalaiset nuoret ovat iässä 25—29 vuotta vielä kouluissa, kun muualla ollaan töissä.

Arvoisa puhemies! Tiedän, että suositus on 5 minuuttia. Olen paikaltani pyytänyt tämän puheenvuoron, joten vielä yksi rakenteellinen uudistus tällä erää, ja puhun vielä pari sanaa aktiivisesta työvoimapolitiikasta.

Me uskomme siihen, että pitäisi ottaa Pohjoismaista mallia. Kyllä Pohjoismaissa järkevämmällä tavalla suhtaudutaan työllisyyspolitiikkaan. Täällä vaan ajatellaan, että voi voi, tempputyöllistämistä taas. Kyllä fakta vaan on se, että Pohjoismaissa tehdään tällä sektorilla merkittävästi parempaa työtä. Aktiivisempi työvoimapolitiikka on iso rakenteellinen uudistus. Olemme esittäneet Rinteen mallia, sellaista työllisyysseteliä, jossa passiivisten työvoimamenojen sijasta otetaan rahat aktiiviseen käyttöön ja myöskin lisättäisiin työllisyyspolitiikan yleisiä resursseja ja pidettäisiin huolta siitä, että työttömyyttä hoitamassa on myöskin tarpeeksi ihmisiä, jotka toimisivat työttömien tukena.

Näin me puhumme myöskin viidennestä rakenteellisesta uudistuksesta, ja tällä me haastamme sen, että alijäämäkehitykseen, jonka hallitus nyt tällä kaudella aiheuttaa, saadaan tosiasiasa vastuullisia esityksiä toimiksi, jotka tulevat työllisyysastetta nostamaan.

Ja viimeisimpänä muttei vähäisimpänä on sanottava vielä yksi peruste. Jos yksistään op-pivelvollisuutta olisi pidennetty tällä hallituskaudella, se olisi tuonut vähintään 3 prosenttiyksikköä työllisyysastetta lisää eli enemmän kuin se, mitä hallitus työllisyysasteen nostoksi tavoittelee. Näin helppoa se on. Se on 800 miljoonaa euroa yksi työllisyysasteyksikkö, kolme työllisyysasteyksikköä on melkein 2,5 miljardia rahaa. Kyllä voidaan julkista taloutta vakauttaa myös hyvillä uudistuksilla, joita me esitämme tehtäväksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

20.42 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten laatima vaihtoehtobudjetti tarjoaa todellisen ja laaja-alaisen vaihtoehdon hallituksen talouspolitiikalle. Haluan vielä nostaa tästä vaihtoehtobudjetistamme esille muutaman kohdan:

Olemme ensinnäkin varsin huolissamme asumisen kohonneista kustannuksista. Asumiskulujen yleinen nousu ja hallituksen esityksessään kaavailemat lämmityspolttoaineiden veronkorotukset uhkaavat syödä kaikkein pienituloisimmille tarjotut mitättömät veronalennukset kokonaan. Erityisesti pienituloisimpien kansalaisten ostovoimaa täytyykin ehdottomasti vahvistaa. Perussuomalaiset esittävät omassa vaihtoehtobudjetissaan lämmityspolttoaineiden veronkorotusten peruuttamista. Esitämme myös sähkönsiirtohintojen alentamista laskemalla jakeluyhtiöiden sähkönsiirron tuottovaadetta 4,5 prosenttiin. Se on mielestämme aivan riittävä tuotto paikallisille monopoleille, onhan kyseessä välttämättömyyshyödyke.

Kohdentaisimme mallissamme tuloveronkevennykset siten, että osa-aikaisinkin työn vastaanottaminen tulisi entistä kannattavammaksi. Meidän työtulovähennysmallissamme esimerkiksi noin 1 200 euroa kuussa ansaitsevan siivoojan tai kaupan kassan tuloverotus kevenisi merkittävästi enemmän kuin mitä hallitus nyt esittää. Tämä olisi hyvin tärkeää työllistymisen ja erityisesti pienelläkin palkalla pärjäämisen kannalta. Vaihtoehtomme eroaa hyvin merkittävästi ainakin vihreiden esittämästä budjetista, joka kiristäisi työssä käyvien verotusta muun muassa kilometrikorvausten pienennysten ja työmatkavähennysten rajausten turvin. Vihreät eivät myöskään keventäisi ansiotuloverotusta, ja heidän mallillaan työttömyys tuskin lähtisi lähiaikoina nousuun.

Arvoisa puhemies! Haluamme oikeutta myös eläkeläisten verotukseen. Yhtä suurista palkka- ja eläketuloista kuuluu maksaa samanlaista veroa. Se olisi oikeudenmukaista jo sillä perusteella, että eläkeläiset ovat tulonsa jo työuransa aikana ansainneet. Tähän myös me perussuomalaiset olemme valmiita satsaamaan ja olemmekin esittäneet merkittävää eläketulovähennystä.

Arvoisa puhemies! Otin aiemmin täällä debattipuheenvuorossani esille maahanmuuton kustannukset, joista me perussuomalaiset olemme varsin huolissamme. Maahanmuuton kustannukset eivät ole mitään erillisiä kuluja, jotka eivät vaikuta julkisen talouden muihin käyttövaroihin, vaan ne aiheuttavat väistämättömiä säästöpaineita muihin kohteisiin. Odotammekin jännityksellä jo hallitusohjelmaan kirjatun maahanmuuton kokonaiskustannuksia koskevan selvityksen valmistumista. Sen ilmestyttyä eduskunnan on helpompi tehdä toimenpiteitä, joilla myös maahanmuuton kuluja saadaan kuriin. Kun näitä maahanmuuton kustannuksia saadaan karsittua, on kansalaisten paljon nykyistä helpompaa hyväksyä myös joillakin muilla hallinnonaloilla tarvittaessa tehtäviä säästöjä.

Vaadimme vaihtoehtobudjetissamme myös hallituksen turvapaikkapoliittisen ohjelman täysimääräistä toteuttamista. Kuten edustaja Hakkarainen edellä totesi, meidän yhdeksän perussuomalaisen kansanedustajan keväällä esittämä vaatimus turvapaikkapoliittisen ohjelman noudattamisesta ja toteuttamisesta silloisen hallituksen sote- ja maakuntauudistuksen toteutuksen välttämättömänä ehtona nostatti keväällä silloisen perussuomalaisen johdon keskuudessa kovan haloon, kuten myös Lauri Nurmi uudessa kirjassaan toteaa. Tästä lienee pääteltävissä jotain, samoin kuin kesäkuun 12. ja 13. päivän hallituskriisistä ja sen ratkaisusta. Saattaakin olla, että maahanmuuttopolitiikan järjeistämistä täytyy odottaa vielä hyvä tovi.

Arvoisa puhemies! Maahanmuuttopolitiikan ja sen kustannusten karsimisen lisäksi haemme säästöjä myös muun muassa kehitysavusta, johon olemme esitelleet oman vapaa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

ehtoisuuteen perustuvan mallimme, joka antaisi kehitysapuun lahjoittajille verovähennyksen aina 200 euroon asti. Mikäli mallimme toteutettaisiin, se lisäisi säästöjen myötä myös kehitysavun hyväksyttävyyttä kansalaisten silmissä.

20.47 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa.

Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa esittämä kehitysapumalli on ainutlaatuinen. Se perustuu aiempaa enemmän kansalaisten vapaaehtoisuuteen. Tässä mallissa valtio muodostaa pohjakassan omalla perusrahoitusosuudellaan ja loput kerätään kansalaisten sekä yritysten lahjoituksista. Kansalaisille tarjotaan verovähennysoikeus, ja yrityksille koituisi pr- ja imagohyötyä esimerkiksi erikseen myönnettävillä rahaston tukijatunnuksilla. Malli antaa kansalaisille suoran mahdollisuuden vaikuttaa kehitysavun määrään. Perinteisesti suomalaiset ovat olleet auttamishaluista kansaa. Rahoituksen lisäksi perussuomalaiset haluavat tarkastella kriittisesti kehitysyhteistyön tuloksellisuutta. Uudessa kehitysapumallissa varoja keskitetään hajanaisen ja pirstaleisen toimintamallin sijaan painokkaammin humanitaariseen työhön sekä kansalaisjärjestöjen työn tukemiseen. Erityisesti naisten ja lasten aseman, koulutuksen ja kriisitilanteissa auttamisen tulisi olla kehitysavun keskiössä. Perussuomalaisten kehitysapumalli on win-win-malli, jossa voittajia ovat valtio, lahjoitukseen osallistuvat kansalaiset ja yritykset sekä kehitysavun kohteena olevat ihmiset.

Arvoisa puhemies! Yleisradio ei nauti sellaista arvostusta, jota sen tulisi nauttia koko kansan verorahoitteisena palveluna, jonka julkilausuttuja arvoja ovat tasa-arvo, sananvapaus ja korkeatasoinen journalismi. Jokainen voi tykönään pohtia, toteutuvatko nämä arvot nykyisellään Ylen toiminnassa ja mikä merkitys sillä on ollut muun muassa kansalaisten medialuottamuksen laskussa ja vaihtoehtoisten medioiden nousussa. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti esittää televisio- ja radorahaston määrärahan leikkausta tilanteessa, jossa julkisiin palveluihin kohdistuu leikkauspaineita ja jossa muidenkin mediatoimijoiden ala on kaventunut. Säästöjä on mahdollista tehdä esimerkiksi ruotsinkielisessä ohjelmatuotannossa, jossa Yleisradion panostus suhteessa maamme ruotsinkieliseen väestöön on selvästi suurempi. Objektiviivisen uutistuotannon varmistamiseksi esitämme kuitenkin lisämäärärahaa yksityisten mediatalojen yhdessä omistaman uutiskanava Suomen Tietotoimisto Oy:n tukemiseen. STT antaa pohjatiedot suurelle osalle uutisista, ja sen tarjoaman monipuolisen tietokanavan jatkuvuus on tärkeää.

Arvoisa puhemies! Täällä aikaisemmin kyseltiin perussuomalaisten linjaa vihapuhepoliisiin resurssin suhteen. Vihapuhepoliisien toiminta verkossa on ollut erittäin kyseenalaista, ja he ovat käyneet keskustelua jopa erittäin provosoivalla tavalla. Poliisit taas kentältä viestivät suurempaa resurssitarvetta kentälle kuin nettiin. Tämä aikaisempi korvamerkintä nettipoliisiin rahoituksessa oli virhe. Tämä olisi pitänyt antaa poliisipäälliköiden päätettäväksi, alueet Suomessa kun ovat kovin erilaisia ja resurssien ohjaus ei voi mennä minkään tietyn kaavan mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana turvapaikkapolitiikasta. Hallitus esittää vapaaehtoisen paluun rahoituksen korotusta. Perussuomalaiset eivät voi suhtautua tähän myönteisesti. Jaettava raha muodostaa jälleen yhden taloudellisen vetovoimatekijän, joka kannustaa kokeilemaan turvapaikan hakemista ilman pätevää perustetta. Perheenyhdistämisen kriteereitä tulisi väärinkäytösten ehkäisemiseksi tarkastaa kansainvälisellä tasolla. Menojen kasvun hillitsemiseksi ja tehokkaan kotoutumisen varmistamiseksi ehdotamme tulkki- ja asiointipalveluista karsimista sekä maahanmuuttajien ohjaamista samojen palveluiden piiriin kuin kantaväestökin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

20.52 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jälleen kerran siis tässä sotketaan kaksi asiaa. En puhunut vihapuhepoliisista. Puhuin siitä, että lisättäisiin poliisin voimavaroja esitutkintaan ja samoin syyttäjän voimavaroja syytteen nostamiseen tapauksissa, jotka liittyvät henkilöön käyvään uhkailuun, väkivallalla painostamiseen, joka kohdistuu ennen kaikkea maahanmuuttoasioiden kanssa toimivien viranomaisten ja toimittajien ja ennen kaikkea naisten työhön. Kyse ei todellakaan ole nyt vihapuheesta, vaan kyse on jo rikoslaissa todettujen painostuksen, uhkailun ja väkivallalla uhkailun tunnusmerkistön paremmasta tunnistamisesta, uhkailijoiden kiinni saamisesta ja heidän saattamisestaan edesvastuuseen. Tässä on tärkeä juttu myöskin se, että siltä osin kuin ihmiset eivät tiedä syyllistyvänsä johonkin rikolliseen ja raskaasti rikolliseen toimintaan, [Puhemies koputtaa] niin näillä syytteillä saataisiin aikaan parannus. Älkää sotkeko näitä asioita keskenään.

20.53 **Arja Juvonen ps**: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjettiin kuuluu lakialoitteita. Me olemme tehneet tämän budjetin erittäin huolellisesti ja käyneet sitä tarkkaan läpi ja tehneet myös toimia sillä tavalla, että oikeasti pystyisimme vaikuttamaan asioihin.

Yksi lakialoite, joka on täällä sisällä, liittyy asevelvollisuutta suorittavien henkilöiden turvan parantamiseen. Tässä asiassa kyllä kiitän koko eduskuntaa ja kaikkia niitä kansanedustajia, jotka ovat tämän lakialoitteen allekirjoittaneet. Edellisessä puheenvuorossani esittelin toista lakialoitetta, ja silloin täällä nousi hieman keskustelua, että no, se lakialoite, sehän on vain paperia. No, se on paperia, mutta jos siihen saa sen tarvittavan allekirjoitusten määrän, niin silloin se on myös hyvin tärkeä asiakirja. Se ei ole vain paperia, vaan se etenee.

On todella ikävää nyt tietysti, että surulliset tapahtumat ovat tässä taustalla, Raaseporin ikävä onnettomuus, joka tietysti nostaa vielä erityisesti esille sen, että meillä on lainsäädännössä paljon kehitettävää ja parannettavaa. Siitäkin syystä tämä lakialoite, jolla korjataan sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain epäkohtia, sisältyy meidän vaihtoehtobudjettiin. Sisältöhän on se, että jos siellä lakisäätteistä asevelvollisuutta suorittaessa tapahtuu joku vahinko, tapaturma, tulee palvelussairaus tai kuolemantapaus, niin sitten edunsaajat tai henkilö itse ovat oikeutettuja korvauksiin.

Vuoden alusta astui voimaan kriisinhallintatoimissa olevien henkilöiden tilannetta parantava laki. Siellä korjataan niitä tilanteita, joissa rauhanturvaajalle tapahtuu jotakin, mutta asevelvolliset jäävät ulkopuolelle. Tämä on todella syvä tahtotila meillä, että me saisimme tämän vietyä eteenpäin, ja toivottavasti kaikki asiat menevät siltä osin hyvin. Hieman haluan tätä vielä avata, keitä kaikkia tämä koskettaa, kun me puhumme aina vain asevelvollisista. Se koskettaa niitä, jotka suorittavat asevelvollisuutta, suorittavat siviilipalvelusta, suorittavat naisten vapaaehtoista asepalvelusta tai ovat Puolustusvoimien järjestämässä sotilasvirkaan johtavassa koulutuksessa eivätkä ole sotilasvirassa tai ovat Rajavartiolaitoksen virkaan johtavassa koulutuksessa tai osallistuvat vapaaehtoisesti maanpuolustuksen toimiin eli kertausharjoituksiin. Elikkä heidän tilannettaan me haluamme parantaa.

Arvoisa puhemies! Muutaman sanan vielä nostan esiin tästä kotihoiva- ja hoitopaketista. Se, mistä en ole vielä puhunut, on lääkekustannusten kohtuullistaminen. Lääkkeistä aiheutuvat kustannukset erityisesti pienituloisimmille työttömille ja eläkeläisille ovat merkittävä kuluerä kokonaistoimeentuloa ajatellen. Perussuomalaiset kantavat huolta vähävaraisten asemasta, ja me katsomme, että lääkekustannusten kasvua olisi hillittävä. Perussuomalaisten eduskuntaryhmä esittää, että sosiaali- ja terveysministeriö ryhtyy tarvittaviin toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

menpiteisiin sen selvittämiseksi, millä tavalla tosiasiallisesti nämä vähätuloiset ja vähävaraiset pystyvät hankkimaan tarvittavat lääkkeet. Täällä on parjattu apteekkeja, mutta apteekin tiskiltä viesti on se, että ihmiset valitsevat lääkkeet tai ruuan, ja se on erittäin suullinen asia.

Eilen vietettiin valtakunnallista diabetespäivää. Osallistuin seminaariin, ja siellä nousi myös diabeetikoiden tilanne tällä hetkellä Suomessa esille. Kun puhutaan lääkekustannusten korvaamisesta ja kohtuullistamisesta, niin kyllä silloin täytyy mainita myös apuvälineet, joita esimerkiksi diabeetikot tarvitsevat. Tutustuin muun muassa tällaiseen FreeStyle Libre -nimiseen verensokerin seurantamittariin, joka toimii sensorilla. Sensori laitetaan käsivarteeseen, se on siinä pari viikkoa, ja hihan läpi pystyt mittaamaan verensokeria. Elämää helpottavia laitteita, jotka kuuluisivat jokaisen sairastuneen taskuun, että elämä olisi helpompaa ja miellyttävämpää, varsinkin lapsipotilaita ajatellen. Elikkä tämä kaikki kuuluu tähän pakettiin, ja haluan sen tässä nostaa esille ja kertoa, että tällainen laite on olemassa. Sitä toki ei ole täällä meidän budjetissamme mainittu millään tavalla.

Eläkeläisten ja pienituloisten verotuksen kohtuullistaminen on myös asia, minkä vielä haluan tässä nostaa esiin. Me haluamme toki korjata tämän vääryyden ja esitämme, että eläketulovähennystä nostetaan ja pienituloisimpien palkansaajien ansiotulovähennystä nostetaan maltillisesti tavoitteena, että vastaavasta tulosta maksetaan samansuuruinen vero riippumatta siitä, onko palkka ansiotyöstä vai eläkkeestä. Samalla me korotamme invalidivähennystä, mikä on erittäin tärkeä myös mainita tässä.

20.59 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tämän illan keskustelun perusteella — sitä on käyty nyt seitsemisen tuntia — olen tullut vakuuttuneeksi, että perussuomalaisten varjобudjetti on vastuullinen, oikeudenmukainen, todellisuuteen perustuva, realistinen, ei mikään satukertomus, vaan erittäin hyvin tehty tämänhetkiseen taloustilanteeseen nähden.

Haluan nostaa meidän varjобudjettimme kohdalla muutaman lakialoitteen esille. Suomessa on arviolta noin 350 000 omaishoidon tilannetta, joista 60 000 on sitovia ja vaativia. Omaishoitosopimuksia oli vuonna 2015 noin 44 000, mutta ainoastaan 10 prosenttia on lakisääteisen omaishoidon piirissä. Omaishoidon merkitys ja tarve korostuvat laitoshoidon vähentämisen myötä. Se on inhimillinen hoitomuoto hoidettavan näkökulmasta. Hoitotyö on kuitenkin vaativaa ja raskasta. Vaikka sitä ei todellakaan tehdä rahan takia, olisi oikeus ja kohtuus, että omaishoitajien taloudellista tilannetta helpotettaisiin myös verotuksen keinoin. Yhteiskunta säästää tuntuvasti omaishoitajien kustannuksella. Tuen piiriin kuuluisi saada paljon nykyistä suurempi joukko omaisiaan ja läheisiään hoitavia.

Tässä lakialoitteessa ehdotetaan, että omaishoitajille maksettava tuki olisi verotonta. Tuen määrä on jo alun perin todella pieni, ja korvaus omaishoitotyöstä on aivan liian vähäinen. Lisäksi omaishoidon tuen maksamisen siirtäminen Kelaan vähentäisi eriarvoisuutta kuntien välillä ja lisäisi laadukasta neuvontaa tukeen liittyvissä asioissa. Tässä perussuomalaisten varjобudjetissa tosiaan esitetään parannusta omaishoitajien tilanteeseen. Näiden epäkohtien korjaaminen on perussuomalaisille tärkeää, koska arvostamme omaishoitajien tekemän työn äärimmäisen korkealle.

Suomen vuosina 1939—1945 käymissä sodissa palveli 700 000 sotilasta. Välittömästi rintamaa tukevissa tehtävissä toimi lähes 95 000 naista. Kaatuneiden määrä oli noin 94 000, ja pysyvästi vammautui saman verran. Sotiemme veteraaneja on elossa enää noin 17 000. Heidän keski-ikänsä on 93 vuotta. Sotilasvammalain haitta-asteluokittelu on peräisin vuodelta 1948. Palveluihin ja korvauksiin oikeuttava 20 prosentin työkyvyttömyysaste

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

ei ole enää perusteltu vaatimus vuosina 1939—1945 Suomen sodissa palvelleiden henkilöiden kohdalla. Heidän kuuluisi saada tarvittavat hoivapalvelut vamman haitta-asteesta riippumatta. Tosiaan tässä perussuomalaisten varjobudjetissa on myös tästä lakialoite. Sotainvalidit ja sotaveteraanit tarvitsevat tänä päivänä kaiken mahdollisen tuen myös lain muodossa. Perussuomalaiset arvostavat itsenäisyytemme puolesta taistelleita ja esittävät yhteensä 13 600 000 euron lisäystä sotiemme veteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietävien palveluiden järjestämiseen. Ja kuten kaikki tiedämme, sillä, että tämä haitta-aste poistuisi ja kaikki olisivat samalla viivalla ja saisivat ne palvelut, on todella kiire. Heitä ei ole enää montaa jäljellä, ja vitkasteltu on vuosikaudet tämän asian kanssa.

Arvoisa puhemies! Näin lopuksi vielä: Edustaja Juvosella on pitkä kokemus hoitajan työstä. Samoin itsekin olen ollut hoitoalalla jo aika monta vuotta — sekin on historiassa ammattina ollut. Se, että edustaja Juvonen on nostanut hyvin voimakkaasti tämän hoitajamitoituksen esille, on erittäin hyvä asia, ja lakialoite on kannatettava, samoin asevelvollisia koskeva lakialoite.

Kaiken kaikkiaan keskustelu on kuitenkin ollut tänään erittäin antoisaa täällä salissa. — Kiitos.

21.04 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Vielä tästä sinisten toiminnasta. Valittavasti heitä ei nyt täällä näy, että olisivat vastanneet, mutta siihen ohjelmaan liittyen, joka on tosiasiaa Halla-ahon laatima ja jonka he ovat luvanneet toteuttaa tuolla hallituksessa eivätkä ole toteuttaneet, olisin pyytänyt vastausta: mistä syystä? Kysyin kyselytunnilla muun muassa ministeri Mattilalta turvapaikkaturismin kustannuksista, siis tästä maahanmuutosta. Selvityksiä on tehty ja selvityksiä siitä, kuinka paljon niitä selvityksiä on tehty. Mutta niistä kustannuksista sanottiin, että ne ovat tulossa joskus. Kaksi ja puoli vuotta niitä on tehty. Elikkä kyllä kansalaisten täytyisi saada tietää niistä kustannuksista, paljonko se maksaa. Ei tämä ole rasismia eikä vihapuhetta eikä mitään, ihan kyselyä vain, että mitäs te oikein meinaatte. Minulle tulee mieleen semmoinen vanha sanonta tuosta sinisten touhusta tuossa, kun nyt on kaikki myyty ja takki käännetty ja joka sana syöty, että se on vähän niin kuin russakka suojussin ahterissa, vaikutus on yhtä paljon kuin siihen kuokan varteen, kun se siellä kömpii.

21.05 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Tästä viimeisestä metaforasta toipuminen vaatii hiukan aikaa, [Naurua] mutta eiköhän se tästä lähde.

Ensiksikin tähän keskusteluun, jota käytiin tästä edustaja Immosen näkemyksestä, totean nyt sitten tässä käsitykseni, että hän puhui omiaan eikä edusta perussuomalaisten yleistä linjaa. Vaikka teillä tiettyä kritiikkiä tällaista poliisin nettirikollisuustoimintaa kohtaan onkin, ette esitä suoranaisesti siitä vähennettäväksi määrärahoja, minkä nyt panen tyytyväisyydellä merkille, ellei edustaja Hakkarainen nyt kohta muuta kerro.

Vielä tämän päivän suureen teemaan — ja siihen, mistä ei puhuttu tarpeeksi, ja siihen, mistä puhuttiin liikaa: Se, mistä ei puhuttu tarpeeksi, oli se, että meillä on aidosti olemassa useiden miljardien kestävyysvaje, joka aiheutuu vanhenevasta väestöstä. Nyt on ollut aivan väärä linja se, että hallituksen näkemys julkisen talouden kestävydestä on ollut niin huoleton, ja silloin ollaan päästy niin erikoiseen tilanteeseen, että hallitus on epäonnistunut kahdella eri tavalla. Menopuolella se on ollut hyvin eriarvoistava ja leikannut köyhiltä ja kipeiltä, mutta kun menoja ei ole voitu lisätä, niin vaivihkaa on lisätty veronalennuksia eli vähennetty tuloja sadoilla miljoonilla eli on saatu aikaan tilanne, josta esimerkiksi edustaja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

Kiuru on täällä todennut, että rakenteellinen alijäämä kahden vuoden päästä on sen 2 miljardia pahempi — juuri sen 2 miljardia, jonka hallitus on omille kavereilleen jakanut. Se oli kunnossa vielä vuonna 16, mutta nyt tilanne on se, että rakenteellinen alijäämä vain kasvaa. Ja se on uskomaton suoritus: lisätä sekä eriarvoisuutta että kestävyysvajetta. On uskomaton suoritus, että kovan talouskasvun aikana on vaara, että EU-komissio ottaa hallituksen luokalle. [Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Pyydän, että edustaja jatkaa puhetta puhujapöytästä.

Näin menettelen. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle] — Tämä oli se hallituksen hämmästyttävä epäonnistuminen. Ja nyt on todellakin tilanne se, että myös sosiaalidemokraatit ovat vaihtoehtobudjetissaan huomioineet sen, että talouskasvu asettaa uudenlaisia haasteita tämän menetetyn vuosikymmenen jälkeen. Kertaluontoisten kasvuinvestointien jälkeen meidän velkaantumistahtimme on selkeästi hitaampi kuin hallituksen, meidän alijäämätaivoittemme ovat selvästi kunnianhimoisempia kuin hallituksen. Nyt ei ole aika vaarantaa tulevaisuutta.

Se, mistä puhuttiin liikaa tänään, oli tietenkin Sitra. On ollut jollakin tavalla erikoista ja varmaankin sitä keskustelua seuranneiden kansalaisten silmin oli varmasti varsin erikoista, että hallituspuolueiden edustajat koko ajan pomppasivat ylös puolustamaan Sitraa kuin henki olisi kyseessä. Kuitenkin on kysymyksessä tällainen kohtalaisen pieni ajatuspaja, jolla on senkokoinen tase kuin useilla pörssiyrityksillä. [Krista Kiuru: Näin se on!] Eli ei voi olla niin, että kaikilta muilta Suomessa voi leikata, mukaan lukien yliopistot, Tekes ja VTT, ja sitten on yksi tämmöinen Esko Ahon pyhä ajatuspaja, jonka on ihan välttämättä omistettava muun muassa Erottajan pysäköintihallin osakkeita. Jos puolet tästä rahakasasta sijoitetaan fiksusti ja tarpeeseen, teiden korjaukseen ja homekoulujen saneeraukseen, jäljelle jäisi vielä hurjat 350 miljoonaa. Samaan aikaan kun hallituspuolueet tätä voivottelivat, niin hehän ovat myymässä menestysyhtiö Nesteestä kuudesosan pois eli siltä osin luopumassa 56 miljoonan euron osinkotuotoista per vuosi, ihan suruttomasti. Ja jokainen kansalainen saa siis pohtia, että kumpi on vastuullinen taloudenpitäjä. SDP saa yhden keran isänmaan käyttöön yli 300 miljoonaa opettajien ja oppilaiden terveyden eteen, kun taas hallitus tarvेलisi 56 miljoonan tulot joka ikinen vuosi. [Teuvo Hakkaraisen välihuuto]

21.10 **Teuvo Hakkarainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siihen nettipoliisikeskusteluun vielä sen verran — minä en ollut kuulemassa, mitä Immonen sanoi — että käytännöstä annan esimerkin edustaja Harakalle. Nettipoliisi ei pysty torjumaan käytännössä, mikä oli lapsensurma tuolla Porvoossa. Ne ovat käytännön toimia: mitä tapahtui Turussa, mitä tapahtui Oulussa, kirvessurma, Otanmäessä murhattiin suomalainen. Ne puhuvat arabiaa yleensä, ja suomenkielisten kohdalla sitten nettipoliisi ottaa kantaa siihen, kun tästä herää keskustelua, ja siellä varmasti tunneryöppyjä tulee esille tämmöisissä tilanteissa, kun murhia tulee. Nettipoliisi tarttuu tähän keskusteluun eikä konkreettisesti siihen asiaan. Elikkä se iso possu pitää ottaa kiinni, ja sitten vasta niitä pikkuporsaita ruvetaan etsimään.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otetaan vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Ronkainen, ja sitten edustaja Harakka.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

21.11 **Jari Ronkainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ei ole esittänyt poliisien resurssien leikkausta missään muodossa, vaan kyse on resurssien oikein kohdentamisesta. Uhkailu, koskee se sitten ketä tahansa, on tuomittavaa, ja siihen poliisiin tulee aina puuttua. Sitähän ne tekevät jo tälläkin hetkellä, ja sen sijaan tämä nettipoliisien käyttö sosiaalisessa mediassa ei tuo turvallisuutta yhtään lisää. Mikäli henkilö kuitenkin kokee joutuneensa uhkailun kohteeksi, niin totta kai siitä täytyy tehdä rikosilmoitus, ja asia etenee tutkinnan kautta normaaliin tapaan. Mikäli poliisi toteaa rikoksen tapahtuneen, niin asiahan etenee sitten oikeusasteisiin ja näin pois päin. Muun muassa meidän vaihtoehtobudjetissamme esitetään tuomioistuinlaitoksillekin lisärahoitusta, koska ne ovat hirveässä ruuhkassa tällä hetkellä.

21.12 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyse ei todellakaan ollut yhtään siitä, mitä edustaja Hakkarainen tuossa äsken maalaili, eikä kyse ole ollenkaan siitä, että joku kampa somesta sitä, että joku sanoo tuhmasti jollekin, vaan kysymys on juuri siitä, kuten edustaja Ronkainen tuossa tarkensi, että netin kautta tapahtuu tätä nykyä niin paljon sitä uhkailua ja painostusta ja väkivaltaa, että siihen tarvitaan osaajia poliisin puolelta, jotka tietävät esimerkiksi, kuinka anonymiserveistä löydetään sen uhkaajan tiedot. Tämä on syytä keskittää sellaiseen paikkaan, ettei jokainen paikallispoliisi joudu käyttämään energiaa siihen, että selvittää asiaa, jonka selvittämiseen ei ole resursseja, vaan asiantuntijat löytävät syylliset ja sitten syyttäjät osaavat myös viedä niitä tapauksia eteenpäin. Tämä on asia, jossa nyt ministeri Risikon kanssa ollaan päästy eteenpäin, ja olen iloinen siitä, että tämä on myös perussuomalaisten [Puhemies koputtaa] mielestä käsittäkseni arvokasta toimintaa.

21.13 **Krista Kiuru sd**: Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraattisessa vaihtoehdossa tehdään osaamis-, koulutus- ja tutkimuspanostuksia sekä varhaiskasvatukseen, perusopetukseen että myös toiselle asteelle sekä korkeakouluihin. Peruisimme opintorahaleikkaukset ja pitäisimme huolta siitä, että kuntien valtionosuuksista ei säästettäisi, kuten tosiasiaassa hallitus tekee. Me myöskin palauttaisimme ammatillisen koulutuksen suuren leikkauksen ja satsaisimme siihen, että nuoret pääsevät opiskelemaan. Lisäisimme Tekesin t&k-panostuksia, kiertotalousohjelmaa tukisimme sekä alueellista, positiivista rakennemuutosta edistäisimme eri puolilla Suomea sekä elinkeinopoliittisia hankkeita ja myös korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämistä.

Arvoisa puhemies! Tärkeää on palauttaa näinä aikoina oikeudenmukaisuus, sillä kasvu kuuluu kaikille. Tänä aikana pitäisi ihmisten osallisuutta ja luottamusta vahvistaa, vähentää tunnetta turvattomuudesta ja luoda uskoa tulevaan. Kaikki tulisi pitää mukana. Esitämme lukuisia erilaisia arvovalintoja, joita hallitus olisi voinut omassa vaihtoehdossaan hoitaa alun perinkin kuntoon.

Me vahvistaisimme oikeudenmukaisuutta muun muassa seuraavin tavoin:

Maksaisimme lomarahat normaalisti, eli peruisimme tämän hallituksen ajaman lomarahaleikkauksen.

Emme poistaisi lapsivähennystä, sillä käytännössä kaikkien muiden verorasitus tosiasiaassa pienenee paitsi pieni- ja keskituloisten lapsiperheiden. Joku voisi kysyä, miksi juuri pieni- ja keskituloiset perheet joutuvat hallituksen leikkurin alle. On muistettava, että pieni- ja keskituloisissa perheissä tämä lapsivähennyksen poistaminen ei ole mikään pikkujuttu, sen vaikutus on 100 euroa per lapsi vuodessa. Hallitus päätty kuitenkin tämän tuen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

poistamaan perustellen sitä niin, että se ei ole verojärjestelmän kannalta optimaalinen vähennys, mutta ei tuo mitään sen tilalle. Se kertoo siis siitä, että pieni- ja keskituloisia perheitä halutaan tarkoituksellisesti kurittaa, kun kaikkia muita tulonsaajaryhmiä kuitenkin tuetaan aika merkittäväkin verojen kevennyksin.

Olemme esittäneet myöskin eläkeläisille omaa ohjelmaa, eläkeohjelmaa tai eläkepakettia, aivan mikä suuhunne maistuu. Kysymys on siitä, että pienituloisten eläkeläisten käteenjäävät ansiot näinä vaikeina aikoina ovat niin pieniä, että ne johtavat aika suureen eläkeläisköyhyyteen. Haluamme omalta osaltamme puuttua SDP:n alkuvuoden puoluekokouksessa linjaamalla tavalla siihen, että eläkeläisten eteen tehdään aito ohjelma, joka vähentää eläkeläisköyhyyttä. Me esitämme, että nostetaan kokonaiseläkettä ensinnäkin niiden osalta, jotka jo saavat hallitukselta 15 euroa takuueläkkeen korotuksena. Heille tehdään tasokorotus, joka on yhteenlaskettuna 30 euroa. Lisäksi sama tasokorotus tehdään myös kansaneläkettä ja pienimpiä työeläkkeitä saaville tällä yhteensovittamisrajalla niin, että molemmille jäisi käteen tuo 30 euroa. Näin sosiaalidemokraattien mallissa kaikkia eläkeläisiä, jotka saavat sen alle 1 400 euroa, kohdeltaisiin samalla tavalla, eli käytännössä eläkeläiset saisivat 30 euroa tällaista yksittäistä etuuden korotusta, ja kun otetaan huomioon indeksikorotukset, niin tosiasiallisesti tuo kädenojennus olisi 36 euroa kuukaudessa. Ja kun me sitten vielä korotamme merkittävästi eläketulovähennystä tässä meidän mallissamme, niin pienituloisille ja keskituloisille eläkeläisille jää ostovoimaa noin 100 euroa enemmän kuukaudessa kuin tämä hallitus näille pieni- ja keskituloisille eläkeläisille jättää.

Lisäksi pitäisimme kiinni [Puhemies koputtaa] oikeudenmukaisuudesta eli maksaisimme indeksikorotukset perusturvaan ja peruisimme työttömän perusturvan indeksikorotukset ja tämän hallituksen jälleen uusimmat työttömyysturvan heikennykset. Yksistään aktiivimallin leikkaus olisi 32 euroa kuukaudessa, ja kun tuo leikkaus perutaan, niin työttömälle jää merkittävästi enemmän euroja käteen.

Arvoisa puhemies! Ihan parilla sanalla vielä muutama kommentti, jottei tarvitse tulla takaisin. Kunnioitan siltä osin kyllä tätä esitettyä toivetta 5 minuutin puheajasta.

Haluan todeta, että opintorahaa me nostaisimme 86 euroa eli peruisimme hallituksen esittämät leikkaukset opintorahaan. Kuukaudessa 86 euroa lisää, se lisäisi selkeästi oikeudenmukaisuutta.

Emme heikentäisi asumistukea, emme minkään ryhmän osalta. Emme myöskään kimpasujien asumistuen lisäleikkausta tekisi tästä syystä.

On väärin, että diabeteslääkkeiden korvauksien leikkaukset tehtiin, ja palauttaisimme tämän epäoikeudenmukaisen leikkauksen.

Panostaisimme vanhusten ja lapsiperheiden palveluihin ja pitäisimme huolta siitä, että veteraanien palveluja lisättäisiin niin, että kaikki saisivat tarvitsemansa tuen.

Haluamme myöskin pitää huolta siitä, että turvakotipaikkoja lisätään.

Näiltä osin on todettava, että vaihtoehtomme lähtee siitä, että palautetaan oikeudenmukaisuus, kasvu kuulumaan siis kaikille. Lähdemme siitä, että kasvun tulisi kantaa tulevaisuuteen, jolloin tehdään panostuksia sekä koulutukseen että kestäväan kasvuun, ja haluamme tehdä uudistuksia. On suurten uudistusten aika, joilla vahvistettaisiin osaamista ja työllisyyttä, ja tällä pidettäisiin huolta siitä, että julkinen talous voi paremmin.

21.21 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Perussuomalaisia on yritetty leimata julkisesti yhden asian liikkeeksi. Se ei missään nimessä kuitenkaan pidä paikkaansa, ja siten jatkan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

vielä muutamalla sanalla yrittäjyydestä, työllisyydestä ja koulutuksesta, joihin katsomme tarvittavan merkittäviä lisäsatsauksia.

Yrittäjyys, työllisyys ja koulutus ovat eittämättä yhteiskunnan peruspilareita, ja viime vuosina erittäin suuri osa uusista työpaikoista on syntynyt pk-yrityksiin ja erityisesti mikroyrityksiin. Haluammekin tukea pk-yritysten kasvua myös jatkossa. Esitämme siten pienimuotoisen yritystoiminnan helpottamiseen uutta työtilimallia. Tässä mallissamme yritystoiminnan liikevaihdon jäädessä alle 40 000 euroon voisi yrittäjä tietyin ehdoin suorittaa kirjanpito- ja verovelvoitteistaan pankkitiliä hyödyntäen. Mallissamme tiliote toimisi kirjanpito- ja pankki pidättäisi arvonlisäveron verottajalle, samoin sosiaaliturva- ja eläkemaksut soveltuvin osin. Tällaisen kevytyrittäjän aika olisi näin ollen käytettävissä varsinaiseen yritystoimintaan, mikä helpottaisi varsinkin aloittelevia yrittäjiä. Tämän lisäksi vaadimme lainsäädännön uudistamista yrittäjän aseman turvaamiseksi konkurssin, työttömyyden ja sairastumisen varalta.

Arvoisa puhemies! Pk-sektorin kasvua on mielestämme tuettava myös verotuksen keinoin. Esitämme seuraavia kolmea toimenpidettä: Ensinnäkin arvonlisäverovelvollisen liiketoiminnan alarajan nostoa 20 000 euroon sekä huojuusalueen katon nostamista 40 000 euroon, toisena Viron yritysveromallin kaltaista verokannustinta pk-yrityksessä, joka palkkaa kahtena peräkkäisenä vuonna vähintään kaksi kokopäiväistä työntekijää ja jonka työntekijämäärän lisäys on vuosittain vähintään 10 prosenttia. Tätä mallia voitaisiin pilotoida aluksi ainakin kovassa kasvussa olevalla matkailualalla. Kolmantena toimenpiteenä esitämme kotitalousvähennyksen korottamista 50 prosentista 60 prosenttiin vähennyskelpoisesta työkorvauksesta laskettuna.

Katsomme, että edellä mainitut muutokset edistäisivät merkittävästi erityisesti palveluiden kysyntää ja vähentäisivät samalla harmaata taloutta. Totta kai myös aiemmin edellisessä puheenvuorossani mainitsemani tuloveronkevennykset edistäisivät toteutuessaan merkittävästi suomalaista työllisyyttä.

Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana koulutuksesta:

Me perussuomalaiset haluamme varmistaa laadukkaan koulutuksen edellytykset. Se on tosiaan yhteiskuntamme kivijalka ja sivistyksen tae, ja nyt, kun talous on kääntynyt kasvuun, on myös koulutukseen satsattava. Esitämme siksi lisäpanostuksia usealle eri koulutuksen sektorille.

Ensinnäkin oppisopimuskoulutukseen, joka on Suomessa edelleen liian vähän hyödynnetty ja arvostettu koulutusmuoto, esitämme 10 miljoonan euron lisämäärärahaa mestari—kisälli-mallin toteuttamiseen. Tällä määrärahalta voidaan kouluttaa satoja nuoria todelliseksi ammattilaisiksi siirtämällä heille tietoa ja osaamista kokeneemilta työntekijöiltä.

Tämän lisäksi haluamme nostaa ammatillisen koulutuksen houkuttelevuutta ja saavutettavuutta koko maassa. Painotamme erityisesti opinto-ohjauksen tarpeellisuutta, jotta nuori löytää itselleen sopivan opiskelupaikan ja valmistuu kohtuujassa. Esitämme siten lisäpanostuksia ammatillisen koulutuksen edistämiseen ja saattohoito- ja potilasturvallisuuskoulutukseen THL:n esittämän suosituksen mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Korkeakoulutus kaipaa kipeästi lisäresursseja. Pitkällä tähtäimellä tavoitteenamme tulee olla kansainvälisen tason huippuyksiköiden luominen kuhunkin yliopistoon. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sekä elinkeinoelämän yhteistyötä on lisättävä tuntuvasti, kuten käynnissä olevassa Tampere 3 -hankkeessa on tavoitteena. Se onnistuu parhaiten uusinta huipputietoa ja tutkimustietoa hyödyntäen. Esitämme siksi lisäyk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2017 vp

senä yhteensä 30 miljoonaa euroa yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tutkimustoiminnan kehittämiseen.

Peruskouluissa haluamme satsata laadukkaaseen oppimisympäristöön ja erityisesti ryhmäkokojen pienentämisen ja oppimisen tukemiseen. Se lisäisi ja parantaisi merkittävästi oppilaiden ja opettajien hyvinvointia, jaksamista ja oppimistuloksia sekä kohentaisi samalla oppilaiden jatko-opintomahdollisuuksia [Puhemies koputtaa] ja toisi varmasti pitkällä tähtäimellä määrärahat moninkertaisesti takaisin.

Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti lopuksi: Koulutuksen saralla esitämme toista kotimaista kieltä koskevan vapaaehtoisen kokeilun kohdejoukon laajentamista 5 000 oppilaaseen. Hallitusohjelmaan perussuomalaisten vaatimuksesta kirjattu vapaaehtoinen kielikokeilu on tärkeä, mutta sen suunniteltu 2 200 oppilaan laajuus on riittämätön kunnollisten tulosten saamiseksi. Me haluamme varmistaa, että kokeiluun saadaan mukaan riittävä määrä oppilaitoksia ja oppilaita koko maan alueelta, ja esitämme siksi kokeilun laajentamiseen pientä lisämäärärahaa.

Arvoisa puhemies! Toivonkin hallituksen ajattelevan Suomen kansallista etua ja ottavan siksi perussuomalaisten esittämän monipuolisen ja realistisen vaihtoehtobudjetin hyvin vakavasti.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.